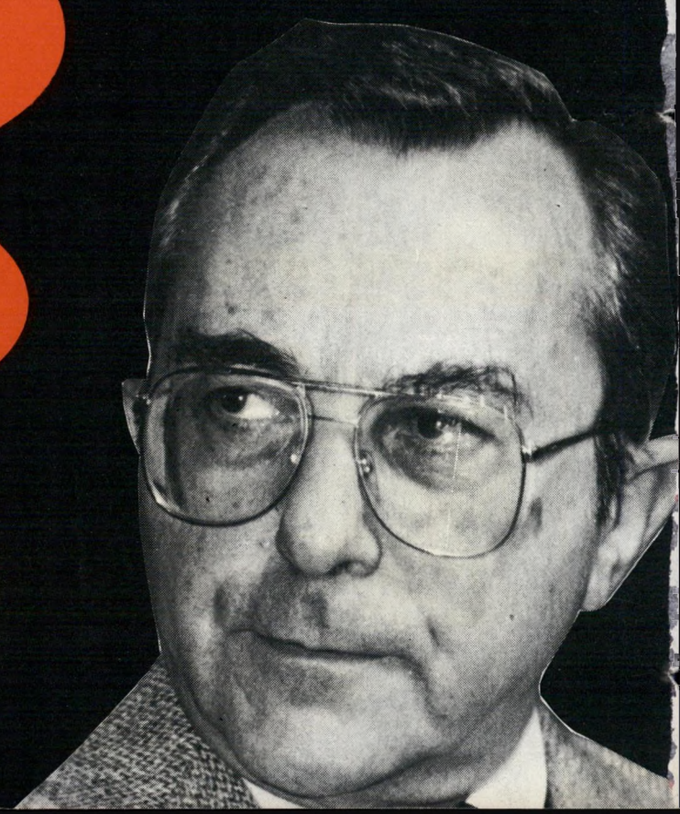
העולם הזה

72 עמודים

ו' אדר תשמ"ג, 23.2.1983 מיספר 2373 שנה 47 המחיר: 50 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

ארנס: חסיד הפצצה

טרי מהתנור.

עלית שוב מחדשת: לראשונה בישראל ופל עם תאריך.

בתולדות הופלים יש לך
בטחון במאת האחוזים שהופל טרי.
עלית עשתה את זה. בשבילך. אריזת הופל
החדשה, הבלעדית לעלית, היא אריזה רב־שכבתית,
אטומה, שתפקידה לשמור על הטריות של כל שכבת ופלים. כל
שעליך לעשות מעתה, הוא לשים לב לתאריך שעל האריזה. התאריך
מבטיח לך טריות לאורך זמן. איפה עוד מפנקים אותך כך?

ניתן להשיג ב-3 טעמים: לימון, וניל, שוקולד.

טרי באחריות! שים לב לתאריך

טוב לי עם ופלים עלית

קריאה יקרה,

בשבוע שעבר פירסם העולם הזה (2372) קטע קצר על הצעת הרמטכ"ל למנות את האלוף אביגדור (״אנוש״) בן־גל כיורשו. הזכרנו בהקשר זה כי יאנוש, שהצטיין במילחמת יום־הכיפורים, אינו יכול להיות מועמד מתאים בשעה זו, הן בשל התבטאויותיו הפוליטיות, הן בשל כישלונו במילחמת־הלבנון.

על כך הגיב השבוע דובר צה"ל, תת־אלוף יעקב אבן, במיכתב מעניין.

וזו לשונו:

לגבי הכתבה שלכם על האלוף אביגדור

תת־אלוף אבן
״החלטה זו היתה מדינית...״

בן־גל (העולם הזה 2372) **אבקש להעיר** את ההערות הבאות:

(1) האמירה שיוחסה לאלוף בן־גל, ״סרטן בגוף המדינה״, הוכחשה כבר אז, (בסמוך להדלפה, שבה נטען בטעות כאילו נאמרה.) וגם הרבה פעמים מני אז.

(2) תיאורכם את הלחימה בגיזרה ה־סורית במיבצע ״שלום הגליל״ לא היה שלם, וצריך לציין גם את העובדות ה־באות:

(א) כשצה"ל פתח במיבצע, היתה לו הוראה מפורשת להימנע ממילחמה בסורים, כל עוד אין הם מפריעים באופן פעיל.

המילחמה בגיזרה המיזרחית החלה רק כתגובה על שורת התגרויות סוריות, תה־כוחות בפיקודו של האלוף בן־גל החלו להילחם רק ביום ה״ע״ ועוד 4, ובסך הכל נלחמו שמונה משתי יממות.

כשנכנסה הפסקת־האש לתוקף, אמנם לא הגיעו כוחותיו של האלוף בן־גל ל־כביש ביירות־דמשק, אבל גם הכוח שב־גיזרה המרכזית והכוח שבציר החוף טרם הגיעו אז לכביש.

(ב) לאחר שהסירו המחבלים והסורים את הפסקת־האש, חידש צה"ל את הלחימה נגדם בגיזרה המרכזית ובגיזרה המערבית. דאז הגיעו כוחותינו לכביש וכיתרו את ביירות. צה"ל נמנע מחידוש הלחימה ב־גיזרה המיזרחית ונשאר שם בקווי הפסקת־האש. החלטה זו היתה מדינית, והו־עברה אל האלוף בן־גל כפקודה.

היעד ✱ לא הושג

עד כאן מיכתבו של תת־אלוף אבן. על כך אפשר להעיר כמה הערות.

ראשית לגבי האמירה שערביי הגליל מהווים ״סרטן בגוף המדינה״. העולם הזה ציין בגוף הכתבה כי יאנוש אכן הכחיש את נוסח הדברים, שפורסם בעי־תונות מייד אחרי המיקרה מפי עדי־שמי־עה. אולם העניין לא בורר מעולם עד תומו. הכחשה סתמית אינה מספיקה ב־מיקרה זה.

הנסיון הוכיח כי השקפתו הפוליטית של רמטכ"ל — שנבחר לתפקידו מטעמים מיקצועיים בלבד, כביכול — יכולה ל־השפיע על המאורעות באופן מכריע. לולא השקפותיו האולטרה־ימניות של רפאל איתן, לא היו קורים הרבה דברים שקרו בשנים האחרונות, החל משיטות־הדיכוי הבלתי־אנושיות בשטחים הכבושים (״זה עובד טוב על ערבים״) וכלה במילחמת־הלבנון. אשר למילחמה זו, אין לדובר־צה"ל ברירה אלא לחזור על הגירסה ה־רישמית, אף כי זו הוכח מזמן שהיא כוזבת.

הסורים לא ״התגרו״ בישראל, אלא אחרי שהמילחמה כבר הציפה אותם. גי־רוש הסורים מלבנון היתה אחת ממטרות־המילחמה העיקריות של אריאל שרון, ו־הוא שפתח בהתקפה על הסורים. הסורים פתחו פחד־מוות מפני התקפה זו, וכפי שהעידו מפקדים סוריים, שנפלו בשבי, הם קיבלו פקודה שלא להשיב לאש של צה"ל אלא אחרי שהיו להם אבידות. ה־התקפה הישראלית על הצבא הסורי בלב־נון היתה, על כן, יזומה ומתוכננת היטב מראש. היא נהנתה מכל היתרונות של מומנט־האפתעה.

יתכן כי כמה מהלכים במילחמה זו התעכבו או נמנעו בגלל סיבות מדיניות, כגון הודעות־השקר של ממשלת־ישראל ומערכת־השקרים של שרון כלפי חבריו בממשלה. אך כל מילחמה מתנהלת במיס־גרת מדינית, וכל צבא חייב לפעול ב־התאם לנתונים המדיניים. אין זה תירוץ לכישלון.

ואשר ליאנוש עצמו: גם דובר צה"ל אינו מכחיש את העובדה העיקרית, ש־צה"ל לא הגיע בגיזרה של יאנוש אל כביש ביירות־דמשק, שהיה היעד שנקבע לו. כלומר, הוא נכשל בביצוע המשימה.

תת־אלוף אבן מתעלם כליל מן העובדה העיקרית שבכתבה: שכוח גדול של צה"ל, שהיה כפוף ליאנוש, נחל תבוסה צבאית בקרב של סולטאן־יעקוב. בזיון זה, מן החמורים בתולדות צה"ל, הוא שקבע את תוצאת המערכה. כי בעיקבותיו עיכב יא־נוש את כוחותיו האחרים, ולא הגיע אל יעדיו.

חבל שצה"ל מנסה לטאטא נושאים אלה אל מתחת לשטיח. וזהי מדיניות, שאינה מבטיחה הבראה.

אחרי מילחמה זו, כזביה וכישלונותיה — ולא רק בעיקבות דו"ח ועדת־החקירה — יש צורך בשינויי־ערכים ובחילופי־גברי בצה"ל. נדמה לנו כי מינויו של האלוף אביגדור בן־גל לתפקיד הרמטכ"ל, בשלב זה, לא יתרום להגשמת מטרה זו.

שלום שרון

כתבת השער הקודמת:

ארנס והפצצה

כניסתו למישרד־הביטחון של משה ארנס, שהיה ממצדדי פיתוח ממוש הגביא ותומך נלהב בפיתוח נשק גרעיני, מציינת את השתלטות תעשיית־הנשק הישראלית על מערכת־הביטחון.

6

כתבת השער האחרת:

מוות לברוקר

האם נרצח סוכן הבורסה התל־אביבי יעקב אלטרוביץ על־ידי גורמים פליליים שניסו לסחוט ממנו כספים, על רקע האירועים שהתרחשו לאחרונה בבורסה, או שמא היתה זו מעות מאוד מראגית?

64

דו"ח בכפפות משי

מנחם בגין לא הקשיב, הרמטכ"ל לא התעניין והקצינים סירבו לשמוע דיווחים. הוועדה הביעה השתוממות על התרשלותם, אך **אורי אבנרי** קובע: כך בדיוק היה נוהג מי שמייחל לעריכת טבח.

10

משפט ללא צדק

בעיקבות מישפט המתעללים בגדה, מישפט שכוסה בהרחבה בכלי־התיקשורת, נזכרה אילנה אלון בשירותה בבתי־הדין הצ־באיים, מתארת את המתרחש שם וקו־בעת: לנאשמים זו־טרים אין כל סיכוי!

66

סרטאווי מדבר

אחרי שהתפטר מפני שלא ניתן לו לנאום כ־מיאית המועצה הפלסטי־נית, הסביר עיצאם סר־טאווי, בראיון טלפוני ל־העולם הזה, את מניעיו והבטיח: המגעים עם כוחות השי־לום הישרא־ליים יימשכו בקצב גובר.

5

הלוויה עצובה

אליהו פעדון היה סמל של תקופה: קבלן־קולות ואיש־האגרוף של מפאי, סוחר ממולח בעל קשרים פוליטיים. ה־שבוע נקבר כשהוא כו־דר ונשכח.

30

„אני תי במדינה מטורפת!"

בראיון מרתק להעולם הזה אומר **דויד הכהן**: „הייתי פונה ל־פליטים הפלסטינים ומתנצל על כל העוולות שנעשו להם!"

43

נער קוקאין

נער־השעשועים, שנתפס כשבידו 93 ג' קוקאין שהביא מהולנד, סולן: זה נועד לשימוש עצ־מי. התביעה: זוהי כמות מיסחרית.

45

המתחככים

השימה: להידחק למסיבה הנכונה, להיות תמיד ליד החשובים ומול המצלמה. מי מזמין אותם למסיבות, ב־זכות מה, מה זה נותן להם?

37

שומר שקרן

המפקח ישראל מיזרחי בוחר חשוד, ואחר־כך נוקט בכל שיטה כדי להאשימו. השופט קבע: הוא שקרן.

69

סטרייט

היהלומן קמיל נייקרג הוא גם דוגמן יפה־תואר. לפעמים מנסים להתחיל איתו גברים, אך הוא אר־מר: „אני לא הומו!"

48

מרחץ מריבה

במשך 34 שנים נמשך מאבק בבתי־מישפט על מרחץ ברחוב פרישמן בתל־אביב. הכל התי־חיל במיכתב של **גדי אשכנזי**.

27

חיית תיאטרון

ג'רמי אירונס, כוכב אהו־בת הקצין הצרפתי, מספר ל**ערנה פיינ־רו** על הקריירה שלו ומגדיר עצמו כחיית־תיאטרון.

36

מדורים קבועים:

במדינה	4
תשקיף	8
הנדון	9
אנשים — עמוד התליה של רבין	14
בדונים	16
יומן אישי	18
הורוסקופ — מזל דגים	21
מיכתבים	22
תשבצופן	24
עולם קטן	92
אנשים בעולם	33
קולנוע — דני וקסמן	39
רחל המרחלת	40
נמר של נייר — לבנה מושון, אירווין שאו, מאיה בז'ראנו וגדעון האוזנר	50
חיכוך ראווה	46
זה היה העולם הזה שהיה	52
שיעור	55
תמליל שידורים — בישראל ובירדן	56
מה הם אומרים — יוסי אמיתי, הדסה קלצ'קין, רמי גוברניק, צדוק צרפתי, דליה מזור ומיקי גבריאלוב	58
לילות ישראל	60
אתה והשקל — החתימה של ריגר	63
ספורט	70

ממשלת האחדות ז"ל

חיפה זה נראה כבדיחה גרועה. בשעה שההמונים התכנסו בהפגנות זעם ואבל על רצח אמיל גרינצוויג, האשימו את הליכוד באחריות עקיפה לרצח. פעלו ראשי המערך מאחרי הקלעים כדי לכונן ברית עם הליכוד. בשעה שהם מחו פומבית על החלטת הממשלה, שלא הדיחה את אריאל שרון גם אחרי הדו"ח הקטלני של ועדת־החקירה, הם שלחו איתותים חשאיים על נכונותם להיכנס לאותה ממשלה עצמה — ובה אריאל שרון.

החלום הישן של „ממשלת האחדות הלאומית" קם ל־שעה קלה לתחייה, הרים ראש, קרם עור וגידים — ומת שוב.

לעצור את נבון!

כאורה קם הרעיון מחדש מפני שהיתה הזדמנות מעשית להגשמתו. בממשלה יש ארבעה תפקידים מרכזיים (ראש־הממשלה, ביטחון, אוצר וחוץ), ו־בכל קואליציה גדולה יהיה צורך לתת למערך שניים מן התפקידים האלה. אחד מהם יהיה, בלי ספק, תיק־הביטחון. הוא מיועד, בעיני השדכנים, ליצחק רבין.

פרי־שתי־מאונם של אריאל שרון מתיק הביטחון פינתה את הכסא הזה. לפני שייתפס על־ידי היורש המיועד, משה ארנס (ראה עמודים 6־7), אשר היה להקים את הקואליציה ליכוד־מערך. הזמן דחק, ומכאן החיפזון.

אך למעשה הוזידו שיקריים שונים וגמרי את היוזמה.

כל ראשי מיפלגת־העבודה יודעים בליבם כי בשבוע שעבר אבדה ההזדמנות האחרונה של שימעון פרס. במשך חודשים התכוננה המיפלגה לרגע הגדול, שבו תפרסם ועדת־החקירה את מסקנותיה. היא האמינה באמונה מיסטית כי סוף־סוף יתגשם החלום: ממשלת־הליכוד תתפורר, ממשלת־המערך תקום (ראה הנדון).

רגע זה בא וחלף, ובגין נשאר על כנו. סביר להניח כי מעתה יישב בגין לבטח — לפחות עד לבחירות של נובמבר 1985. אחרי שעמד במשבר חמור זה, אינו צריך לחשוש עוד מפני משבר נוסף, ואילו על המערך נגזר לשבת באופוזיציה כמה שנים טובות נוספות.

האשמה לכך מוטלת — בצדק או שלא בצדק — על שימעון פרס. המסמרן הניצחי הפסיד שוב. גם בקרב ידידיו ומוקיריו בצמרת המיפלגה פשטה השבוע ההכרה: זה לא יכול להימשך. פרס חייב ללכת. לא מייד, לא באופן דרמטי ומבייש, אך בתהליך דמוקרטי, תוך כמה חודשים או בעוד שנה.

תקופת־פרס הגיעה לסיומה.

האח־התאום של פרס, יצחק רבין, יצטרך להתחלק בגורלו. איש אינו מעלה על הדעת להמליך אותו במקום פרס. השניים נראים כתאומים סיאמיים, שעלו ביחד ושיצטרכו לרדת ביחד. שניהם ביחד מסמלים תקופה בלתי־מפוארת של כישלון, תיסכול ואכזבה.

היורש הטבעי הוא יצחק נבון.

אין לו כלל צורך בחברי־נאמנים שיילחם למענו. מועמדותו עלתה מעצמה, כדבר מובן־מאליו. הסקרים מראים שהוא האדם היחידי המסוגל להוביל את המיפלגה לניצחון בבחירות. הוא חדש, הוא פופולרי, הוא ספרדי. לא דבק בו אות הכישלון של השנים במידבר.

אין במיפלגה אחידות־דיעות לגבי כישוריו של נבון, ובעיקר לגבי יכולתו להנהיג את הממשלה. אך במצבה הנוכחי של המיפלגה, דאגת זו נראית רחוקה. המשימה הראשונה היא לנצח בבחירות הבאות על־ידי הצגת תדמית חדשה של המיפלגה ושברית מחסום־השינאה של בני עדות־המיזרח. מבחינה זו, אין מתחרה לנבון כראש־הרשימה.

השבוע לא היה בצמרת מיפלגת־העבודה כימעט אף אחד שלא הכיר בעובדות אלה בשיחות פרטיות. איכשהו, בדי כך מאמץ מאורגן, פשטה בכל רחבי המיפלגה ההכרה: פרס ורבין צריכים ליכת, נבון צריך לבוא.

מרד מלמטה

פרס ורבין ידעו זאת. הם ידעו גם שנותרה רק דרך אחת ויחידה למנוע זאת: הקמת ממשלת־האחדות.

אילו קמה השבוע ממשלה כזאת, היה שימעון פרס מתמנה בה כסגן ראש־הממשלה, ואולי גם כשר־החוץ. רבין היה הופך לשר־הביטחון. במשך שנתיים וחצי היו השניים מופיעים בעיני הציבור כנושאי תפקידים ממלכתיים מרכזיים. תדמיתם היתה עשוייה להשתנות לטובה. נבון היה נדחק לפינה.

אינטרס זה היה כה ברור ומיידי, עד כי גבר על כל שאלה אחרת. כיצד היתה ממשלה זו פועלת? איך היו ראשי המערך נותנים את ידם להמשך תגובת ההתנחלות בגדה וברצועה? איך היו משתפים את עצמם במדיניות, שמטרתה הברורה היא לסכל כל אפשרות של אוטונומיה פלסטינית אמיתית, כדי להנציח את השליטה הישראלית בשטחים הכבושים? מה היה קורה ל„פשרה הטריטוריאלית"?

שאלות אלה התעוררו ברבדים הנמוכים של המיפלגה. כאשר נודע על חידוש היוזמה להקמת קואליציה־רבתי, באו קולות המחאה מכל עבר. מס"ם הבהירה שוב שבמיקרה זה תפרוש בלי כל ספק מהמערך. הפעם הצטרפו לכך לא רק בודדים, כמו יוסי שריד, אלא גם אנשים מן המחנה המרכזי של המיפלגה.

איכשו נימה פרס לשכנע את המיפלגה לחסכים לחצי טרפות למשימה, עשוי היה לפרוץ בה מרד כללי.

אולם הדברים לא הגיעו לידי כך, מפני שמנחם בגין לא גילה כל סימן של התלהבות לרעיון.

לכאורה, היה בגין צריך להיות מעוניין בקואליציה כזאת. הדבר היה מנציח את שילטונו עד סוף ימיו. הוא היה קובע עובדה היסטורית, שבהנהגתו התכנסו כימעט כל חלקי הציבור תחת כנפי תנועת־ז'בוטינסקי. לגבי אדם כמו בגין, יש חשיבות לתדמית כזאת.

יתר על כן, יצחק נבון מתגבש עתה כיריב מסוכן לליכוד בבחירות. לכן היה צריך לחיות לבגין אינטרס — משותף עם פרס ורבין — לעצור את נבון בעוד מועד.

אך נראה כי בעיני בגין היתה חשיבות רבה יותר לשיקולים אחרים. בין השאר:

- יש לו עכשיו האפשרות להמשיך באין מפריע במדיניות ההתנחלות והסיפוח. הוא מקווה לקבוע תוך שנים מעטות עובדות כה נחרצות ומוצקות, עד כי שום ממשלה בעתיד לא תעז לוותר על השטחים הכבושים תמורת שלום. נוכחות המערך בממשלה יכלה לעכב, ולוא במעט, תנופה זו. בגין אינו מעוניין בכך.
- גם בנושאים אחרים — היתה סיס עם ארצות־הברית, המשך הכיבוש בלבנון, דחיית כל יוזמת־שלום פלסטינית ו/או ירדנית — נחה לבגין יותר בממשלה הנוכחית, מאשר בממשלה רבגונית יותר.

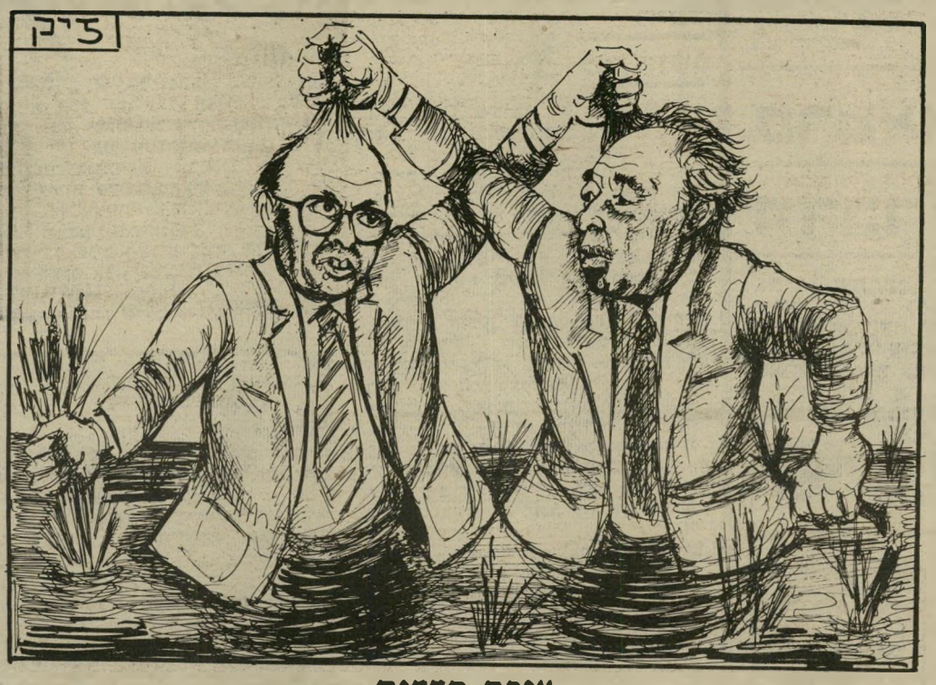
על כך נוספים שיקולים מעשיים עוד יותר. הרכבת ממשלה חדשה תביא לחלוקה חדשה של התיקים. פירוש הדבר הוא שיהיה על בגין להדיח כמחצית השרים של הליכוד. זה יגרום למשבר רציני, למתיחויות אישיות, למילחמות היהודים. כל פוליטיקאי משחדל להימנע מכך. ובגין הוא קודם כל פוליטיקאי.

בגין גם לא יכול היה להתאפק מלבייש את יריביו בפומבי. הוא התייחס אל יוזמה זו כימעט בבוז. כמי שאומר: איני צריך אותם, לא מעניין אותי אם יצטרפו או לא. הוא תבע כי קודם כל יבטל המערך החלטה שקיבל לפני שנה, ושבה הובעה התנגדות להצטרפות לממשלה.

על כך הגיב פרס בהשוואה מקורית: הליכוד מתייחס אל המערך כאל אש"ף. כשם שדורשים מאש"ף לבטל תחיקה את אמנתו, לפני כך דורשים מן המערך לבטל את החלטתו הישנה, לפני הידברות.

זוהי השוואה מעניינת כי המערך שותף לדרישה מאש"ף לבטל את אמנתו. אך בחיים המדיניים, אין תובעים לעולם מגוף כלשהו לבטל החלטה קודמת. מסתפקים תמיד בקבלת החלטה חדשה, המתאימה למציאות החדשה. הדרישה לביטול האמנה מוצגת לאש"ף, כדי למנוע את ההידברות. והוא הדין לגבי הדרישה מן המערך. שום גוף אינו מוכן לבטל החלטות קודמות, כי הדבר נראה ככניעה לתכתיב.

ולראייה: כאשר ניסה פרס לטעון כי ההחלטה הקודמת ממילא אינה קיימת, קמה במיפלגתו סערה של מחאות. פרס עצמו נאלץ להכחיש את הודעתו.

עזרה הדדית

במדינה

העם

הנאום שלא נאם

מה יכול היה מנחם בגין להגיד — אילו רצה בכך.

„אני פונה אליכם, אזרחים ו־אזרחיות, כראש־הממשלה.

„אל חבריי בתנועת החרות ובליכוד, אני פונה גם כמי שנושא בעול האחריות הממלכתית בשימכם.

„משהו מחריד קרה במדינה. אדם נרצח בשל דיעותיו. דמו הטהור נשפך בידי זדים. ואף כי דיעותיו לא היו דיעותי, אני נכון על הצד הפורמלי. הוא יכול לרוקן כל הסכם מתוכנו ולהכניס בו תוכן הפוך — תוך שמירה קפדנית וקולנית על כל אות בו.

הוא הוכיח כישרון מיוחד זה ביחסו להסכמי קמפ־דייוויד. שם חתם על מיסמך המכיר ב„זכויותיו החוקיות ודרישותיו המוצדקות של העם הפלסטיני," ושהבטיח לו „אוטונומיה מלאה", עד שייקבע „המעמד הקבוע" של השטחים הכבושים, תוך הידברות עם נציגים פלסטינים.

כבר למחרת היום הסתבר כי לדידי בגין „עם פלסטיני" אינו קיים כלל והכוונה היא ל„ערביי ארץ־ישראל". „אוטונומיה מלאה" פירושה הזכות לנהל את ענייניי הביוב ברמאללה, „מעמד קבוע" פירושו סיפוח לישראל. וכן הלאה.

שיטה זו כלפי הדו"ח של ועדת־החקירה לחקירת הטבח בבירות (ראה עמודים 10־13). הוא קיבל את המלצותיה כלשונה, ובציע אותן באופן מדוקדק. בתום הביצוע, נראה כאילו המליצה הוועדה את ההיפך ממה שהמליצה.

הוועדה הטילה על אריאל שרון את האחריות ה„עקיפה" לעריכת טבח נורא ב־800 גברים, נשים וילדים. היא תבעה ממנו להסיק את המסקנות האישיות מכך, ואם לא יעשה כן — תבעה מראש־הממשלה לגרשו מן הממשלה.

מישענת קנה רצוץ. בתום ההליך של הסקת המסקנות, נמצא עתה אריאל שרון בממשלה בעמדת־מפתח, שתאפשר לו לכפות את עצמו על כל ענייניי הביטחון של המדינה.

אין הוא יושב רק ליד שולחן־הממשלה, כשר בכיר, אלא גם התמנה כחבר ועדת־השרים לענייניי־ביטחון וצוות־ההיגוי למשא־ומתן בלבנון.

בשתי הוועדות אין לו מתחרים. אישיותו הדומיננטית, שליטתו בחומר ושיטותיו חסרות־הרחם מבטיחות לו שילטון מוחלט על מדיניות־הביטחון של ישראל — מה גם שמולו יישב שר־ביטחון חדש ובלתי־מנוסה, בעל אישיות עדינה, חסר בסיס פוליטי עצמאי, שיהיה תלוי כל־כולו במנחם בגין (ראה עמודים 6־7). מי שיסמוך על בגין נגד שרון, סומך על מישענת קנה רצוץ.

שרון יהיה עתה שר־על לענייניי ביטחון — שר־הביטחון האמיתי של ישראל.

הממשלה

שר־על לביטחון

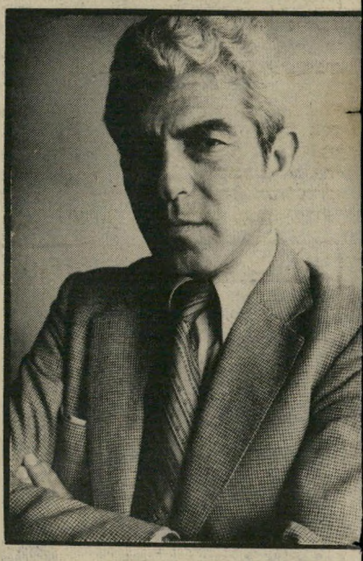
„הכל השתנה, והכל נשאר כפי שהיה."

„הכל השתנה, והכל נשאר כפי שהיה!" אומר פיתגם צרפתי.

מנחם בגין הוא אשף הפורמליזם. הוא מסוגל להפוך כל דבר על פיו, תוך שמירה מדוקדקת

על מה שהתרחש מאחרי הקלעים בוועידת אלג'יר: ג'יבריל ציטט את „העולם הזה", סארטאווי התפטר כדי ליצור תהודה בינלאומית לדעותיו, הקיצוניים נאמו וערפאת הכין את ניצחונו

יומו של סרטאווי

סרטאווי
„העם הפלסטיני והעם הישראלי — תאומים סיאמיים!"

הוא עשה זאת שוב. בעיצומו של הדיון במושב ה־16 של המועצה הלאומית ה־פלסטינית באלג'יר קם הד"ר עיצאם סר־טאווי והתפטר מחברותו במועצה.

הסיבה: נשיא המועצה, חאלד אל־פא־הום, המקורב לשילטנות הסוריים, לא הע־ניק לו את רשות־הדיבור.

„אין כאן דמוקרטיה!" רתח מנתח־הלב כסוף־השיער, שהפך מנהיג מחנה־השלום באש"ף, והודיע על התפטרותו מגוף זה.

קריאת־תגר כדמשק. סרטאווי נקט את אותו הטכסיס עצמו במושב הקודם של המועצה, שהתקיים באפריל 1981 בדמשק.

עצם הופעתו של סרטאווי בבירה הסו־רית היתה אז מעשה־גבורה. ידוע כי ה־סורים רואים בו אוייב מסוכן. בדמשק פועל מרכז אירגון־הטרור הפורש של אבו־נידאל, שרצח כבר כמה מעמיתיו של סר־טאווי, ושהעמיד את סרטאווי בראש רשי־מת המועמדים להירצח על־ידו.

סרטאווי הגיע אז לדמשק בפמליה ה־אישית של יאסר ערפאת, ועל כן לא העז איש לפגוע בו. אחרי שראשי האיר־גונים הפרו־סוריים נאמו את נאומי־הרהב שלהם, שבהם שללו מכל וכל כל אפ־שרות של שלום עם ישראל, קם סרטאווי ובקש את רשות־הדיבור כדי לדווח על מגעיו עם אישים ישראליים, ובראשם חברי המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני.

„המגעים האלה מתנהלים בשם ההנהגת אש"ף ועל פי החלטות המועצה, ועל כן מגיע לחברי המועצה לקבל דו"ח עליהם בדיוני המליאה!" טען. אך הזכות נשללה ממנו על־ידי היושב־ראש.

באותו היום הפך סרטאווי את הקערה על פיה. הוא התפטר מן המועצה, וקיים בדמשק מסיבת־עיתונאים חסרת־תקדים. מעשהו היה לסנסציה בינלאומית. כך הפך סרטאווי את המגעים עם הישראלים למוקד המושב של המועצה, על אפם ועל חמתם של יריביו. הוא יצא את דמשק בפמלייה של ערפאת.

מובן מאליו כי ההתפטרות לא התקבלה על־ידי מוסדות אש"ף, וסרטאווי נשאר חבר מלא בגוף הפלסטיני הפרלמנטרי.

„קו סרטאווי". עכשיו הוא עשה זאת שוב, וכימעט באותן הנסיבות.

ערב המושב, עשה יאסר ערפאת אקט הפגנתי מרחיק־לכת כאשר נפגש עם מתי פלד, יעקוב ארנון ואורי אבנרי, בכך אימץ לעצמו פומבית את מה שקרוי „קו סרטאווי". הוא לא השאיר שום ספק בעיני העולם כי סרטאווי הוא איש מרכזי באש"ף, ופועל על דעת הנהגתו.

אולם כאשר התכנסה המועצה, נקט ערפאת בשיטה הרגילה שלו בכינוסים אלה. ערפאת הוא שועל פוליטי ותיק ומשופשף, והוא מצטיין בגישה טכסיסית פרגמטית. שיטתו: לתת למנהיגיהם של אירגוני־הסירוב לדבר כאוות־נפשם מול המצלמות והמיקרופונים — ובאותה השעה לגבש מאחרי הקלעים את הרוב הדרוש לו כדי להעביר את ההחלטה הסופית, המעניקה לו יפוי־כוח בלתי־מוגבל לפעול על פי דרכו.

כך זה קרה גם הפעם. כותרות העיתו־נים בעולם היו מוקדשות לנאומיהם ה־מרשימים של אחמד ג'יבריל, ג'ורג' חבש ונאיף חוותמה, שהגיעו לשיאים של רטו־ריקה. מי שהקשיב לנאומים אלה, יכול לקבל את הרושם כאילו הקו הנוקשה שולט באש"ף.

אך באותם הימים עצמם פעל ערפאת בזריזות. הוא ניצח בכל ההצבעות. בין השאר: ההצבעות שאישרו את צירופם של עשרות רבות של חברים חדשים ל־מועצה, שנבחרו כולם על־ידי ערפאת עצ־מו. בגוף המוגדל, שהגיע ל־400 חברים, יש עתה לערפאת רוב מוחץ.

„מושב סרטאווי". אולם שיטה זו אינה מוצאת חן בעיני סרטאווי. לדעתו, חשובה לא רק ההחלטה הסופית של ה־מועצה, אלא גם תדמיתה בעיני העולם. „לא יתכן," אמר, „שכל אנשי־הסירוב ידברו בפרהסיה, למרות שהם מייצגים מיעוט קטן באש"ף, ואילו האנשים המיי־צגים את דעתו של הרוב הגדול — קולם לא יישמע." הוא תבע את רשות־הדיבור כדי לדווח למליאה על מגעיו עם אישים ישראליים, ועל שיתוף־הפעולה הדרוש בין כוחות־השלום באש"ף ובישראל.

יש הבדל גדול אחד בין מושב־דמשק ובין מושב־אלג'יר: סרטאווי של אז שוב אינו סרטאווי של היום. מילחמת־הלבנון אישרה את צידקת נבואותיו השחורות, והוכיחה לרבים בכל הדרגות של אש"ף כי הקו שלו היה נכון. אחרי הפגישה של ערפאת עם אבנרי, פלד וארנון, גדל שיעור־קומתו הציבורית של סרטאווי לאין שיעור.

ואכן, במידה רבה עמד המושב כולו בסימן ניצחונו של סרטאווי. כי המגעים עם הישראלים עמדו במוקד הדיונים.

בנאומו חוצב־להבות, לא אמר מנהיג החזית העממית, ג'ורג' חבש, אף מילה אחת נגד המגעים עם כוחות־השלום ה־ציוניים. ואילו נאיף חוותמה, מנהיג החזית הדמוקרטית, שיבח אותם בפה מלא.

אחמד ג'יבריל, איש־הסירוב הקיצוני, הנחשב כסוכן לוב, הקדיש חלק גדול מנאומו למגעים אלה. הוא ציטט בהרחבה את אחד המיכתבים הגלויים שכתב אורי אבנרי ליאסר ערפאת, מעל עמודי העולם הזה. הוא ציין כי אבנרי מגדיר את עצמו כציוני, ושהיה בנעוריו חבר־האירגון־הצ־באי־הלאומי. הוא הביא גם קטעים אחרים

(המשך בעמוד 6)

ראיון מיוחד עם עיצאם סרטאווי

„כמובן, המגעים יימשכו!"

הראיון הבא נערך בטלפון, יום אחרי הודעתו הדרמאתית של עיצאם סרטאווי על התפטרותו מן המועצה הלאומית הפלסטינית. את הראיון ערך אורי אבנרי:

● התפטרותך זכתה אצלנו בכותרות הראשיות בעיתונים, ברדיו ובטלוויזיה. היו שביקשו לפרש אותה ככישלון של מחנה־השלום באש"ף.

אני מופתע מתשומת־הלב העצומה שבה זכיתי בכלי־התיקשורת הבינלאומיים. הצעד שלי היה טכסיס פרלמנטרי לגיטימי, ואין לראות בו בשום פנים כישלון לקו־השלום באש"ף.

● קו־השלום — שרבים קוראים לו „קו סרטאווי" — לא נפגע?

להיפך. אני שמח לציין שמעולם לא היתה הקשבה כה רבה לדיעותיי, והסכמה כה רבה איתן. אילו הייתי מסתפק בהצלחה זאת, הייתי יכול לשבת בשקט. אך אני שואף ליישום השקפתי כצורך פוליטי דחוף, שאינו סובל דיחוי. על כך היה המאבק.

● מה רצית להשיג?

מצע פוליטי מאוזן, שיספק את הצורך הפוליטי הדחוף של העם הפלסטיני. לדעתי, השלום משרת צורך זה יותר מכל דרך אחרת. לכן רציתי להביא לניסוח מצע מדיני, המשפל במציאות כמו שהיא, ושיפלס דרך אל תהליכי השלום, זאת, למרות שברור כי שתי המעצמות העומדות מולנו — ארצות־הברית וישראל — אינן רוצות בשלום. זה לא צריך למנוע מאיתנו ללכת בדרך הנכונה.

● היתה לכך התנגדות?

קיום מינוון של דיעות הוא דבר לגיטימי. כמה מאחיי סבורים שיש לשים את הדגש על קבלת ההחלטות של ועידת־פאס. אני סברתי שיש להרחיק לכת יותר, ולקבל תוכנית־שלום פלסטינית ישירה וברורה.

● וזה לא ניתן לך?

לרוע המזל, החליטה תנועתי — תנועת פת"ח — להגביל את עצמה לנואם אחד בלבד, אחי אבו־איאד. התעוררה בעייה טכנית: איך לנאום כאשר תנועתי שלי ויתרה על זכות זו. מכאן נבע הקושי. סברתי כי בנסיבות המיוחדות הקיימות עלי לבקש שיחרור ממישמעת התנועה.

● ואילו נסיבות מיוחדות כוונתך?

קיימות נסיבות מיוחדות, חמורות ודחופות. יש מצב־חירום. אני חרד למצב בגדה וברצועה, ואין לנו זמן לעסוק בקטנות. ממשלת־ישראל הנוכחית חורשת מזימות לגירוש בני־עמי מהגדה ומהרצועה לירדן, והיא חורשת מזימות נגד ירדן עצמה. לדעתי, יש לפעול בדחיפות. לא יכולתי לשבת בניחותא. מכאן המאבק הנוהלי שניהלתי, שלצערי לא הצלחתי בו. על רקע זה נערך העימות.

● האם תמשיך בפעיליותך?

אני משרת של העם הפלסטיני. הקדשתי את כל חיי וכל מרצי לעמי, ואני אמשיך בכך.

אני רוצה להדגיש שבשעת התפטרותי עמדתי על כך שאש"ף הוא הנציג הבילעדי של העם הפלסטיני. המאבק לשיפור הדמוקרטיה באש"ף הוא מאבק לשיפור ולחיזוק אש"ף.

שנית: אני רוצה להביע את תמיכתי החזקה והבלתי־משתנה בידידי ובאחי, אבו־עמאר (יאסר ערפאת).

● כל מה שעשיתי, אין בו כדי לגרוע במאומה משני אלה. אתה תמשיך לכהן כחבר המועצה הלאומית?

אין צורך להיות חבר במועצה הלאומית הפלסטינית כדי לשרת את העם הפלסטיני במיסגרת אש"ף. אפשר לשרת כחבר־המועצה, ואפשר לשרת מבלי להיות חבר בה.

אך מעל לכל, יש לחזק את אש"ף בכל דרך שהיא, ובראש וראשונה לחזק את הדמוקרטיה שבו, כדי להבטיח שישמש במה לכל הדיעות הרווחות בקרב העם הפלסטיני.

● לכמשך?

הייתי רוצה מאוד לראות ביטוי חזק יותר למישאלות־הלב ולצרכים של אחינו, תושבי הגדה המערבית ורצועת־עזה, כדי שיתבטאו בצורה נאותה בדיוני אש"ף. לשם כך אנו זקוקים לדמוקרטיה.

צר לי שעל־ידי שלילת זכות־הדיבור ממנו נמנע ממני להפריך את דיברי־הביקורת שנמתחו על כמה אישים בגדה. רציתי להגן עליהם במועצה.

● המגעים עם כוחות־השלום הישראליים יימשכו?

מובן מאליו שיימשכו. המועצה תאשר את המגעים האלה. המאבק לא היה נטוש על כך. אילו היה זה העניין היחידי שרציתי להשיג, הייתי מנצח בנקל.

מה אתה רוצה — הרי אזרח ישראלי, תבר המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני, אמנון קפליוק, יושב ומסקר את דיוני המועצה הלאומית הפלסטינית! הרי זה כימעט לא ייאמן! הוא היה כל־כך פופולרי, שבקושי היה לו זמן לשבת ולכתוב. כל אחד רצה לדבר איתו, לשתות עימו, לאכול איתו, וזה כלל גם את אנשי חזית־הסירוב. הוא נראה אוכל ושותה בחברת אנשים, שעוד לפני חצי שנה אי־אפשר היה להעלות על הדעת שידברו עם ישראלי. זוהי מהפכה עצומה, לא, לא היה שום עיר־עור על המגעים!

● מה יהיה ההמשך?

נמשיך לפעול ביחד ולהאבק ביחד, במעגלים מתרחבים והולכים. אני משוכנע כי בקרוב תקום תנועת־שלום פלסטינית המונית שתפעל בכיוון זה, והבעייה תהיה להבטיח שתהיה קיימת תנועת־שלום ישראלית שווה לה בגודלה. זהו האתגר בשבילכם!

לא היה שום כישלון למחנה־השלום באש"ף. מצבו לא היה מעולם כה טוב כפי שהוא עכשיו. הבעייה שעוררתי היתה בעייה של נוהל פרלמנטרי, ולא נגעה לעקרונות שאני תומך בהם.

● אם כן, הכל בסדר?

הכל בסדר!

יומו של סרטאווי

(המשך מעמוד 5)

ממאמריו של אבנרי ומהביוגרפיה של מתי פלד, כדי להוכיח שיש להתנגד למגעים עם אנשי־השלום הישראליים.

„הייתם שם ברוחכם," אמר השבוע סרטאווי לאורי אבנרי, בשיחת־טלפון, „למרות שלא הייתם נוכחים בגופכם." אך חבר אחד של המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני היה גם נוכח בגופו — אם כי בתפקיד עיתונאי, ובעזרת דרכון צרפתי. אמנון קפליוק השתתף בכל הישיבות הפומביות של המועצה. ראשי אש"ף יצאו מגידרם כדי לעזור לו — וכל חברי המועצה, וגם אנשי־הסירוב, ידעו היטב שהוא ישראלי מבטן ומלידה.

גם הדיווח של אבנרי על פגישת ערפאת עם שלושת ראשי המועצה הישראלית, שפורסם בהעולם הזה, צוטט בהרחבה. כמה קטעים של הדו"ח שימשו נשק בידי העולמיים, ומיקד את תשומת־הלב על מצעו.

במרכז דבריו לעיתונאים עמד הצורך להגיע להכרה בישראל. „העם הישראלי והעם הפלסטיני הם תאומים סיאמיים!" הוא אמר להם, „הם מחוברים יחד, ומה שיקרה לאחד מהם יקרה לשני!"

מנהיג בלתי־מעורער. התפטרותו של סרטאווי גרמה לתגיבה בחוגי־הסירוב הישראליים, שניסו להציגה כניצחון הקו הנוקשה באש"ף. הצטרפו למקהלה כמה „פרשנים", שאין להם מושג על המתרחש באש"ף. שום דבר אינו רחוק יותר מן האמת.

הפגנתו של סרטאווי היתה הפגנה של כוח. ההמשך הוכיח זאת: כעבור 24 שעות הודיע דובר המועצה הלאומית

„ההתפטרות היתה טכסיס פרלמנטרי לגיטימי, שבאה למשוך תשומת־לב לצורך הדחוף לנסח תוכנית־שלום!"

הקיצוניים. בין השאר: התקפתו של אבנרי על פארוק קדומי, שאותו האשים אבנרי בחבלה במאמצי־השלום.

„הוא מנצח!" במידה מסויימת, היתה גם ההחלטה שלא להגיח לסרטאווי לנאום במליאה בבחינת מחמאה בשבילו. כי ערפאת עטף את הגלולה המרה בציפוי מתוק. הוא החליט החלטה שלא היה לה תקדים בכל המושבים הקודמים של המועצה הלאומית: שרק אדם אחד ויחידי ידבר בשם פת"ח, בתנועה החשובה ביותר באש"ף, והוא אבו־איאד. ובנאומו הילל ושיבח אבו־איאד (שמו האמיתי: צאלח ח'לף) את המגעים עם כוחות־השלום הישראליים.

מאחורי הקלעים התפלאו כמה מראשי רשמית כי ההתפטרות נדחתה. סרטאווי נשאר בתפקידו, בכוח מחווק.

המציאות השתקפה גם בשאר ההחלטות. תוכנית־רגן נדחתה, אך מבלי לסגור עליה את הדלת. המועצה הכריזה שהיא מוכנה להתדיין עליה עם האמריקאים, כפי שרצה ערפאת. הדבר נעשה תוך ציון המרכיבים החסרים בה: זכות הפלסטינים להגדרה עצמית ולמדינה משלהם, והכרה באש"ף כנציג העם הפלסטיני. נוסח ההחלטה משאיר פתח פתוח לרווחה להידברות עם האמריקאים, תוך רמז ברור שזוהי המגמה.

החלטה חשובה יותר היא זו שהכריזה כי החלטות ועידת־פאס מקובלות על אש"ף, כתוכנית־מינימום. בחיים הפוליטיים, המילים „תוכנית מינימום" באות לצורכי מיקוח, ואין להן חשיבות עקרונית. חשובה העובדה כי בפעם הראשונה הכירה המועצה הלאומית הפלסטינית בצורה ברורה וחיובית בתוכנית שעיקרה הוא ההכרה בזכותן של „כל המדינות במיזרח התיכון" להתקיים בעצמאות ובביטחון. מכאן רק צעד קטן אחד להכרה מפורשת בישראל.

העובדה המכרעת היא כי יאסר ערפאת הוא עתה המנהיג הבלתי־מעורער של העם הפלסטיני. אנשי־הסירוב יכלו לנאום כרצונם, אך גם להם לא נותרה ברירה אלא להכיר בעובדה זו.

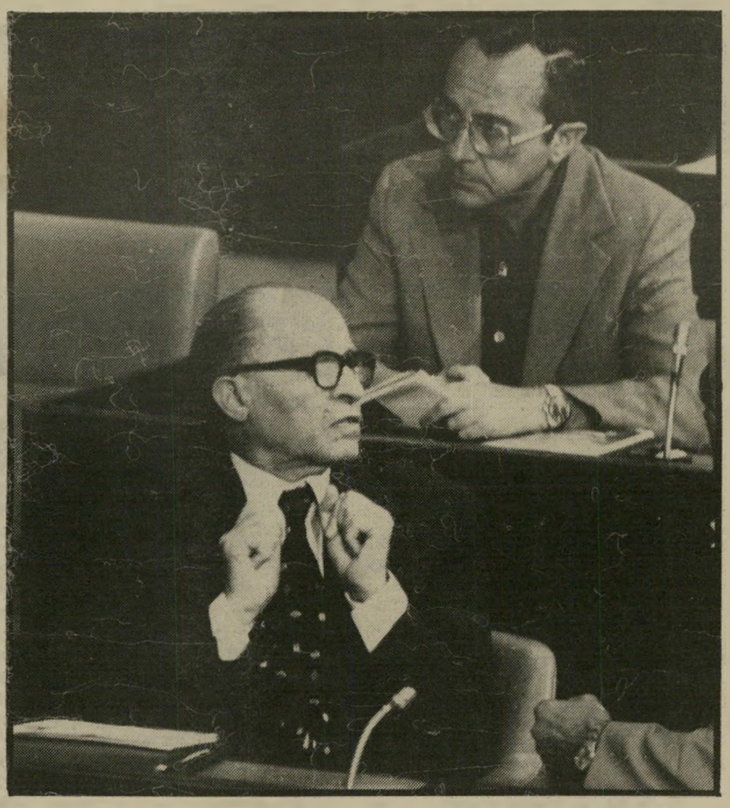
פרטאווי (שני מימין) עם ערפאת
„למה לדבר כשאתה מנצח?"

אש"ף על עקשנותו של סרטאווי: „הרי הוא מנצח לאורך כל החזית!" הם אמרו, „אז מדוע הוא צריך לדבר?"

אך סרטאווי לא הסתפק בכך. לדעתו, הגיעה השעה להסביר בפומבי ובהרחבה את מהות המגעים האלה, ואת הגישה הישראלית העומדת מאחריהם. ואילו ערפאת, שידע כי כבר מובטח לו רוב גדול בהצבעה, ביקש למנוע את חידוד הוויכוח.

אך אם קיווה מישהו שאפשר יהיה להשתיק את סרטאווי, הוא טעה. קרה ההיפך: על־ידי התפטרותו הפך סרטאווי את מאבקו לנושא מרכזי בכלי־התיקשורת

עם מינויו של משה ארנס - הנץ של הלביא - משחלפת תעשיית הנשק הישראלית על מערכת הביטחון

בכנסת עם בגין
בעמדת זינוק

הגבר דק השפתיים ובעל השיער הדל מאפיר שישב במרכז השולחן הארוך באולם סיעת הליכוד בכנסת האזין, משועשע קצת, לדברי הברכה הנלהבים של יו"ר הסיעה, ח"כ הצעיר רוני מילוא. מסביב ישבו ח"כים ושרים של הליכוד, לסיעותיו השונות. הם שתו מיץ ועפה וזללו עוגות וכריכים שהובאו ממיזנון הכנסת. המסיבה הקטנה נערכה לקראת צאתו של השגריר משה („מישה") ארנס לוושינגטון, כמה חודשים אחרי הבחירות לכנסת העשירית.

ארנס ידע היטב מדוע מילוא מאושר כל־כך. בעוד כמה חודשים — במאי 1982 — עמדה להיערך ועידת תנועת החרות, שלדעת רבים היה אמור להיבחר בה יורשו של מנחם בגין בהנהגת תנועת החרות. ארנס היה אחד המועמדים לירושה, ומתחרה חשוב ובעל־השפעה לפטרונו של רוני מילוא, שר־החוץ יצחק שמיר. את שילוחו של ארנס אל המישרה החשובה בוושינגטון אפשר היה לתאר כמהלך טקטי מבריק של הצמד שמיר־מילוא.

חלפה קצת יותר משנה — והגלגל התהפך. ארנס חזר, מוקדם בהרבה מכפי שסברו שמיר ומילוא. מילחמת הלבנון, שהביאה לדחייתה של ועידת תנועת החרות, הביאה הביתה את השגריר מוושינגטון, והציבה אותו בעמדת זינוק מצויינת, טובה בהרבה מזו של שר־החוץ, שסיכוייו לרשת את בגין נמסו כמעט כליל על־ידי אריאל שרון ודו"ח ועדת־החקירה.

אך למינויו של משה ארנס כשר־הביטחון של מדינת ישראל — המישרה השנייה בחשיבותה רק לזו של ראש־הממשלה, ולפעמים חשובה יותר — יש גם משמעות רבה לטווח הקצר יותר.

ארנס, שאותות המיבטא האמריקאי עדיין ניכרים בעברית שלו, הוא הנציג המובהק של תעשיית הנשק הישראלית — ולא הרבה פחות מזה האמריקאית — בעמדת כוח חשובה ביותר לתעשיות האלה.

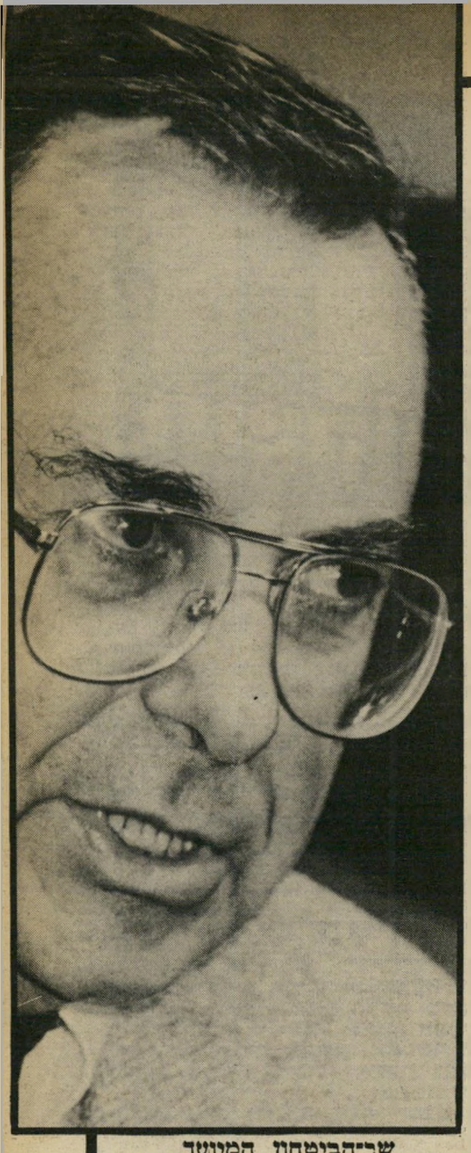
ולא פחות מזה מייצג ארנס ענף מסויים של תעשיית הנשק — זו תעשיית הנשק המתוחכמת, המודרנית, בעלת כוח ההרס

הוא התנגד להחלטת בן־גוריון ואשכול לעכב את פיתוח הפצצה הגרעינית - והוא מצדד בייצור מטוס ישראלי המסוגל לשאת את הפצצה

יודע על מה הוא מדבר

דמיזם הכיוון המיוחד במחשבה האסטראטגית של ארנס אינם מעטים, אך רק לעתים רחוקות ניתן לדברים האלה ביטוי ברור וחד־משמעי. אחד הביטויים האלה נמצא בכתבה שנכתבה עליו השבוע, ואשר בדרך־כלל הסתירה יותר מאשר גילתה על דמותו האמיתית של שר־הביטחון החדש.

הנץ האלגנטי

שר־הביטחון המיועד
שביעות רצון אמריקאית

וכך נאמר באותה כתבה:
„הוא היה בין המעטים שלא נרתעו מלהתריע בפומבי על „המחדל הגרעיני" של ישראל — החלטתו של דוד בן־גוריון ב־1959 להימנע מפיתוח נשק גרעיני ו־החלטתו של לוי אשכול, שנתמכה על־ידי ראשי הממשלה שבאו אחריו, להימנע מפיתוח אנרגיה גרעינית בכוחות עצמיים." (ידיעות אחרונות, 18 בפברואר).
ארנס

היה מראשי המצדדים ב־פיתוחו של מטוס הלביא הישראלי.

לפני יותר משנה, כשהיה ארנס יו"ר ועדת־החוץ־והביטחון של ה־כנסת, הוא עשה מעשה נדיר, ופירסם מאמר מפרי עטו ביומון הארץ. באותה תקופה ניטש ויכוח ציבורי סביב פיתוחו היקר של מטוס הלביא, וזה היה נושא מאמרו של ארנס, שצידד בלביא. במאמר היו מפוזרים רמזים רבים על התפקיד המיועד של הלביא, אליבא דארנס.

על החשיבות שמייחס ארנס לפיתוח מטוס הלביא הישראלי אפשר ללמוד מ־רמז נוסף. כאשר הוא מגה פעם את ה־סיבות לצערו על כך שלא קיבל בפעם הראשונה את הצעתו של בגין להתמנות לשר־ביטחון, אחרי פרישתו הרועמת של עזר וייצמן, אמר ארנס כי אילו היה הוא שר־ביטחון, היה פיתוח הלביא מתקדם במהירות רבה יותר.

ארנס, שהוא מהנדס אווירונאוטיקה על־פי השכלתו ותעשיין־נשק על־פי עיסוקו, במשך שנים רבות, יודע על מה הוא מדבר בתחום זה של התעשייה האווירית.

ההתנחלות הראשונה

דוד נוסד בשנת 1925 בליטא לתעשיין עשיר. אביו עקר לריגה שבלטביה, בריגה — העבירו את המיפעלים לארץ־ישראל, עקרה מישפחת ארנס, על מיס־עליה, לארצות־הברית.

משה ארנס, שכבר הגיע לגיל הגיוס, מצא את עצמו בחיל־ההנדסה האמריקאי. זה היה כבר לקראת סופה של מילחמת העולם השנייה, וארנס לא הספיק להשתתף במילחמה. אחר־כך הוא היה לנציב תנועת בית"ר בארצות־הברית, והתפקיד הזה מנע ממנו, בסופו של דבר, להשתתף במילחמה אחרת — מילחמת העצמאות הישראלית.

ארנס הצעיר, שהיה בדרכו לישראל, קיבל את „דין התנועה", ובמקום להגיע לישראל הוא יצא בשליחות תנועתו ל־צפון־אפריקה. הרוויזיוניסטים הגיעו למס־קנה שאסור „להפקיר" את היהודים ב־מארוקו, תוניסיה ואלז'יריה לטיפולם של שליחי מפא"י ומפ"ם בלבד, וצריך שתהיה בין העולים המיועדים גם נוכחות פוליטית של תנועת ז'בוטינסקי. שלושים שנים מאוחר יותר, היו להחלטה הזאת פירות של ממש, כשקולותיהם של עולי צפון־אפריקה הביאו את בגין לשילטון.

ארנס בא לישראל רק אחרי שתמה ה־מילחמה. הוא לא היה סתם „עולה חדש", כמו היהודים העקורים של אירופה או צפון־אפריקה. הוא היה נער־תפנוקים אמ־ריקאי, בנו של תעשיין עשיר.

ארנס הצטרף לגרעין שהקים את מושב מבוא בית"ר, שמבחינות רבות היה ה־התנחלות הראשונה של גוש אמונים. ה־מתנחלים של מבוא בית"ר, שלא קיבלו סיוע מן השילטונות, התיישבו על הגבול, ולטשו את עיניהם אל מעבר לו. הם עסקו בפעולות־נקם פרטיזניות, שדדו עד־רים של כפריים ערביים, והטרידו אותם.

ההרפתקה הזאת לא נמשכה זמן רב. רעייתו של ארנס היתה בית"רית שרופה לא פחות ממנו — אבל החיים במדינת ישראל החדשה היו קשים לה. היא הח־ליטה ללדת את בנה בסביבה נוחה יותר ממבוא בית"ר, והזוג ארנס חזר לארצות־הברית.

ארנס, שעוד לפני שירותו הצבאי ב־צה"ל באווירונאוטיקה בטכניון שבחיפה.

כאן הוא עשה את היכרותו הראשונה עם תעשיית הנשק הישראלית.

היה זה בתחילת שנות השישים, כאשר הכיר משה ארנס מרצה צעיר לאלק־טרוניקה, עוזיה גליל שמו, שסיפר לו על רצונו לפתוח בית־מלאכה לרכיבים אלק־טרוניים. למשה ארנס היו ידידים רבי השפעה. הרמטכ"ל הראשון של צה"ל, יעקב דורי, הוא שהציע לו לעבוד ב־טכניון, ולא חלף זמן רב עד שהכיר ארנס את מפקדו היוצא של חיל־האוויר, האלוף במילואים דן טולקובסקי.

ארנס ערך היכרות בין גליל ובין טול־קובסקי, והזיווג הזה הוליד את אחד הקונצרנים הגדולים ביותר של תעשיית הנשק הישראלית. טולקובסקי, שעשה באותה תקופה את צעדיו הראשונים ב־חברה להשקעות של בנק־דיסקונט, ביקש לפנות לכיוון של תעשיות מתקדמות.

באותה תקופה, בתחילת שנות השישים, התחילה להתמטט הברית הצבאית שבין ישראל ובין צרפת, וישראל פנתה לבקש לה פטרון חדש — האמריקאים. טול־קובסקי וגליל מצאו להם שותפים אמ־ריקאים מתאימים: האחים דייוויד ולורנס רוקפלר. השותפות המרובעת הולידה את בית החרושת אלרון, שלימים הפך קונצרן ענק, בעל חברות־בת רבות, שרוב תוצרתו מופנית לתעשיית הנשק.

היה זה רק טבעי שהפרופסור הצעיר משה ארנס ימונה כחבר מועצת־המנהלים של הקונצרן.

אחר־כך התמנה ארנס לתפקיד בכיר בתעשייה האווירית של ישראל. במיפעל הזה — המיפעל הגדול ביותר של תעשיית הנשק הישראלית — מילא ארנס תפקיד של ראש חטיבת ההנדסה. במיסגרת זאת הוא היה אחראי לפיתוחם של המטוסים הישראליים הראשונים מדגם ערבה, ואחר־כך עבד על פיתוח המטוסים המתקדמים יותר.

עבודתו בתעשייה האווירית הביאה לו גם את פרס ביטחון ישראל בשנת 1971.

היתה הפעילות הפוליטית שלו במיסגרת תנועתו, חרות, על אש קטנה. הוא התמסר לפוליטיקה רק בתחילת שנות השבעים, והתקדמותו במיסגרת סניף תל־אביב רב התכככים של המיפלגה היתה מהירה.

עם בגין בוועידת חרות
התקדמות מהירה

נץ מעולם אחר

ארנס, הנץ הקיצוני, הציג את מועמדותו בסניף נגד יוסף קרמרמן המנוח, שהיה האיש של עזר וייצמן ושל יעקב מרידור, ונחשב לאחד האנשים החזקים במיפלגה. לארנס היתה הילה של אינ־טלקטואל ושל מדען, ובאותה תקופה לא היו רבים כאלה בתנועת החרות. הוא גבר על קרמרמן, ונבחר לכנסת השמינית כאיש הספסלים האחוריים של הליכוד. בין חברי־הכנסת לא בלט ארנס ביותר, אך בנוף הצעקני למדי של הח"כים של חרות, הוא נראה ונשמע כמו מישהו מעו־לם אחר.

ארנס אמנם אוהב את התדמית של האיש „חסר המרפקים" המתרחק מתכככים פוליטיים ובז לקטנות כמו קידום אישי — מין „נץ אלגנטי" אך הוא הוכיח את כוחו במיסגרת המאבקים הפנימיים. ערב צאתו לוושינגטון הוא עמד בראש קבוצת ח"כים נכבדה, שכללה אז גם את הח"כים יגאל כהן־אורגד, מיכאל קליינר, יוסף רום, מרים תעסה־גלזר ודויד מגן. על־פי הערכות שונות (העולם הזה 2321) היתה קבוצה זאת השלישית בגודלה ב־תנועת החירות, וריכזה לא פחות מ־8% מבין צירי מרכז התנועה. השגת מעמד כזה אינה אפשרית בתנועת החרות בלי „לזהם ידיים" במאבקי־הכוח והמישרות הפוליטיים.

בינתיים ערך דויד מגן אל מחנהו של אריאל שרון — אך אין לדעת כיצד הוא יגהג עכשיו, כאשר לא נראה שהשותפות עם שרון עשוייה להועיל לו הרבה. אנשי ארנס בחירות נמנים עם האגף הניצי ביותר בתנועה — ניצי לא פחות מהאגף של תומכי אריאל שרון. בעת שהותו של ארנס בוושינגטון, נמנו אנשיו על

(המשך בעמוד 65)

ארצות־הברית הספיק ללמוד במכון הטכ־נולוגי של מסצ'וסטס — אם־איי־טי הידוע — המשיך את לימודיו לתואר שני באווי־רונאוטיקה באוניברסיטת פאסאדינה שב־קליפורניה, ואחר־כך עבד במיפעל אמ־ריקאי למטוסים. הוא היה מהנדס בפרויקט לפיתוח מנועי סילון בחברת קרטיס־רייט.

אחרי שש שנים בארצות־הברית, הח־ליטו בני הזוג ארנס לשוב ולעלות ל־ישראל. הפעם היו תנאי החיים טובים יותר. בני העשירים מארצות־הברית הש־תכנו בחיפה, ואחר־כך קנו להם וילה בסביון. משה ארנס קיבל מישרה כמר־מעולם לא פורסם על מה, בדיוק, הוא קיבל את הפרס.

בכל אותה תקופה מילא ארנס תפקי־דים גם במועצות־המנהלים של תמ"ר — תעשיות מחצבי ישראל, ושל חברת הי־דרונאוטיקס. כאשר פרש, בתחילת שנות השבעים, מעבודתו בתעשייה האווירית, הוא החליט לנצל את המעורבות ואת הידע שלו בתעשיית הנשק גם לתועלתו הפרטית, ויסד את חברת הנשק טיברנ־טיקס, שהוא שימש כמנהלה.

כל עוד מילא ארנס תפקידים ב־תחום ההוראה ועבד בתעשייה האווירית,

דה תשקיף

מה יקבל שרון

אנשיו של השר שרון טוענים, שלא לאורך זמן הוא יישאר כשר בלי תיק. מדובר על שתי אפשרויות.

האחת: הוא ימונה על הטיפול בגדה המערבית, וירכז את כל הסמכויות של מישרדי־הממשלה האחרים בשטח.

אפשרות שניה: כדי שלא יהיה תחת שר־החקלאות, שימחה אריך, הוא יקבל את תיק־החקלאות. אריך יוכל להקריש את זמנו לעניינים מדיניים.

הנימוק העיקרי:

גזירות כלכליות

אחד הנימוקים העיקריים שהעלו חה"כים מהליכוד, שפעלו למען הקמת ממשלת־ליכוד־לאומי, היה זה: צירוף המערך או מיפלגת־העבודה לממשלה יאפשר הטלת גזירות כלכליות, שהן חיוניות למשק, כאשר הציבור ייחם את האשמה על הטלת הגזירות למיפלגת־העבודה המצטרפת לממשלה, ולא לליכוד.

מועמדי המערך

לחפקידי שרים

המועמדים ממיפלגת העבודה לתפקידי שרים בממשלת־אחדות־לאומית, כפי שהוסכם עליהם בין שימעון פרס ויצחק רבין, היו מרדכי („מוטה") גור, הפרופסור חיים בן־שחר, שלמה הלל, שושנה ארבלי־אלמוזלינו, אהרון נחמיאס וירוחם משל.

ליצחק רבין יועד תפקיד שר־הביטחון או שר־החוץ, ואילו לשימעון פרס יועד תפקיד סגן יחיד לראש־הממשלה וחבר כרביעיה המכוילה, הכוללת גם את ראש־הממשלה ואת שרי הביטחון והחוץ.

רינה שני עזבה

את הארץ

רינה שני, המכונה „רינן שיין", מנחיגת כת „אצבע האלוהים" עזבה את הארץ. אחד ממאמיניה התאבד לפני שבועיים, היא הסתתרה במשך תקופה קצרה בין מאמיניה בבית־זית שליד ירושלים. השבוע היא נסעה לחו"ל.

ובן גישש במיפלגה

ערב הודעתו של יצחק נבון על פרישתו מתפקיד נשיא המדינה, הוא התעניין מה יהיה מעמדו במיפלגת העבודה, לכשיפרוש.

הוא גישש אצל שניים מזיקני המיפלגה, ישראל גלילי ויצחק בן־אהרון, וביקש לדעת מה יעשה המחנה של יצחק רבין אם הוא יחזור לחיים הפוליטיים, ופרס יוותר על מקומו עבורו.

בן־אהרון השיב, שכבוא היום יובא העניין לדיון חברים. גלילי הניח שרבין לא יתמודד עם נבון, אם יתבקש להימנע מצעד כזה.

אש"ף פותח פתח

לדו־ש"יח נרחב

המועצה הלאומית הפלסטינית עומדת להטיל על הוועד הפועל של אש"ף, בראשות יאסר ערפאת, להגדיר את סוג הישראלים שאש"ף מבקש לנהל עימו דו־שיח.

בצורה אלגנטית זו יימחק התנאי, שהיה כלול בהחלטה של מושב קודם של המועצה, שאמר כי אש"ף ינהל דו־שיח רק עם גורמים ישראליים „המתנגדים לציונות להלכה ולמעשה". הכוונה היא לפתוח פתח לדו־שיח עם „כל הכוחות המתקדמים וכל הכוחות הדמוקרטיים" בישראל, המכירים בזכויות הפלסטינים, בלי הכרה אידיאולוגית.

פריאל לא תחן

חברת המיפלגה הליברלית, סיגלית פריאל, לא תאפשר את כינוס נשיאות־המיפלגה, לצורך בחירת שר שישי ממעמה.

פריאל, שהציגה את עצמה כמועמדת לשר, מסתמכת על החלטה עקרונית של בית־הדין העליון של התנועה, שקבע כי בחירת שר תהיה במרכז. היא מתכוננת למנוע בדרכים מישפטיות את הבחירה הלא־חוקית.

החחקירניות

איימו להחפטר

התחקירניות של תוכנית־המטווויזיה „שעה טובה" איימו להתפטר. מנחה־התוכנית, אמנון ברזילי, אינו משתף עימן פעולה. לקראת הכנת התוכנית האחרונה, שבתו התחקירניות. הדבר התבטא בשאלות הסתמיות של חמני־חה.

המצב חקשה הביא לצירופם של העיתונאים אלי תבור ודורון וויינ־שטוק למערכת המכינה את תוכנית־הבידור.

גורלה של המנחה אודטה דנין עדיין לא ברור. ראש מחלקת הבידור, חנוך חסון, והמפיק אהרון גולדפינגר רוצים בפיטוקה, בגלל כישלונה הג־מור, ואילו מנהל המטווויזיה, טוביה פער, מבקש להשאיר אותה בתפ־קידה.

חשיבות לבחירות

המוניציפאליות

בסניפי מיפלגת־העבודה גובר החשך למען העלאת דרג המועמדים של המיפלגה, בבחירות הקרובות לרשויות המקומיות.

הטענה המושמעת בסניפים היא כי הישג של המערך בבחירות האלה יסלול את הדרך גם לניצחון בבחירות לכנסת. עיקר הלחץ הוא להחלפת מועמדים בכמה ערים גדולות, ביניהן הרצליה וחיפה.

הדלק לא יוזל

חוגים באוצר מתייחסים בזילזול להצהרתו של שר־האנרגיה, יצחק מודעי, כי בעיקבות הוולת מחירי־הנפט בשוקי העולם יוזל גם מחיר הדלק בארץ.

הפיחות המהיר של השקל הישראלי לעומת הדולר, ורצונו של מישרד־האוצר ליהנות בעצמו מן ההוזלה במחיר הנפט, וכן העובדה שישראל קשורה בחוזים ארוכי־מועד יקרים, ישימו לאל כל אפשרות להוזיל את מחירי הדלק לצרכן.

מדד פברואר –

5 עד 5.5 אחוז

במישרד־האוצר נעשים מאמצים כדי שמדד המחירים בחודש פברואר לא יעלה ביותר מ־5% עד 5.5%.

המטרה היא להוכיח כי מתגשמת מדיניות האוצר של עליות־מחירים מתונות, המביאות להדברת ההידרדרות האינפלציונית.

אימת־הבוהימה

חוזרת

השוטר־לשעבר אלי דרדן, שהיה ידוע כ„אימת הבוהמה", חזר לישראל.

דרדן, שהיה שוטר במיחלק־הסמים, הביא להכליאתם של אנשי־בוהמה רבים, שנתפסו בעישון סמים. לפני כמה שנים הוא ירד לארצות־הברית, וניסה להיקלט בעבודה במישטרת לוס־אנג'לס. עכשיו עשוי דרדן להצטרף למישרד־חקירות פרטי בתל־אביב.

המשקיעים הכבדים

מהססים

המשקיעים הגדולים, שהוציאו את כספם מהבורסה התל־אביבית לפני המפולת ולאחריה, מהססים, ואינם חוזרים להשקעות בבורסה.

המשקיעים האלה חוששים מגל חדש של נסיגות בשערי המניות, העלול לפקוד את הבורסה.

הפיחות המתון

אינו מפריע

במישרד־האוצר ובבנק־ישראל מעריכים כי לטענת היצואנים, כאילו מפריעה ההאטה בקצב הפיחות של השקל לייצוא, אין יסוד.

באחד המוסדות הפיננסיים נערך לאחרונה סקר על השפעת הפיחות בששת החודשים האחרונים על הייצוא, והמסקנה היתה כי קצב הפיחות לא גרם נזקים לייצוא.

בית־המישפט יכריע

לגבי אחריות

ברוקרים

בית־המישפט המחוזי בתל־אביב עשוי לתת פסק־דין עקרוני על אחריותם של ברוקרים, המשקיעים בניירות־ערך עבור לקוחותיהם.

במיסגרת תביעה שהגישה חברת בטוחה — ניירות־ערך נגד לקוח, להחזרת סכום של 2.5 מיליון שקל, טען הלקוח בכתב־ההגנה כי החברה התרשלה בניהול תיק־השקעותיו בבורסה.

פסק־הדין ישפיע על מצבם של אלפי לקוחות, שמסרו תיקים לניהול בידי חברות ברוקרים.

תמיר רוצה

לארצות־הברית

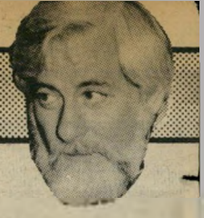
שמואל תמיר מפעיל שוב את כל קשריו בליכוד, כדי לזכות במינוי כשגריר בארצות־הברית.

סגן־השר, דב שילנסקי, אירגן שדולה עבורו בתנועת־החרות.

נרקומנים לא ינהגו

מישרד־הבריאות יעביר למישטרה את רשימת הנרקומנים המהפרים, וה־מקבלים מירשמים קבועים.

המישטרה ומישרד־הבריאות ימנעו מנרקומנים אלה רישיון־נהיגה.

מחנה־השלום נחל תבוסה. מדוע זה קרה?

תבוסתנים

בקיצור: השיקפון יפוק בחיקו של המערך, כמו תפוח בשל. וכל סערה ציבורית שתקום עד אז עלולה להפריע לתהליך זה.

■ ■ ■

תנועת־השלום נחלה בשבוע שעבר תבוסה. אין מעם בהונאה עצמית ובאשליות.

ועדת־החקירה פירסמה את מסקנותיה. הכל ידעו שזאת תהיה שעת־מיבחן לכוחות־השלום, ההזדמנות האחרונה לחולל במדינה את המהפך־הנגדי.

והנה, מנחם בגין התגבר על משבר זה בנקל. ממשלתו החזיקה מעמד בלי קושי. שום דבר לא השתנה בה, מילבד צירופו של שר לאומני נוסף, והעברת אריאל שרון מכסא לכסא ליד שולחן־הממשלה.

עתה יושב מנחם בגין לבטח, לתקופה ארוכה. הוא מסוגל להמשיך בביצוע תוכניותיו, בפירושן חיפוך כל סיכוי לשלום בדורנו, ואולי בדורות הבאים.

אלה הן העובדות היבשות. הטרגדיה של רצח אמיל גרינצווייג, והפגנות הזעם והאבל שנערכו בעיקבותיו, הסיחו את הדעת מעובדות אלה.

עכשיו יש צורך להתמודד עימן.

■ ■ ■

שאלה הראשונה היא: איך זה יכול היה לקרות? 400 אלף אנשים הפגינו אחרי טבח צברה ושאתילא למען הקמתה של ועדת־חקירה. היתה זאת הפגנה אדירה של ישראל התגוננה, שוחרת הצדק והשלום. מול פני התקוממות זו התקפלה ממשלת־בגין.

העולם כולו הביט בהפגנה זו בהשתאות ובהתפעלות. היא עשתה רושם כביר בעולם הערבי בכלל, ובקרב הפלסטינים בפרט, מיאסר ערפאת ועד אחרון אנשי אש"ף. היא הוכיחה להם כי יש ישראל אחרת, שעימה ניתן לעשות שלום ולחיות בשלום.

אפשר היה לקוות כי כוח עצום זה, שהביא להקמת הוועדה יתגייס בכוא העת כדי להכשיח את ביצוע מיוא המיצותיה, ואת הסקת מיוא המסקנות המתבקשות.

והנה, הדו"ח פורסם. אחרי כמה לבטים ותימרונים, קיבלה הממשלה פורמלית — ובקושי את ההמלצות המיעמיליות. אך המסקנה האמיתית הנובעת מן הדו"ח היא שאת שרון יש לטאטא מן הבמה הציבורית הישראלית, יחד עם רפאל איתן, ושאת הממשלה הזאת יש להדיח מתפקידה.

מסקנה זאת לא התקבלה.

ואילו מחנה־השלום הגיב בכמה פירפורים חלושים. ההמונים לא הפגינו — לא 400 אלף, לא 100 אלף, לא 50 אלף. גם ההפגנה שבה נרצח אמיל ז"ל היתה מרשימה רק בתוכנה, לא בממדיה.

מדוע? מה קרה?

■ ■ ■

לתכן כי זרע המחדל הזה היה טמון עוד בהפגנה הגדולה ההיא.

הפגנת ה־400 אלף בכיכר מלכי־ישראל נערכה ב־שיתוף־פעולה עם ראשי מיפלגת־העבודה. אלה נתנו לה את ידם, והעמידו לרשותה את משאבי המערך. אך הם גבו מחיר: הם קבעו מי יוחרם ומי ישותף, מה ייאמר ומה לא ייאמר, אילו סיסמות יינשאו ואלו לא. זה גראה כמחיר קטן, תמורת ההישג שהתבטא ב־מיספרים. גם המוחרמים הבינו זאת, ועל כן לא מחו.

אבל זאת היתה טעות.

כי באותו מעמד נקבע, למעשה, כי האינטרסים של מיפלגת־העבודה השתלטו על מחנה־השלום. לעסקנים של מיפלגת־העבודה ניתנה זכות־וטו.

וטו זה הפך מאז למציאות הרת־אסון.

■ ■ ■

דתוצאה הראשונה היתה שיתוק המחאה ההמונית של כוחות־השלום. מיפלגת־העבודה קבעה את הסיסמה: „שקט, שקט, שקט, שקט — כי הוועדה בודקת!"

לא היתה שום סיבה אמיתית לשקט הזה. איש לא קבע שהוויכוח הציבורי בארץ צריך להיפסק, בשעה שוועדת־החקירה יושבת על המדוכה ובודקת קטע אחד בילבד של ההרפתקה הפושעת בלבנון.

טבח שאתילא גרם להתעוררות מוסרית ומדינית עמוקה. מאות אלפי האזרחים בישראל, שלא הבינו עד אז את משמעות המזימה של שרון, החלו תופסים אותה. וחזקה באותה שעה נדם קולה של תנועת־השלום. הוויכוח פסק, ההתרגשות הגדולה שככה.

מדוע, בעצם?

היתה לכך תשובה פשוטה: ראשי המערך חששו שמא רחש כלשהו יפריע להם. הם ישנו וחלמו חלומות מתוקים: הוועדה תפרסם את מסקנותיה, הממשלה תתפוטט מאליה, המפד"ל יתן את ידו למערך, שימעון פרס יהיה סוף־סוף ראש־הממשלה.

האזכרה לאמיל: מי טירפד?

עד שבא היום, והסתבר ששום דבר לא הוכן, שום דבר לא נעשה.

■ ■ ■

ד"ח הוועדה גרם להתרגשות. הציבור ההגון הזדעזע. הוא המתין לקריאה לקום ולפעול. אך הקריאה לא באה.

המיסמך המתריד פורסם ביום ג'. בשעה 10 בבוקר. הכל חיכו להפגנת־ההמונים, שתתקיים בשבת. אז יקומו 400 אלף האזרחים — ואולי יותר — כדי להשמיע את הדרישה המוחצת להתפטרות הממשלה, לחיסול עידן־שרון על כל סיפיחיו — החל מן הדיכוי בגדה וכלה בנוכחות בלבנון.

אבל שום קריאה כזאת לא באה. השבת הגדולה באה וחלפה.

זה היה מחדל שלא ייסלח. פוליטיקה היא עניין של בני־אדם. הרגשות של בני־אדם ממלאים בה תפקיד מרכזי. ואי־אפשר לשחק ברגשות של בני־אדם. אין זה קפה, שניתן לחמם אותו כראות עיני הטבח.

בחיים המדיניים, הכל תלוי בטיב העיתוי. אקט פוליטי הוא נכון בשעה מסויימת. יום לפני כן אינו נכון, ויום אחרי כן אינו נכון.

ההפגנה הגדולה להסקת מלוא המסקנות מדו"ח הוועדה יכלה להתקיים ביום ד', ביום ה'. היא יכלה להתקיים לכל המאוחר, בשבת שלאחר מכן.

אילו היה נערך מסע־התחאה באופן יומיומי, בממדים גדלים והולכים, במטרה להגיע לשיא הזה — היתה נוצרת בארץ האווירה שהיתה מונעת בעד בגין מלשחק את משחקו. הלחץ הציבורי היה מטביע את חותמו על כל העסקנים, וביכללם עסקני המפד"ל ושאר המיפלגות הקטנות בקואליציה. כל שוחרי־השלום במערכת הפוליטית היו מתעודדים. אווירה אחרת היתה יו־צרת תוצאה אחרת.

הצווחות של השוק, שאורגנו על־ידי חסידיו של שרון, והשהגיעו לשיאן בקול־הנפץ של הרימון, היו נבלעות ברעם המחאה של ישראל השפויה, ההגונה והדמוקרטית.

■ ■ ■

כל זה **טורפד** על־ידי צמרת המערך. הוא טורפד מפני שהיא היתה עסוקה בתימרונים קטנטנים. בקום עידן של שימעון פרס ויצחק רבין, הקונייה באה במקום הפוליטיקה. החשבונות העלובים בחדרי־חדרים באו במקום הפעולה הציבורית הגדולה.

כך יכול היה מנחם בגין לפתור את בעיותיו באין מפריע. הוא פעל, ואילו המערך עקב אחרי מעשיו בפה פעור ודומם.

הוא סיים את הפרשה, אירגן מחדש את ממשלתו, דיכא כל גילוי של התמרדות בקרב הקואליציה. ולבסוף ירק בפני האופוזיציה והצ'בור ההגון כשמינה את שרון כחבר ועדת־השרים לענייני ביטחון.

ואחרי שהכל נגמר, בא המערך והציע לתנועת שלום עכשיו לעשות הפגנה — שבוע אחרי שבת־המחדל. שוב הוכח כישרונו המזהיר של שימעון פרס לעשות את הדבר הנכון ברגע הלא־נכון, ואת הדבר הלא־נכון ברגע הנכון. הוא אמן חוסר־העיתוי.

ברוב רחמיו מנע הקדוש־ברוך־הוא ביזיון זה. הוא פתח את ארובות השמיים, וסיפק את התירוץ לביטול ההפגנה, שלא יכיה עוד לשנות דבר.

■ ■ ■

אינני רוצה להטיל את כל האחריות על עסקני המערך. גם על תנועת־השלום, על כל גווניה ופלגיה, לפשפש במעשיה ובמחדליה.

מדוע נתלתה כיכר על צוואתו של מיפלגות? מדוע לא עמדה על רגליה שלה עצמה?

זהי תופעה שיש לעמוד עליה, כדי להיטהר ממנה.

הקנאים למיניהם מאשימים את מחנה־השלום בתמזמות. יש הרבה מן האמת בהאשמה זו — אך במובן שונה לגמרי.

בדברי עם פעילים ואנשי־שורה בהפגנות ובמישרות־האבל, אני נדהם מרוח־הנכאים האופפת אותם. רבים וטובים נתפסו לדיכאון קודר.

המערכה על ישראל, כך הם אומרים, אבודה. עלינו להמשיך ולהיאבק, למען ככוד המדינה, אך כלי תיקווה לשינוי.

הרוב הגדול של המדינה הוא נגדנו. אנחנו מיעוט, וכחנו קטן ונחלש. בני עדות־המיזרח שייכים לבגין ולשרון, והם קובעים עתה את הטון במדינה. ישראל שלנו, היפה וההגונה, שוקעת. הרימון שהרג את אמיל הוא קול העתיד.

אני מתקוממ נגד הקדרות זה. אני כופר בכך! פסוק מן הפסוקים האלה. אני סבור כי אין זו האמת — אלא אם כן אנחנו עצמנו נהפוך זאת לאמת.

■ ■ ■

אין זו אמת שאנחנו המיעוט, והם הרוב. אין זו אמת שאמיל גרינצווייג ייצג את האתמול, תורקי הרימון את המחר.

לפני כמה חודשים בילבד הפגינו 400 אלף איש ואשה נגד הטבח בשאתילא. מעולם לא הצליח הליכוד, על דמגוגיו ומסיתיו, לכנס אף מחצית הכוח הזה במקום אחד.

הקנאים הלאומניים הם קולניים מאוד, אלימים מאוד, בולטים מאוד. אבל הם מיעוט, ולדעתי — מיעוט לא־גדול. גם אנו שוחרי־השלום בעלי־ההכרה, מיעוט הננו.

בין שני מעוטים אלה ישנו הרוב הגדול של העם הזה. הוא מושפע ממה שהוא רואה ושומע. אפשר להשפיע עליו לכאן ולכאן.

אפשר להלהיב אותו לשעה קלה בסיסמות של „אף שעל". אבל כאשר בא אנוור אל־סאדאת לארץ — הוא השפיע על הרוב הזה יותר מעשרה שרונים. הוא דיבר אל הציבור בתגיון שפוי, הוא הוכיח שהוא מתכוון לדבריו ברציגות — והמוני ישראל השתכנעו.

המערכה על נפש העם היא בעיצומה. שום כוח עליון אינו גוזר עליה הכרעה זו או אחרת. אין זו מראגדיה יוונית, שסופה ידוע מראש.

זהו מאבק, וכמו בכל מאבק — הצד המסור יותר, הדבק יותר במשימתו — הוא שינצח בסופו של דבר.

אני כופר במיוחד בקביעה כאילו נגזר על עדות־המיזרח ללכת שולל אחרי הדמגוגיה הלאומנית. המנהיגים אלה שונאים את המערך, ולא בלי צדק. הם ניתנים להשפעת הדמגוגים הלאומניים. המספקים להם תרופת־כזב למכאוביהם האמיתיים. אך אין זו גזירה מהשמיים. יש כאן משימה אדירה, היסטורית, לתנועת־השלום, שאינה אשכנזית ואינה ספרדית, אלא תנועת־התחייה האמיתית של עם־ישראל כולו.

הדיכאון אינו אלא תירוץ לכניעה, לרפיון־ידיים. הקרב עדיין לפנינו, והוא מחייב נחישות. מה שקרה בימים האחרונים לא היה מוכרח לקרות.

הכה נדאג לכך שזה לא יקרה שנית!

הדו"ח

אורי אבנרי ממשיך בניתוח

ב שעה 5.30 בבוקר, ביום השישי, 11 שעות וחצי אחרי כניסת הפלאנגות למחנות שאתילא וצברה, עשר שעות אחרי קבלת הידיעות הראשונות על הטבח, התקשר אלוף־הפיקוד אמיר דרורי עם הרמטכ"ל בביתו. כפי שהעיד דרורי בוועדה, לא היו עדים לשיחה זו. כמפקד המתחשב באנשיו, לא העיר דרורי איש מהם בשעה מוקדמת זו. הוא יצר את הקשר בעצמו ולבדו.

כפי שמסר דרורי, אמר לו רפאל איתן בשיחה זו שהוא עומד להגיע אחרי הצהריים לבירות.

כך נאמר בעדות. בדו"ח של הוועדה, המתאר את השתלשלות המאורעות בהרחבה רבה, נעלמה שיחה זו, יוק. היא פשוט לא אזכרה.

שום דבר לא נרשם

מ דוע החליט הרמטכ"ל לבוא לבירות? מה אמר לו דרורי בשיחה זו? מה היה הקשר בין שיחה זו ובין מה שהתרחש על גג החפ"ק ערב לפני כן, כאשר שהה שם דרורי עצמו בקירבת אלי חבייקה, מפקד יחידת־הרצח המיוחדת של הפלאנגות?

אין לדעת. כי על שיחת־טלפון זו לא היה שום רישום.

כפי שציינה הוועדה בתמיהה, על כל שיחות־הטלפון שניהלו ביניהם גיבורי הדראמה האפלה הזאת אין רישומים. אין רישום על שום שיחה שהתנהלה בין ראש־הממשלה, שר־הביטחון, הרמטכ"ל, שר־החוץ, שר־התיקשורת, אלוף־הפיקוד, מפקד־

שרון (בעת פרידתו ממישרד־הביטחון) ורפול

אות קין לאומה?

האוגדה, ראש־אמ"ן וראש־המוסד במשך כל אותן שעות גורליות, כאשר נשחטו גברים, נשים, ילדים וזקנים במרחק של כמה עשרות מטרים מחיילי צה"ל, ובמרחק של 200 מטרים מחפ"ק האוגדה.

על עצם עריכתן של חלק גדול משיחות אלה יודעים, מן הסתם, רק המשוחחים עצמם. שיחות אחרות שנויות במחלוקת, כאשר סלוני העיד שהיתה שיחה ואלמוני הכחיש זאת. במיקרים אלה החליטה הוועדה שלא לקבוע מי שיקרו ומי לא — החלטה שבוודאי היתה נוחה למשקרים. על שיחות אחרות נודע לוועדה, אך אי־אפשר לקבוע בוודאות את תוכנן, בהעדר רישום כלשהו.

וזה די מוזר.

איך מתפקדים מישרדי־ממשלה ומיפקדות־צה"ל בעיתות־משבר, בשיאה של מילחמה, כאשר איש אינו רושם דבר? כיצד נמסרות הוראות ופקודות בטלפון, מבלי שאיש רושם ומקליט?

אין זה רק מוזר. זה חשוד מאוד.

אני טוען שעצם העובדה הזאת, שלא נערך רישום על שום דבר, מעידה כאלף עדים על כך שכל המעורבים בפרשה ידעו היטב — עוד בזמן שהדברים קרו — שמתרחש משהו שאינו כשר, ושמוטב לא להניחו בכתובים.

וכך אנו חוזרים אל שאלת־השאלות של הפרשה כולה: שאלת הכוונה של מי שהחליטו להכניס את הפלאנגות למחנות.

ישוע על הצלב

כ פי שכבר ציינתי בראשית סידרה זו (העולם הזה 2372), עמדו לפני הוועדה שתי אפשרויות בלבד:

● האפשרות האחת — שהמחליטים, אריאל שרון ורפאל איתן, ידעו היטב מה שעומד להתרחש ברגע שייכנסו הפלאנגות למחנות, ולכן החליטו להכניסן („אחריות ישירה").

● האפשרות השנייה — שהם היו צריכים לדעת זאת, אך לא לקחו זאת בחשבון, ולא נקטו את האמצעים הסבירים כדי למנוע זאת („אחריות עקיפה").

לא היתה קיימת אפשרות שלישית — לטהר את הנאשמים מכל אחריות ישירה או עקיפה לטבח. לאור העדויות שהושמעו בישיבות הפתוחות של הוועדה (שלא לדבר כלל על מה שנאמר בישיבות הסגורות), היתה החלטה כזאת יוצרת שערוריה לאומית ובינלאומית ומשפילה עד היסוד את כבוד המישפט הישראלי בעיני העמים.

אני בטוח שאפשרות כזאת לא עלתה כלל על דעתם של שלושת חברי־הוועדה, שהם אנשים ישרים ואחראים. היה עליהם לבחור בין שתי האפשרויות האחרות.

הם בחרו בשנייה, המקילה.

הם לא עשו זאת, מפני שאפשרות זו הוכחה. אין לה שום הוכחה, לא במציאות ולא בדו"ח. הוועדה פתרה את הבעייה בצורה אחרת: היא קבעה שהאפשרות המחמירה לא הוכחה. ובהעדר הוכחה לאפשרות המחמירה, כך נובע מן הדו"ח, יש לקבל את האפשרות המחוות מחמירה.

אני בטוח לגמרי שהוועדה בחרה באפשרות זו במצפון נקי. שלושת חברי־הוועדה, שני שופטים בכירים וקצין בכיר, הם אנשי המימסד מטבע בריותם, ואין ספק שנטייתם ליבם הובילה אותם לאפשרות המעניקה למעשיהם ולמחדליהם של ראשי המדינה והצבא פירוש פחות חמור.

אולם ההיפסטוריון, שלא יהיה כבוד להגיון המישפטי, ושיוכל לקחת בחשבון את מיכלול כוונותיהם הידועות של נפשות העלילה, התנהגותם, מעשיהם ומחדליהם יגיע — בזאת אני בטוח — למסקנה אחרת.

למחרת הירצחו של אמיל גרינצוייג, הקורבן האחרון של שאתילא, טען אריאל שרון לפני קהל מדושן־עונג של עורכי־דין מזדנבים, שהוועדה הטביעה אות־קין על מיצחו של עם־ישראל לדורי־דורות. אחרים הישוו את הוועדה ליהודים שבברית החדשה, אשר קיבלו על עצמם את האחריות לצליבתו של ישוע, ובכך הביאו אסונות ללא־ספור על דורות של יהודים.

האמת היא הפוכה: הוועדה נתנה למימצאים הגלויים, שרובם היו ידועים עוד לפני הקמתה, את הפירוש המקל, המינימלי ביותר.

למרבה הצער, אין זה הפירוש הסביר ביותר.

רוח שטות קולקטיבית

ב חלק הראשון של ניתוח זה עמדתי על המאורעות, ומה שמסתבר מהם. כאן אני מתכוון לעמוד על התנהגותו של כל אחד מן המעורבים בפרשה, ועל מה שנובע ממנה.

הוועדה עמדה כאן לפני תעלומה, החוזרת על עצמה שוב ושוב. ולא במיקרה.

אם לקבל את התיאוריה של הוועדה, שאכן לא היתה שום כוונה לאיש בישראל להביא לטבח — הרי התנהגות כל המדינאים הקצינים מוזרה עד להדהים. הוועדה עצמה ציינה שוב ושוב כי האנשים התנהגו בצורה מוזרה ותמוהה, והביעה את השתוממותה על כך. לא נותר לה אלא לקבוע שהם לא ראו את הגולד, שנהגו ברשלנות ובחוסר־אחריות, שהפרו את חובתם, וכיוצא באלה.

יש משהו לא־סביר בקביעות אלה. האם יתכן כי לפתע פיתאום, ביום בהיר אחד, תיכנס רוח־שטות באנשים כה רבים, פוליטיקאים וקצינים, עד שיתנהגו כולם כאחד בצורה בלתי־רציונלית ומוזרה?

חלק מן הציבור דחה הסבר זה באופן אינסטינקטיבי, והסיק שהוועדה החמירה עם המדינאים והקצינים שלא בצדק.

האמת היא הפוכה: הוועדה היטיבה עימם, ביחסה להם התנהגות בלתי־רציונלית כזאת. האלטרנטיבה חמורה לאין שיעור יותר.

הבה ונעשה ניסוי תיאורטי, ונניח לרגע כעובדה מוכחת ששרון ורפול אכן התכוונו לכך שהפלאנגות יעשו את אשר עשו. נניח לרגע שכל הגיבורים האחרים ידעו, ניחשו או הרגישו בזאת. איך נראית התנהגותם לאור הנחה זו?

ראה זה פלא: התנהגותם של כל המעורבים בפרשה נראית לפתע הגיונית לגמרי, רציונלית וסבירה. כל אחד התנהג בהתאם להשקפתו ואופיו בנסיבות אלה.

אין זו הוכחה מישפטית, כמובן, אך מי שמעוניין בקביעת האמת לאמיתה, עובדה זו תהיה בעיניו בעלת מישקל רב.

יתר על כן, כמעט כל התמיהות האחרות של הוועדה לגבי המעשים והמחדלים נעלמות, כאשר מנתחים את הפרשה לאור הנחה זו. לפתע נעלמות כמעט כל התעלומות. הבה נבדוק את הדברים לגופם.

שרון: מטרת המילחמה

ב תחיל בגיבור העיקרי, שר־הביטחון אריאל שרון.

מכיוון שלפי העדויות היה זה הוא — בשיתוף עם הרמטכ"ל, שלא היה בימים ההם אלא צילו הקדוש — שהחליט על הכנסת הפלאנגות למחנות, יש חשיבות מכרעת למניעיו.

לוועדה הניחה שבאותה עת היו בלבנון בן 300 ל־400 אלף פליטים פלסטיניים. כדי לגרש את „החלק הגדול" מהם — נניח כ־200 אלף איש ואשה, שאין להם בית אחר — היה צורך בטבח רבתי, שיגרום לפאניקה כה נוראה, עד כי המוני בני־אדם ינטשו את כל רכושם הדל, ביתם ופרנסתם, וינוסו על נפשם. זה היה ברור גם לוועדה.

מה היתה דעתו של אריאל שרון על כך?

העדות הטובה ביותר לכוונותיו של שרון בלבנון נמצאת דווקא בהעולם הזה. תישעה חודשים לפני פרוץ המילחמה בחר העולם הזה (2300) באריאל שרון כבאיש־השנה תשמ"א, ותוך כדי כך חקר בצורה יסודית ביותר את כוונותיו הפוליטיות והצבאיות. על סמך מקורות מהימנים ממדרגה ראשונה שירטט אז העולם הזה את התוכנית השלמה של מילחמת־הלבנון, שאיש בציבור עדיין לא חלם עליה אז.

לפי תוכנית זו, אחת המטרות העיקריות של שרון היתה לגרש את הפלסטינים מלבנון לסוריה, מתוך תיקווה שהסורים יגרשו אותם לירדן. שרון קיווה שאש"ף יתפוס־את השילטון בעמאן, יקים שם מדינה פלסטינית ויכונן את עצמו כממשלה חוקית, שישראל תוכל להתפשר עימה על השילטון בגדה.

בעת המילחמה עצמה דיבר שרון בלי הרף על שבירת „תשתית

חברי־הוועדה האלוף יונה אפרת, עם שרון, חדאד, פורת ובגין במיכצר הכופור בראשית המילחמה
אנשי־מימסד, ישרים ואחראים

המחבלים". וכרור לגמרי כי בעיניו מחנות־הפליטים (שאותם כינה בשם „מחנות המחבלים") הם־הם התשתית של אש"ף.

דיבורים אלה לא פסקו אחרי שכל כוחות אש"ף התפנו מביירות. לדברי שרון ואנשיו, התשתית של אש"ף המשיכה להתקיים. כדי להוכיח זאת, הומצאה האגדה של „אלפיים המחבלים" שהושארו, כביכול, מאחור. מחנות־הפליטים נשארו „מחנות־המחבלים".

מכל זה נובע בעליל כי המטרות של שרון והמטרות של הפלאנגות עלו — לפחות בעניין זה — בקנה אחד.

כאשר נשאלת על רקע זה השאלה „מדוע הכניס שרון את הפלאנגות למחנות?" — מתבקשת התשובה מאליה, היא הגיונית בהחלט. שרון היה בטוח כי הפלאנגות — ובמיוחד יחידת־הרצח של חבייקה, שהתמחתה כבר בעבר בביצוע פוגרומים — יערכו במחנות טבח שיהיה די מחריד כדי להביא לבריחת הרבבות, כפי שקרה בארץ־ישראל אחרי טבח דיר־יאסין. שרון עצמו השיג מטרה זו כבר קודם לכן במחנות הדרום. הוא הפציץ והפגיז אותם, ולאחר מכן הרס את רוב הבתים שנשארו באמצעות דחפורים. רוב הפליטים (יש המדברים על 50 עד 100 אלף) ברחו מן המחנות אל השטח הסורי, וכל האוכלוסיה הגברית שנותרה נכלאה באל־אנצאר.

האם דיבר שרון בפירוש עם ראשי הפלאנגות על כוונה זו? איש אינו יכול לדעת, כי שרון ניהל עשרות שיחות עם ראשי־הפלאנגות שלא בנוכחות עדים בלתי־תלויים.

אך גם אם לא דיבר על כך בפירוש — לא היה כלל צורך בכך.

„מפי שר־הביטחון עצמו אנו יודעים ששיקול זה (החובה ההומניטרית והנזק המדיני) כלל לא עמד לנגד עיניו..." אכן, הוכחה ניצחת. שרון עצמו אמר.

„גם בפגישותיו עם מפקדי הפלאנגות לא עשה שר־הביטחון כל נסיון להעמידם על חומרת הסכנה של מעשי־טבח מצד אנשיהם." (עמוד 84). מוזר, מוזר.

כל זאת, למרות ש„אנשים לא־מעטים, ששמעו על הכנסת הפלאנגות למחנות, היו ערים (לסכנה של טבח)." אחד האנשים האלה הייתי אנוכי. כהוכחה לכך שלחתי לוועדה את ההודעה שפירסמתי באותו היום בעיתונים, שבה הזהרתי מפני הטבח הצפוי.

מכאן הגיעה הוועדה אל מסקנה, שהשר הפר את חובתו. ועל כן גם ניסחה את המלצותיה לגבי שרון בשפה עדינה, שאיפשרה את השארת האיש הזה בממשלה.

ההיסטוריון יסיק מסקנה שונה לגמרי: שכל החומר מצביע על כוונתו המפורשת של שרון לאפשר לפלאנגות לבצע טבח, אשר יביא לבריחתם של מאות אלפי פלסטינים מלבנון לסוריה, ומשם לירדן — כדי שזו תהיה למדינה פלסטינית־אש"פית על פי תפיסתו.

בגין: הנפקד הנוכח?

ב מדינת ישראל המציאו מושג אבסורדי, כדי להגדיר את מצב הערבים שהם „נפקדים" על פי החוק, ורכושם נגזל מהם, למרות שלמעשה הם חיים במדינה. אלה הם „הנפקדים הנוכחים".

אריאל שרון נכנס למילחמה כשמנוי ועמו להביא לסילוק מאות אלפי פליטים פלסטינים מלבנון, דרך סוריה, לירדן. מבחינה זו דמו כוונותיו למגמות הפלאנגות. השאר בא באופן אוטומטי

בשיר אי־ג'מייל ואנשיו הכירו את שרון, ושרון הכיר את בשיר ואנשיו.

איך התייחסה הוועדה להיבט זה של פעולת שרון?

בפרק על שרון אמרה: „לא נחזור כאן על הדברים שכבר אמרנו לעיל בדבר הידיעות הכלליות, שהיו מן המפורסמות, על מוסר־הלחימה של הפלאנגות, רגשות־השינאה שלהן כלפי הפלסטינים ותוכניות מנהיגותן ביחס לעתיד הפלסטינים..." (עמוד 82).

ובכן? „בנסיבות שהיו קיימות אחרי רצח בשיר, לא היה צורך בכושר נבואי, כדי לדעת שקיימת סכנה מוחשית למעשי־טבח בהכנסת כוחות הפלאנגות למחנות, מבלי שצה"ל יהיה איתם באותה פעולה, או מבלי שתהיה לו אפשרות לפיקוח יעיל על פעולותיהם שם... תחושת סכנה כזו היתה צריכה להיות בתודעתו של כל בר־דעת, שהיה קרוב לנושא זה, ובוודאי בתודעתו של שר־הביטחון..." (עמוד 83).

ובכן? האם שרון אינו „בר־דעת"? מדוע לא נהג שרון כפי שהיה אמור להתנהג לפי ההגיון?

„ההסבר היחידי לכך הוא, שהחשש מפני הצפוי נעלם מתודעתו, מכיוון שהיתרונות של הכנסת הפלאנגות למחנות... הסיחו את דעתו מהשיקול הנכון בעניין זה." המילה „היחידי" אינה מודגשת במקור. אני הדגשתי אותה. מפני שזה רחוק מאוד מלהיות ההסבר היחידי.

יש הסבר אחר — והוא סביר לאין שיעור יותר, אף שהוועדה לא רצתה להכחין בו. והוא: ששרון שלח את הפלאנגות כדי שיבצעו את הטבח.

לפי דו"ח הוועדה, ראש־ממשלת ישראל, מנחם בגין, היה מעין „נפקד נוכח" במשך כל פרשת־הטבח. הוא חי, נשם, פעל — אך איכשהו נשאר מחוץ למעגל.

„תמוה הדבר ששר־הביטחון לא שיתף כלל את ראש־הממשלה בעניין ההחלטה של הכנסת הפלאנגות למחנות." קובע הדו"ח (עמוד 86). בשרשרת התמיהות של הוועדה, זוהי אחת התמיהות החשובות ביותר.

אם להאמין לדו"ח, מתקבלת תמונה בלתי־מחמיאה מאוד על האדם המחזיק בידיו את גורל כולנו, לחיים או למוות, המחליט על פתיחת מילחמה ועל סיומה, האיש שבעיקבות החלטתו נהרגו בלבנון 500 בחורים צעירים, ממיטב הנוער הישראלי, אלפים נפצעו והפכו נכים — שלא לדבר על רבבות הרוגים לבנוניים ולפלסטיניים.

בגין מופיע כאן כדמות תלושה, שאין לה מושג על המתרחש, שאיש אינו משתף אותה בהחלטות גורליות, שאינה אלא כדור־מישחק בידי שרון.

לא היה לוועדה מנוס מתיאור זה — כי האלטרנטיבה היחידה היא חמורה הרבה יותר.

בבואה לדון בראש־הממשלה, לבשה הוועדה כספות־משי כפולות שיכבה. „מה שהובהר הוא, שראש־הממשלה לא שותף בהחלטה להכניס את הפלאנגות למחנות," אומר הדו"ח (עמוד 79).

אחר־כך באה התמיהה, אחת מאותן התמיהות שהן סימן־ההיכר של ועדה זו. „אין ביכולתנו לקבל את עמדת ראש־הממשלה, שאיש לא העלה על הדעת שעלול לקרות מה שקרה, ואת המשתמע מדבריו, שלא צריך היה לחזות אפשרות כזו, בעת שהתקבלה ההחלטה על הכנסת הפלאנגות למחנות." (עמוד 80).

(המשך מעמוד 11)

ובכן, אין ביכולתה של הוועדה לקבל. אך עובדה היא שמייד לאחר מכן היא קיבלה. יש כאן סתירה יסודית, ולא נעשה כל נסיון ליישבה.

„כאמור, שמע ראש־הממשלה לראשונה על כניסת הפלאנגות למחנות כ־36 שעות אחרי שהחלטה על כך התקבלה ולא ידע על ההחלטה עד ישיבת הממשלה (שעה קלה אחרי כניסת הפלאנגות). בזמן שהוא שמע על כניסת הפלאנגות למחנות, הכניסה כבר התבצעה... נראה לנו שבנסיבות אלה לא היה זה מחובתו של ראש־הממשלה להסתייג מכניסת הפלאנגות למחנות או להורות על הוצאתן." (עמוד 81).

הכיצד? ידעת הוועדה, חייב היה ראש־הממשלה להעלות על דעתו שיקרה אסון. אם כן, איך זה לא היה זה מחובתו לבטל את ההחלטה?

מוסיפה הוועדה: „לעומת זאת לא מצאנו סיבה לפטור את ראש־הממשלה מאחריות על כי לא גילה בזמן ישיבת הממשלה ולאחריה כל עניין במעשי הפלאנגות במחנות." (שם).

ומכאן המסקנה: „חוסר־המעורבות של ראש־הממשלה בכל הנושא מטיל עליו מידה מסויימת של אחריות." (שם).

לא נראה לי שבניין עדין זה יעמוד בפני ביקורת ההיסטוריון.

ראש־ממשלה צריך היה לדעת, אך איש לא סיפר לו. איך זה יתכן? איך יכלה להתקבל החלטה כה כבדת־משקל בלעדיו?

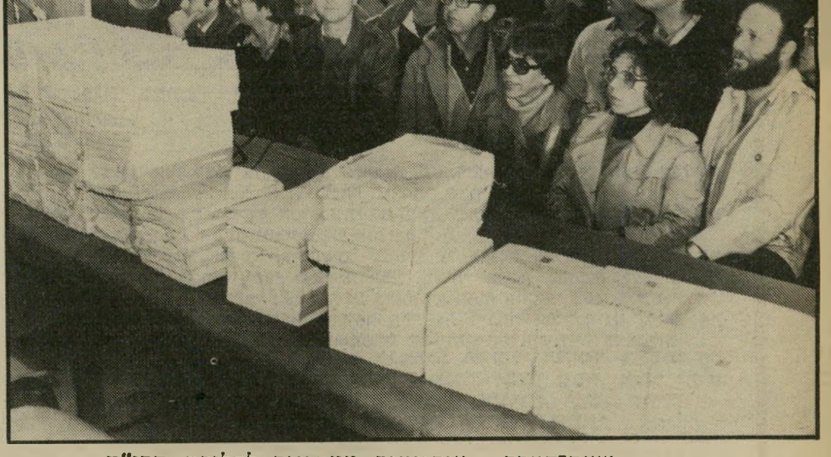
ההחלטה נודעה לו רק אחרי שהחל הטבח, אך הוא לא התעניין בתוצאותיה. הטבח נמשך באין מפריע כ־35 שעות נוספות.

הוא לא ידע ולא התעניין. אחרי שנמסר לו ששר־הביטחון שלו הכניס את הצפע לעריסת התינוק, לא התעניין בשאלה אם הצפע אכן הכיש את התינוק, ואם התינוק חי או מת.

יש הסבר הרבה יותר פשוט והגיוני להתנהגותו של בגין, וזהת־נהגות שרון כלפיו.

אמנם, אין הוכחה לכך שראש־הממשלה אישר מראש את החלטת שרון. אבל אין גם הוכחה אמינה הסותרת אפשרות זו.

אך נניח שלא היה אישור. במיקרה זה אומר ההסבר הסביר כך:

שעת־האפס: עיתונאים ממתינים לחלוקת הדו"ח
החכם שתק

שרון ידע כי בגין מסכים בליבו להחלטה, שמטרתה היא להביא לבריחת המונים בעיקבות טבח, נוסח דיר־יאסין.

שרון הבין כי לטובת העניין אל לא לערב את בגין עצמו במהלך זה, כדי שבגין יוכל תמיד להישבע שלא ידע ולא הסכים.

כאשר שמע בגין על ההחלטה, הבין כמובן מייד את משמעותה. הוא לא היה זקוק להסבר של הרמטכ"ל („פרץ של נקמה") ולאזהרות של דויד לוי („אני יודע מהי משמעות הנקם אצלם, איזו שחיטה.") הוא ידע זאת היטב בלעדיהם.

מכאן והלאה הקפיד שלא לדעת, שלא לשמוע, מפני שידע היטב מה ישמע אם ישאל. הוא חזר הביתה, הלך לביתי־הכנסת ותיפקד כמו ביום דיר־יאסין.

רק כאשר נמסר על השחיטה בבי"ס, וכל העולם שמע — שמע זאת גם בגין.

תיאור זה אינו רק הסבירו ביותר, הוא גם היחידי העולה על הדעת. אם מקבלים אותו, חרי נראית התנהגותו של בגין הגיונית בהחלט.

מי שמקבל את מסקנת הוועדה, צריך לתמוה על כי לא חבעה את התפטרותו המיידית של ראש־ממשלה, אשר ברגע של משבר עליון אינו מתפקד כלל. מי שמקבל את התיאור האלטרנטיבי, צריך לדרוש את התפטרותו מסיבות שונות לגמרי.

שמיר: מוקיון מגואל בדם

תפקידו של השר יצחק שמיר בפרשה זו יכול להיות קומי, כדמותו של המוקיון המופיע במחזותיו של שקספיר תמיד ברגע הדרמאתי ביותר, אלמלא היה מדובר על טבח המוני.

רק בתרגיל מסובך של אקרובטיקה מילולית חמקה הוועדה מן הצורך להגיד ששר־החוץ של ישראל שיקר. ברור שהוועדה, כמו כל עם־ישראל, האמינה למרדכי ציפורי, הידוע כאיש פשוט, ישר והגון. המילה של ציפורי עמדה מול המילה של שמיר, ולא היה מנוס מלקבוע שאחד מהם שיקר ביודעין. תחת זאת, הסתפקה הוועדה (עמוד 87): „לא קל לנו להכריע בין הגירסות הסותרות."

גם כאן מעלה הוועדה שרשרת של תמיהות: „דיברי שר אחד לחברו אינם זוכים בתשומת־לב ראוייה. שר־החוץ לא עשה כל נסיון ממשי לבדוק... קשה למצוא הצדקה לזילזול כזה... מן הראוי היה ששר־החוץ, בתוקף תפקידו, יגלה רגישות ועירנות... לדעתנו נעשה מישגה על־ידי שר־החוץ..." (עמוד 88).

לא משכנע.

יש להתנהגותו של שר־החוץ הסבר הרבה יותר פשוט.

יותר מכל אדם אחר הבין שמיר מייד את משמעות ההחלטה להכניס את הפלאנגות למחנות. שמיר היה בעבר טרוריסט מיקצועי — בניגוד לבגין, שרק הנחה את אצ"ל מרחוק. שמיר היה מעורב במעשי־דמים רבים — החל ברצח חברים־לנשק (פרשת גילעדי) וכלה ברצח זרים שנראו לו כאויבים (כגון הלורד מוין, ואולי גם הרוזן ברנאדוט). הוא ידע מי הן הפלאנגות ומי זה שרון. אין הוא סיפש כזה.

סביר להניח כי שמיר הבין מייד את משמעות ההחלטה, והסכים לה בליבו. כאשר הטריד אותו ציפורי בהודעתו הנרגשת על „שחיטה" (ההודעה מציינת שהיא מאמינה כי ציפורי אכן דיבר על „שחיטה"), הוא התייחס לכך בזילזול וברוגז. לא מפני שלא האמין להודעה של ציפורי, אלא דווקא מפני שהאמין, ובז להתרגשות ציפורי.

שמיר לא שאל את שרון, ולא את ראשי המוסד, השב"כ ואמ"ן שבאו אליו לפגישה מייד אחרי שיחת ציפורי, כפי שהיה עושה כל אדם נורמלי, ולוא רק מתוך סקרנות. הוא לא שאל, מפני שלא רצה לדעת, ולא רצה שיידעו שהוא יודע.

שמיר לא „שגה" כלל וכלל. הוא ידע בדיוק מה שהוא עושה, ומה שאינו עושה. בעקיפין, הוא שותף מלא לאחריותו של שרון.

רפול: פרץ הנקמה

אחריותו של רפאל איתן זועקת כמעט מתוך כל עמוד בדו"ח. קשה להבין איך נמנעה הוועדה מלהחליט לפסול את האיש עוד בו ביום, לדראון הדורות.

שרון אינו טיפש, והוא שמר על מוצא פיו במשך כל הפרשה. הוא ידע כי השחיטה הצפוייה תגרום לזעזוע כלשהו, גדול או קטן, ועל כן נמנע מלהגיד מילה שתוכל לשמש עדות נגדו.

רפול אינו חכם. הוא גם התגלה כפטפטן. הוא דיבר ודיבר, והרשיע את עצמו בהבל פיו.

התנהגותו של רפול במהלך הטבח היא שרשרת ארוכה של תמיהות, והוועדה מתפלאה שוב ושוב ושוב. אם מקבלים את ההנחה של הוועדה, פשוט אין הסבר לדבריו. אין מנוס מן המסקנה כי הרמטכ"ל, המחזיק בידיו את חייהם של הרבה רבבות חיילים, הוא אדם תימהוני — אם לא יותר מזה. יש רגעים שבהם התנהגותו נראית כמעט כבלתי־שפויה.

נשמע מה קובעת הוועדה:

„הרמטכ"ל אמר בעדותו לפנינו שהוא לא העלה על דעתו שהפלאנגות יבצעו מעשי־נקם ושפיכות־דמים במחנות... אין אנו מוכנים לקבל הסברים אלה." (עמוד 89).

ואין יכלה הוועדה לקבל, אחרי שהוכירה בעצמה, כמה עמודים לפני כן, שהרמטכ"ל דיבר בישיבת הממשלה, שעה וחצי אחרי כניסת הפלאנגות למחנות, על „פרץ של נקמה... אם לא נהיה שם (במערב ביירות) זה יהיה פרץ שלא היה עוד כמוהו. אני רואה כבר בעיניים שלהם למה הם מחכים... נותר להם לעשות דבר אחד וזו הנקמה, והיא תהיה נוראה... כל המערכת (של הפלאנגות) משחיזה כבר את הסכינים..."

והנה, אותו האיש עצמו החליט כמה שעות לפני כן, יחד עם שרון, להכניס את הפלאנגות הלוך אל תוך מחנות־הפליטים, שהיו מוקפים על־ידי צה"ל, וידע כי הן אכן נכנסו למחנות שעה וחצי לפני שהשמיע את הדברים בממשלה.

לדעת הוועדה, פעל הרמטכ"ל אולי „מתוך תיקווה שבסופו של דבר הפעולות החריגות של הפלאנגות לא תהיינה בעלות ממדים גדולים." (עמוד 91). משמע, שיהיה טבח קטן, לא גדול, פוגרומצ'יק, ולא פוגרום.

מי שמכניס למחנות ביודעין חבורה של רוצחים תאווי־נקם, ואינו רוצה בטבח, סביר שישלח עימן חוליות של צה"ל, לשם ביקורת ודיווח. הוועדה עמדה על כך, וקבעה כי „המגמה היתה שצה"ל לא ייכנס למחנה־פליטים, ומציאות קצין־קישור של צה"ל היתה סותרת מגמה זו." (עמוד 92).

לדברי הרמטכ"ל, נגקטו אמצעים „אחרים" לפיקוח על הפלאנגות. וכאן באה תמיהת הוועדה: „הטענה שנעשו כל הצעדים האפשריים (האחרים) לשם השגת ידיעות מפורטות על פעולות חורגות של הפלאנגות... אינה מתיישבת עם הטענה שפעולות חריגות כאלה לא נחזו מראש כלל. אך אין ברצוננו להיתפס לעניין של סתירה הגיונית זו."

מדוע בעצם?

הוועדה קבעה לבסוף כי הימנעות מנקיטת צעדים מתאימים למניעת סכנה של טבח יש בה „משום הפרת חובה שהיתה מוטלת על הרמטכ"ל."

למעשה אין כאן שום סתירה, אלא למראית־עין בלבד. התנהגות הרמטכ"ל הגיונית וסבירה אם מניחים כי הפלאנגות הוכנסו למחנות כדי לבצע טבח „קטן", לפי מושגיו של איתן.

כי אז אין צורך להניח כי לא העלה על דעתו את הדבר שהוא עצמו דיבר עליו בהרחבה בישיבת הממשלה, באותו היום עצמו.

ההחלטה שלא יהיה אף קצין־קישור אחד במדי צה"ל במחנות נראית אז הגיונית לגמרי, שהרי אילו נראה חייל אחד במדי צה"ל במקום היה העולם מסיק מכך לאחר־מכן כי צה"ל היה שותף לטבח. אך הגיוני לגמרי שנגקטו אצמצעים אחרים כדי לברר מה מתרחש ולקבל דיווח שוטף, כגון האזנה לקווים של הפלאנגות.

איזו משתי הגירסות הגיוניות יותר, אם לוקחים בחשבון כי רפאל איתן הוא האיש שהמתיק את עונשו של פושע־המילחמה דניאל פינטו ושל כמה מחבריו, שהמתיק את העונש — ולמעשה העניק חנינה — לשורה של אנשים שהרגו ערבים בדם קר, שקבע לאחרונה כי שיטות של התעללות בשטחים הכבושים רצויות מפני שזה „עובד טוב אצל ערבים", ושהתבדח על כך לאחר מכן בבית־המישפט?

האם זהו דיוקן של רמטכ"ל ש„הפר חובה" כאשר לא עשה דבר כדי לשמור על חיי־אדם, או דיוקן של רמטכ"ל שהסכים עם שרון שמטח יזרז את בריחתם של הפלסטינים מלבנון?

רפול: לדבר בעת נסיעה

הוא הדין לגבי המשך התנהגותו של הרמטכ"ל באותם ימים. הם מדברים ממש בשם עצמם.

לדבריו, שמע הרמטכ"ל לראשונה על פעולות חריגות של הפלאנגות כאשר התקשר עימו האלוף דרורי ביום השישי לפני הצהריים (ולא באותה שיחה מיסתורית שנעלמה, ב־5.30 בבוקר של אותו יום). אך „הרמטכ"ל לא שאל אז את האלוף דרורי מה ידוע לו על המעשים החריגים." (עמוד 93).

זהו תיאור של דביל: המפקד העליון של צה"ל שומע שקרה משהו נורא, ואינו שואל מה.

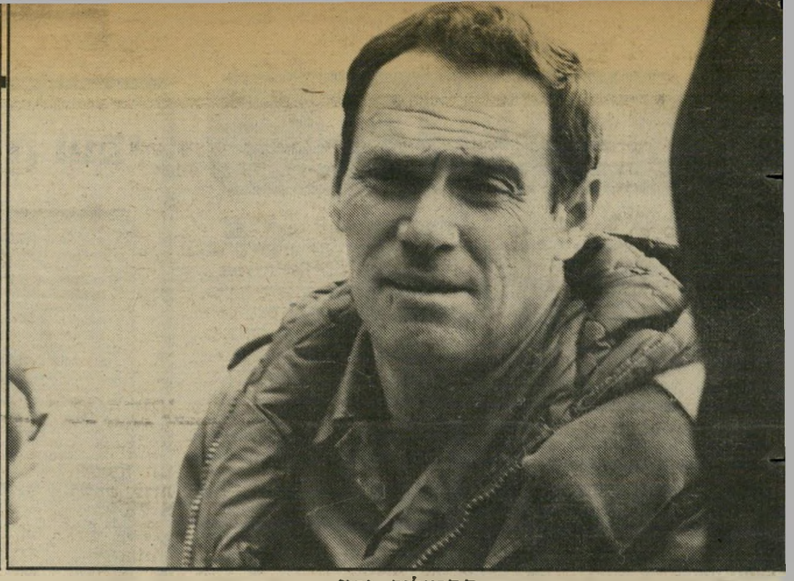
בהגיעו לביירות, ביום השישי בצהריים, בעיצומו של הטבח, שמע מפי דרורי מה שזה ידע (או טוען שידע) על הטבח. „(הרמטכ"ל) הסתפק בדיווח זה, ולא העמיד כל שאלות בנושא זה, לא לאלוף דרורי ולא לתת־אלוף ירון..." (עמוד 93).

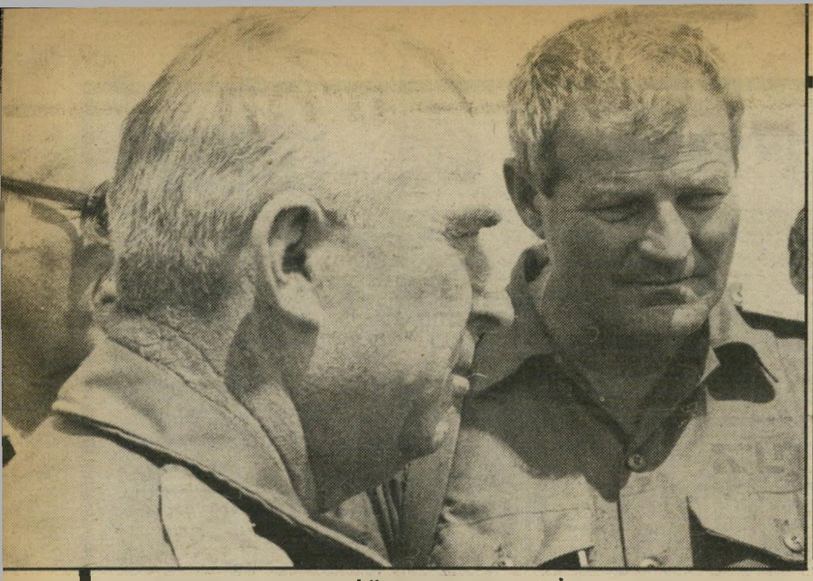
השלושה נסעו לפגישה עם ראשי־הפלאנגות. במשך הנסיעה במכונית אחת, לא שאל הרמטכ"ל שום שאלות לגבי הטבח. כשנשאל על כך, השיב — כפי שציינה הוועדה בדו"ח שלה: „הוא הסביר באותה עדות את הימנעותו מהעמדת שאלות נוספות בכך... שהוא בכלל אינו אוהב לדבר בשעת־נסיעה..." (עמוד 42).

בהמשך גוברות התמיהות. „מה שהתרחש באותה פגישה (עם ראשי הפלאנגות) מעורר תמיהות שלא מצאנו להן הסבר מניח את הדעת. הרמטכ"ל לא העמיד למפקדי־הפלאנגות כל שאלה הקשורה בפעולות חריגות... מעדותו ברור שהוא חשב שאם נעשו מעשים כאלה, מפקדי הפלאנגות מיוזמתם יספרו לו על כך." כלומר, הרוצחים יספרו על הרצח. „לאמונה תמימה כזו לא היה כל יסוד ממשי."

ולהלן: „(הרמטכ"ל) הביע שביעות־רצון מפעולות הפלאנגות ונענה לבקשתן לספק להן טרקטור לשם השלמת פעולותיהן עד שבת בבוקר. קשה להימנע מן המסקנה, שהתנהגות זו של הרמטכ"ל... נבעה מהתעלמות מהחשש מפני ביצוע מעשי־טבח על־ידי הפלאנגות, ושהתעלמות זו היתה כה עמוקה, שגם הידיעות שהתקבלו בינתיים ושהגיעו לרמטכ"ל, לא הצליחו לעורר אותה כלל..." (עמוד 94).

יתר על כן, בפגישה עם הפלאנגות, הרמטכ"ל „הביע את התרשמותו החיובית מהודעת כוחות הפלאנגות ומהתנהגותם בשטח." הוא שמע שהפעולה תיפסק למחרת היום בבוקר, לפי דרישת האמריקאים (ולא לפי דרישת ישראל, כפי שנאמר תחילה

תת־אלוף ירון
„הוא הפסיק את דבריו...“

אלוף דרורי והרמטכ"ל
אין הצדקה להתנהגותו

בהודעות־השקר). הרמטכ"ל אמר לראשי הפלאגנות: „אריקי, בסדר, עשיתם את העבודה.“ (עמוד 43).

מעניינת גם פרשת הטרקטורים, שביקשו הפלאגנות. הרמטכ"ל אישר להם טרקטור אחד. „ניתנה הוראה... להסיר מן הטרקטור את סימני צה"ל.“ (עמוד 44).

מדוע? כמה התבייש צה"ל?

הטרקטורים התבקשו, כביכול, כדי להרוס בתים בלתי־חוקיים. זה מוזר, כי לא לשם כך הוכנסו הפלאגנות למחנות, אלא כדי „להילחם במחבלים“. למעשה היו הטרקטורים דרושים לקבורת מאות הגוויות, שבחלקן לא התגלו עד היום.

ועוד סתירה בולטת, שהוועדה עמדה עליה: „אפילו לפי גירסת הרמטכ"ל, שאמר בשיחת־הטלפון (עם שרון) שהפלאגנות „הגזימו“, קשה ליישב דיבור זה עם העדר כל חשש מצד הרמטכ"ל לגבי מה שקרה במחנות ולגבי האפשרויות של מעשים דומים נוספים.“ (עמוד 95). באותה עת נמשך הטבח במלוא התנופה.

יש כאן בחירה פשוטה בתכלית: או שרפאל איתן הוא בעל מנת־משכל של זבוב והתנהג כרובוט — או שהוא הכניס את הפלאגנות למחנות כדי שיבצעו טבח.

אם מקבלים את ההנחה השנייה, יש הסבר סביר והגיוני לכל הפרטים שהזכרנו. הוא לא ביקש פרטים משני הקצינים, דרורי וירון, לא בעת הפגישה עימם ולא בעת הנסיעה, מפני שלא רצה לשמוע מפיהם דברים שהיו מכריחים אותו לפעול להפסקת הטבח. הוא לא שאל את ראשי־הפלאגנות, בגלל אותה הסיבה. הוא אמר להם שם „אריקי, בסדר, עשיתם את העבודה“. ראשי־הפלאגנות הבינו, כמובן, היטב במה המדובר. הם קיבלו את המחמאה כלשונה וכרוחה.

מי שאומר „אריקי, בסדר, עשיתם את העבודה“ אחרי שבוצע טבח — ולמעשה בשעה שהטבח בעיצומו — יש להניח כי הוא מתכוון ל„עבודת הטבח“.

דרורי: „פאסיבי לחלוטין“

ם באמיר דרורי טיפלה הוועדה בכספות־משי.

דרורי בא לחפ"ק, בערב הראשון של הטבח, כאשר אלי חבייקה היה שם ונתן משם הוראות לשחיטה. ירון טען כי דרורי בא אחרי שהוא, ירון, אמר לו שיש לו „תחושה לא טובה“. דרורי הכחיש זאת ואמר שבא ביוזמתו. קובעת הוועדה: „אין אנו מוצאים חשיבות, לעניין שלפנינו, בהבדלי הגירסות בנושא זה.“ (עמוד 105).

לעניות דעתי, יש לכך חשיבות רבה.

בחפ"ק כבר ידעו אז על הריגת 300 אנשים וגם על הריגת 45 אנשים. גם לגבי מסירת ידיעות אלה לדרורי „לא היתה גירסה אחידה.“ (שם).

אולם אין ספק כי ביום השישי בבוקר דרורי „היה עד לכך שקיימת סכנה מהמשך הפעולות של הפלאגנות במחנות הפליטים... האלוף דרורי ידע על חומרת העניין.“

בשלב זה עשה דרורי שלושה דברים: קרא לרמטכ"ל לבוא לביירות, הורה לפלאגנות „להפסיק את הפעולות“ (אך לא לצאת מן המחנות, כך שפקודה זו היתה חסרת תוכן ממשי) וביקש מצבא־לבנון להיכנס למחנות. צבא־לבנון סירב — מן הסתם מפני שידע על הטבח ורצה שהפלאגנות יעשו את העבודה המזוהמת.

האם הספיקו פעולות אלה, כאשר הטבח היה בעיצומו? לדעת הוועדה, התשובה חיובית.

כאשר הגיע הרמטכ"ל לביירות, „ברור ש(דרורי) הסתפק בתפקיד פאסיבי לחלוטין בנושא הפלאגנות במחנות.“ עד שהרמטכ"ל הגיע, לא באו ידיעות נוספות — מפני שדרורי לא עשה שום דבר כדי לדאוג לכך שיגיעו ידיעות נוספות. הוא לא שלח איש אל המחנות, כדי לעמוד על המצב. הנימוקים לכך „אינם משכנעים.“ (עמוד 107).

גם בפגישה עם הפלאגנות לא נקט דרורי שום יוזמה.

קובעת הוועדה: „ממפקד ברמה כזו ובדרגה כזו יש לדרוש נטילת יוזמה, כשהוא רואה שהרמטכ"ל אינו מתכוון לספל באותו נושא, שישמש העילה העיקרית לבואו לביירות ולקביעת פגישה עם מסה הפלאגנות...“ (עמוד 108).

ושוב: „בקשת הפלאגנות מצה"ל שיספקו להם טרקטורים היתה צריכה להגביר את החשש שבמחנות מבוצעות פעולות שקשה להארין כפעולות־לחימה. ככל הנראה חשש כזה התעורר, כי ההוראה שניתנה היתה לספק לפלאגנות טרקטור אחד בלבד, ולהסיר ממנו את סימני צה"ל.“

המסקנה: „אין ביכולתנו למצוא הצדקה להתנהגותו של דרורי.“

כל זה, אם מקבלים את הנחת הוועדה. אם מקבלים את ההנחה ההפוכה, הכל מסתדר דווקא יפה.

נניח שדרורי ניחש כי שרון ואיתן הכניסו את הפלאגנות למחנות כדי לבצע טבח. הוא לא רצה להיות מעורב. על כן הסתפק במינימום שבמינימום, קרא לרמטכ"ל לבוא בעצמו ולקבל על עצמו את האחריות, וניקה את עצמו מכל העניין.

זוהי התנהגות סבירה של קצין, שאינו רוצה להיות שותף לפשע מיוחמה, אך שאין זו אומץ־לב הדרוש כדי להפסיק בעצמו את הטבח המתרחש בתחום סמכותו ואחריותו.

לדעתי, לא היה די בקביעתה שהיתה כאן „הפרת חובה שהיתה מוטלת על אלוף דרורי.“ הדחתו מצה"ל נראית לי כמינימום, למען יראו ויראו.

ירון: „לא להחערב!“

ב ניגוד **לטיפוס** בדרורי, הסירה הוועדה את הכספות כשטיפלה במפקד־האוגדה, עמוס ירון.

זה הרגיז הרבה אנשים, המכירים את ירון כקצין טוב, מסור וסימפאטי. אך הוועדה לא היתה כך ברירה. ירון היה במקום, הוא שמע וראה, והוא לא עשה דבר למניעת הפשע.

„תת־אלוף ירון קיבל ידיעות על מעשי ההרג בשעות הערב ובשעות הלילה ב־16.9.82“ — כלומר, מייד עם התחלת הטבח, ו־34 שעות לפני שנפסק.

„לתת־אלוף ירון נודע שאנשי הפלאגנות מבצעים מעשי־הרג שאינם נחוצים כפעילות־לחימה והורגים גם נשים וילדים... כאשר שמע תת־אלוף ירון מפי קמ"ן האוגדה... על הידיעה המצביעה על סכנה של הרג נשים וילדים, הוא הפסיק את דבריו...“ (עמוד 109).

אחרי ששמע בחפ"ק כי מפקד יחידת־הפלאגנות, חבייקה, נתן הוראה לעריכת טבח, הוא הזהיר אותו שלא יפגע בנשים וילדים. „אך פרט לכך לא נקט כל יוזמה.“ כאשר דרורי נתן למחרת היום הוראה לפלאגנות שלא ימשיכו להתקדם במחנות, „תת־אלוף ירון צריך היה לדעת שהפסקת ההתקדמות אינה מבטיחה הפסקת ההרג.“ ועוד: „יש לפנינו ראיות שהוא (ירון) הסיח באוזני קצין־הקישור של הפלאגנות ביום השישי שאנשיהן הורגים ילדים ונשים.“ (עמוד 111).

אין כל זה מתיישב עם דמותו של ירון כחייל טוב והגון? לוועדה אין הסבר. יש הסבר פשוט: שירון ניחש או הרגיש, כי שרון ורפול הכניסו את הפלאגנות למחנות כדי שיעשו מה שעשו.

הוא לא רצה להיות מעורב. הוא הפסיק את קציניו, כאשר דיברו על כך. הוא עצם את עיניו, אטם את אוזניו ובלם את פיו.

רוח זו נשבה בכל מרחב האוגדה. סגן גרבובסקי התרוצץ בין המפקדים, כדי להעמיד אותם על העובדה שמתחולל בקירבת־מקום טבח נורא. גרבובסקי ואנשיו, חיילים קרביים פשוטים והגונים, היו היחידים שלא העלו על דעתם שראשי המדינה וראשי צה"ל מעוניינים בטבח כזה, ועזרו בעריכתו. המג"ד אמר לו ולחבריו בקשר: „אנו יודעים, זה לא לרוחנו ולא להתערב.“

נדמה שזאת היתה סיפמתו של ירון עצמו. הוא ידע, זה לא היה לרוחו, והוא לא התערב.

משום־כך, אין הענוש שהוטל עליו על־ידי הוועדה נראה מוגזם. הוא היה מינימלי. אין אנחנו רוצים שמפקד בכיר בצה"ל יתנהג במצב כזה כשלושת הקופים המפורסמים.

שגיא: אי־איכפתיות?

א ותה תיסמנת הקופים משתקפת גם בהתנהגותו של ראש אמ"ן, יהושע שגיא.

הגה שרשרת של התבטאויות בדו"ח על שגיא: „מתקשים אנו לקבל טענה זו (שלא ידע על ההחלטה להכניס את הפלאגנות למחנות, עד ליום ו' בבוקר) ...הסיבה היחידה לכך שניתן להעלותה היא שהוא היה אדיש לגמרי... תמה ובלתי־מוסבר... לא נוכל להאמין... היה בדבריו כדי לעורר תמיהות... אדישות ואי־איכפתיות בולטת... עצימת עיניים ואטימת אוזניים... אין הסבר מניח את הדעת...“

במיקרה זה, דווקא, מתקרבת הוועדה להנחה שמישהו ידע היטב מה עומד לקרות, ושתק.

קובע הדו"ח: „ההסבר היחידי שניתן למצוא להתנהגות הג"ל של ראש אמ"ן מצוי, ככל הנראה, בכך שגישתו של ראש אמ"ן כלפי הפלאגנות, ושיתוף־הפעולה בין ישראל ובין כוחות אלה, היתה ספקנית הרבה יותר מאשר הגישה האוהדת של המוסד.“ (עמוד 98). בלילה שאחרי רצח בשיר ניבא אמ"ן שתהיינה פעולות־נקם.

לדברי הדו"ח, הסביר שגיא עצמו את התנהגותו כך: „אני מסופן כזה שמתנגד כל הזמן לפלאגנות, לא מהיום, כבר ארבע שנים. אני בבוקר קורא שהפלאגנות נמצאים בתוך המחנות, ואני יודע שזה בהוראת שר־הביטחון... וזה בפיקוד צה"ל. אז מה אני עכשיו אגיד? למה הכנסתם את זה בלי שתשאלו אותי? או שאני אראה פרצוף של נעלב? לא, אני פשוט זז הצידה בנושא זה. זה הכל!“

נראה לי, כי זוהי האמת כולה על רגל אחת. לא רק של שגיא, אלא גם של דרורי וירון.

הם „זזו הצידה“, מפני שהאמינו כי שרון ורפול, הממשלה ופיקוד צה"ל, החליטו מה שהחליטו כדי שיקרה מה שקרה.

הוועדה קבעה כי „החשש סן דבריו לא יזכו בתשומת־לב מספיקה, ויידחו, אינו מצדיק העדר כל פעולה.“ (עמוד 100).

אך לא זה היה החשש של שגיא. החשש שלו היה שאין מה להסביר לשרון ולאיתן, מפני שהכירו את המצב ורצו בטבח זה.

ראש־המוסד: שחיקה

ה מוסד **יצא מכל** העניין בצורה נקיה לגמרי, וזה יותר מתמה.

בניגוד לאמ"ן, תמך המוסד כל העת בשיתוף־פעולה עם הפלאגנות, ואין ספק שידע היטב מה טיבו של כוח זה. איש־הקישור של ישראל במטה־הפלאגנות היה נציג המוסד, ולדברי הדו"ח לא ידע ולא שמע דבר.

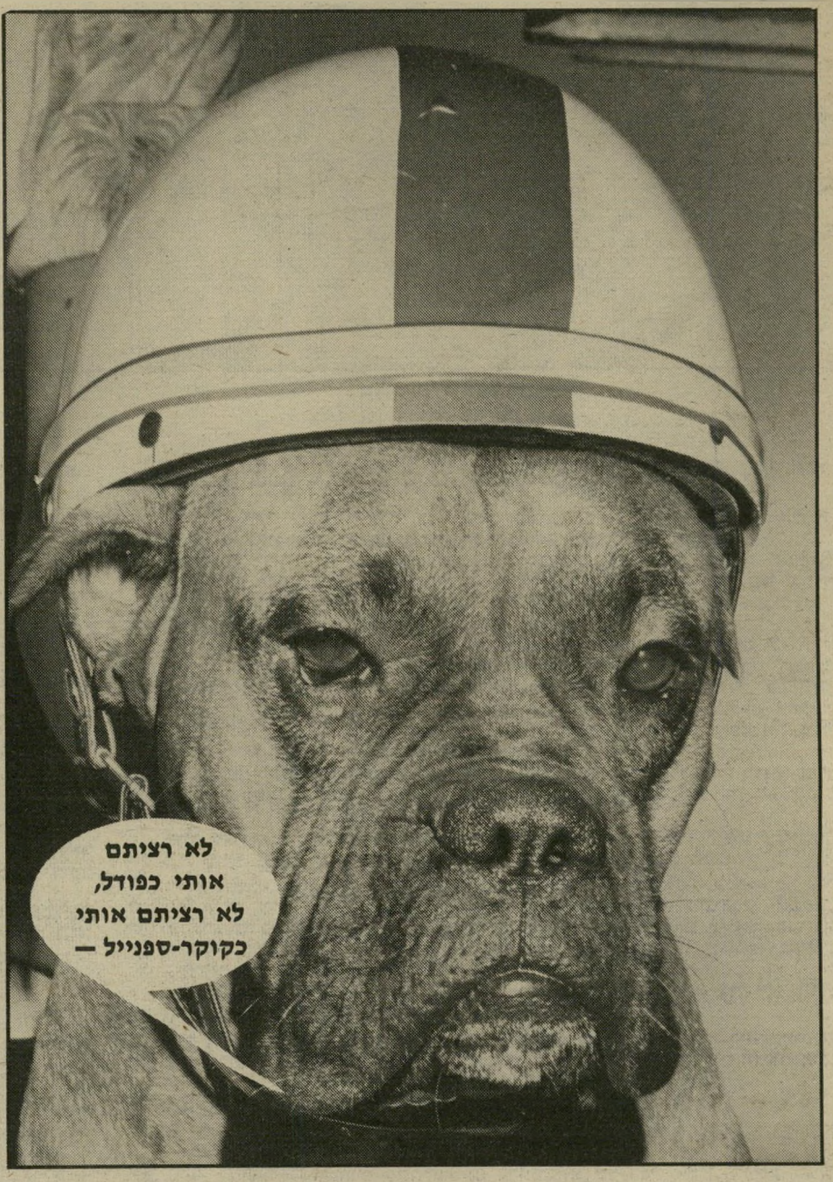
ראש־המוסד הנוכחי נכנס לתפקידו רק ערב הפרשה, ולכן החליטה הוועדה שלא להטיל עליו את האחריות, למרות שכיהן קודם לכן כסגן־ראש־המוסד, ובתפקידו זה היה מעורה בעניני המוסד. הוועדה החליטה שמשום־כך „אין לייחס חומרה“ להימנעות ראש־המוסד להתייר מפני אפשרות הטבח.

זה נוגע לראש־המוסד אישית. אך מה ביחס למוסד עצמו? מה ביחס לכך המנגנון שעסק בפלאגנות, ושששתק בימי הטבח?

על כך אין הוועדה משיבה.

בלונים

מאת **דניאלה שמי**

רקס, חובש קסדה

אנשים

■ האם ימהר **שימעון פרס** בזמן להוריד את חברו למיפלגה **יצחק רבין** מהעץ? באחת הישיבות שקיים הצוות המצומצם של צמרת מיפלגת העבודה אחרי פירסום מסקנות ועדת־החקירה, אמר רבין ש־עליו למהר לביתו — ולא, אשתו תתלה אותו. אמר לו פרס: „אל תדאג, אני אבוא להוריד אותך.“ התערב שר־המישפטים לשעבר, **חיים צדוק**: „הוא יבוא, אך ילך לאס־לאס.“ רבין צחק ואילו פרס הגיב כנעלב. „למה אתה אומר את זה?“ ענה צדוק בשאלה: „למה לא? אתה ת־רוץ?“

■ קשריו של שגריר יש־ראל בארצות־הברית, **משה** („מישה“) **ארנס** עם מישרד־הביטחון לא יתחילו בעוד ש־בועיים, כאשר הוא ימונה ל־תפקידו החדש. ב־1975, כאשר הוא היה ח“כ חרות, פנה אליו פרס, שר־הביטחון דאז, והציע לו את מישרת המדען הראשי של מערכת־הביטחון. ארנס שהצבעת אי־האמון שהציעו סיעות המערך, חד“ש ושינוי תזכה ברוב. ביום הרביעי ש־עבר עמד על דוכן־הנואמים **רב בן־מאיר**, שרגז על־כך ששולחן־הממשלה ריק לחלו־טין. יושב־ראש הישיבה שחל התערב בדברי חברו למיפלגת ואיים לקרוא בשמות הנואמים — אם הם לא יהיו באולם. אמר, יורה לגשת מייד להצ־בעה. בכניסה שמאחרי ספסלי הליכוד נראה סגן־שר־החקל־אות, **פפח** („פייסי“) **גרופר**. קרא לעברו **אריק נחמקין**, ח“כ העבודה: „גרופר היכנס, שיהיה ייצוג של כמעט מי־שלה!“ גרופר לא נכנס אך קרא: „רגע, אל תסגרו את הישיבה, אני הולך להביא שר.“ כעבור כמה דקות נכנס לאולם שר־המדע **יובל נאמן**.

■ באותו דיון התייחס ח“כ חד“ש **תופיק זיאד** לדיברי **אורי דן**, יועצו לענייני־תיק־שורת של שר־הביטחון היוצא, שאמר כי מי שלא רוצה את **אריק שרון** כשר־ביטחון ייא־לץ לקבל אותו כראש־ממשלה. „זה לא איום?“ שאל ראש עיריית נצרת. העיר נחמקין: „לא, זו בשורה.“

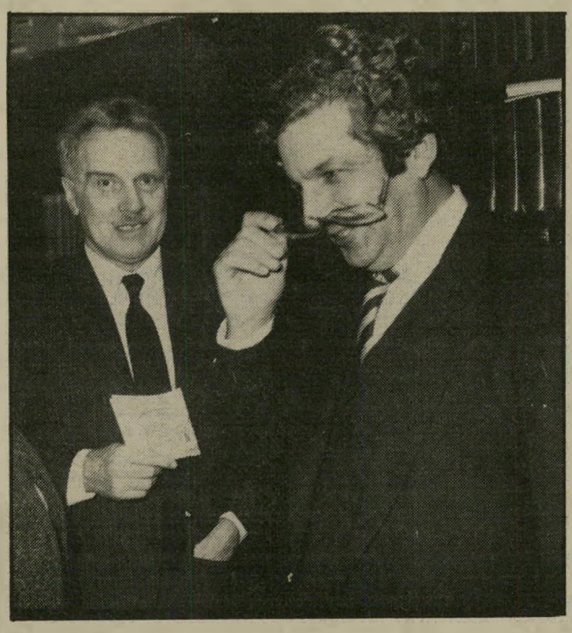
■ שני ח“כי שינוי **אמנון רובינשטיין המרדכי ויר־שובסקי**, קראו קריאות־ביני־יים. הצטרף אליהם ח“כ ה־עבודה **מיכאל** („מיקי“) **בר־זוהר**. העיר ח“כ הליברלים מכפר־סבא **פינחס** („פיני“) **גולדשטיין**: „הו, גדלתם ב־50 אחוז.“

■ נרגש ביותר היה ח“כ ליברלים אחר, **צבי רנר**, ש־באותו יום נאם במליאת ה־כנסת בפעם השנייה מאז זכה במקומו אחרי הבחירות. למרות שלא שמעו מה הוא אומר, משום שהוא מילמל לתוך ה־מיקרופון, לחצו מעט היושבים בעולם את ידו כשירד מהדוכן.

■ בין הח“כים של המערך התלבט זמן רב. שלושה צעי־רי־חרות, שלימים נבחרו לכ־נסת, **רוני מילוא, מיכה רייסר** ו**מיכאל קליינר** שיכנעו אותו שלא לנטוש את המיפלגה. בין הטענות שהעלו לפניו: כשם שבתחילת שנות השיבעים חוללו מהפך באגו־דות־הסטודנטים, כך יחולל ה־ליכוד מהפך בכנסת, וארנס יוכל לקבל תפקיד בכיר יותר מאשר מישרת מדען ראשי.

■ במיזנון הכנסת הועלו שמות המיועדים להיות שגרי־רי ישראל בחו“ל. כאשר הוע־לה שמו של שר־המישפטים ל־שעבר **שמואל תמיר** כמוע־מד לתפקיד השגריר בניו־זילנד, לא הצליח ח“כ המערך **משה שחל** להתאפק ופרץ בצחוק: „אם ישלחו אותו ל־שם, בתוך שבועיים תכריז ניו־זילנד מילחמה על יפאן.“

■ לא היה חסר הרבה

דויד ליבאי מסיר את מישקפיו כדי להיטיב לראות את יריבו לתפקיד נשיא־לישכת־עורכי־הדין, מנחם ברגר. השניים נפגשו בבית־הפרקליט בתל־אביב, ערב התמודדותם, ונמנעו ללחוץ איש את ידי חברו או לשוחח. ליבאי, פרופסור למישפטים וממועמדי מיפלגת העבודה לכנסת, מתמודד על התפקיד מול איש תנועת החרות, שנמנע כל חשנים מתפקיד פוליטי. ברגר מעדיף תחת זאת לצאת פעמים אחדות בשנה עם אשתו לטיולים בחו“ל, שבמרכזם הליכה להצגות תיאטרון.

האם יוריד שימעון פרס את יריבו מעץ התליה, ומדוע תכריז ניו־זילנד מילחמה

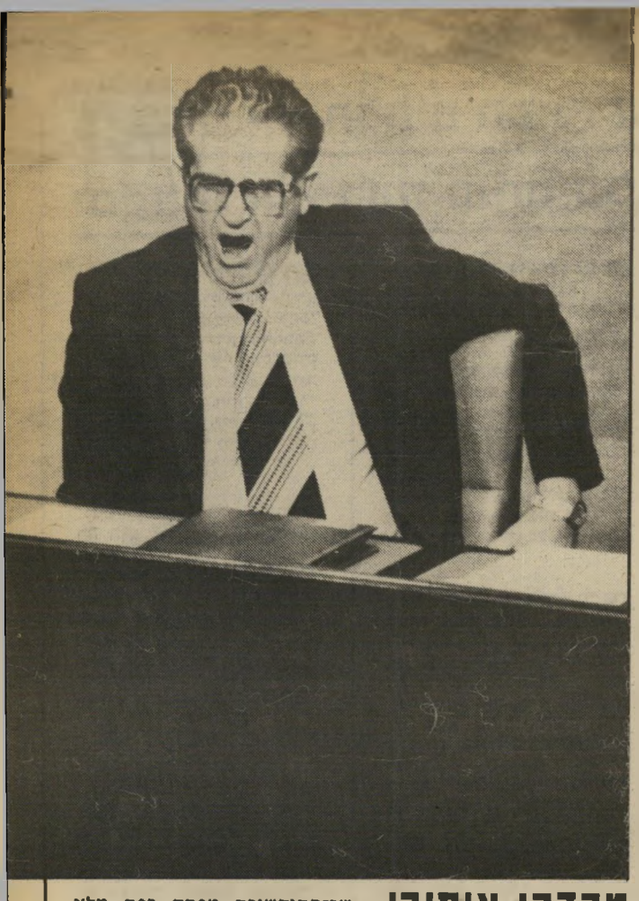
על יפאן

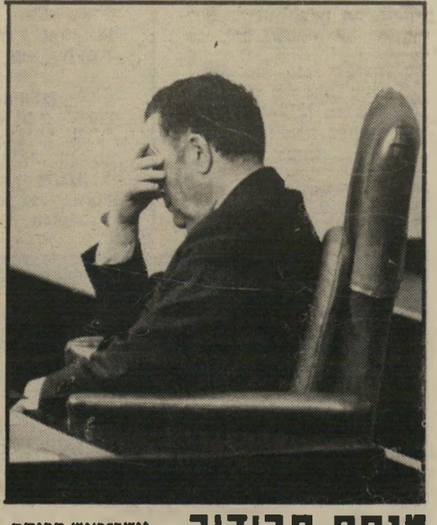
חולקה הצעת־הסיכום המשותפת עם הליכוד, שהיתה אמורה לחתום את יום־הדיונים בעניין רצח מפגין שלום עכשיו **אמיל גרינצוויג**. כאשר עיין ב־הצעה ח"כ העבודה **שלמה הלל**, קרא בקול: „מה זה, זאת הצעת הסיכום של הליכוד?"

■ בדיון המסכם על האלימות בכנסת הופיע מטעם המערך ח"כ **שבח וייס**. מרלו הופיע נציג הקואליציה, **אברהם שפירא** מאגודת־ישראל. „אנחנו הרי שניגנו מאותו הכפר. אולי נגיע לנוסח מוסכם להצעת ההחלטה?" פנה שפירא לפרופסור החיפאי. ה־שניים אכן מאותו הכפר. הם נולדו בעיירה הפולנית בוריס־לב דרובוביץ', שכיום נמצאת בשטח ברית־המועצות. וייס התעלם מהנימה הכמו־מישפחתית ודחה את ההצעה.

■ בישיבת הוועד־המנהל של רשות־השידור הופיע מפקד גלי־צה"ל, **רוני בן־ישי**. הוא טען כי ההתקפות עליו בעניין שידור דברי שרון מלון בתל־אביב, תחת שידור מהדורת מבט, פגעו בו קשה. הוא הישווה את ההתקפות עליו להתקפות על קתרינה בלום בסיפרו של **היינריך בל**, הכבוד האבוד של קתרינה בלום. **התערב חבר הוועדה מיכה ינון**: „אתה לא חושב שאתה מגזים? כמה עיתונאים סמרקצ'ים עשו מזה עניין, ו־אתה כבר קתרינה בלום?" באותו רגע התחיל ויכוח סוער בין בן־ישי ובין מנהל הטלוויזיה **מוביה סער**, כששני־הם מתחרים ביניהם בסטטיסטיקה, מי מדווח פחות על שרי ממשלה. עורך־הדין **אהרון אותה יגיש דן רביב**, ושב־מרכזה עימות בין שני מתווכחים. שאל פאפו: „מה יש לי־בלבל לאנשים את המוח? בשביל מה היו ויכוחים עמוק לתוך הלילה?" ענה לפיד: „כדי שאנשים יוכלו לקבוע את דעתם על נושא הוויכוח." הגיב פאפו: „אתם תגרמו רק לסיכסוכים מישפחתיים. בניהזוג ילכו לישון עם שינאה בלב. זה ישנא את מרדכי וירשובסקי והשני את רוני מילוא."

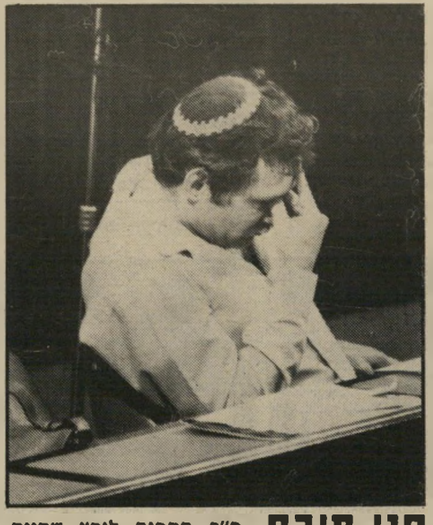
■ עורך־הדין **צבי ליד־סקי** הופיע בבית־הדין הצבאי לעיירעורים, שדן בעניינו של סגן בחיל־אוויר, שנדון לשנת מאסר והורדה לדרגת טוראי בשל מעשים מגונים שעשה ב־

מנחם סבידור

יושב־ראש הכנסת נשען על כף ידו הימנית ומנסה להתרכז. סבידור ניהל לסירוגין את הישיבה ביום הדיונים הארוך בהצעות האי־אמון, ולא תמיד יכול היה לעזוב את האולם כדי לנוח.

חנן פורת

ח"כ התחיית לוחץ שתיים מאצבעות יד ימינו לעינינו ומנסה לנמנם מעט. פורת מיעט לשבת באולם. כשנכנס, ערך בעמידה סדר בניירותיו. חוא בין הח"כים המעטים שאינם באים למליאה במיקטורן.

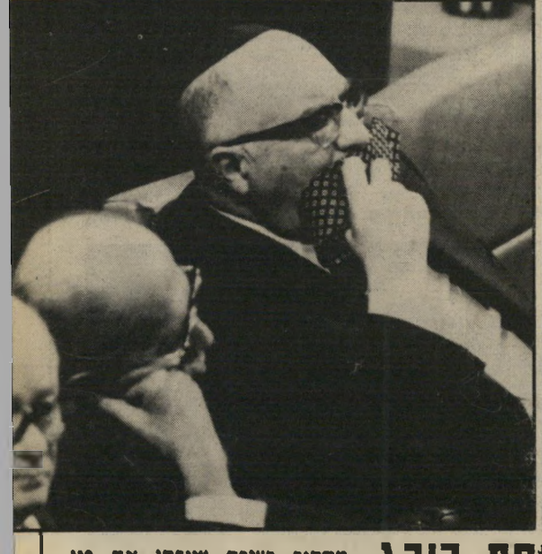
מרדכי ציפורי

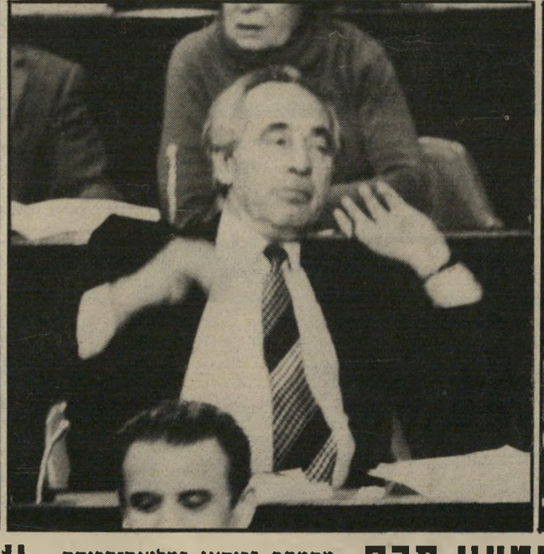
שר־התיקשורת מפהק בפה מלא בישיבת הכנסת, שעסקה בחוצאת תיק הביטחון מידיו של אריק שרון. ציפורי, הנמנה עם מתנגדיו העיקביים של שרון בממשלה, השתעמם בעת הדיון במליאה.

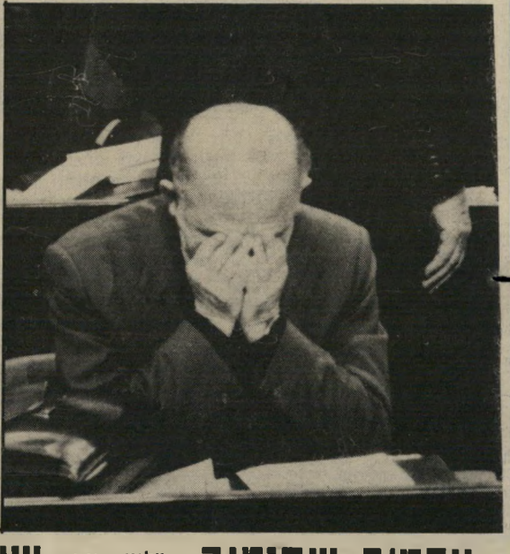
הם היו בלי מדים, בחדרים נפרדים והוא לא היה בתפקיד. בעידן מתירני, הצעה כזאת יכולה להיחשב כסבירה. אם היא רוצה — טוב. לא רוצה — לא צריך. אחר כך המשיך: „אילו היא היתה קצינה בדרגת סגן־אלוף והיתה מטלפנת לסגן ומזמינה אותו לחדרה — האם גם אז היתה זו התנהגות שאינה הולמת קצין?"

■ המראיין **איתן דנציג** התייחס לרצח מפגין שלום עכשיו ואמר, כי מה שהשתנה מימי **רבייר** ועד היום הוא את אחת במילה אחת. „לטייר אמר, שלמרות שהוא מתנגד לכל מילה שאומר יריבו, הוא מוכן להגרג על זכותו לומר אותה. היום כבר לא נהרגים, אלא הורגים."

■ בדיון שקיימה הכנסת אחרי הודעת הממשלה על עזיבת שרון ואת מישרד־הביטחון, תקף ח"כ הליברלים **בני ש־**

ויקטור שם־טוב

מליט את פניו בשתי ידיו ומנסה להתעורר מתרדמה קלה שירדה עליו. ח"כ מפ"ם ישב מרבית הזמן במליאה.

שימעון פרס

מתמתח בכיסאו במליאת־הכנסת. יושב־ראש מיפלגת העבודה, ישב סמוך לדוכן הנואמים, יצא מדי פעם מחוץ למליאה, בעת הדיונים, אך גם כשנכנס, חש צורך לחלץ את איבריו.

יוסף בורג

מסתיר בעזרת עניבתו את פיו הפעור. שר־הפנים, שישב זמן מועט מאוד בישיבת הכנסת שדנה בהצעות אי־אמון, פיהק וכף ידו לא הספיקה לו. לצידו נימנם ראש־הממשלה.

מוסכם להצעת ההחלטה?" פנה שפירא לפרופסור החיפאי. הם שניים אכן מאותו הכפר. הם נולדו בעיירה הפולנית בוריס־לב דרובוביץ', שכיום נמצאת בשטח ברית־המועצות. וייס התעלם מהנימה הכמו־מישפחתית ודחה את ההצעה.

■ בישיבת הוועד־המנהל של רשות־השידור הופיע מפקד גלי־צה"ל, **רוני בן־ישי**. הוא טען כי ההתקפות עליו בעניין שידור דברי שרון מלון בתל־אביב, תחת שידור מהדורת מבט, פגעו בו קשה. הוא הישווה את ההתקפות עליו להתקפות על קתרינה בלום בסיפרו של **היינריך בל**, הכבוד האבוד של קתרינה בלום. **התערב חבר הוועדה מיכה ינון**: „אתה לא חושב שאתה מגזים? כמה עיתונאים סמרקצ'ים עשו מזה עניין, ו־אתה כבר קתרינה בלום?" באותו רגע התחיל ויכוח סוער בין בן־ישי ובין מנהל הטלוויזיה **מוביה סער**, כששניהם מתחרים ביניהם בסטטיסטיקה, מי מדווח פחות על שרי ממשלה. עורך־הדין **אהרון אותה יגיש דן רביב**, ושב־מרכזה עימות בין שני מתווכחים. שאל פאפו: „מה יש לי־בלבל לאנשים את המוח? בשביל מה היו ויכוחים עמוק לתוך הלילה?" ענה לפיד: „כדי שאנשים יוכלו לקבוע את דעתם על נושא הוויכוח." הגיב פאפו: „אתם תגרמו רק לסיכסוכים מישפחתיים. בניהזוג ילכו לישון עם שינאה בלב. זה ישנא את מרדכי וירשובסקי והשני את רוני מילוא."

■ עורך־הדין **צבי ליד־סקי** הופיע בבית־הדין הצבאי לעיירעורים, שדן בעניינו של סגן בחיל־אוויר, שנדון לשנת מאסר והורדה לדרגת טוראי בשל מעשים מגונים שעשה ב־

פאפו לא יכול היה להתאפק: „הגענו לשיא האבסורד. האנשים האלה אינם מתביישים להתחרות ביניהם לפניגנו, מי מהם הוא יותר נגד הליכוד."

■ באותה ישיבה סיפר מנכ"ל רשות־השידור **יוסף „סומי" לפיד**, על השינויים במהדורת החדשות הקצרה ש־חיילות. ובשל הצעות לא מרסריות לחיילת. הוא הואשם שבאחד המיקרים צילצל לסמלת המיקרים בשעה 2 לפנות בוקר ואמר: „בואי, אני מחכה לך במיטה." משפירט את טענותיו, אמר לידסקי כי הוא מכחיש את האשמות מכל וכל. וחוץ מזה: „מדוע זו התנהגות שאינה הולמת קצין. והרי שני־

שאל את ח"כ הליברלים **יצחק ברמן**, אם הוא רואה עצמו כמועמד לנשיאות. ברמן השיב בשלילה והסביר: „כלי־התיקשורת לא יקבלו נשיא שאי־אפשר לרכל על אשתו."

■ **יצחק ליבני**, המנכ"ל לשעבר של רשות־השידור, **ליטא** את הרמטכ"ל לשעבר **מרדכי נור** („מוטה") ואמר לו: „תשתוק, יש לי הרבה האשמות נגדך!" התערבה אלוני ושאלה: „איזה האשמות יש לך נגדו — יש לו תיק במישטרה? שליטא התבלבל לרגע, וכשלא מצא כל הברקה, צעק לעברה: „צריך לבחור ח"כים עם אייקיו יותר גבוה."

מי כתב את הלהיט המיני, איך נולד השם „דאדא"

ומי אחראי לדעת מנחם בגין על מישרד־הביטחון

■ **גבי גזית** עורך ומגיש תוכנית־הרדיו יש עניין, אמר בשידור בהתייחסו להמלצות בדו"ח ועדת־החקירה: „כך ניערנו את שיכבת־השומן שבנו." מאזינים רבים הבינו, משום־מה, שהוא התכוון לשר־הביטחון שהירפה מתיקו, **אריק שרון**. עשרות מהם טילפנו לתחנה ואיימו על השדרן.

■ ביום שידור אחר סיים רה"כ **שוקמית אלוני** על ניסיון של חברה קדישא בראשון־לציון להוציא מקיברן גופות של שתי נפטרות, משום שכנראה אינן יהודיות. מפיקת התוכנית **מלי השילוני** סיכמה עם הממונה על החברה קדישא בעיר, שהוא ישיב לטענות בעילום שם. חמש דקות לפני השידור הודיע האיש, **יוסף ברוייר**, שהוא לא ישיב על טענות הח"כית.

■ ספר מרתק על היחסים בין ממשלה וצבא בישראל ייצא בקרוב בבריטניה. מחברו הוא הד"ר **יורם פרי**, עיתונאי בדבר ומרצה באוניברסיטת תל־אביב. הספר מבוסס על עבודת הדוקטורט של המחבר. לטענתו, הצבא היה פוליטי עוד לפני עליית הליכוד לשילטון. בבניין מרכז מפא"י היתה מחלקה למגויסים, שעזרה לאנשיה להתקדם בסולם הדרגות. החלטות הממשלות הקודמות על יציאה למילחמות נקבעו למעשה על־ידי הדרג הצבאי. אך עתה המצב החמיר. הרמטכ"ל הנוכחי **רפאל** („רפול") **איתן** נשאר לשבת בישיבות ממשלה, גם כאשר הדיון בענייני־ביטחון מסתיים.

■ באותו נושא, הזכיר פרי ויכוח שפרץ בשעתו בין **מנחם בגין** ושר־הביטחון לשעבר, **עזר וייצמן**, על השאלה מי אחראי על הצבא. וייצמן אמר שהוא אחראי, ובגין השיב לו שהוא טועה. וייצמן בדק בספרים, בא לישיבת־הממשלה הבאה וחזר על כך שהוא האחראי. ענה לו בגין: „עכשיו אתה לא מבין בקונסטיטוציה."

■ בדיחה גזענית שסופרה במיזנון הכנסת: השר **אהרון אוזן** יצא לסיבוב הופעות בארצות־הברית. במסיבת־העיתונאים המסכמת הוא השיב על כל השאלות תשובה זהה: ‚Grandfather is coming'. יועצו לענייני תיקשורת קפץ נרגש וזעק: איך אתה מדבר? הרסת את כל הסיור! מה בכלל אמרת? „אמרתי סבבה," ענה השר.

■ הזמר **דני ליטני**, שהיה מבעלי הביקתה שבפאתי גני־התערוכה, יצא משותפותו במקום. כרגע הוא טרם החליט מה יעשה חוץ מאשר לשיר.

■ ביום שבו עזב שר־הביטחון את מישרדו, נראה בפתח הבניין בקריה השדרן **אלכס אנסקי**. הוא הסביר שהוא ממהר לחדרו של השר. „כל רגע נוסף שאני אהיה למעלה, זה פחות מיסמך אחד שאורי דן יוכל להוציא משם," אמר.

■ עסקני הסטודנטים **ישראל כץ** („שמואליק") **כהן**, שהוא בנו של ח"כ חרות **מאיר כהן**, ישבו במיזנון הכנסת וניהלו שיחה ערה עם עסקני־סטודנטים יקרים אחרים. עיתונאי ניגש לכץ, התיישב לידו ואמר: „אני מצטער שאני מפריע לשיחה, אך בימים אלה אני חושב שאין דבר יותר בטוח מאשר לשבת לצידך."

■ הצייר **מרסל ינקו**, שחגג לא מכבר את יום הולדתו ה־88, גילה שמקור השם דאדא, שמו של הזרם שהפכני באמנות שהוא היה ממייסדיו, הוא מיקרי לחלוטין. הוא ומייסד אחר חיפשו שם לאסכולה. הם פתחו את מילון לארוס, ונתקלו במילה דאדא ואימצו אותה.

■ ינקו, מייסד כפר האמנים עין־הוד, גר היום אצל בתו בתל־אביב. הצייר, שבצעירותו היה זמר, מצייר גם כיום, ולדבריו הוא מאריך ימים משום שהוא עוסק אך ורק בדבר שבו הוא מתעניין.

■ הזמר־מלחין־נגן **מיקי גבריאלוב** לא יכול להיפרד מאשתו הטריה **מיכל סהר**, אפילו בעת עבודתו. הוא מרפיע עתה כשחקן בהצגה לילדים יפתח המלוכלך, ואילו אשתו מפיקה את ההצגה.

■ שמועה שעברה ספה לאוזן סיפרה, כי **דורית שזב** כלל לא כתבה את סיפרת הו, הגברים היפים האלה (הוצאת עולם הזה 2367), אלא היה זה הסופר־עיתונאי **אהוד בן־עזר** שחיבר את ספר־המין. שובל הכחישה זאת. היא אישרה שבן־עזר היה מועמד לערוך את הספר, אך הוא דרש עבור כך מחיר גבוה. לעומת זאת, הוא השיא לה עצה מיקצועית: כתב־היד שהגישה לו שובל היה בן 500 עמודים, והוא הציע לקצץ אותו לחצי. את הספר ערך לבסוף **עוזי בן־כנען**. שובל מספרת, שבעיקבות פירסום הספר גברים רבים מטלפנים אליה למקום עבודתה ומנסים להציע את עצמם. „אני אומרת להם בלשון חדה: אני מקווה שנהניתם מהספר. עד כאן."

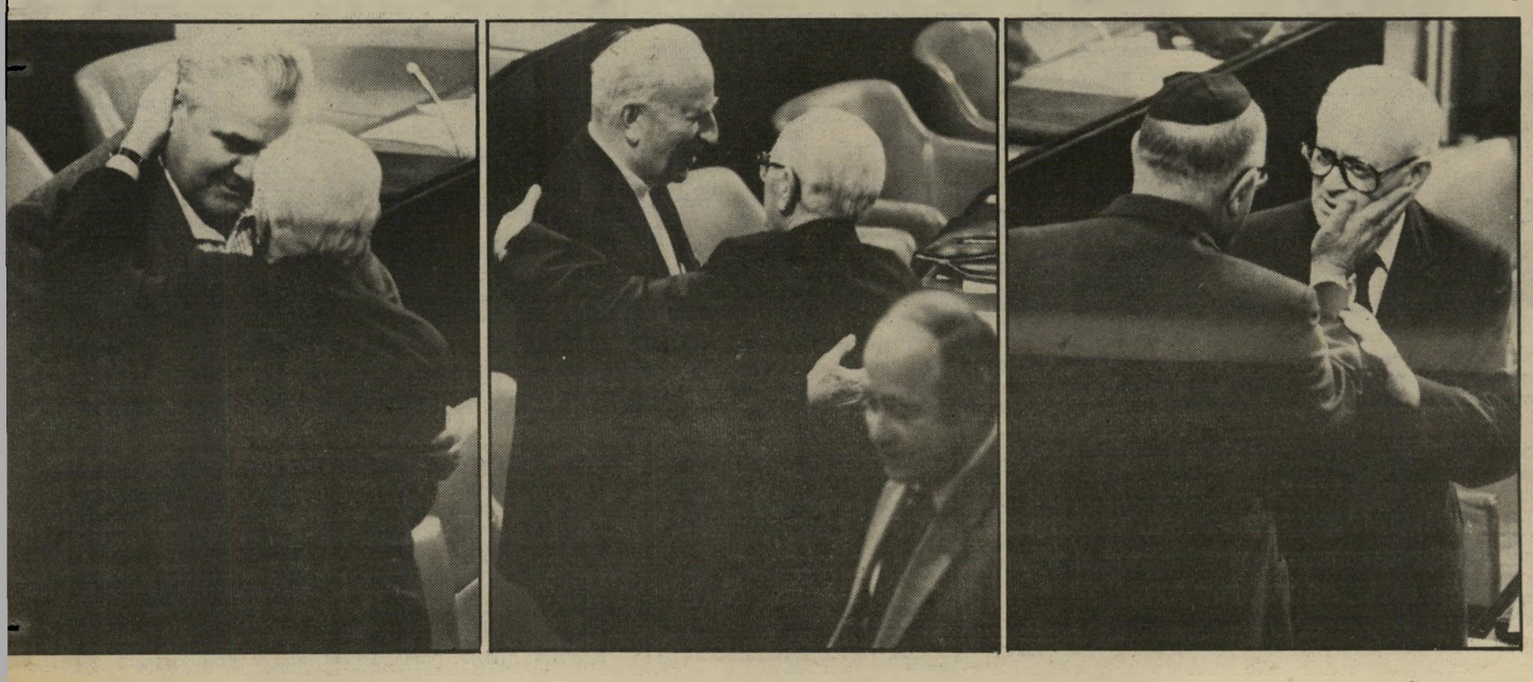
■ מזה כמה שבועות נעדר דובר מישטרת מחוז תל־אביב **אדי גונן** ממישרדו. הסיבה: הוא חלה בצהבת ומחלים עתה בביתו.

■ לפני זמן מה פנתה כתבת העיתון מעריב **נירי**

שימחה ארליך

סגן־ראש־הממשלה, שבא מארצות־הברית אחרי ניתוח לב שעבר שם, בא לישיבת הכנסת שדנה בהצעות האי־אמון שהוגשו נגד הממשלה. כשנכנס לאולם לקראת סוף יום־הדיונים הארוך, מייד החלו כל היושבים באולם ניגשים אליו ומתחבקים איתו. ארליך חיבק, נישק וליטף את כולם (מימין לשמאל, למעלה ולמטה): את ראש־הממשלה מנחם בגין, את שר־האוצר יורם אריזון, את ח"כית העבודה אורה נמיר, שאותה גם נישק, את שר־הפנים יוסף בורג, את מזכ"ל ההסתדרות ירוחם משל, את ח"כ זאק אמיר ודב בן־מאיר, את אליעזר שוסטק וח"כ אמנון רובינשטיין. **צילומים: ציון צפריר** ■

אנשים

שמואל הלפרט

ח"כ אגודת־ישראל יצא מאולם מליאת־הכנסת בדיון על העברת אריק שרון מתפקידו, אך השאיר סימן ברור לנוכחותו בבניין: על השולחן באולם הוא השאיר את כובעו השחור, ויצא מהמליאה כשלראשו כיפה בלבד.

פריידנגר אל דובר עיריית תל־אביב **רוני רימון**, וביקשה אישור לראיין את ראש מחלקת גנים ונוף. רימון ביקש לדעת על מה היא רוצה לדבר איתו. היא ענתה: „על מזג־האוויר." רימון ניתק את השיחה, לא לפני שאמר: „כשתלמדי לדבר, טלפני שנית." היא פירסמה את הסיפור, ורימון שיגר תגובה לצהרון. בין השאר כתב: אילו הייתי מדבר כך אל עורך מעריב, גם הוא היה מנתק את השיחה." על פירסום התגובה כתבה נשלח לרימון שיק על סך 210 שקל כשכר־סופרים. הוא העביר את הסכום כתרומה לליב".

■ מועמד חדש לנשיאות: הרב הצבאי הראשי **גד נבון**. **בן־ציון** („בנצי") **שירה**, יועצו לענייני תיקשורת של שר־הפנים, העלה במיוזגן הכנסת את שמו של הרב, ומנה יותר מסיבה אחת לרעיון. „ראשית, הוא ספרדי. היום גם הליכוד, גם המערך וגם תמ"י רוצים מועמד עדתי. שנית, הוא דתי, וזה מקובל לא רק על שתי הגדולות אלא גם בעיקר במפד"ל. שלישית, הוא ידיד קרוב של האיש החזק של המפד"ל, **רפאל בן־נתן**, כך שתמיכת המפד"ל בו מובטחת. רביעית, הוא איש צבא בדרגת אלוף. והעיקר — שמו: שם מישפחתו הוא כשם מישפחתו של הנשיא הפורש. בעידן החסכנות, הרי שלא יהיה צורך לשנות אלא רק את השם הפרטי בכל המסמכים הרישמיים בבית־הנשיא."

■ **אלכס קוטאי**, בנו של **ארי קוטאי** המנוח, אחד ממייסדי הבימה, החליט לנצל את כישרונו וכישוריו. אלכס, שגם הוא שחקן, התחיל לעסוק במתן יעוץ ושירותים ליחסי־צבור לאמנים ושחקנים.

■ המישפטנים **חיים שיין** ו**חיים שטנגר**, שניהם חברי חרות, דיברו במיסגרת הרצאה על הקשר שבין ההלכה ושלמות הארץ. שיין, שהוא עוזרו של סגן־השר **דב שילנסקי**, טען שהוא נתקל בבורות בכל הקשור בענייני יהדות. שטנגר תמך בו וסיפר, שלא מכבר הוא נתקל במודעת־אבל שפורסמה באחד הצהרונים. במודעה ספדו לרב חשוב שמת. הוסיפו לו רשימת תארים, שהאחרון שבהם היה שליט"א. ראשי התיבות של קיצור זה הם: „שיזכה לחיים טובים ארוכים."

■ ח"כ התחיה **גאולה כהן** אינה מתרגשת מהעובדה שבנה, **צחי הנגבי**, פרש מהתנועה. היא מספרת שבענייניים פוליטיים חשובים הוא נועץ בה, ולעיתים היא אף נעזרת ברעיונותיו לפני נאומים שלה.

■ כהן נשאלה מה השיקול של התחיה בקריאתה לקדמת הבחירות, ומה סיכויי התחיה בבחירות הבאות. „אנחנו לא מדברים על מנדטים. אנחנו לא עושים שיקול כזה, אלא את שיקול טובתו של עם ישראל."

■ הבדרן **דיבי גל** נוהג בכבוד ברמטכ"ל. הוא ממעיט לספר עליו בדיחות ומרבה לתאר את חוש־ההומור המיוחד של רפול. יש לו סיבה מישפחתית לכך. רפול הוא בן דודו.

■ סגן־ניצב **אברהם חמו**, מנהל המחלקה לקישרי קהילה במישטרה, סיפר על פיתרון לבעיית האלימות שנמצא בבתי־ספר תיכוניים באירופה. חמו, המאמן לשעבר של מכבי תל־אביב ונבחרת ישראל בכדורסל מעיר, שזהו רעיון מהפכני: במרתף בית־הספר הציבו בורבות בדמות מורי המוסד. תלמידים שחשו כי הם רוצים לפרוק מה שיש להם נגד אחד המורים, היו יורדים למרתף ומכים נאמנה את הבובה. הבובות שמתבלות מהרהורות מעידות, מיהם המורים השנואים ביותר.

■ אחד ממשתתפי הצגה העוזר בתיאטרון חיפה הוא טייס. שמו **עודד זמר** והוא עובד בחברת ארקיע מזה 20 שנה. תחביבו הוא שירה, ובאטרון מתבדחים על חשבונו ואומרים, שקולו הוא „מרקיע שחקים".

■ באותה הצגה משתתפת השחקנית הוותיקה **ג'טה לוקה**, שפוטרה מתיאטרון בארשבע, ומצאה דלת פתוחה בתיאטרון הצפוני.

■ דוגמנית הצילום **סמדר קיצ'ינסקי** המככבת כיום בסרט ישראלי חדש, הפנימיה, זכתה להכרה בנתוניה כבר לפני שנתיים. אז ביקר בישראל הבימאי הפולני הגולה **רומן פולנסקי**, והוא נפגש עם חברו מפולין, הצייר **אנדרי קיצ'ינסקי**. לפגישה הביא אנדרי את בתו. פולנסקי, המתגורר כיום בפאריס, לא הסיר את עיניו ממנה. הוא ביקש את רשותו של האב לקחת אותה לצילומי סרט שהיה אמור להיות מוסרט בארץ, כדי שתככב בו. האב לא רצה שבתו, שהיתה אז בת 18, תהיה בחברתו של הבימאי האורח. „אמרתי לו, שכאשר תגיע לגיל 20, ארשה לה לשחק בסרטיו, כי אז הוא יתעניין בה כשחקנית — לא כילדה." כאשר יסתיימו צילומי הסרט שבו משתתפת כעת סמדר, ייצאו היא ואביה לפאריס, לפגישה עיסקית עם פולנסקי.

■ כאשר נודע **שויקי שירן**, דוברת מישרד־הקליטה ומעסקניות צעירי תמ"י, תוחלף בתפקידה על־פי בקשתה, היו שחשבו כי היא מתכוונת לפרוש מהתנועה. שירן הכחישה זאת. פשוט נמאס לה לנסוע מתל־אביב ללישכה בירושלים. בתוך זמן קצר היא תחליט מה תעשה בעתיד. רצונה העיקרי הוא לעסוק בכתיבת תסריטים ועיתונות.

■ חידה שהועלתה במיזנון הכנסת: מהו ההבדל בין שר־הפנים **יוסף בורג** ובנו **אברהם בורג**? כהבדל שבין אפרסק ורימון.

פסוקי השבוע

● **העיתונאי אמנון דנקנר**, על המתיחות בין העדות: „זאת לא תהיה מילחמת־אחים. לא משום שלא תהיה מילחמה, אלא משום שלא תהיה נטושה בין אחים."

● **סגן־השר דב שילנסקי**: נכה את האופוזיציה באהבת ישראל."

● **השופט העליון ז' שעבר חיים כהן**: „כל תינוק של בית־רבן יודע שהסקת מסקנות אישיות פירושו להתפטר."

● **המחזאי יהושע סובו**: „הבעיה של העם הזה אינה איך להיפטר מאות־קין. הבעייה של העם הזה — איך להיפטר מאות־שרון."

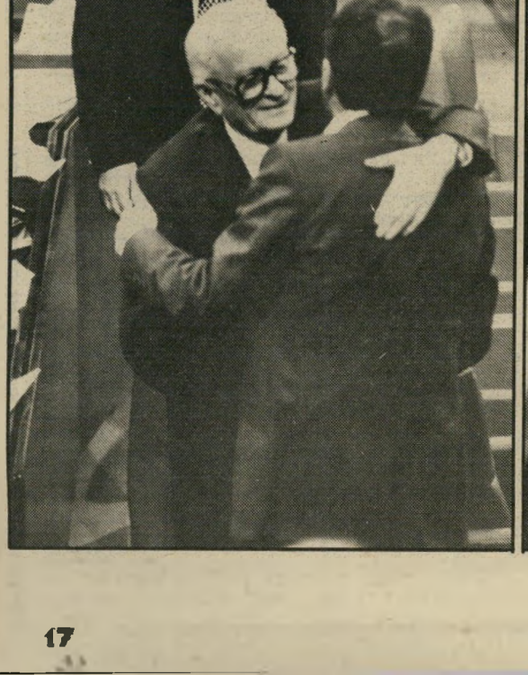
● **הרב מנחם הכהן**, באותו עניין: „כאשר מבקשים לזהות אות קין, יש לחפש אותו על עזות המצח."

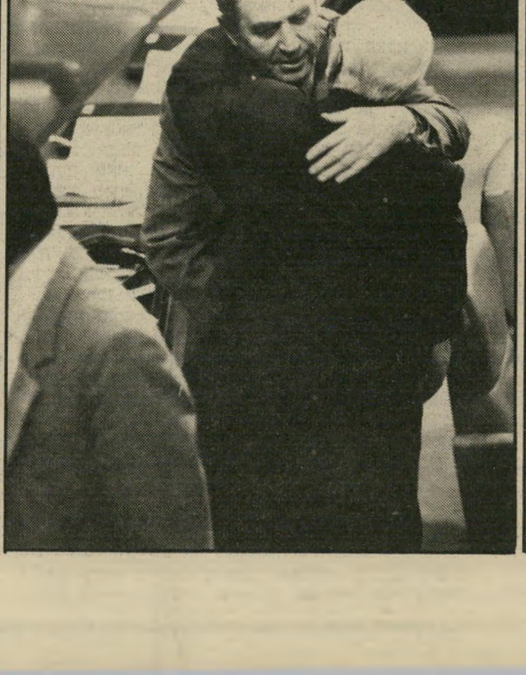
● **הנ"ל**: „צריך לדעת להבדיל בין דגל עם מגן־דויד ובין דגל עם דויד מגן."

● **ח"כ חרות דויד מגן**: „כולנו יודעים שחברי ועדת־החקירה לא הסתגרו באיזה שהוא מיגדל־שן. אני בטוח שהם, מדי פעם, מדי יום, קראו עיתונים. ועם כל הכבוד וההערכה, אני בטוח שבאיזה שהוא מקום, ההשפעה הסביבתית העיתונאית עשתה את שלה והשפיעה."

● **הנ"ל עד היורש**: „המועמד שלי לראשות־הממלה זה מנחם בגין, ודעתי המוגבלת לא מצליחה לתפוס מי יהיה ראש־הממשלה אחרי מנחם בגין. זה פשוט לא נתפס."

● **דובר עיריית תל־אביב רוני רימון**, על ח"כ העבודה אורה נמיר: „היא לדעתי אשה מרירה, חסרת שימחת־חיים ויצירה, אשה הסוגדת ומקדשת את השלילי, והמנסה להיבנות על סמך מדיניות של נגד."

חלושי־רוח בשולי העם

לפעמים אני תמה על כישרונם של אינטלקטואלים לדבר בביטחון עילאי על דברים שאין להם מושג לגביהם. מקום נכבד ברשימה זו של בורים בעלי ביטחון עצמי תופס הסופר אהרון מגד.

לא מכבר כתב בדבר: „אבל מי היו האישים הישראליים שנפגשו עם המצרים והכשירו את הקרקע להסכם־השלום עם סאדאת? לא אורי אבנרי, לא מתי פלד, גם לא לובה אליאב, גם לא נחום גולדמן המנוח — אלא משה דיין ואחרים...“

האמנם?

באחד הימים בסתיו 1967, כאשר ישבתי בניו־יורק וכתבתי את סיפורי מיכמוֹת היום השביעי, צילצלה אלי ידידה, עיתונאית בריטית. האם אני מוכן להיפגש בסודי־סודות עם אישיות מצרית בכירה?

הסכמתי, כמובן. בשעה היעודה הובילו אותי לדירה פרטית בווילג', ושם הציגו לפני שני גברים. אחד מהם היה תחסין בשיר, מדינאי מצרי בכיר. בשיחה, שבה דיברנו על בעיות השלום הישראלי־ערבי והישראלי־מצרי, התרשמתי הן מחוכמת־החיים שלו, הן מגישתו המתונה.

מאז נפגשנו כמה פעמים. לימים הפך בשיר יועץ אישי בכיר של אנוור אל־סאדאת, וכיום הוא מכהן כשגריר ארצו בקנדה. הוא שייך לחוג הפנימי המצומצם, הבלתי־רישמי, שעיצב את מדיניות מצריים כלפי ישראל בתריסר השנים האחרונות.

בשיר

במשך הזמן התרחב מעגל ידידיי המצרים, שעימם נפגשתי במקומות שונים בעולם. אך נוכחתי לדעת כי שיחות אלה, עם כל חשיבותן בעיניי, לא היו המכשיר העיקרי של הדו־שיח. למעשה, התקיים דו־שיח שבועי רצוף, על־ידי עולם הזה תורגם מסוימים במצריים, ואנשים רבים בקאהיר קראו את מאמרינו. (זה נכון, כמובן, גם לגבי אש"ף. כל אנשי האירגון, שעימם נפגשתי במרוצת הזמן, קראו את מאמרי שנים רבות לפני כן.)

צורה אחרת של קשר היתה קיימת באמצעות עיתונאים בינלאומיים, ידידי עניין השלום. אנשים כמו אריק רולו, שהיה ידידו האישי של גמאל עבד־אל־נאצר, דאגו לעדכן אותו על רעיונותינו, ולהביא לנו את רעיונותיו. כאשר כתבתי בהעולם הזה ודיברתי בכנסת על הסיכויים להשיג שלום בין מצריים וישראל, לא היו אלה מישאלות־לב נאיביות, כפי שטענו הכסילים והדמגוגים. הדברים התבססו על מידע מוצק, שאת מקורו לא יכולתי לגלות. פעם השמיע באוזני רולו הקלטה של שיחה פרטית בת שעות עם עבד־אל־נאצר, שבה דיבר בהרחבה על השלום עם ישראל. ניסיתי להעביר את הדברים לידיעת הממשלה, וקיימתי שיחות על כך עם פינחס ספיר, אך האוזניים היו ערלות.

הדבר לא השתנה כאשר נפטר עבד־אל־נאצר („הרודן המצרי“) ובא במקומו אנוור אל־סאדאת, שמנחם בגין כינה אותו מעל דוכן הכנסת „רודן צמא־דם“.

כאשר הציע אל־סאדאת ב־1971 באופן רישמי שלום עם ישראל, פטרה גולדה מאיר את הדברים בבוז. המקרה הגדולה של העיתונות הישראלית ענתה אחריה אמן.

במאי 1973, לפני עשר שנים, התקיימה ועידת־בוֹרוֹניה. שם, בפעם הראשונה, נפגשו רשמית ופומבית מישלחת ממצריים ומישלחת מישראל. חבריהן דיברו איש עם רעהו, התווכחו ביניהם בפומבי וישבו יחדיו בידידות. בראש המישלחת המצרית עמד איש־האופוזיציה ח'אלד מוחיי־אל־דין, ממחוללי מהפכת „הקצינים החופשיים“ של 1952, שהיה בכיר אף בהשוואה לעבד־אל־נאצר ואל־סאדאת. מובן מאליו שלא יכול היה לבוא לוועידה, אלמלא החליט על כך אל־סאדאת עצמו. היה זה איתות לישראל. מישראל באה מישלחת שכללה, בין השאר, את יוסי אמיתי, נתן ילין־מור ואותי, לצד אנשי רק"ח. היה לי הכבוד להיות שם הדובר הישראלי הרשמי, ואחרי דבריי התחבקתי פומבית עם ראש המישלחת המצרית.

כאשר חזרנו ארצה, התחיל כאן מחול־שדים. תבעו להעמיד אותנו לדין, הגדירו אותנו כבוגדים, כמשתפי פעולה עם האוייב, ועוד ועוד.

הנה לקט־עיתונות:

רוקדי „מה יפית“ בבולוניה (כותרת במעריב, 14.5.73).

מפולת (כותרת מאמרו של עורך ידיעות אחרונות, הרצל רוזנבלום, 15.5.73).

רוחו של יהודון ריחפה על אנשינו בבולוניה (רוזנבלום, שם).

לוקשן א לה בולוניו (יוסף לפיד, מעריב, 15.5.73).

חוסר גמור של כבוד עצמי יהודי (מאמר ראשי של ג'רוסלם פוסט, 15.5.73).

סראגדיה מגוחכת (אות, ביטאון מיפלגת־העבודה, 17.5.73).

גולדה מאיר: יש חלושי־רוח המוכנים לשבת עם האוייב הרוצה לרצוח אותנו (דבר, 17.5.73).

גולדה מאיר: בשולי העם יש חלושי־רוח (הארץ, 17.5.73).

ראש־הממשלה: בשולי המחנה יש חלושי־רוח המוכנים לוותר ולשבת עם האוייב (מעריב, 17.5.73).

אורי אבנרי

יחזו אישי

קול עשו וידי יעקב (אהרון מגד — כן, אותו אהרון מגד עצמו, באותו המדור בדבר, 18.5.73).

נדחתה בקשת אבנרי לדווח לוועדת חוץ־וביטחון (דבר, 22.5.73).

כסילות, תמימות ו„מצפון נקי“ (על המישמר, 27.5.73).

המטרה — חזית המונית נגד ישראל (על המישמר, 28.5.73).

ערפאת בירך על כינוס ועידת־בולוניה (מעריב, 15.7.73).

את אחת ההתקפות החריפות ביותר על המישלחת הישראלית לוועידת בולוניה כתב יהודה להב, מאבות המשבר הנוכחי בשל"י, ש־עמד הפעם בראש המתקיפים את פגישתנו עם יאסר ערפאת.

מוחיי־אל־דין

מעניין שמחול־שדים מקביל נערך בחזית־הסירוב הערבית. כך כתב העיתון פרי פלסטיין („פלסטין החופשית“) בגליון יולי 1973: „ועידת בולוניה מאמצת החלטה של כניעה לציונות“.

איני מביא את הדברים רק לציון עשר שנים לי־פרק מעניין, שעליו דיווחתי בשעתו בהרחבה ב־העולם הזה (1863 והלאה). רציתי גם להדגים את הדמיון המדהים שבין התגובה על פגישתנו עם המצרים אז, לפני עשר שנים, ובין פגישתנו עם ערפאת עכשיו. אותם האנשים, אותן הזמירות. הם לא שכחו כלום ולא למדו כלום.

בשולי הוועידה קיימנו, כמובן, שיחות ארוכות־ארוכות, לפעמים במשך לילות שלמים, עם המצרים. חזרתי מבולוניה כשאני משוכנע לחלוטין בשני דברים: שניתן לעשות מייד שלום עם מצריים לפי המצע שלנו (החזרת כל סיני תמורת שלום רשמי), ושאם לא נענה מייד ליוזמה כזאת — תפרוץ בוודאות מילחמה, גם אם המצרים יהיו משוכנעים במפלתם. רציתי לדווח על כך למישלה ולוועדת־החוץ — והביטחון. הדבר לא ניתן לי. נאמתי על כך בכנסת, ודיברתי אל הקיר.

חמישה חודשים אחרי הוועידה חצה הצבא המצרי את התעלה, ואלפיים בחורים ישראליים הועלו קורבן על מיזבח הטימטום העקשני והשחצנות הלאומנית. רוב האחראים לכך הלכו בינתיים לעולמם, אך רוב רובם של מי שנשארו בחיים — ממשיכים כיום באותה מלאכה, כשהרוגי המחר והוריהם מוחאים להם כפיים.

יתכן מאוד שאיבדתי את מקומי בכנסת, בבחירות שנערכו בסוף אותה השנה, בגלל השתתפותי בוועידה זו, שתוארה על־ידי גולדה מאיר כהידברות עם השטן. כמו במילחמה, קובעים זרמים נפשיים עמוקים של עמים. אלה מושפעים על־ידי אנשי־רוח, בעלי־חזון וחלוצי־מעשה, המכשירים את הקרקע.

אך יתכן שאהרון מגד אינו טולסטוי.

הסוף ידוע: ארבע שנים לאחר מכן בא אנוור אל־סאדאת לארץ, אחרי שמנחם בגין הבטיח לו, מראש, כי כל סיני, עד המילימטר האחרון, יוחזר לו תמורת שלום רישמי. זה היה המצע שלנו, לפרטי פרטיו.

האם פעולתנו עזרה לכך? אדם פשטני כמו אהרון מגד יכול לתאר לעצמו ששלום בין עמים נעשה בכמה שיחות חשאיות בין כמה מנהיגים. אילו היה סופר, היה מגד מבין — כמו טולסטוי, למשל — כי בשלום, העברית. הוא למד מישפטים.

משום־מה חרותה בזיכרוני פגישה עימו באחד הערבים, כאשר הוזמנתי להשתתף בוויכוח במועדון צוותא בתל־אביב. הוא היה בחברת ידידי, המשורר ראשד חרסיין. אחרי הדיון הרשמי התפתח ויכוח נרגש בין שניים אלה ואנשי מפ"ם. ג'ריס הפליט אז מישפט בזיכרוני לעיתים קרובות: „אתם עשיתם שלום עם שרצה שישה מיליון יהודים, אבל איננכם מוכנים לעשות שלום עם העם הפלסטיני, מפני שהרג כמה מאות יהודים במילחמתו על קיומו?“

אחרי דיון זה, ליוו אותי השניים הביתה, ועל מדרגות ביתי התווכחנו בלהט עד השעות הקטנות של הבוקר. ג'ריס היה קיצוני מאוד, ואני זוכר שאמרתי לו שדיעות אלה יובילו את עמו לאבדון. הוא ראה בפלסטינים את שמן־הסיכה על גלגלי המהפכה הערבית.

לאחר מכן כתב ג'ריס ספר על המצב החוקי של הערבים בישראל, וספר זה היקנה לו שם עולמי. נראה כי האוניברסיטה העברית לימדה אותו היטב. הוא נעצר כמה פעמים, ובסופו של דבר גורש או היגר. ידעתי שהצטרף לאש"ף.

מכיוון שזכרתי את קיצוניות דיעותיו, הופתעתי מאוד כאשר נתקלתי בשמו שוב. אחרי מילחמת יום־הכיפורים, בתקופה שבה פירסם סעיד חמאמי, נציג אש"ף בלונדון, את מאמרו ההיסטורי שקרא לשלום ישראלי־פלסטיני (שבעיקבותיו פתחתי במגעים הפוליטיים עימו), פירסם גם ג'ריס מאמר בזכות תפיסה חדשה זו. אלא שהוא עשה זאת בערבית, בעיתון לבנוני.

בסתיו 1976 נערכו המגעים הרישמיים (אך הסודיים) הראשונים בין אש"ף ובין המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני. ידענו שצריכה לבוא מישלחת מביירות, אך לא ידענו בדיוק מי יהיו חבריה.

הפגישה התקיימה בווילה נידחת מחוץ לפאריס. חבר־רינו הפאריסאיים — אנשי קבוצה יהודית־מצרית, שמי־לאה תפקיד חשוב גם באירגון ועידת־בולוניה (ראה לעיל) — הובילו אותנו לשם מנמל־התעופה. מובן שהייתי סקרן להכיר את שותפינו לדו־שיח.

כשהגעתי לווילה, המתין לנו שם צברי ג'ריס. מה שאמור היה להיות דו־שיח רישמי ראשון בין אויבים, התחיל כמיפגש של מכרים ותיקים, שהיה להם הרבה מה לספר זה לזה על ידידים משותפים. דיברנו ביניגינו עברית. הוא הציג לפני את ראש־המישלחת: הד"ר עיצאם סרטאווי.

השניים סיפרו לנו סיפור מזעזע. נמל־התעופה של ביירות היה אז סגור, ביגלל מילחמת־האזרחים. השניים היו אמורים לבוא בספינה מצידון, אך ברגע האחרון שינו את טעמם ובאו דרך דמשק. הספינה שבה התכוונו להפליג נתפסה בלבים על־ידי ספינה של חיל־הים שלנו, שהזעיקה ספינה של הפלאנגות מג'וניה ומסרה אותה לידיה.

„בסדר, יש מילחמה בינינו ובין ישראל,“ אמר ג'ריס. „היינו מבינים אילו הביאו את הספינה לחיפה. אך למסור אותה לידי הפלאנגות? הרי זו תועבה!“ בשובנו הביתה דיווחנו על הפגישה ליצחק רבין, ראש־הממשלה, וסיפרנו לו גם את הסיפור הזה. הוא ערך חקירה ומסר לנו את התוצאות. השתכנענו לאור המימצאים כי השניים דיברו אמת. זה היה שש שנים לפני שאתילא.

אחרי הפגישה, שנמשכה כמה ימים, נסענו ביחד לנמל־התעופה, ובדרך נתן לי ג'ריס הרצאה על המצב בלבנון שלימדה אותי את עובדות־החיים שם לפרטיהן. אילו הקשיב לי אריאל שרון, יכולתי להזהיר אותו מפני שטויות רבות שעשה שם מתוך בורות.

בנמל־התעופה נפרדנו — הוא חזר לביירות, אני לתל־אביב.

במשך הזמן שמעתי עליו מדי פעם. הוא כיהן אז כראש מכון־המחקר הפלסטיני בביירות, מוסד שיש לו מעמד גבוה ביותר בקהילה האקדמית ברחבי העולם. שמעתי שפקדה אותו טרגדיה אישית, כשנולד לו בן שמת. כשנפגשתי עם יאסר ערפאת בביירות הנצורה, חיכו לי כמה ממכרי הוותיקים, אך משום־מה לא ראיתי את צברי. כאשר פונו כוחות אש"ף מביירות, נשאר צברי בעיר, בהתנדבות.

אחרי כניסת צה"ל למערב ביירות, שמעתי עליו ניסים ונפלאות. המוסד שלו נתפס על־ידי צה"ל, וכל החומר הרב שנאסף בו נלקח לישראל. צברי עצמו עמד בראש רשימת המבוקשים, אך חמק מידי שרותי־הביטחון שלנו. הוא הגיע לפאריס, נאם במוסד של האו"ם על שוד המכון — ואז, במעשה אמיץ מאין כמותו, חזר לביירות.

בשעה שהצבא הלבנוני והפלאנגות ערכו מצוד על הפעילים הפלסטיניים, נשאר צברי במישרדו, והקים את המכון מחדש, מאפס. כמה פעמים באו חיילים לבנוניים לעצרו, אך בכל פעם הרשים אותם באומץ־לבו, והם הניחו לו לנפשו. בהעדר כל מוסד פלסטיני תקין אחר בעיר, הפך המכון בית־יועד לכל הפלסטינים שהיו בצרות. להיות פלסטיני בביירות של היום זה כמו להיות יהודי בבודפסט של ישראל קסטנר.

על צברי ג'ריס התחילו לספר אגדות. שמעתי אותן במקומות שונים בעולם.

לפני שבועיים התפוצצה מכונית־תופת לפני הבניין שבו שוכן מכון־המחקר. לא ברור מי הביא אותה לשם — סורים? ישראלים? פלאנגיסטים?

תחילה שמעתי שהוא לא נפגע. אך השבוע נודע לי כי בהתפוצצות נהרגה אשתו שהיתה גם היא בת הכפר פאסוטה בגליל. בעת הפיצוץ היא עמדה לצידו.

צברי ידידי, אני מקווה שאתה קורא שורות אלה. שים בשמי פרח על קיברה.

פרחים על הקבר

את צברי ג'ריס, בן הכפר פאסוטה בגליל, היכרתי כשהיה אחד ממנהיגי הסטודנטים הערביים באוניברסיטה

גלידה פלוס

החוכמית המיוחדת של בנק לאומי ליוצאים הקיץ לחופשה.

חסוך עכשיו - עשה חיים בקיץ!
אתה מפקיד דולרים וזה מה שתקבל:
□ ריבית על כל הפקדה. □ הלואה מיוחדת בגובה קרן החסכון. □ הנחות בעמלות רכישה.
□ הנחות שונות ו"צימוקים" רבים נוספים.

אתה מחליט:
□ כמה כסף לחסוך? החל מ־$50 לחודש. □ כמה זמן לחסוך? 8-4 חודשים. □ איך לחסוך? בהפקדות חודשיות או בהפקדה חד פעמית.
□ איזו הלואה לקבל? בדולרים או בשקלים.

הקיץ תצא לחופשה בלי להיכנס ללחץ.
בוא לבנק לאומי ובקש פרטים נוספים.

אנשים לשרות אנשים

בנק לאומי

בגדי צמר ● בגדי כותנה ● פשתן ● חיתולים ● בגדים צבעוניים
מגבות ● כביסה עדינה ● בדים סינטטיים ● כביסה לבנה
כלי אוכל ● כלי בית ● תנורים ● כיורים ● אמבטיות
אסלות ● משטחי חרסינה ● רצפה ועוד... מנקים בקליל.

דפינול "קליל"
נילי מרוכז בריח אורנים לניקוי כללי. מצוין לניקוי הרצפה והשירותים. מסלק ריחות ומותיר ניחוח נעים.

שמפו לכלים "קליל"
נוזל ריחני מקציף בניחוח לימון לניקוי כלי אוכל. מכיל חומר מיוחד להגנת עור הידיים.

משחת כלים "קליל"
משחה מרוכזת לניקוי כלים וניקוי כללי. מכילה חומר מיוחד להגנת עור הידיים.

כלורין "קליל"
אבקה מרוכזת לניקוי-חיטוי השרותים. מלבינה את הכיורים, האסלות ומשטחי חרסינה. אין צורך לשפשף בחוזקה ודי לפזרה על המשטח הרטוב.

אבקת הכביסה "קליל"
אבקת הכביסה הקלה האמיתית למכונת כביסה, לכביסה לבנה וצבעונית לכותנה וארינים סינטטיים. אבקה חסכונית המתאימה גם לחיתולים.

שמפוקל "קליל"
שמפו לכביסה עדינה ביד, ביחוד לבגדי צמר ובדים סינטטיים. מעניק לבגד רכות וברק טבעי. מכיל בושם וחומר להגנת עור הידיים.

מרכך כביסה "קליל"
מקנה לבד רכות וגמישות ומעניק לכביסה ניחוח עדין. מתאים לכביסה במכונה ולכביסה ביד.

קליל עושה עבודה נקיה

משווק ע"י מוצרי תכן חברה לשווק בע"מ

מרים בניאמיני

מזל החודש: דגים

אם השנה החולפת היתה בסימן עליה, הרי שהשנה מביאה לבני דגים הזדמנויות כל־כך מפתיעות, שהם כלל אינם מתארים לעצמם שמצב כזה אפשרי. ידוע שבני מזל דגים רגישים ופגיעים במיוחד, וכל עלבון קטן או גדול עלול לשנות את מצב רוחם. עד שלא תמיד הם מבחינים אם המציאות טובה להם אם לאו.

בשנה שעברה נכנס כוכב אוראנוס לבית העשירי שלהם (בית הקאריירה) והביא עימו את כל הדברים הבלתי־צפויים וחלא שיגרתיים שאפשר לתאר. לכן, בגמר השנה אפשר לומר, שבדרכים החדשות שאליהן פנו בני המזל הם עושים את צעדיהם הראשונים, אך ב־קצה הדרך מצפה להם הצלחה.

כוכב אוראנוס, שהשפיע בצורה משמעותית על הקאריירה שלהם, הוא כוכב מפתיע, לפעמים לטובה ולפעמים לא. השפעתו יכולה לגרום לשינוי בגישה ובהשקפה על החיים, כל מה שנראה קודם כחשוב יכול להיראות לפתע חסר־חשיבות. גורם ההפתעה כה חזק, שהוא ממריץ ללכת אחרי רעיונות ושגיונות מוזרים, שלמרבית הפלא מביאים לתוצאות חיוביות והצלחה.

כדי להבין את השפעתו המוזרה של כוכב אוראנוס, אפשר לקחת לדוגמה את מפת חלידה של אריק שרון. במפתו נמצא כוכב אוראנוס בבית ה־10 (בית הקאריירה) זה הביא להתקדמות „מסחררת". השנה, מילחמת־הלבנון — בלי קשר למה שמילחמה זו עשתה לישראל — לאריק שרון היא הביאה את כל הדברים שאליהם הוא שאף. אולם כאשר התפטרותו (8 בפברואר), היה אוראנוס בזווית שלילית לשמש במפת חלידה שלו.

תנודות אלה למעלה ולמטה אופייניות מאוד לכוכב אוראנוס. לאריק שרון היתה תפנית של 180 מעלות, וכפי שכוכב אוראנוס הביא לו עליה, כך הוא גרם לו לירידה באופן מפתיע. אך מטבעו של אוראנוס לשנות את הדברים בקיצוניות. לכן הוא יאפשר לו לעלות, אולי אפילו למקום גבוה יותר מזה שבו היה קודם.

הסיבה לכך קשורה עם כוכב נוסף — יופיטר. כוכב יופיטר, שליט שני של מזל דגים, ומטבעו מביא עימו שפע של מזל, התקדמות והצלחה. מכיוון שהוא שולט בדגים, הרי שהשפעתו מורגשת במיוחד כשמדובר במזל זה. יופיטר הצטרף לאוראנוס והם פועלים יחדיו והשפעתם מורגשת בצורה חזקה.

כוכב יופיטר נכנס למזל קשת (שהוא בית הקאריירה של מזל דגים) בדצמבר 1982 וישהה שם כל השנה. הוא בא להבטיח שהתקדמות אכן תבוא. בני מזל דגים יצטרכו לנצל היטב את התקופה, הכוכבים לטובתם השנה.

פנינה רוזנבלום
הצלחות מפתיעות

דוגמה נוספת למצב כוכבים זה, חמיבא קידום והצלחה, אפשר לראות בּ־מפת חלידה של פנינה רוזנבלום. היא אמנם ילידת מזל גדי, אולם האופק העולה, הירח, ומרס נמצאים במזל דגים, ויוצא שהיא מושפעת במיוחד ממזל זה. השנה נמצאים שני כוכבים אלה (אוראנוס ויופיטר) בבית העשירי שלה (בית הקאריירה) וכבר ראינו שזכתה שהשיר שהיא חיברה יכנס לתחרות הקדם־אירוויזיון. יש לצפות שבמשך השנה נשמע על הצלחות נוספות שלה, ואולי אפילו בתחומים שונים בעת ובעונה אחת.

מדוגמות אלה אפשר להסיק שכל אחד שמשתייך למזל דגים, וחש צורך לשנות את חייו בתחום המיקצועי, יוכל ללמוד מכך שמצב הכוכבים יעזור לו להגשים את שאיפותיו. אותם בני המזל החוששים משינויים, כדאי שיזכרו שּ־שנה היא השנה שלהם. נכון שבני דגים לא כל־כך בטוחים בעצמם וזקוקים לעיּ־דוד רב כדי להעז ולבצע מהפכות בחייהם, אך רצוי שיזכרו שהשנה אשור להם להחמיץ.

אוראניוס ויופיטר משפיעים חזק על מצבו של אריק שרון, ועלולים להביא לעלייתו

העולה, הירח, ומרס נמצאים במזל דגים, ויוצא שהיא מושפעת במיוחד ממזל זה. השנה נמצאים שני כוכבים אלה (אוראנוס ויופיטר) בבית העשירי שלה (בית הקאריירה) וכבר ראינו שזכתה שהשיר שהיא חיברה יכנס לתחרות הקדם־אירוויזיון. יש לצפות שבמשך השנה נשמע על הצלחות נוספות שלה, ואולי אפילו בתחומים שונים בעת ובעונה אחת.

מדוגמות אלה אפשר להסיק שכל אחד שמשתייך למזל דגים, וחש צורך לשנות את חייו בתחום המיקצועי, יוכל ללמוד מכך שמצב הכוכבים יעזור לו להגשים את שאיפותיו. אותם בני המזל החוששים משינויים, כדאי שיזכרו שּ־שנה היא השנה שלהם. נכון שבני דגים לא כל־כך בטוחים בעצמם וזקוקים לעיּ־דוד רב כדי להעז ולבצע מהפכות בחייהם, אך רצוי שיזכרו שהשנה אשור להם להחמיץ.

השבוע שוב תחזרו להרגיש את הקשיים של פעם, אולם לא בצורה חריפה כפי שהכרתם במשך השנה האחרונה. חלק מהשבוע תאלצו לבלות בביתכם בגלל חולשה גופנית או אפילו שפעת. מצב הרוח לא יהיה עליז במיוחד, בעיקר בגלל שתי סיבות. האחת קשורה למצבכם הכספי, אל תמהרו לבזבז את כספכם או להשקיע אותו במקומות שאינם בטוחים. רצוי להמתין שבוע לפעילות זו.

* * *

השבוע תהיו מוקפים בידידים. שוורים שלא רגילים לארח ידידים בביתם, כדאי שיתכוננו להפתעות בּ־תחום זה. ידידים חדשים וותיקים יפתיעו אותם בביקורים וכדאי שיהיה להם מה להגיש. הפתעה נוספת צפויה וזו קשורה לנסיעה קצרה שתביא עמה היכרות חדשה הנשויה לּ־התפתח לכיוון מעניין. במקום העבודה תוכלו לדבר עם הממונים עליכם על תנאים יותר נוחים ושכר יותר גבוה, שיקלו עליכם.

* * *

חדש יהיה על התחום המיקצועי. בתקופה זו עשויות להגיע כמה הצעות מעניינות ועליכם יהיה לבחור באחת מהן. חדבר יביא אתכם להתלבטויות קשות. חישבו על האפשרות לבצע כמה עבודות בּ־עת ובעונה אחת. לא רק שזה לא יהיה לכם קשה, אלא שדווקא זה יביא אתכם לנצל את הכישרונות החבויים בתוככם. לקיחת אחריות יכולה להביא לקידום ולהרגשה של קביעות ויציבות.

גברים במזל סרטן המשרתים במילואים יוכלו להתבשר על קיצור התקופה שבה עליהם לשרת. לשאר בני המזל צפוי שבוע מוצלח במיוחד. קשרים עם ארצות אחרות עוד מדים על הפרק כעת. מיכתבים ושיחות טלפון יביאו לרעיונות מעניינים ואולי אף לּ־נסיעה. תחום לימודים חדש מעניין אתכם לּ־אחרונה, כדאי להתעניין ולחשוב על אפשרות כזו ברצינות. אל תהמרו בכספכם בימים ראשון ושני.

* * *

השבוע לא קל לכם. אתם מרגישים שתדברים לא מסתדרים. מעצבנים אתכם רּ־אתם נוטים להסתכסך במקום העבודה. רצוי להימנע מהערות ומביקורת על האחרים. זה גורם לכם לכעס ולעצבנות, ואפילו שתּ־צדק איתכם, ותרו. תּ־בריאות אינה כתמיד. מתנו את קצב העבודה ונסו להרבות בּ־מנוחה. שינויים אינם רצויים בתקופה זו, ואם האינטואיציה מכתיבה לכם איך להתנהג התחשבו בה.

* * *

מתיחות בבית קשורה לבריאותו של בן הזוג. בסוף השבוע יהיה עליכם לדאוג לו, לטפל בו ולשרת אותו.

לקראת תחילת השבוע הבא המצב ישתפר וּ־מצב הרוח יהיה יותר טוב. ספר חדש שאתם עומדים לקבל ממישהו יעודד אתכם ובהחלט ישפר את המצב. בתּ־חום הרומנטי מובטחת לכם הצלחה. אי הבנות שהיו לאחרונה אפשר ליישב על־ידי שיחה גלויה והסבר ברור על כוונותיכם. ידיד מבוגר יגיע לביקור.

השבוע תהיו עמוסי עבודה ובקושי תצליחו להספיק את כל מה שמוטל עליכם, רצוי שלא תקחו על עצמכם יותר מדי התחייבויות ותלמדו לומר לא. יותר טוב מאשר להסכים ולהימצא אחר כך במצב לא נעים. בתחום הרומנטי מצפות הפתעות, מבחינה חברתית הפופולריות עולה, וקשרי חיבה מעניינים עומדים להיווצר. טוב לשנות ולהתרחק מהאנשים הקרובים. אתם ממש זקוקים להתרעננות.

* * *

השבוע תזכו להערכה על עבודתכם. יתכן שכבר השבוע יפנו אליכם בהצעות מעניינות, אל תסרבו שכן זו תקופה מצויינת לּ־תיכננות לטווח רחוק. אם החלטתם על שינוי, אל תצפו לתוצאות מיידיות, גם הפעם יהיה עליכם לעבוד קשה וּ־להוכיח את עצמכם. אהבות ישנות עומדות להתסיים ואלה מביניכם המעוניינים בכמה פרשיות אהבה בעת ובעונה אחת, טוב יעשו אם ישימו קץ לסיבוכים שנגרמו.

* * *

הבריאות דורשת יותר השגחה ותשומת לב. יתכן שתיאלצו להישאר יותר בבית, אך תוכלו בינתיים לּ־התפנות לכתיבת מיכתבים לידידים בחו"ל. לקראת שבוע הבא צפוי סיכסוך במקום העבודה, הבעיות שּ־יתעוררו קשורות לכסף, לא משלמים לכם כפי שהבטיחו, אל תתעקשו על עקרונות ונסו להתפשר. אתם נוטים לעזוב את המקום ללא אלטרנטיבה. בתחום הרומנטי יש התעוררות.

הרעיונות שהצעתם לידידים מתקבלים. אל תחששו לייעץ למי שפונה אליכם, התידוד שאתם נותנים מעורר אמון ועוזר. בתחום המיקצועי עומדים להיווצר תנאים חדשים וּ־טובים יותר. תוך זמן קצר תתבשרו על התקדמות נוספת בשטח זה. בשטח הרומנטי — תוכלו לקשור קשרים עם בני מזל סרטן או אריה. אריה זקוקים לּ־עזרתכם וסרטן רוצים לפנק אתכם. התלפון עלול לגרום לכם לבעיות השבוע.

* * *

הדאגה סביב עניינים כספיים עומדת להעלם. המצב כבר יותר טוב. שמרו על קור רוח ותוך זמן קצר תוכלו לראות בּ־סיפוק שחשבונכם גדל. ידידים שזמן רב לא ראו את פניהם, עומדים להתארח אצלכם במפתיע ולהביא עימם אנשים שאינכם מכירים. סיכסוכים עם בני הזוג עלולים להוציא אתכם מהשקט השבוע, עליכם להעמידם במקומם, תהיו תקיפים ותבהירו מהי עמדתכם. אל תוותרו.

* * *

הקשיים שליוו את החודש האחרון הולכים ונעלמים. הבריאות יותר טובה ואפשר לּ־התחיל לתכנן את החיים מחדש. בחודש הקרוב תרבו להיפגש עם ידידים וקרובים. עבודה שדחיתם וחשבתם שאינכם מסוגלים לבצע כדאי לקחת כּ־עת. זה ילך לכם בקלות וללא בעיות. הכישרונות שלכם מתפרסים על תחומים רבים ומה שאתם לוקחים על עצמכם — מצליח. התחום הרומנטי יהיה מאוד מרגש.

אופנת „ניבה" סתיו/חורף 83'/84

המעצב החדש של חברת „ניבה", שוקי לוי, עם אילנה שושן, בדגם שהוא עיצב: מערכת מכנס קורדרוי עבה וטוניקה משולבת מבדי קנבס, צ'ינס וקורדרוי עם עיטורי פרווה.

סופר צ'רטר
superchanter

בכל אחת מטיסות סופר צ'רטר לפריס
יוגרל כרטיס חינם.

כרטיס חינם לפריס
(עד אפריל 83')

פריס-$375.
חבילת תיור, כולל: טיסה הלוך ושוב,
7 לילות במלון 3 כוכבים במרכז פריז
+ ארוחת בוקר, וכולל ארוחת ערב תגיגית
במסעדת LE FABLIAU.

לונדון-$275.
חשנה פסח בלונדון.
תאריכי יציאה: 17.3, 23.3, 27.3
אפשרות לשילוב יעדים החל מ-$299.

כל המחירים כוללים: טיסה הלוך ושוב, הסעה ואיכסון.
הטיסות מסוג חבילת תיור C.I.T. רשיון מפעיל 006.
כמוך לתקנון טיסות שכר ולאשור תעופה אזרחית.
משך שהיה מ-7 עד 28 יום.

ארגון: טיולי הגליל:
● ת"א, הירקון 142, טל' 220819, 221372 ● ירושלים, בן סירא 3 טל' 02-246858
● טבריה, הירדן 10 טל' 067-20330 ● חיפה המגינים 43 טל' 04-522958 וכל סוכני הנסיעות.

קבל'ת מודעות
לכל העיתונים
במחירי הנמוכים

• שרות ת.ד
ללא חשלום
• מכבדים
כרטיסי אשראי

פרסום אידיאל
מגן גבירול 58
טל:
227117

רישום מהיר
(קצרנות)
בעברית ו/או באנגלית
תלמדו בהצלחה מובטחת
באולפן גרג (ברקמא)
ת"א, וייצמן 22, טל. 254826

בעיות
ולבטים
בחיי המין
מאת
ד"ר מרדכי זידמן
הוצאת רשפים

מכתבים

בוסס יודיצם

הוועדה סיימה הפקידה, שרון ובגין נותרו בממשלה.

כל הכבוד לחברי ועדת החקירה! הם הציגו את כבודי שלי בעיני עצמי. הם היו אומנם רחמנים עם מנחם בגין, עם יצחק שמיר ועם רפאל איתן, אך מעתה ידוע לכל מי האחראים — ולוא בעקיפין — לטבח הנורא.

כל עוד לא נקב בית־משפט מוסמך בשמות האשמים, הרגשתי אחראית, יחד עם כל בני עמי.

אסתר רזנפלד, תל־אביב

במשך שלושה ימים הוא לעג לכולם, חגג במישתאות טמאים, זלל וסבא לעין המצלמה, התבדח לקול צחוקם של עוכרי־הדין. לבסוף השיג את מטרתו: כיסאו לא נשמט מתחתיו.

שר־העל־בלי־תיק אריאל שרון ימשיך להיות מה שהיה שר־הביטחון אריאל שרון: קיסר השטחים, רמטכ"ל־על, שר־חוץ, מסית ומדיח, מחרחר מילחמות ראשי ורודף העם הפלסטיני.

מנחם בגין, האיש שאינו זוכר דבר משום שהיה עסוק בניסוח, ימשיך לעסוק בתפקידיו: האזנה לביי־בי־סי וניסוח ההודעות של ממשלת שרון.

רק את שם המדינה יהיה צורך להחליף. מעתה יהיה שמה: המר נארכיה הישראלית.

משה אליהו, חיפה

לא יעזור להם. הם חשבו לעשות את המלצות הוועדה פלסתר, בכך שימציאו תואר חדש לשרון. לא יעברו ימים רבים וחברי ממשלת־ישראל ילמדו את הלקח שלמדה גולדה מאיר: שר־ביטחון פושטן גורם לנפילת כל הממשלה.

יפה שימשוני, ירושלים

עם כל הכבוד לשופטים, הם גילו יותר אחריות לשמה הטוב של ישראל מאשר נאמנות לעובדות. קביעתם, כי שישה מאנשי הצמרת המדינית והביטחונית של ישראל נושאים באחריות של התרשלות והתעלמות מסכנת הטבח, פשוט אינה סבירה. שרים ואלופים אינם אינפנטילים חסרי־נסיון, שלא שמעו על הקשר שבין סיבה לתוצאה. סביר הרבה יותר להניח, כי כמה מ־המתעלמים" עצמו עיניהם בכוונה תחילה, משום שבליבם קיוו שיקרה מה שאכן קרה.

שירות הרבה יותר טוב ואחראי לעם בישראל היו עושים השופטים אילו היו מסיקים את כל המסקנות המתבקשות ממסכת העובדות. בכך היו עוזרים לישראל להתנתק מעברה, לעלות על דרך חדשה בתכלית.

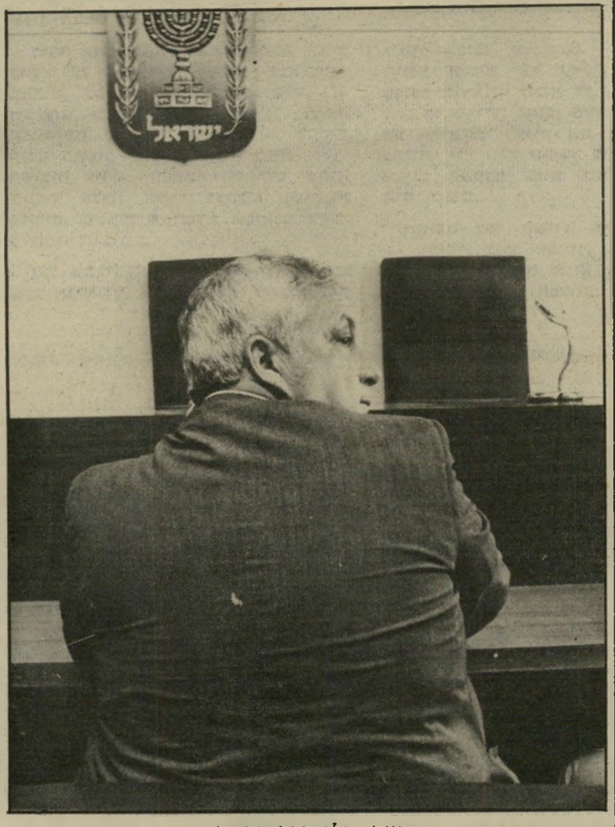
משה רדום, תל־אביב

● ● ●

הרצח

האם יחיו עוד קורבנות?

הרימון שהרג את איש שלום עכשיו אמיל גרינצווייג, כוון אל

שר בליתיק שרון
מחרחר מילחמות

כל חסידי השלום. הוא הרג משהו בליבם של כל הישראלים שמאסו במילחמה, בכיבושים, בדיכוי עם אחר. מעתה נגמר עידן המליצות על שיכנוע תרבותי, הסתיים עידן משחקי הילדים בסיגנון תנועות־הנוער.

האם הסתיים גם תור הדמוקרטיה?

אברהם שני, רמת־גן

התופעה המחרידה ביותר — מזוויעה לא פחות מהרצח בירושלים — היתה השתוללות ה־אספסוף אחרי ההתקפה הטרוריסטית. התנפלות הבריונים על הפצועים בחדר־המיון של בית־החולים שערי־צדק, ההתנכלויות למישמרות־האבל, האיומים ליד בית־הקברות בחיפה וגילויי השימחה לאיד ברחובות מוכיחים, כי לא עם מטורף בודד יש לנו עסק.

ברכה רזון, באר־שבע

(המשך בעמוד 24)

מירב היתרונות: צעיר, דינאמי, חדשני ויוזם...

מירב

בנק למשכנתאות

ברוח צעירה ודינאמית שכזו, ממשיך בנק מירב לשרת את לקוחותיו.
הוא יחזק תכניות ומפתיע בחידושים, ובכך הוא מאחד בתוכו את מירב היתרונות.

אופציה לשלושה תשלומי משכנתא ראשונים עד ה-15 למרץ! זוכרים?

כחלק מהיחמות והחידושים שלו, הציע בנק מירב לזכאים כתב אופציה לקבלת 3 תשלומי משכנתא ראשונים חינם! אכן היה זה חידוש והטבה בלעדית אשר אותה יוכלו לממש אלפי לקוחותיו הצעירים של בנק מירב, אשר השתתפו במבצע.

הגדלנו את ההלוואות המשלימות!

זוגות צעירים, מתיישבים באיזורי פיתוח, זכאים להטבת תנאי דיור (רווקים/ות) ועולים חדשים — בנק "מירב" מציע לכם בעקבות הגדלת ההלוואות לזכאים הלוואות משלימות מוגדלות עד 415,000 ש"ח ובירושלים עד 450,000 ש"ח.

חידוש לעוברים משכירות לבעלות (עמידר)

מעתה גם לעוברים משכירות לרכישת דירתם הלוואות מפתיעות בבנק מירב.

ובנוסף...

לא עוד התרוצצויות מורטות עצבים. מעתה קבלת תעודת הזכאות (לחסרי הדיור בלבד) בכתובת אחת.
פנה עכשיו אל בנק מירב או אל אחת מנציגויותיו בבנק הבינלאומי הראשון.

מירב

בנק משכנתאות וחסכונות בע"מ

מקבוצת הבנק הבינלאומי הראשון

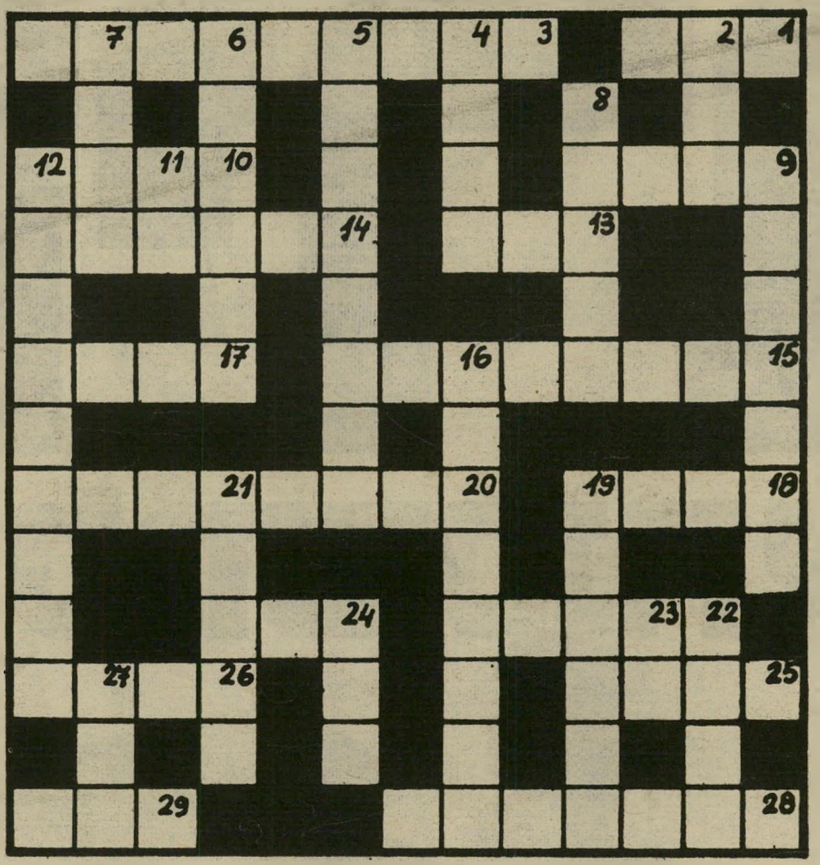
משרד בראנד & שחר

תל-אביב — שדרות רוטשילד 49 טלפון: 03-290737.

נציגויות בסניפי הבנק הבינלאומי הראשון: יחשלים הלל 10 02-237812, **חיפה** סירקין 21 04-670128, **קרית-שמונה** שד' תל-חי 3 067-42741, **עכו** הארבעה 22 04-911673, **קרית-ביאליק** קרן היסוד 68 04-702762, **פתח-תקוה** חובבי ציון 40 03-901266, **רחובות** בנימין 8 054-50870, **קרית-גת** השוק החדש רח' הזית 051-86555, **אשדוד** בנק פאג"י - הפלמ"ח 20 רובע ג' 055-31157, **באר-שבע** הדסה 63 057-77505, **אילת** מרכז תיירות חדש 059-76117.

תשבצופן 2373

מאת **נדיב אבידן**

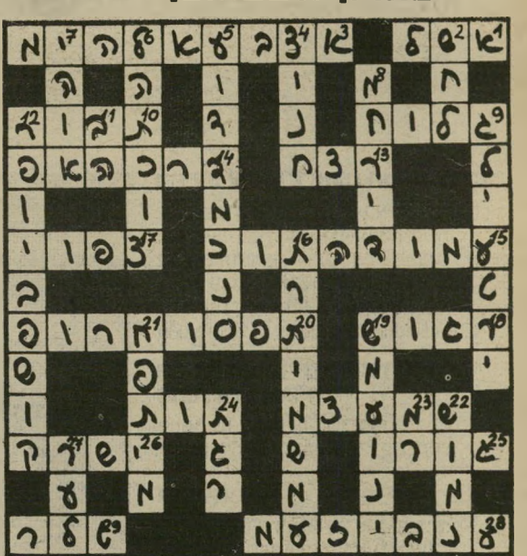
מאוזן

1. עבד בעינים על חסרי הרגלים (3)
3. כשהם שוכבים בלי כסוי עמדתם אינה ברורה (3, 3, 3)
9. טון בחודש ז בשבילה זה לא הרבה (4)
10. תגיח ששמעת שהם כבר המריאו (4)
13. נהגים למתוח אותה בצבעים טבעיים (3)
14. למראית עין זו טעות לצוות כך על נערה להסתלק (6)
15. למרות שנפלו קרבן לאסון טבע, אי־אפשר לומר שלא היה להם נוח (3, 5)
17. כשתשביע את רעבונך השתמש בכלי תחבורה ממשרד התקשורת (4)
18. הצייר מת, מת (4)
20. לאיזה מורה אלים פו־נים בים בתור הפוסק האח־רון ז (3, 5)
22. כשהמשרתת שלהם שבה הוא משתמש במסכה (5)
24. האם זה המקום „ה־אידיאלי" לבלבול ביצים ז (3)
25. הוראה שניתנה לפזמו־נאי להעמיק (4)
26. כאשר לא מקפידים על ההגוי התנועה הזאת מעוררת סלידה (4)
28. 50% מהנדל עוד אפ־שר לסבול (3, 4)
29. חייבים לשלם את זה ללא שהיות (3)

מאונך

2. הרב הזה עושה המון כסף (3)
4. רואים שזרקת רק חלק מהדלת (4)
5. הבטחה שלעתים קרובות מסתיימת בבית־דין אזרחי דוו־קא (2, 3, 3)
6. מביעות תמהון בנסיבות חגיגיות (6)
7. חידה ! מי מבין האוי־בים מתולתל ז (4)
8. האזור המתאים ביותר לגולים (5)
9. קיים מחסור בגוף כחול (7)
11. מה לערבים ולמחזות ז (2)
12. צורת אכילה כזו נהוגה רק אצל מעוטי יכולת ז (4, 2, 3)
16. בים, אם הוא מרטיב השכם בבקר, זה לא נחשב לעבירה על־פי ההלכה (3, 5)
19. הטורף בלע חרב וגם אכל אותה (6)
21. חיה בקיבוץ רק מתוך אימוץ (מ) (5)
22. זה רק שכל של אדם לא רציני יכול להושיע (4)
23. בשביל יקים הכלי הזה לגמרי לא רע (2)
24. הוא תפס שזה מיועד לשר (3)
27. הטורף עלה יפה (3)

פתרון תשבצופן 2371

מכתבים

(המשך מעמוד 22)

שעת הרימונים זירזה גם את עת ההכרעה. החברה הישראלית תיאלץ עתה להכריע בין דמו־קרטיה ובין דיקטטורה, בין שלום ובין כיבושים. ייתכן שבמאבק זה יפלו עוד קורבנות, אך מוסב כך, ומוקדם ככל האפשר. כי עד כה דהרה ישראל בדרך חד־סיטרית בכיוון האבדון. הסיכוי היחידי לעצור את ההידרדרות טמון בעי־מות טוטאלי.

משה ישראלי, גבעתיים

● ● ●

הרפתקה מזרפת

שר־הביטחון הבא יורש מאריק שרון התחייבות לחילחם בלב אפריקה.

אריאל שרון חתם בזאיר חוזה המחייב את ישראל לא רק לאס־

כן, לשבור!

לאחרונה שוטף מישרד־האו־צר את מוחנו בתשדירי־פיר־סומת. הממליצים שלא לשבור את תוכניות־התיסכון המגיעות לפדיון בסוף החודש.

בתוכניות אלה מפסיד החוסך מדד של חודש אחד — החו־דש האחרון עד לקבלת הכסף. אין זה פלא שהבנקים ומישׂ־רד־האוצר אינם מביאים עובדה זו לידיעת החוסכים.

אם שיעורי האינפלציה ייג־ברו — ועל כך אין חולקים — ייגרם הפסד קשה לחוסכים, בגלל הפסד המדד בפידיון. ייתכן אפילו שבעוד שנה־שנ־תיים מדד של חודש אחד יהיה שווה לריבית על כל תקופת החיסכון. כך, במקום לחסוך, ימצא עצמו המפקיד מפסיד.

יתר על כן: ספק אם הממ־שלה תכבד בסופו של דבר את התחייבויותיה הצמודות. במשק שבו הכל צמוד, ה־קפסטרופה מגיעה בבת־אחת. לכן עצתי לחוסכים — להשׂ־קיע במשהו בטוח יותר מאשר תוכניות שהמדינה ערבה להן.

רון ויים, תל־אביב

פקת נשק, אלא גם לאספקת יר־עצים צבאיים לאימון חטיבה ב־חבל שאבה.

כמה ישראלים יודעים במה מדו־בר ז כמה ישראלים יודעים כי חבל שאבה (לשעבר קסנגה) הוא מוקד מתמיד של מילחמות ב־עשרים השנים האחרונות ז כמה יודעים שבחבל זה יש מיכרות עשירים, השייכים לחברות־ענק רב־לאומיות, המעוניינות בשומרים נאמנים להגנת ריווחיותן ז

די לנו בלבנון. אין אנו צריכים שחיילים שלנו ייהרגו במילחמות־גרילה בלב אפריקה, בלי לדעת אפילו למען מה ולמען מי.

מתי ייגמרו ההפתקות המטור־פות האלה ז

יואל דהבב, חולון

● ● ●

יום האדמה הבא

מישגב — את מי תיא משרתת ז

יום האדמה המתקרב יתמקד ב־בעיית תפיסת האדמות בגליל, ו־בייחוד בשטח המוצעה האיזורית מישגב, שהוקמה לאחרונה.

גם הפעם, כמו בעבר, לא פי־תוחו הכולל של הגליל עומד לנגד עיני הממשלה, אלא גזילת קר־קעות, „יהוד" ודחיקת רגליהם של התושבים הערביים.

כמובן שניתן היה להקים מר־עצה איזורית משותפת ליהודים וערבים, כמובן שאפשר היה לה־קים אותה לטובת כל תושבי ה־

(המשך בעמוד 26)

תן טרמפ לחייל

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור

★ קורסים
ספרות נשים - קוסמטיקה - פדיקור מניקור
הוצאת שיער בחשמל לצמיתות (אפילציה)

★ סלון ומכון יופי
תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול, צביעות, פסים, טיפול פנים, איפור, הוצאת שיער לצמיתות (אפילציה) ובשעוה

★ הכנת כלות
* מחירים עממיים * שרות מעולה

1983 המעסק המצטיין

ת"א, דיזינגוף 190 (יחידת 4) 226066, 229388

ב-500 חנויות צילום ברחבי הארץ
מחכה לך אגפא עם מבצע מהפכני:

"צלם את המחיר"

סרטי אגפא 100 ותמונות צבעוניות במשך כל השנה, במחיר של היום!

המחירים יעלו אבל אתה תשלם עבור אגפא 100 גם בסוף השנה את המחיר ששילמת בתחילת השנה!

במבצע "צלם את המחיר" אתה קונה היום סרט צילום ובכך מקנה לך זכות לרכוש חמישה סרטי צילום נוספים במשך השנה במחיר של היום.
כלומר, בדצמבר 83' תשלם עבור סרט צילום את המחיר ששילמת במרץ. זאת בתקופה של אינפלציה דוהרת המכפילה ומשלשת את המחירים!

בדצמבר 1983 אתה עדיין תשלם את מחיר התמונות ששילמת בפברואר 1983!

במבצע "צלם את המחיר" אתה יכול להיכנס לחנות הצילום שלך היום, לרכוש עשרים תמונות ולקבל במשך השנה 100 תמונות צבעוניות נוספות, כל אחת במחיר התמונה הראשונה!

כיצד להצטרף למבצע?

פשוט מאוד. קנה סרט צילום אגפא 100, שלם עבור הסרט, קבל אותו במקום ובקש להצטרף למבצע. שלם תמורת סרט נוסף ותקבל תמורתו פנקס תלושים.
תלושים אלה מבטיחים לך חמישה סרטים נוספים במחיר קבוע במשך כל השנה (סרט צילום אחרון עבורו כבר שילמת, תקבל בלי תשלום נוסף).

באותו אופן תוכל להצטרף למבצע התמונות ולקבל מחיר קבוע ל-100 תמונות צבעוניות נוספות במשך השנה.

מבצע "צלם את המחיר" אך ורק בחנויות הצילום המובחרת.

הזדרז לחנות המבצע מוגבל!

תוכל לקבל את הסרטים והתמונות בתנאים המיוחדים אך ורק בחנות הצילום בה רכשת את התלושים.
אם תרכוש פחות מחמישה סרטים במשך כל השנה תקבל את הסרט האחרון, בלי תשלום נוסף, בדצמבר 83' (פרטים מלאים בחנויות).

עם אגפא זה מצליח.

מבצע סרטי צילום במחיר קבוע בתוקף מ-18.2.83
מבצע תמונות צבעוניות במחיר קבוע בתוקף מ-1.3.83

Agfa

קשר בראל&שות'

מפעלי מאיר בע"מ בפ"ת יתחילו בקרוב בייצור יריעות פי.וי.סי בתהליך האקסטרוזיה

לשם כך רכזה לאחרונה החברה באירופה טכנולוגיה מודרנית שתאפשר לה ליישם את ההתפתחויות החדישות ביותר מייצור יריעות ה־פי.וי.סי. ובשימושיהן בחקלאות, ובעיקר לחממות ומנהרות של פרחים וירקות.

מר בן ציון ניצן, המנהל הכללי, מסר כי כבר במאי־יוני יוחל בהרצת הציוד וביולי יעבור המפעל לייצור סדיר לקראת עונת החורף הבאה. עד אז תספק החברה יריעות מיובאות ממקור היידע שלה באירופה. היקף המכירות הצפוי בארץ וליצוא הוא 3.5 מיליון דולר והוא יושג במלואו בשנת 1985.

על אף הדמיון החיצוני בין יריעות פי.וי.סי. ויריעות פלסטיות אחרות, יש ליריעות פי.וי.סי. מבנה מולקולרי מיוחד המאפשר להן שמירת טמפרטורות הגבוהות יותר ב־4–6 וכן העברת אור קרובה מאוד לזו של זכוכית (92%). תכונות אלו מאפשרות הקדמת ההבכרה ב־10–14 ימים לערך וכן כמויות יבול גדולות הרבה יותר, ובכך מגדילות באופן ניכר את הכנסות החקלאים.

יתרונות אלה בולטים במיוחד בגידול מלפפונים, דלועים, פלפלים, גיפסית ועוד. והם שהביאו לשימוש הנרחב בפי.וי.סי. מזה שנים רבות באיטליה, צרפת, יפן ועוד.

בעקבות העניין הרב שעורר הנושא בקרב החקלאים והמדריכים החקלאים בארץ, יוחל עתה בייצור יריעות פי.וי.סי. גם בישראל על־ידי מפעלי מאיר בע"מ, שהוא הוותיק במפעלים הפלסטיים בישראל. הפועל מזה 31 שנה.

החברה שייכת במלואה לקונצרן של האחים מאיר, והיו"ר שלה הוא מר טומי לייטרסדורף.

מפעלי מאיר מייצרים גם בדים מצופים בפי.וי.סי. מזרוני פוליוריטן, דבקים ורשתות פוליאתילן.

קמרה אובסקורה
לימודי צילום

- לימודי בוקר, אחה"צ וערב, בכל הרמות.
- מסגרת לימודים גמישה.
- פרטים והרשמה יום יום 10.00-20.00
- תחילת הלימודים - פברואר 1983.

תל אביב, ביאליק 23
(03)658677
ירושלים, בצלאל 6
(02)223573, 233502
חיפה, הנביאים 13
(04)662773

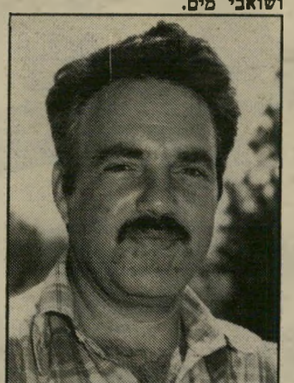
ההרשמה בימים אלה

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים לחדברת תיקנים (נ'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.
רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 481/75
שמירה על בריאותך ורכושך

מכתבים

(המשך מעמוד 24)

גליל. אך השילטונות, המקימים ערים וישובים ליהודים בלבד, אחת מטרתם: לשמר את מעמדם של הערבים בישראל כחוטבי עצים ושואבי מים.

קורא יהב
גזירת קרקע

כיצד היתה מגיבה כל אוכלוסיית־מיעוטים, בכל איזור ובכל מדינה אחרת?

דן יהב, תל־אביב

הממשלה עומדת להפקיע עוד רבבות דונאמים בשטחים הכבושים, ולהכריז עליהם "אדמות־מדינה".

מדי יום מופקעות עוד ועוד אדמות. לטובת המתנחלים אנשי גוש־אמונים וביריוני מאיר כהנא, שהם עושי דברה של הממשלה. במעשים אלה מנסה ההנהגה הישראלית לא רק לדכא את הפלסטינים, אלא גם לרשת אותם. המדיניות הנוענית הזו חייבת להוביל, במוקדם או במאוחר, לאסון.

אירן פרדמן, אשקלון

להוי לערבים להתאבד

עודד ינון, האיש שהמליץ לפרק את מדינות־ערב לתת־מדינות קטנות וחלושות, מגיב על מאמרו של אורי אבנרי („מרחב מחיה", „העולם הזה" 2368).

אורי אבנרי בונה תילי תילים של „מחמאות" על מאמר מדעי שפרסמתי בומנו בכיוונים. מאמרים דומים מפרי־עטי פורסמו בכתבי־עת אחרים, מדעיים ומכובדים, בעולם ובארץ. רק לאחרונה פורסם מאמר זהה בריבעון התנועה הקבוצית המאוחדת מבפנים! האם גם עליהם יאמר אבנרי שהם פשיסטים־נאציים וכדומה, על שפירסמו מאמר מדעי עיוני על הנעשה בארצות־ערב?

לא ברור לי כלל על מה יצא קיצפו של אבנרי. אם זו המציאות שבה מדינות־ערב, מישטריהן ומצבן הכלכלי מעורער מבית, ומידרדר והולך — מדוע לא להציג תמונה זו כהווייתה? ואם מדינת ישראל רק תרוויח מכך — מה רע בכך?

מוחמד חסניין הייכל, בראיון עם מנדיי מורנינג בביירות (12.12.82) מתאר תמונה אף קודרת פי כמה מהתמונה שאותה אני תארתי. אני מאד מתון לעומתו. לדבריו, שוקע העולם הערבי ויורד מעל בימת ההיסטוריה, רק ישראל נשארת לבשת, וכמובן הרוסים (הייתי מוסיף אולי את האיראנים והתורכים).

אינני — ולא הייתי מעולם — חבר בהתחייה. אינני כלל מידידיהם וממעריציהם של שליטי ישראל הנוכחיים, לא של שרון ולא של בגין, ומעולם לא תמכתי בהם או בחרתי בהם.

הקשר שעשה אבנרי ביני ובין ממשלת ישראל הנוכחית, או ממשלתו של בן־גוריון, היא איחולת וסעות מוחלטת.

כל ממשלות ישראל שאפו לעשות הסדרי־שלום עם השכנים — גם בן־גוריון, גם בגין ושרון. בגין ושרון אכן הצליחו, עשו שלום (קצת צולע) עם מצריים, ואף הלכו למילחמה (קצת צולעת) עם לבנון, כדי לכפות עליה שלום. ולירדן עדיין כולם מחכים.

הרי מה יותר דומה למדיניותם של שרון ובגין או של בן־גוריון, מאשר כוונותיו של אורי אבנרי עצמו, בפגישותיו עם ערפאת וראשי אש"ף? גם הוא רוצה בהסדרי שלום עימם, אך כמהם הוא ניכשל כשלון חרוץ כל־כך!

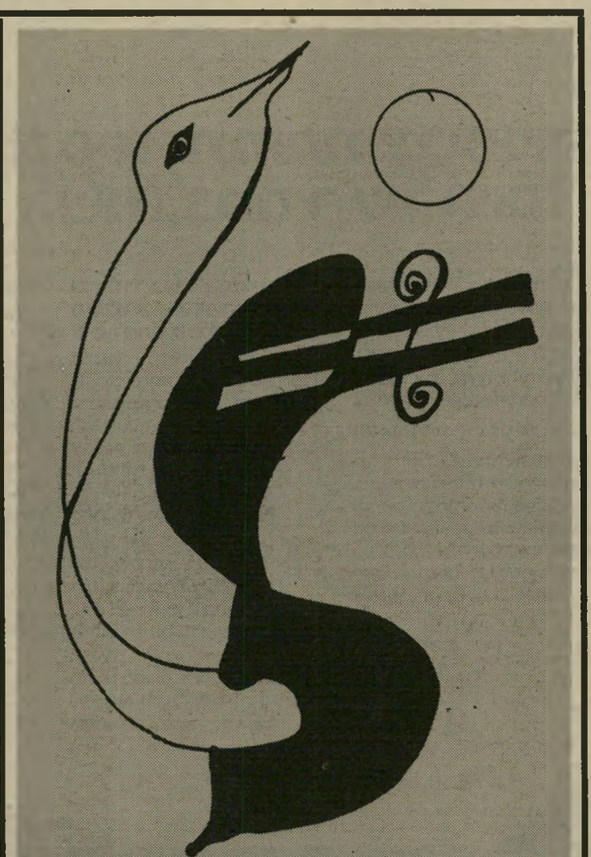
המדיניות של שרון־בגין־אבנרי היא בסופו של דבר, למרבה הפרדוקס, אותה מדיניות, שתובילה להסכם שלום — שלא קיים למעשה — עם מצריים, ולמילחמה מבולבלת וחסרת מטרה (להוציא את חיסול הבסיס הצבאי של אש"ף) בלבנון. משום מה, וכלל אינני מבין מדוע, כורך אבנרי אותי עם מדיניות כושלת זו, שלו עצמו, ושל כל הממשלות.

אינני רוצה מילחמה עם הערבים (הם לא מסוגלים לה בכל מיקרה), אינני רוצה בהסדרי שלום עימם כלל. זה לא מעשי וזה ניכשל עד כה. אך אם הם מתמוטטים ומתפרקים — מה רע בכך? האם על ישראל להצילם? לכובשם? לנהל את חייהם? לא ולא. ניתן להם להתאבד, בתיקווה שאנו לא נלמד מהם את אותה דרך!

עודד ינון, ירושלים

מפסידים בלבד

לסגור את הבורסה — עכשיו!

אני בעד / מקום ראשון / לפניה רוזנבלום / באירוזיון.

ע'מאן אל־חאג'־יחיא, פתח־תיקווה

● הקורא הוא קריקסורים מתחיל.

גם בתקופות של עליות שערים בבורסה, היו אלה המעטים שהרוויחו. הרוב הגדול מפסיד בצורה זו או אחרת. המדינה, המממנת את הבורסה — בוודאי שמפסידה. כי אין ריווחי הבורסה באים מאפס. מישהו חייב להפסיד כדי שאחר ירוויח — פעם הבנקים והקרנות שלהם, ופעם האוצר. מה גם שהרווחים בבורסה הם מלאכותיים, ואינם משקפים פעילות מישקית חיובית כלשהי.

אלא שהציבור הנוטה להמר בכל מיני צורות, מהמר גם בבורסה. הכסף הרב הבא מתוספות־היוקר נשחק מהר מאוד באינפלציה הגואה. זאת אינפלציה ממשלתית מובהקת, הבאה מפעילות הממשלה בכל התחומים, כולל עליות מחירים ללא כל צידוק על־פי מחירי השוק הבינלאומי.

יש אינטרס לאומי לסגור את הבורסה, ולהפנות את כל הון החוסכים להשקעות חיוביות במשק היצרני בישראל. אולם המדינה חייבת לערוב לערך הכסף הזה, בדומה לערבותה באיגרות החוב הצמודות שלה, כדי שהאזרח הקטן המשקיע בייצור לא ייפגע מזעזועים פינאנסיים שאינם בשליטתו. הממשלה גם חייבת להפסיק לדפיס כסף ולהזרימו לשוק ההון.

עמי ליבנה, עין־חרוד מאוחד

לידיעת הקוראים

קוראים השולחים מיכתבים מתבקשים לנסח אותם בקצרה, לכתוב אותם במכונת־כתיבה ברווח כפול ועל צידו האחד בלבד של הנייר. עדיפות תינתן למצרפים תמונות למיכתביהם.

למניעת פילוג בשל"י
כנס בנושא יתקיים
ביום שני 28.2.83
בבית הבונד, רח' קלישר 48 תל־אביב,
בשעה 19.30.
בכנס ישאו דברים:
יהושע סובול
ד"ר יהודה מלצר
חבר/ה, אוהד/ת, ראה הזמנה זו באישית.
(היזמה לכנס באה מצד חברים שאינם מזוהים עם צד זה או אחר).

במשך 34 שנים נמשך בבית־המשפט מאבק האיתנים על המרתף, והאנשים נדבקו בדיבוק של המילחמה של האולם

עמוק, עמוק במרתף

המאבק על המרתף ברחוב פרישמן נמשך 34 שנים. השתתפו בו ציירת, פסל, מועצת פועלי תל־אביב ופרקליטים ותיקים ומכובדים. התיק עבר בכל הערכאות האפשריות, עד לפסיקה הסופית של בית המישפט העליון, שהכריע בסיכסוך אורחי חסר חשיבות, לכאורה.

באולם המרתף ברחוב פרישמן 33־35 ששימש כסטודיו לציור ולפיסול, אחזו ארבעה: הפסל משה שטרנשוס, הציירת גיטה רייטלר, והאגודה הצרכנות השיתופית ומועצת פועלי תל־אביב. איש לא רצה לוותר.

שופט השלום יהושע אברבך, בפסק דינו — אחד מני רבים — כתב:

„תיק זה הוא, יוצא דופן, או בלתי־רגיל, ואני חש כי עלי לציין זאת מפורשות ולא לשמור תחושתי זאת בלבי.

„מי שקרא את החומר חייב לשאול את עצמו כיצד זה אפשרי שנשוא הדיון, אותו אולם שבמרתף, מסוגל היה להוציא אנשים משלוותם, להפיח בהם רוח־קרב, לתכנן את חייהם במשך שנים, ולגרום להם לשתף בשגיונם זה אנשים כה מרובים.“

השופט לא הסתיר את שימחתו על שסוף סוף הצליח לחתום על פסק־הדין: „בסופו של דבר הגעתי גם למסקנה כי העצים אמנם מרובים אך היער אינו אלא חורשה. מסקנתי, שתיק זה הוא בעצם הרבה מהומה על לא מאומה.“

ביגלל מיכתב של אשכול

איך התחילה המהומה הזו, שסחפה אזרחים מכובדים לקרב של ממש, שנמשך 34 שנה?

הכל התחיל במיכתב חתום על־ידי ל' שקולניק — מאוחר יותר לוי אשכול, אז מזכיר מועצת פועלי תל־אביב, שכתב בדצמבר 1947:

„מזכירות המועצה החליטה בישיבתה כי על החברה גיטה רייטלר לפנות את האולם לציור ולפיסול. הגב' רייטלר תקבל פיצויי־פיטורין מוגדלים ולא תהיינה לה כל טענות ומענות כלפי המוסד והמועצה.“

אולם הציירת גיטה רייטלר לא ויתרה. היא גייסה למאבקה עורכי־דין ידועי שם, שלחמו את מילחמתה במשך 34 שנים.

כיסר השבוע הפסל משה שטרנשוס:

זה היה בשנת 1935. חזרתי מפאריס, מלימודים. הכרתי את אהרון אבני, החלטנו לפתוח ביחד סטודיו לציור ולפיסול. קבענו שהוא יטפל בציור ואני בפיסול, ונקבל תלמידים. אבני היה מקורב לחוגי ההסתדרות, וניסה לקבל איזו תמיכה למטרה זו. התחלנו לחפש מקום לסטודיו. רוזה כהן, אמו של יצחק רבין, נתנה לאבני שתי לירות, תמיכה הסתדרותית, כדי לשכור איזהשהו מקום. מצאנו מרתף והתחלנו לעבוד עם תלמידים. אך המקום היה מאוד צפוף, ולכן הלכנו ושכרנו את האולם שברחוב פרישמן.

עורך־דין בהתנדבות

על זה על דעתו של אבני לפתוח גם מחלקת ילדים. חברת־הכנסת חנה למדן המליצה לנו על גיטה רייטלר, שלמדה ציור בליטה. אחרי שנה או שנתיים הגענו למסקנה שהאשה הזו לא מתאימה לנו, והחלטנו לפטר אותה. אז היא התחילה לגייס כוחות בהסתדרות, אך בית־מישפט של החברים קבע שיש לפטר אותה.

בשנת 1951 נפטר אבני. אני ואלמנתו ביקשנו שהמרתף יעבור לרשותנו. האולם היה במעונות עובדים, ובבעלות האגודה לצרכנות שהשכירה את המרתף. אז התחילו המישפטים.

עד כאן דבריו של הפסל משה שטרנשוס.

הפנה לעורכי־הדין אליתו מירון וישעיהו פריכס. לטענתו הוא לא שילם להם שכר־טירחה: „הם לא לקחו ממני כסף. מירון התנדב. התיידדנו. העניין הזה גם נגע לליבו. הם עשו הכל בהתנדבות ובצורה שלא תיאמן. גיטה רייטלר לקחה את עורך־הדין ד"ר אנקוריון. הוא קיבל כסף מהסתדרות: אני לא שילמתי אף פרוטה.

„מירון הבטיח שאם הוא לא יסיים את המישפט בחייו, אז בנו ימשיך אחריו. וזה נכון. היום משה שטרנשוס נמצא בבית־חולים, ובנו אשתו רות בן־ורד מנהלים את המישפט.

מפתחות לפסל

וילה שלהם בצפון תל־אביב. כך הם נראים אחרי מאבק של 34 שנים על המרתף. „לוי אשכול, שהיה אז מזכיר מועצת פועלי תל־אביב, הבטיח לי שאם אמסור את מפתחות האולם, אקבל אותם אחרי השיפוצים. מאז לא ראיתי אותם יותר,“ אומר שטרנשוס. למעלה: המרתף ברחוב פרישמן.

בעלת הדיבוק הציירת גיטה רייטלר, שזכתה אחרי קרב מישפטי שנמשך 34 שנים, להיות המחזיקה היחידה באולם. היא נעזרה בעורך־דין מהיקרים שבמדינה, שלמה תוסיה כהן, הטוען שתיק כזה היה צריך להסתיים בתוך חצי שנה.

השופט התנצל

משה שטרנשוס ממשיך לספר על התגלגלות פרשת ההסתדרות ביקשה ממני למסור את המפתחות כדי שיבצעו שיפוץ כללי באולם, כדי שגיטה רייטלר תוכל להתחיל את השיעורים של השנה החדשה. אני לא רציתי. אז קיבלתי מיכתב ממזכיר מועצת פועלי תל־אביב, שאם אמסור את המפתחות לשליח של ההסתדרות, הם יבצעו את השיפוצים ויחזירו לי את המפתחות. מאז לא ראיתי עוד את המפתחות.“

לדעתו של משה שטרנשוס, היה צריך לסיים את המישפט תוך חודש ימים. בית־מישפט השלום היה צריך לפסוק למי יש זכות להשתמש באולם.

השופט אברבך, מבית־מישפט השלום בתל־אביב, פסק לטובתו של משה שטרנשוס, קבע שהוא השוכר של האולם, ולא שכח להוסיף בסוף פסק־דינו: „התנצלותי לצדדים ולבאי כוחם על הבן הזה עובד במישרדו של אביו.“

(המשך בעמוד 49)

שעת הכושר הגיעה

צ'מפיון ספורט-מהפכה בעולם הספורט הביתי

אופני כושר מתקפלים

לראשונה גם אופני כושר וגם מכשיר כושר שילוב מעניין של אופניים משוכללים וידיות הנעות קדימה ואחורה. תחושה אמיתית של רכיבה על אופניים. המכשיר קומפקטי, אינו תופס מקום, משמש כמכשיר ספורט אידיאלי לכל המשפחה. משפר את הכושר הגופני, מסייע לתיפקוד בריא של הלב והריאות, מפעיל את שרירי הרגליים, חגורת הכתפיים ומטפח את הגיזרה

לא צריך לאותת,
לא צריך לצפור. יש אור
וירוק — רכיבה נעימה!

במזומן: **4800.- ש'**
בתשלומים
3×1790.-

מכשיר כושר מיוחד

מכשיר כושר קטן... אבל גדול! משלב טלסקופ כוח, ידית ומיצב לרגליים. תרגילים מיוחדים להודות כרס ולאזורים בעייתיים בגופך. אפשרויות רבות לתרגילי מותניים ואגן. עבודה יעילה לחיזוק והגמשה של שרירי הירכיים וכף הרגל. פעילות מגוונת לשרירי הגב, החזה והזרועות. המכשיר שייתן את הטון לכל חלקי גופך. תרגלו בכל מקום ובכל זמן פנוי ואם תשלבו גם תזונה נכונה התוצאות ידברו בעד עצמן...

במזומן: **1830.- ש'**
בתשלומים: 3×685.-

"אם חשבתם אי פעם להתחיל לעסוק בפעילות גופנית, זה הציאנס שלכם: מכשירי הכושר של צ'מפיון ספורט הגיעו לישראל.
אחרי שראיתי וניסיתי מכשירים רבים בקריירה שלי כספורטאית, אני מודיעה לכם עם יד על הלב: מכשירי צ'מפיון ספורט אלופים בכל מה שקשור לספורט הביתי.
התרגלנו לראות מכשירי כושר גדולים, מסורבלים ויקרים... מבחינה זו צ'מפיון ספורט עשה מהפכה גדולה. המכשירים הם קומפקטים, משוכללים, נוחים, ומה שמפתיע — גם המחירים נוחים מאד. זה אומר, שמהיום כל אחד יכול ליהנות מפינת כושר בבית, אפילו בדירה קטנה ובהשקעה מינימלית.
אל תדחו זאת למחר: הקיץ מתקרב וכולנו רוצים להיות בכושר ולהיראות טוב. אז קדימה, קחו את עצמכם בידיים והתחילו לעשות ספורט בכיף — מתי שבא לכם, איך שבא לכם, ביחד או לחוד, בבוקר או בערב...
רק כמה דקות ליום — ואני חותמת לכם שתרגישו תוצאות תוך כמה ימים"

אופני חתירה עם טלסקופ כוח

מכשיר כושר מהפכני שיעזור לך לשמור על כושר גופני, ימריץ את מחזור הדם, יטפח לב בריא ויעניק הרגשה כללית מרעננת. המכשיר יעיל מאוד לפיתוח והגמשה של שרירי הגו, הכתפיים, החזה והזרועות. מפעיל ביעילות את כל שרירי הרגליים שיעוצבו בצורה נאה ומושכת. מידי יום, כמה דקות או פעמיים בשבוע — כרצונך. העיקר שחותרים קדימה...

במזומן: **5400.- ש'**
בתשלומים: 3×2010.-

אופני חתירה מקצועיים

אופני חתירה רב-שימושיים עם 2 טלסקופי-כוח ו"תפוחי פטנט" לסיבוב של 360 מעלות. המכשיר מטפח את חלקו העליון (בעיקר) של גופכם — שכה חשוב לנו למראה הכללי.
יעילים במיוחד לחיזוק חגורת הכתפיים, הגו, החזה, שרירי הבטן, האגן ובעקיפין שרירי הרגליים. מפעיל את הגוף כולו ומפתח שרירים יפים ובריאים. מושב נע, ידיות פטנט לתנועה רב כיוונית, קובעים את דרגת המתח הרצויה ו... קדימה לעבודה.

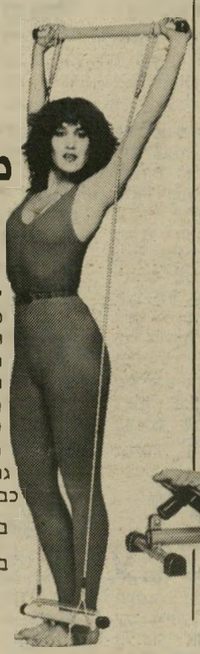

במזומן: **6500.- ש'**
בתשלומים: 3×2420.-

מכשיר התעמלות מהפכני לנשים... (גם לגברים)

"אולם התעמלות קטן" זה המכשיר! מורכב מידיות מיוחדות וגומיות מתיחה. המכשיר משלב עקרונות איזון מיוחדים. תרגילים מיוחדים לטיפוח היציבה, לשיפור הגיזרה ולהרגשת בריאות ורעננות. יענה על הדרישות האישיות של כל המשתמשים בו: עקרות בית, דוגמניות, רקדנים, גברים וילדים כאחד. טיפול מיוחד לכל אזורי גופך. כמה דקות ביום... ותרגישו בהבדל כבר בסוף השבוע.

במזומן: **1230.- ש'**
בתשלומים: 3×475.-

לכל מכשיר מצורפת חוברת תרגילים

11% ריבית על אשראי + 1% דמי גבייה וטיפול

להשיג אך ורק ברשת גוטאל:

- **גוטאל ת"א**, דיזנגוף סנטר (בפסגי ליד בנק לאומי)
- **גוטאל ירושלים**, מרכז כלל קומה ב', טל. 241975
- **גוטאל באר שבע**, מרכז רסקו, טל. 33459
- **גוטאל חיפה**, רח' בלפור 11, טל. 643258
- **גוטאל נתניה**, שד' בנימין 13, טל. 23821
- **גוטאל עפולה**, בנין השק"ם

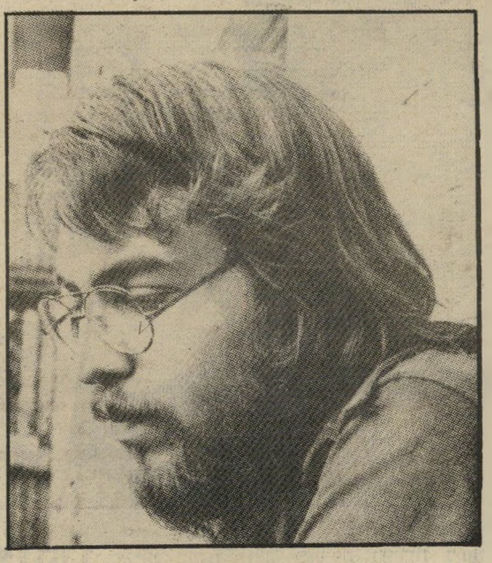
הזמנות טלפוניות למחזיקי כרטיסי אשראי: טל. 3/289212(03)

CHAMPION SPORT

ברית־המועצות: תנועת־שלום בכבלים

תנועת השלום הסובייטית הרשמית מונה יותר ממיליון חברים. נשיאה, יורי זוקוב, הוא חבר פעיל במיפלגה הקומוניסטית. משאבי התנועה נובעים כולם ממקורות ממלכתיים ומיפלגתיים של המדינה הסובייטית. היא מהווה מעין סמל למסורת ישנה בברית־המועצות, ודגם לבניית תנועות דומות, בהשראה קומוניסטית, ברחבי העולם.

בעת ובעונה אחת פעילים בברית־המועצות כמה מאות בני־אדם, בתנאי מחתרת. הם נתונים לרדיפות בלתי

סרגיי באטורין
מאושפז למען השלום

פוסקות, מאסרים, מעקבים, ואף אישפוזים שרירותיים בבתי־חולים לחולי־נפש. בעיקר יצא הקצף נגד קבוצה קטנה יחסית של אינטלקטואלים, שהכינה תוכנית מקיפה ורציונית, אולי קצת נאיבית, לשלום בינמעצמתי. שם הקבוצה אירגון ליצירת אמון בין ארצות־הברית וברית־המועצות. מדבר בעד עצמו. רוב חבריה נרדפו עד צוואר, ודוברה הראשי, סרגיי באטורין, מאושפז עתה בבית־החולים הפסיכיאטרי מס' 14 במוסקווה.

עיתונאים מערביים שהצליחו לראיין את באטורין מצאו אותו עצוב, אך איתן ברוחו. הוא היתלונה לפניהם את עיקרי רעיונותיו, ודיווח להם על מצבו של האירגון, אחרי מסע הרדיפות שהחל בנובמבר.

● על פירוק החימוש.

„הנושא אינו סכני, ואין די בעיבוד כמה הצעות לפיקוח על פירוק הנשק. יש להכריז על הקפאה מיידית של ייצור כל נשק נוסף, ולאסור כל ניסויים גרעיניים, אפילו תת־קרקעיים. צעדים אלה חייבים להינקט כפתיחה למערכת מגוונת ומשולבת של צעדים, כדי ליצור סיגנון חדש, אנושי יותר של היחסים בין המעצמות. הפתיחות החדשה תתבטא בביקורים הדדיים, בהחלפת מידע בנושאי תרבות ומדע, בפרוייקטים משותפים לרוחות המין האנושי כולו.“

סרגיי בן ה־30 מצביע על העובדה, שקיצוץ תקציבי החימוש ב־450 מיליון דולר בלבד (סכום מיזערי לעומת הון־העתק המוקצב ל„ביטחון“), יוכל למגר ולשרש סופית את מחלת המלריה בעולם כולו. מחלה זו סובלים כיום מיליארד בני־אדם.

● היעדים הפוליטיים של האירגון.

שוחרי השלום בברית־המועצות, הנרדפים על־ידי הק־ג־ב, תומכים בפירוק שתי המיסגרות הצבאיות של הגושים, נאט־ו ווַרשה. הם דורשים את איסור הצבת טילים ביניבשתיים, כפתיחה לפירוק נשק כללי. באטרוזין מקבל ללא הסתייגות את הביקורת החריפה של תנועות השלום באירופה ובמערב נגד תוכניות החימוש של הנשיא רגן. עם זאת הוא רואה את עיקר תפקידו בתוך ברית־המועצות, לא רק למען פירוק נשק, אלא גם כדי ליצור מערכת יחסים חדשה עם וושינגטון. זו, לדעתו הסיבה לרדיפות הקשות נגדו ונגד חבריו.

● על פעילות האירגון.

„נכון שאנחנו מעטים, רבים מאהדינו פשוט מפחדים ממאסר. עם זאת נפגשים הפעילים פעמיים בשבוע לתיכנון הפעילות ולהחלפת מידע. אנו מארגנים סמינרים מדעיים ברמה גבוהה, ומחקרים בנושא השלום. האירגון מפיץ ומפיץ פוסטרים ומיסמכים מפורטים המסבירים את עמדותינו. ההסברה שלנו איננה מוגבלת רק לנושא הגרעיני, אלא עוסקת במיכלול ההיבטים הכרוכים בשלום אמת, המבוסס על ידידות ואמון.

„האירגון שלנו גדל והולך, אבל השילטונות הצליחו

לשבש את פעולותיו. הק־ג־ב החרים, למשל, את כל המוצגים בתערוכה שהקמנו בעמל רב, בנושא פירוק הנשק. רוב הפעילים שלנו פוטרו מעבודתם, רבים מהם ממש רעבים ללחם.“

● על גורלו האישי.

„גורלי וגורל חבריי תלוי דווקא באנשי־הרוח השמאליים במערב. ברית־המועצות מעוניינת מאוד בהצ־לחת התנועות לפירוק נשק באירופה ובארצות־הברית. ראשי תנועות אלה חייבים להתערב לטובתנו, לשלב את מאבקם גם במאבק למען עמיתיהם בברית־המועצות. במוסקווה קיימת כיום מידה של רגישות לדעת הקהל הבינלאומית. יש לנצל עובדה זו למען שוחרי השלום הסובייטיים.“

רומניה: קרע עם ארצות־הברית?

בשנים האחרונות טיפחה ארצות־הברית את יחסיה עם רומניה הסטאליניסטית. העובדה שמישטרו של ניקולאי צ'אושסקו הוא החמור ביותר בכל הגוש המיזרחי, מבחינת זכויות האזרח, לא הרשימה במיוחד את וושינגטון. האמריקאים הסתפקו בעמדה העצמאית יחסית של רומניה כלפי ברית־המועצות, בעיקר בנושאי סין ופולין, והסכו את הרומנים למועדפים בכל הנוגע ליחסי מיסחר וסיוע חוץ. גם מבחינה תיקשורתית זכתה רומניה לשם טוב יחסית. עמדותיה בנושאי חוץ זכו להבלטה,

נשיא־רומניה צ'אושסקו
סטאליניסט טוב, או סטאליניסט רע?

ודיכוי האזרחים הוצנע. כל זאת — בעידודו הנלהב של מישרד־החוץ האמריקאי.

בשבועות האחרונים חלה הרעה ביחסי רומניה־ארצות־הברית. מקורות בבוקארסט, בירת רומניה, מאשי־מים את הלובי הישראלי ביצירת אווירה אנטי־רומנית בוושינגטון. כל זה בשל יישום החוק הרומני, המטיל מיסים כבדים על מהגרים ממדינה זו.

איומים גלויים. בשנים האחרונות מהגרים כ־2500 רומנים בשנה לארצות־הברית. 1000 נוספים עולים לישראל. החוק הרומני מאפשר את החרמת רוב רכושם של המהגרים, ומטיל עליהם תשלום ההוצאות של המדינה להכשרתם המיקצועית וחינוכם. החינוך ברומניה הוא חינם, וקברניטי המדינה טוענים שיש הצדקה לדרוש מהמהגרים את ההשקעה העצומה בהם. בוגר תיכון חייב לשלם כמה אלפי דולר, ואילו בעל תואר אקדמי צריך לגייס יותר מ־40 אלף דולר כדי לממש את רצונו להגר. בתנאי רומניה זהו ממש סכום אסטרונומי.

דוברים במיפלגה הקומוניסטית הרומנית הצביעו על ועד־הנשיאים של האירגונים היהודיים בארצות־הברית, ועל שגרירות ישראל בוושינגטון, כאחראיים לעובדה שהאמריקאים מאיימים עתה בגלוי בסנקציות כלכליות ופוליטיות, אם אומנם יופעל החוק נגד המהגרים. בירד־שלים הובעה דאגה, שהתגובה הרומנית נגד ישראל עלולה לשבש את היחסים עם המדינה הקומוניסטית היחידה, המקיימת שגרירות בישראל.

אות־קין לשרון וחבריו בלבד!

בנאומו מעורר הפלצות בליישכת עורכי־הדין, טען אריאל שרון שמסקנות ועדת כהן מהוות אות קין לכל עם ישראל בעיני העולם.

שוב שקר דמגוגי טיפוסי של העסקן הזה, שניסה להתחבא מאחורי גבם של קציני צה"ל, כדי להימלט מגזר־דינה של הוועדה.

השבוע יצא השבועון השמאלי הבריטי, ניו סטייטסמן, במאמר־מערכת שהוקדש כולו לדו"ח ועדת החקירה. למותר לציין, שהשבועון הזה לא פינק במיוחד את ישראל בשנים האחרונות. לעורכיו יש דיעה נחרצת, התומכת בזכותם של הפלסטינים להקים מדינה משלהם בהנהגת אש"ף. ניו סטייטסמן תמיד התייחס למנחם בגין ולשרון בכל הבוז הראוי לגם. כשירות לקורא אנו מביאים את פתיחת המאמר בשבועון. הוא מפריך פעם אחת ולתמיד את העלילה, שיצרה את האווירה לרצח אמיל גרינצוייג, כאילו גרמו הישראלים שדרשו את הקמת ועדת־החקירה, להכפשת שם ישראל בעולם.

אומר השבוע ניו־סטייטסמן:

„בחודשים שעברו מאז הרצח במחנות־הפליטים, בספטמבר, עשו ידידי ישראל מאמץ גדול למתוח קו מפריד בין תמיכה בממשלתו של בגין, ובין האהדה למדינת ישראל.

„דו"ח ועדת־החקירה המשפטית, בראשות השופט העליון כהן, יסייע רבות למטרה זו. הוא מהווה עדות חותכת שביש־ראל עומדות כל זרועות הביצוע של המדינה, כולל הצבא, שירותי־הביטחון ואפילו ראש־הממשלה, לביקורת הציבור על מעשיהם. קשה לדמות מדינה אחרת, בכל נסיבות שהן (ההדגשה של ניו־סטייטסמן), שבה יעמדו השילטונות לפני חקירה כל־כך יסודית, כתוצאה מלחץ ציבורי חזק. עבור מדינה כמו ישראל, הנתונה במצב מיל־חמה, והנטולה כל תמיכה של ממש בדעת הקהל העולמית — זהו הישג ראשון במעלה.“

דברים אלה נאמרו השבוע, ולא על ידי מערב, ידיעות אחרונות או יומן השבוע. הם מבטאים את דעתו של עיתון שמאלני אירופי, עתיר השפעה ומסורת בשמאל העולמי.

מותו של סמל

מעט ההלוויה עמד לצאת מ־בית־הכנסת רבי מאיר בעל הנס, ברחוב המרכזי של אור־יהודה. שתי נשים צעירות עברו במקום והתעניינו לדעת מי הנפ־טר. כאשר נאמר להם שזהו מסע ההלוויה של אליהו סעדון, שאלו שתיהן בקול אחד: „מי זה אליהו סעדון?"

הדבר האחרון שאליהו סעדון, האיש החזק של אור־יהודה, היה מעלה על דעתו, הוא שהוא יישכח כל־כך מהר. עד כדי כך שאפילו הפוליטיקאים של מפא"י ההיסטו־ריה, שנעזרו בשירותיו המגוונים, שכחו אותו ולא באו לחלוק לו כבוד אחרון.

סיפור חייו של סעדון גדול־המידות, בעל־שרירים ושררה, הפך לאגדה בחייו. לא אחת התערבבו מעשיות וסיפורי אמת בביוגרפיה שלו. בדרך דיבורו הציורית הוא הצליח לרתק את שומעיו ולגרום להם להאמין שכל מה שמסופר להם הוא אמת צרופה.

שומר בן־גוריון

סעדון נולד בלוב בשנת 1927. בגיל 13 הוא עלה לבדו ל־ארץ־ישראל. חלק מהדרך עשה, לדבריו, רגלית. כשהיה בן 19 הוא הגיע להגנה, אחרי שהיה פעיל בקרב ספרדים תומכי הישוב המאורגן. מימדי גופו, כוחו הרב והופעתו האימתנית, היו לשם דבר. בשלב מסויים הוא הוצמד לדויד בן־גוריון כדי לשמור עליו.

כך, למעשה, נקשר שמו במפא"י, הגילגול ההיסטורי של מיפלגת העבודה העכשווית.

סעדון התאים להפליא למפא"י. הוא היה בעל אישיות כריסמטית. הוא יכול היה למשוך קולות ר־תמיכה מחוגים שבהם לא היתה למפא"י יד ורגל. והעיקר — סע־דון האמין באידיאולוגיה שיצאה מפי מנהיגי הישוב.

כך הוא הגיע למקום שכוח־אל דרומית־מיזרחית לתל־השומר. הוא נלחם על כיבוש המקום וקרא לו בשם אור־יהודה, על שם מפקד־הפלוגה שלו, יהודה פייג־גולד, שנהרג בקרב על כיבוש יאזור, הלא היא אזור.

את עינו הימנית הוא איבד ב־אימונים בהגנה, כשנפגע בהתקלו בעץ.

סעדון נהג לספר בלשון המיר־חדת שלו כיצד הוא הניס והרג מסתננים שבאו מירדן למקום ה־חדש. בתחילה היו בישוב 130 משפחות, מאה מהן מלוב. הוא תפס בית בפרדס ו־30 דונאם מ־סביבו והכריז על שטח זה כעל שיטחו. סעדון אהב לתאר כיצד הוא מצא נשק בסליק ליד הירקון וחימש את כל הגברים במקום, כיצד אילץ את התושבים לצאת לשמירה וכיצד הקים את המעברה הראשונה.

עם המנה"ג אליהו סעדון נואם באסיפת בחירות למען מפא"י. לידו יושב ומאזין בדריכות מנהיג המיפלגה דויד בן־גוריון, שהעריץ את האיש החזק של אור־יהודה.

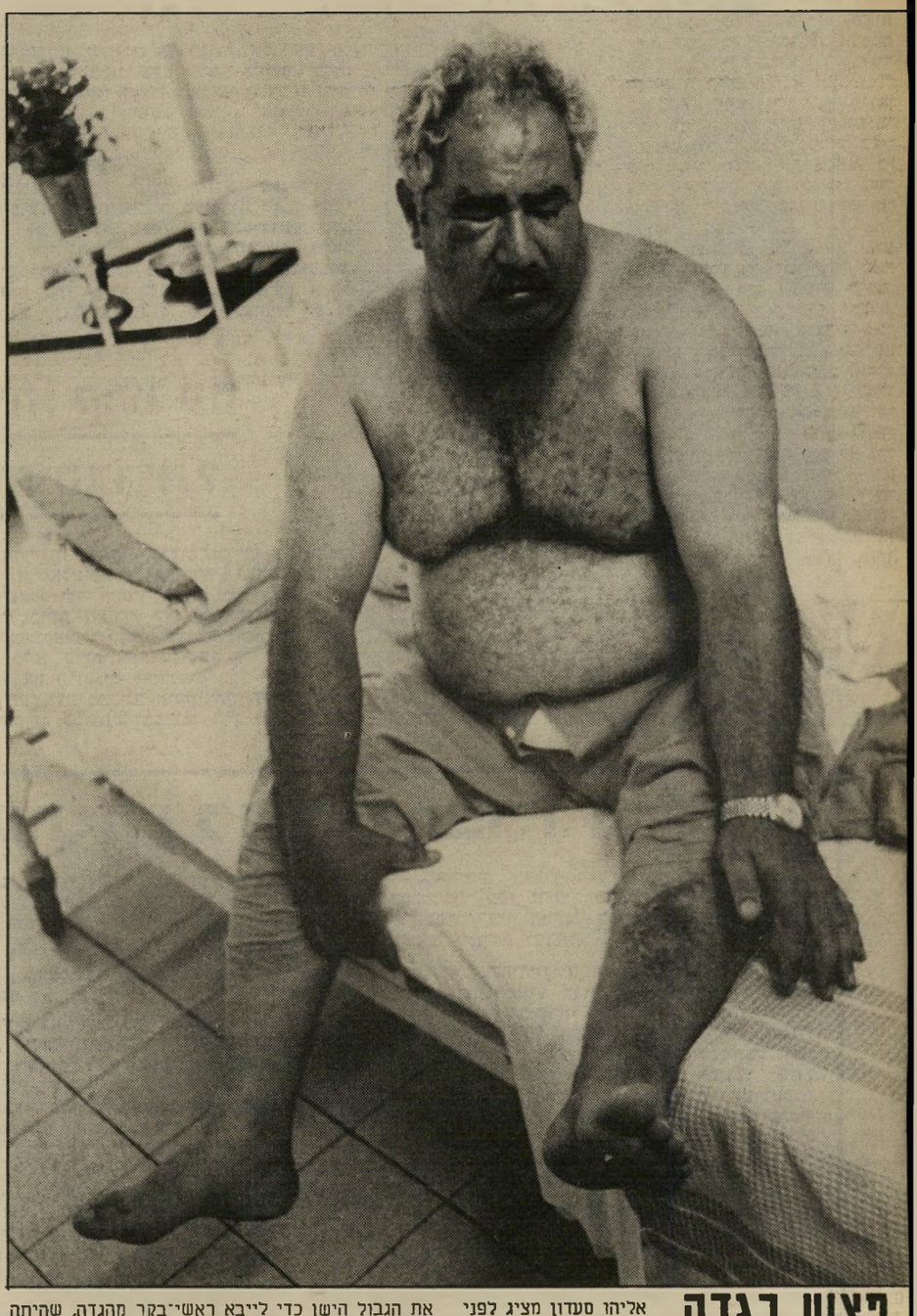
בסוף 1949 הוא פנה לבן־גוריון והציע לו להקים באור־יהודה מע־ברה. בנאום ראשון בנוכחות ה־מנהיג אמר סעדון: „תנו לנו לבחור מישפחות של בעלי מיקצוע במחנות העולים, תנו להם את המנות שלהם, הקימו לכל מישפחה אוהל ובית־שימוש, והם יגורו אצ־לנו עד שיבנו את ביתם."

כאשר הקימו תושבי המקום ועד, נבחר סעדון פעם אחר פעם כיושב־ראש.

כיום: „חבר הנהלת אירגון עולי לוב"; „חבר הנהלת אירגון מובילי המשאיות"; „יושב־ראש אירגון יצאי טריפולי"; „יושב־ראש אירגון יצרני חומץ ואקונומיקה". הוא היה שותף במוסך יפואי, אך לעיקר פירסומו הגיע בזכות קיר־בתו לערבים.

יחסים עם בדווים

בתחילת שנות ה־60 הבין סעדון שיש עסק שיכניס לו כסף רב — עיסקי צאן ובקר.

פצוע בגדה אליהו סעדון מציג לפני ברגלו. הוא נפגע בהתנגשות עם ירדני כאשר חצה את הגבול הישן כדי לייבא ראשי־בקר מהגדה, שהיתה בשלטון ירדני. סעדון שכב בבית־החולים במשך תקופה ארוכה וחבריו הבדווים הציפו אותו בממתקים.

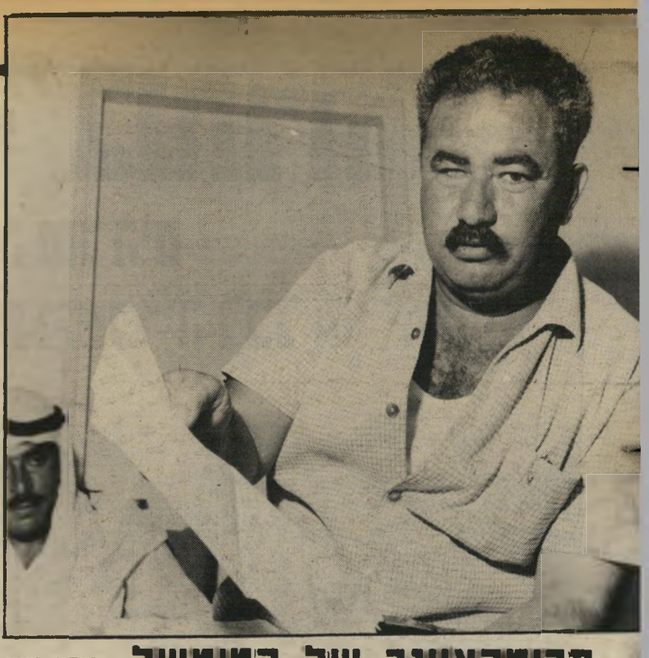
אליהו סעדון היה סמל של תקופה: קבלן־קולות במיפלגת־העבודה, איש האגרוף של בן־גוריון, סוחר ממולח בקשרים פוליטיים. השבוע נקבר כשהוא בודד ונשכח

סעדון התברג היטב במפא"י. באותם ימים השתייכות למיפלגה היתה כרטיס ביקור חשוב ביותר, לעסקים למשל. סעדון ידע לנצל היטב את קשריו הפוליטיים כדי לקדם את עסקיו הכלכליים.

ב־1950 הוא הקים מכולת וחנות סיטונאית למשקאות חריפים באור־יהודה. אחר־כך פתח בלוד בית־חרושת לחומץ ולחומרי־ניקוי. ה־תאירים שהצטרפו לשמו העידו על כוחו: „חבר הנהלת המועצה המקומית אור־יהודה"; „חבר הוו־עידה הארצית של מפא"י — גוף המקביל למרכז מיפלגת העבודה אך סעדון לא הסתפק בקניית בע־לי־חיים מהבדווים. הוא הפך לה־יות יבואן של צאן ובקר מירדן.

סעדון נהג לספר על האישורים שנתנו לו מישרדים ממשלתיים שונים, ושאיפשרו לו לייבא את ראשי הצאן והבקר מעבר לגבול. איש מהם לא ביקש לדעת כיצד יעשה זאת. עובדה היא, שהוא ייבא בשר מארצות ערב, משנת 1961 ועד מילחמת ששת־הימים. באחת מיציאותיו לגדה אף נפצע ברגלו והיה מאושפז זמן רב.

יחסיו של סעדון עם הבדווים בנגב ובמרכז היו מרתקים ביותר.

פרוסקציונר של המימשל

סעדון מציג את האישור

המתיר לו לייבא ראשי צאן מהגדה. בתחילת שנות ה־60 הוא אילץ את הבדווים בדרום לסחור עימו, כשהוא מנצל את קשריו במימסד.

בתחילת שנות ה־60 כבר יצא לו שם של בעל־אגרוף. הוא אילץ את הבדווים לשלם לו סכום מסר־יים עבור כל ראש כדי להמשיך ולרעות באותן אדמות. השולם הזה אף הקדיש לכך כתבת שער ב־ שנת 1962 (העולם הזה 1305). בשיתוף עם המימשל הצבאי הצ־ ליח סעדון גם להתעשר וגם לאלץ את השבטים להצביע עבור מפא"י, וגם הצליח למצוא שיטות לבדוק מי הצביע עבור מפא"י בבחירות ומי לא.

סעדון הסתכסך גם עם המימשל הצבאי וגם עם הבדווים. אך ה־ בדווים התייחסו אליו בכבוד ואף הזמינו אותו, לא־אחת, לשמש כ־ בורר בסיכסוכים בין שבטים.

האיש מאור־יהודה נהג לומר: „אליהו סעדון זה שם דבר ב־ מפא"י. זה מוסד בפני עצמו." והוא ידע על מה הוא מדבר. הוא לא היה רק קבלן קולות עדתי, איש־אגרוף וגואם בחסד. הוא היה המבצע הגאמן של מדי־ניות הבוס שלו, בן־גוריון. אחרי מאורעות ואדי סאליב בחיפה, ב־ 1958, שבעיקבות ההפגנות שם ניווקו מועדוני המיפלגה והסס־ תדרות, הוא לקח מתנדבים מאור־ יהודה, מימן את נסיעתם לצפון ושיפץ את המיבנים הפגועים.

הוא זכה להכרה כמעט ארצית בשבת המפורסמת, שבה התכנסה המיפלגה והחליטה על הדחת פינ־ חס לבון.

לבון, שר־הביטחון בתקופת עסק הביש, התפטר בעיקבות כך. ב־ תחילת שנות ה־60 הוא דרש מבן־גוריון שיטהר את שמו כ־ קשור למתן ההוראה לפעולה ב־ מצריים. דרישתו, שגרמה לסערה פוליטית חסרת־תקדים ולמתיחות בינו ובין בן־גוריון, הביאה להד־ חתו, בלחץ המיפלגה, מתפקיד מזכיר ההסתדרות. ההדחה גרמה לסערת־רוחות ציבורית עזה ביו־ תר. מול אולם אוהל ברחוב ביי־ לינסון בתל־אביב — היום, בית ארלוזורוב, הפגינו סטודנטים נגד ההדחה. בן־גוריון שלח את סעדון ואת אנשיו והם פיזרו בכוח רב את המפגינים.

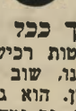
בעיקבות פעולה זו התחזק ה־ קשר בין סעדון והמיפלגה. הוא נהג לספר בגאווה שהוא נכנס בחופשיות ללישכות כל השרים ואיש אינו בודק אותו. בביתו הוא ערך ארכיון עשיר של צילו־ מים משותפים עם מנהיגי המיפ־ לגה. אך סעדון נשאר נאמן ל־ מפא"י, ולא לבן־גוריון. כאשר פרש בן־גוריון ממפא"י, ב־1965, והקים את רפ"י, נשאר סעדון במפא"י, ולא פרש.

עסקיו של סעדון עם העולם הערבי לא נפסקו בעיקבות מיל־ חמת 1967. הוא התחיל לייצא ביצים של תנובה לעבר הירדן, עד שמישהו גילה שאלה ביצים ישראליות ותייצוא נפסק.

בעיקבות קשריו עם ירדנים שר־ נים סיפר לו קצין בכיר על הי־ מצאותו של מטמון זהב בטול־כרם. סעדון קנה את השטח מתושב המקום, הביא ציוד מחו"ל והחל לחפור (העולם הזה 1712). מלבד שותפיו לחפירה ולרווחים הוא נאלץ לתת רבע לממשלה. באותה תקופה לא ידע איש אם הוא מצא זהב במקום. אחרי שנים הוא סיפר, ללא חשש, שהוא מצא הרבה זהב.

תאוותו הגדולה של האיש מ־ אור־יהודה לעסקים הפכה אצלו למחלה. הוא שפע רעיונות לפרו־ ייקטים של תיירות, מיסחר, מקו־ מות בילוי ועיסקי בנייה. הוא עמד לרדת לעיר ימית עם הקמתה, נסע ברכב אמריקאי מפואר, תת־ גאה ברכושו הרב.

מעריצים ושונאים

אך ככל שחלפו השנים ושי־ טות רכישת הקולות במפא"י השתנו, שוב לא היה צורך ב־ סעדון. הוא גם היה מוכר כאיש אלים, גס ומחוספס שרכש בשנות חייו לא מעט אוייבים. לא כל הדלתות נפתחו לפניו. לא כל רישיון שרצה הוא הצליח להשיג.

לפני מותו הוא החל להתדיין עם עיריית רמת־גן. מול הספארי, הריאה הירוקה של העיר, רצה סעדון להקים מיפעל לבלוקים. ש־ היה יוצר זיהום סביבתי חמור, ועיריית רמת־גן ניסתה למנוע זאת.

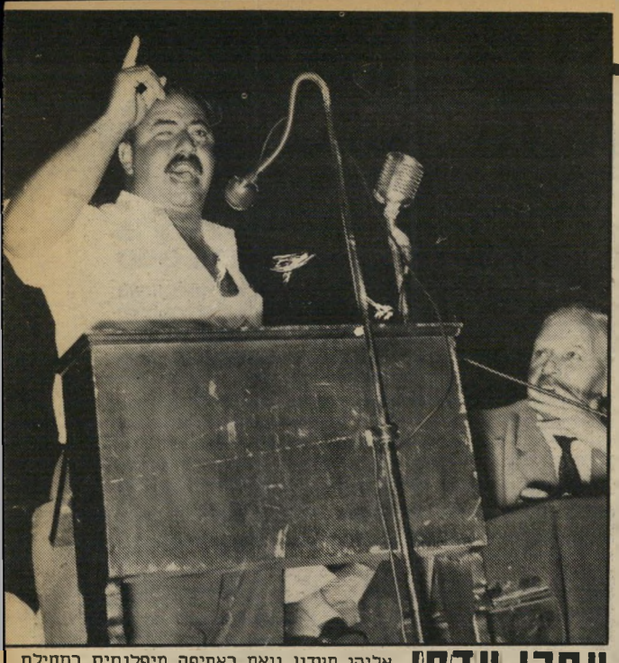
סעדון היה נשוי למרים ואב לארבעה ילדים. למרות שהיה איש־ מישפחה, הוא הקדיש זמן רב ל־ ענייניים ציבוריים ולעסקים מחוץ לבית.

סעדון הפך שם נרדף לפעולתו של האיש. היו שאהבו אותו ו־ העריצו אותו, והכל בזכות טובות שהוא עשה להם. החל מהלוואות, דרך סידור עבודה ודיור ועד חתונה. אחרים, שעמדו בדרכו הפ־ כו ליריביו, ובשנים האחרונות לא הוזכר שמו תמיד לחיוב, ב־ עיירה הקטנה שליד תל־אביב. בחלק מהשנתיים האחרונות, הוא לא התגורר כלל במקום.

מימדי גופו ומחלתו החלו לתת בו את אותותיהם. הוא נזקק ל־ מקל־הליכה, והיה נכנס ויוצא מ־ בית־החולים. אך למרות שבריאו־ תו התחילה לבגוד בו, הוא לא שכח את האידיאולוגיה שלו. כ־ אשר בא פעם למישרד־הפנים ב־ מיגדל שלום בתל־אביב, וראה שם צעירים המפגינים נגד הממונה על מחוז הצפון, ישראל קניג, בגין יחסו לערביי הגליל, הוא הכה בהם נאמנה במקלו.

סעדון נפטר ביום שבו פורסמו מסקנות ועדת־החקירה לעניין טבח הפליטים בצברה ובשאתילא. הוא נקבר יום לפני הטלת הרימון על מפגיני שלום־עכשיו בירושלים. הוא היה זר לחלוטין לתקופה. השילטון היה אחר, המיסגרות ה־ פוליטיות השתנו וגם צורת העס־ קנות הפוליטית. הוא לא הצליח להשתלב בחברה החדשה שצמחה בארץ בעשור האחרון. קבלני־ קולות עדתיים היו או טובים ו־ מוכשרים ממנו או שלא מילאו יותר תפקיד. גם אנשי־עסקים מ־ מולחים ממנו, בעלי־קשרים בצי־ בור הערבי, תפסו את מקומו. ב־ עידן הסיירת הירוקה לא היו זקו־ קים לו לעשיית עסקים עם ה־ בדווים בנגב.

מסע ההלוויה של סעדון יצא ממרכז אור־יהודה. רבע שעה לפני המועד היה המקום שומם. טיפין טיפין באו תושבי המקום, חברים ובני מישפחה, ובעיקר מכ־ רין מקהילת יוצאי־לוב, שחלקם היה חלוץ איתו מבחינה פוליטית בשנים האחרונות. לא היה אפילו נציג אחד של מפא"י, באחד ה־ גילגולים שלה. סעדון הובא לקבור־ רה בקריית־שאול וגם שם לא נר־ אה איש מהשילטון הקודם. רק חבריו מלוב דיברו על פועלו ה־ ציבורי השנוי במחלוקת. סעדון נפטר אמנם בגיל צעיר, 55, אך התקופה שהוא ייצג מתה מזמן.

עסקן עדתי

אליהו סעדון נואם באסיפה מיפלגתית בתחילת שנות ה־60. הוא היה עסקן עדתי נאמן, קבלן־קולות ומוציא לפועל של בן־גוריון. לדבריו, שנאמרו תמיד בפאתוס רב, מאזין שר־המישטרה המנוח שלום בכור שיסרית.

הלוויה עצובה

האלמנה מרים (מ־ ימין) וקרובי מישפחה (למעלה) מניחים זרים על קיברו הרענן של אליהו סעדון. להלווייתו באו קרובי־מישפחה וחברים יוצאי לוב, שהכירו את סעדון מפעילותו הציבורית, אך רק דרוזי אחד, שמרד בבכר, השתתף בהלווייה.

"גני ניצה" בנתניה

אברהם גינדי

דירת יוקרה בנתניה מול הים

+ דירת נופש באילת ובטבריה לכל החיים חינם

רק 58,000 דולר

בטחון מלא לכספי הרוכשים באמצעות ערבות בנקאית 3 מודה

בריכת שחיה פרטית, מגרש טניס בחצר, 3, 2 או 4 חדרים.

באיזור היוקרתי הנישא והיפה ביותר בנתניה, ליד פארק רחב ידיים ומול הים, הולך ונבנה פרוייקט מגורים חדשני כמוהו עוד לא היה בארץ. גני ניצה.
בית חלומות של ממש, בית שנועד לפנק את דייריו, ולהעניק להם הרגשת נופש אמיתית יום יום.
"גני ניצה" נבנית בסביבה מפוארת ומצטיינת בעיצוב חזותי מרהיב ותיכנון סביבתי נפלא. בריכת שחייה, מגרש טניס משובח, לובי מפואר ותיכנון פנים מיוחד לכל דירה. יתרונות אלו יעניקו לדיירים סגנון חיים אחר וסגנון זה יכול להיות שלך.

מה תקבל כדייר ב"גני ניצה"

- כל דירה צופה אל הים.
- מערכת עצמאית להסקה ולמיים חמים לחיסכון מושלם.
- חדרי רחצה מרוצפים בקרמיקה ובחרסינה צבעונית.
- זרמים תת מימיים באמבטיה בשיטת ה"ג'אקוזי".
- מטבח בסגנון אמריקאי, ובו גם שיש גרניט.
- כיור המטבח ממוקם מתחת לחלון הפונה לים.
- שטיחים מקיר לקיר בחדרי השינה..
- מרצפות שיש איטלקי גדולות בסלון, ובפינת האוכל (שלוש דוגמאות לבחירה).
- תאורה דקורטיבית בחזית.
- לובי מפואר עם חדר מדרגות רחב במיוחד.
- מערכת אינטרקום/טלביזיה לזיהוי מבקריך.
- מועדון תרבות.
- מועדון בריאות וכושר.
- חניון תת קרקעי.

דירה בלי מזומנים

60% ממחיר הדירה באמצעות הלוואה שתוחזר עד 12 שנים. היתרה בתשלומים נוחים. אפשרות ל-TRADE IN

קנו דירה באחד מהמקומות הבאים ותהנו מדירת נופש חינם באילת ובטבריה לכל החיים!

כאשר אתם קונים דירה אצל אברהם גינדי, אתם משנים את סגנון חייכם ועוברים לדירת פאר בסטנדרט עילית, כמקובל אצל אברהם גינדי.
בנוסף לכך, תזכו ללא הגרלה בשתי דירות נופש — באילת ובטבריה.
דיחת הנופש המרהיבות תעמודנה לרשותכם שבועיים בשנה — שבוע באילת ושבוע בטבריה — במשך כל החיים.

תל-אביב

★ **רח' חתם סופר 9**
בצפון הסולידי, דירות בנות 4 חדרים עם כל השכלולים, בבנין יוקרתי במיוחד בן 8 דירות בלבד!

★ **רח' לסל 22**
דירות בנות 3½ ו-4 חדרים+גג+חדר, בבנין יוקרתי בן 8 דירות בלבד!

★ **רח' ארלוזורוב 166**
דירות בנות 4 חדרים ודירות+גג+חדר, בבנין מפואר בן 10 דירות בלבד.

פתח-תקוה

★ פנטהאוז יוקרתי, בבנין מפואר בעין גנים רק 105,000$.

★ **רח' דגל ראובן** דירות בנות 3 חדרים+גג+חדר, במחיר מבצע של 76,000$.

★ **במרכז השקט** דירות בנות 4 חדרים+גג רק 72,000$.

★ **ברח' כץ** דירות בנות 4 חדרים במחיר 72,000$.

רמת-השרון

★ **בגני שרון**
- קוטג' מפואר על קרקע של כ-350 מ"ר רק 160,000$.
- דירות מפוארות בנות 5 חדרים בבנין יוקרתי בן 9 דירות בלבד!
- מבחר דירות+גג.

נתניה

★ **בגני ניצה** מול הים בפרויקט היוקרתי ביותר הנבנה כיום בנתניה, דירות ברמה בינלאומית בנות 2, 3, ו-4 חדרים, בריכת שחיה פרטית, מגרש טניס בחצר, חניון תת-קרקעי ועוד שכלולים רבים.

★ מבחר דירות ברחובות המבוקשים והיפים, ברח' דיזנגוף 18-16 וברח' ראשון-לציון 3-5.

ראשון לציון

★ דירות בנות 3½ ו-4 חדרים בכל אזורי העיר.

משרדינו יהיו סגורים במוצאי-שבת 19.2.83

המחירים אינם כוללים מע"מ
דיחת הנופש בהתאם לתקנון החברה.

אברהם גינדי

תל-אביב	פתח-תקוה	רמת-השרון	ראשון-לציון	נתניה
כנר הסדינה ה' באייר 10	חיים עוזר 28	סוקולוב 84	הרצל 62	הרצל 18

אברהם גינדי בונה דירות שאנשים אוהבים

אנשים בעולם

שידוך חדש:

הנסיך אלברט

וליידי הלן וינדזור

השידוך החדש המתסיס את כל עולם־האצולה האירופי קר־שר את שמו של הנסיך **אלברט**, יורש־העצר של נסי־כות מונאקו ובנה של **גריים קלי** ושל הנסיך **רנייה**, עם ליידי **הלן וינדזור**, נערה יפהפיה בת 19, שהיא בתו של דוכס קנט, דודנה של מלכת אנגליה.

ההיסטוריה של קשרי מישפחה בין מונאקו ואנגליה אינה מבטיחה. שתי המישפחות ה־אלה התקשרו לאחרונה לפני 120 שנה, והנישואין הסתיימו אחרי זמן קצר בגם רעשני. בני הזוג היו הנסיך **אלברט** ו**מריה ויקטוריה**, בתו של דוכס המילטון. חוץ מזה, ה־גברת וינדזור הצעירה היא לא רק יפה אלא גם עצמאית. והיא טוענת שלעת עתה היא מעדיפה את אחד מבני ארצה, צעיר בשם **ג'ק בנסון**, עם מעט דם כחול אבל עם עבר יוקרתי באיטון ובבית־הספר לאמנות באדינבורו, שלא לד־בר על תפקיד של שדרן פיר־מונים. אלברט נחשב אמנם ל־מציאה גדולה בעולם האצולה, אבל היא טרם החליטה אם הוא שווה את כל ההיתורים.

הנסיך אלברט — יורש העצר הקאתולי המבוקש ביותר

ליידי הלן — בתו היפהפיה של דוכס קנט

מישפחת החתן: הנסיך רנייה, אלברט, סטפני, קארולין וגרייס

מישפחת הכלה: הלן, הדוכס אדוארד, ניקולה, קתרין ואנדריו

אנשים בעולם

ז'אן־קלוד בריאלי ואני דופרי: המנצחים

ז'אן־קלוד בריאלי ואני דופרי עולזים אחרי שסירסם השד באי זכה בפרס מיוחד בפסטיבל אבוריאז. זהו פסטיבל שעניינו סרטי־אימים ופנטסיות על־טבעיות, ומספר על התמרדות של רובוטים מן הסוג המיועד לעזור לעקרת־הבית בעבודת יומה. הפרס הגדול בפסטיבל הוענק לקריסטאל האפל, סרט אנימציה של יוצרי החבובות.

ז'אק לנג ורעייתו כריסטין: מהפיכה בוורוד

מאז הופיע פעם בציבור לבוש מיקטורן ורוד, אין שר־התרבות הצרפתי, **ז'אק לנג**, מצליח להיפטר מההערות הלעגניות של חלק מן העיתונות. אומרים שהמיקטורן שיקף את הדעות הפוליטיות; רומזים שזה טעמו האמנותי; וכך הוא מוביל את חיי התרבות של צרפת.

ואמנם, פעילותו כקיסר האמנות הצרפתית היא עניפה ומתפשטת לכל הכיוונים. הוא מנסה לשים מחסומים לחדירת־יתר של תרבות זרה; להביא אמנות, אפילו בכוח, לכל שכבות העם; לסבסד את הכישרונות הלא מיסחריים ולהתוות מה שמכונה „קו פרוגרסיבי" בכל מיגזר שיפוטו.

ז'ילבר בקו: האשה, החווה והתרנגולת

תמונה זו היא רק חלק ממישפחה מרובת ילדים. נראים בה אבי המישפחה, הזמר־מלחין הצרפתי, **ז'ילבר בקו**, בנו (בן ה־30), בתו הצעירה ביותר (10) ואשתו. בהמשך יש לו עוד ארבעה ילדים, חיות שונות והרבה תרנגולות שהן היצורים החביבים עליו ביותר. החופשה, הוא אומר, מטעינה מחדש את מצבריו של מי שכונה „זמר מאה אלף הוולט". אחריה הוא מתכונן לקונצרט, הופעה מחודשת בפאריס, ולהפקה האמריקאית של מחזמר בשם מאדם רוזה, שבו תככב בדרנית „אלפי־הוולטים" האמריקאית **בט מידלר**.

סאלימה וכארים: יהלומים, סוסים ועסקים

כארים אגא חאן הוא ראש כת מוסלמית של כ־20 מיליון מאמינים, רובם בפאקיסתאן, הודו, איראן ואפגניסתאן, ואפילו במוקדים מרוחקים יותר, כמו בטנזניה, קניה וקנדה. קודמיו בשושלת היו מן העשירים הגדולים בעולם, כשמדי שנה העניקו להם המאמינים את שווי משקלם בזהב וביהלומים. כארים הצעיר, הנשוי לבריטית שהתאסלמה, ביטל את המינהג. אולי משום שירש מספיק כסף. הוא גם ירש אהבה לסוסי־מירוץ ונטייה לעסקים. בתנאים כאלה אין סכנה שירעב.

גם אתה "מבין ענין" ומחפש לרכוש ב"עסקה כדאית"

מיקרו-מחשב אישי

☑ שהוא בדיוק כמו ה"אפפל II"
ובנוסף יש לו גם
לוח מקשים ספרתי...

☑ עם ביצועים זהים ל"אפפל II"
ותואם לכל התוכניות המגוונות
ולכל משחקי המחשב של "אפפל II"...

☑ ובכ-1/2 המחיר בלבד...

גולדן GOLDEN II

(ה"גולדנשטין" המתוחכם, המבוקש בכל העולם...)

הגיע לארץ

עכשיו
במחיר היכרות
ובתנאים שאי אפשר
לסרב להם!!

$ 1950 בלבד

מחשב + כונן
+ מתאם לטלויזיה צבעונית
+ ידיות למשחקי טלויזיה!!

ניתן לרכוש
ישירות מהיבואן
בתערוכת
"פיס"

בתערוכת פיס למיכשור משרדי
21 — 24 בפברואר
במלון פאלאס (שרתון לשעבר)
בחדר התצוגה של "די-קל"
קומה 2 חדר 222
או בביתני חברת "מפעיל" בע"מ

בואו להתארח בתצוגה

ותזכו ליחס אדיב ושרות מקצועי

תוכלו לנסות ולבחון
להתרשם ולהיווכח
בביצועים המעולים
וביתרונות של "גולדן II".

תוכלו לרכוש במקום את המחשב
וגם תוספות אחרות
(התואמות למחשבי "אפפל II")
במחירים נמוכים במיוחד, לדוגמא:

- ★ חיבור לטלויזיה צבעונית כ-80 $ בלבד!!
- ★ כרטיסים כ-100 $ בלבד!!
- ★ מוניטור כ-200 $ בלבד!!
- ★ כונן נוסף כ-500 $ בלבד!!

שים לב:
מחיר ההיכרות והתנאים הנ"ל
אך ורק
ל-100 מערכות בלבד

6
ת-ש-ל-ו-מ-י-ם!

או 10% הנחה על מזומן
או מוניטור חינם
אחריות מלאה לשנה שלמה!

די-קל בע"מ

רח' שינקין 60
תל-אביב
טלפון: 03-613095,
03-613212

מפעיל בע"מ

רח' נחלת בנימין 57
תל-אביב
טלפון: 03-611521

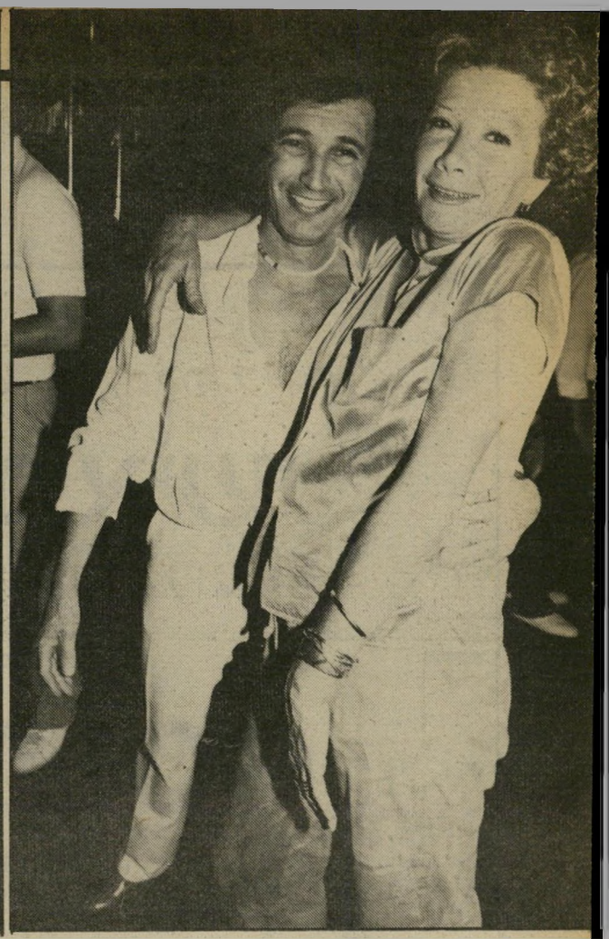
הם נמצאים בכל ו

המ

איב דה־מרדיקס

ידידתו חנה עדן. בגלל ידידותו איתה נכנס שמו לטורי הרכילות.

הוא שמו המיסחרי של האופנאי פייר כאן, באחת המסיבות בחברת

חנוך עינב

הוא עורך־סרטים בטלוויזיה, המגיע למסיבות תמיד בחברת ידידתו חנה גלאון. השניים הם זוג קבוע בכל אירוע ומסיבה בעיר. „התפרסמתי בגלל נוכחותי במסיבות."

כינו אותה מדאם רקאמייה מקיראון. היא היתה ציירת אלמונית, שניהלה חיי־בית שקטים לצד בעלה והטלוויזיה.

יום אחד, בעיקבות תערוכה שערכה מאוסף ציוריה, הכירו לה חברים אשת יחסי־ציבור כדי שתעזור לה להביא את שמה לתודעת הציבור.

מאותו יום השתנו חייה. לפתע נראתה אותה גברת בכל האירועים הנוצצים בעיר. היא קישטה כל פתיחה של תערוכה. את בגדיה הרגילים, שבהם היתה מסתובבת בקיראון, המירה בבגדים מעניינים, שכללו גאלביות ארוכות ותרבושי־ראש מרשימים.

היא נראתה בכל הצגת־בכורה, בכל מסיבה. אפילו בערבי שירי־משוררים ראו וגם שמעו אותה משמיעה הערות מרשימות, בדיוק כפי שלימדה אותה אשת יחסי־הציבור שלה.

הביצועים המרשימים ביותר שלה היו כאשר בטווח ראייתה ב־אירוע נוצץ הופיע צלם וצילם את החשובים והמפורסמים. אלה פשוט לא הבינו כיצד למחרת אותה מסיבה הם מצאו את תמונתם מתנוססת בטורי הרכילות והמסיבות יחד עם דמותה. לא היה להם נעים לשאול אותה אפילו מאין היא צצה.

האמת היא שאחת ההנחיות הברורות שקיבלה מאשת יחסי־הציבור שלה היתה כי ברגע שמצלמים אישיות חשובה, המשימה שלה היא להידחק לתמונה, להיות תמיד לצד החשובים והמצלמה. הוראות נוספות שקיבלה הציירת היו להפוך את ביתה למוקד תרבותי. כך, בימי שישי, הפכה דירת־הפנטאון שלה ושל בעלה, ספר במיקצועו, למרכז תרבותי נוצץ. אשת יחסי־הציבור דאגה להזמין כמה פיגורות ידועות, המצטלמות והמדוברות באירועים כאלה, ואו־

זיכרונו

מירי, אשת יחסי הציבור, המאר־גנת מסיבות במיוחד עבור המדיה. למטה: האופנאית שרה מילר.

צבי לידסקי

עורך־הדין, מבלה במסיבה בחברת ידידתו הקבועה אריאלה מיכלין, מזכירה במישרד עורכי־דין. „המסיבות מנקות לי את הראש," אומר לידסקי.

קובי נר

ספר הנשים בחברת ידידתו פנינה רוזנבלום. פנינה, שהיא לקוחתו של קובי, לקחה אותו תחת חסותה, הכירה לו את האנשים הנכונים והוא הפך חלק מהם.

חנה גלאון

רואת־החשבון בלהט באחת רשת, מכנסי מיני וחגורת זהב. חנה

תה ציירת קיבלה את אורחיה בלבוש מפוצץ ותרבוש, כשהיא מציעה לאורחיה, שלפני כן היו בשבילה רק שמות מטורי־המסיבות, ערבים בנוסח „ערב פאראסיכולוגיה", „ערב שירה".

מובן שביצועיה זכו לסיקור במדורי־החברה. לזה דאגה אשת יחסי־הציבור התוססת. לפתע החלו יוצריה נחטפים כמו לחמניות טר־

יום היא ההצ עיי

סיבה. מי מזמין אותם? בזכות מה? מה זה נותן להם?

סיבנים

חמי בן־עמי הדוגמנית המחזמנת באופן קבוע למסיבות ואירועים. תמי מופיעה במסיבות בבגדים המשוגעים, כמו זה שבתמונה — בגד גוף הדוק מנומר ותרבוש. „בטח לא מזמינים אותי בגלל הנאומים שלי, אלא בגלל שאני מעניינת."

הגרושה מחוללת המסיבות בגרבי מושכת במסיבות תשומת־לב מיידית, הן בגלל תלבושותיה המפוצצות והן בגלל ביצועיה המלהיבים על רחבת הריקודים. חנה היא הרוח החיה בכל מסיבה בעיר ומופיעה תמיד עם עינב.

מאת
נירה גל

בסף לא היה חסר, מסיבה רדפה מסיבה. ציירה בקצב רצחני, כדי לנצל את לחה. העניין עבד יפה, לא עברו שבו מבלי ששמה של הציירת קישט טור אחד או שניים של מדור רכילות.

לפני שנה הכל נגמר. אשת יחסי־הציבור כבר לא הועסקה, ההזמנות למסיבות הלכו והתדלדלו. שמה כבר לא התנוסס בעמודי־רכילות. היא חזרה ולבשה את בגדי־הבית הרגילים והסתובבה בקיראון.

אותה „מדאם רקאמייה מקיראון" אינה היחידה.

אם אתה אדם נחמד, בעל מיקצוע סביר, יודע להתלבש ולהתנהג כמו שצריך, וכל מאוויך הם להיכנס לאותו טור חברתי של מציחנים־כביכול שעליהם אתה קורא בעיתונים ושואל את עצמך מה הם עשו כדי להיות לחלק בלתי־נפרד מאותה חברה מצליחנית — הנה התשובה.

העיקר להיראות

האנשים האלה, המקשטים את המסיבות והפכו לתפאורה קבועה — כיצד הגיעו לשם, מי מזמין אותם? כיצד הם חדרו לחוג הסגור הזה? בזכות מה? מה זה נותן להם? על שאלות אלה מנסים לענות האנשים המופיעים באופן קבוע בכל המסיבות הנוצצות, בכל פרמיירה חגיגית, בכל פתיחה של תערוכה, בכל מועדון חדש, כשהסיסמה היא: העיקר להיראות.

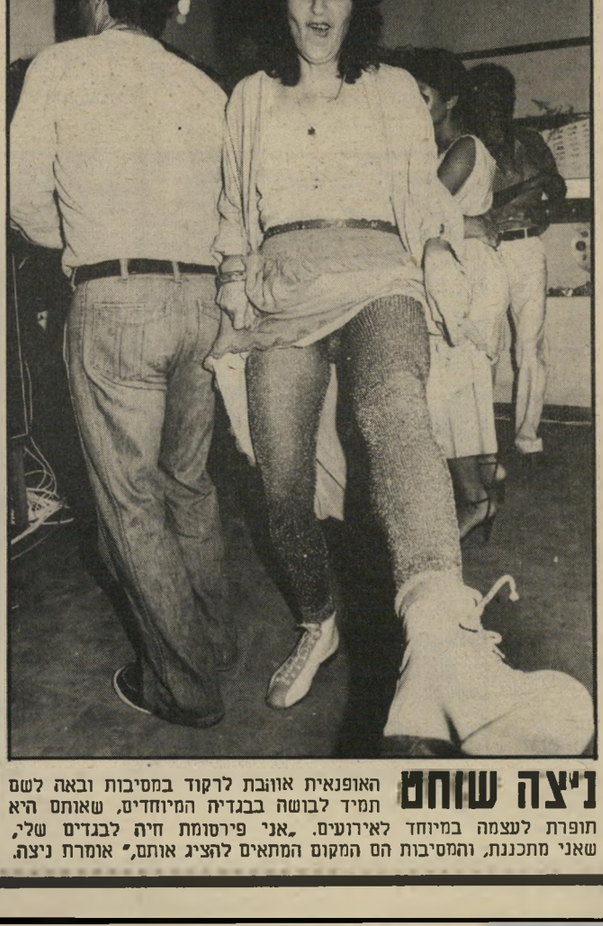
אין ספק שהאישיות המצולמת ביותר באירועים מסוג זה היא כעת הדוגמנית היפהפיה, גבוהת־הקומה תמי בן־עמי. אין עוד דוגמנית בארץ שתיק הצילומים האישיים שלה מתפקע מעומס התמונות כמו שלה. מספרת תמי: „תיבת־הדואר שלי ממש מתפוצצת מעומס ההזמנות. אני לא מבינה ולא יודעת מהיכן משיגים האנשים את הכתובת שלי. למה מזמינים אותי ומצלמים אותי? בטח לא בגלל נאומי. אני חושבת שלאנשים שמזמינים לאירועים יש־נה רשימה קבועה. אם נפתח מקום מסויים, האדם שעושה להם את יחסי־הציבור שולף את הרשימה, ולעיתים מבקש רשימה מבעלי־מועדונים אחרים, ומתחיל להזמין, קצת מפה וקצת משם. קצת פרו־פסורים, קצת עורכי־מחקר, קצת אנשי־אופנה וקצת דוגמניות.

„אז אני חלק מהדוגמניות. אנשים מאמינים שהצלחת מסיבה תלויה במי שבא. ואם הם יודעים שמישהו יהיה שם, הם יבואו.

למה דווקא אני? אני חושבת שזה מפני שבדרך כלל אני לבושה טוב. יש לי טעם מסויים בבגדים וסיגנון שמרשך תשומת לב ובולט. אותי מכירים כדוגמנית."

כששואלים את תמי אם אינה חושבת שבכך שמזמינים אותה בעצם מנצלים אותה, בתיקווה שהצלמים יעוטו על דמותה יוצאת־הדופן ולמחרת תתפרסמנה תמונו־

ניצה שוחט האופנאית אוהבת לרקוד במסיבות ובאה לשם תמיד לבושה בבגדית המיוחדים, שאותם היא תופרת לעצמה במיוחד לאירועים. „אני פירסומת חיה לבגדים שלי, שאני מתכננת, והמסיבות הם המקום המתאים להציג אותם," אומרת ניצה.

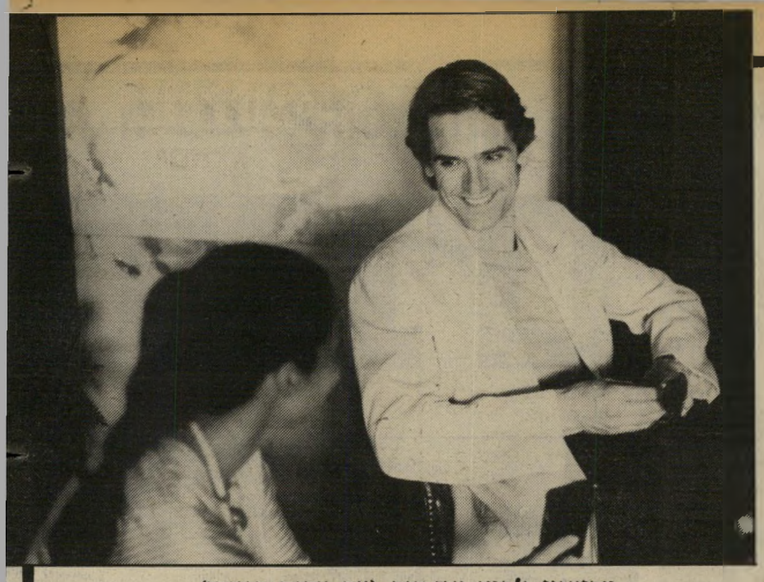
שמיר ישראלה שמיר, מא... גנת־התערוכות, „א... נמצאת ברשימת המוזמנים לאיר... עים כי אני מהווה קישוט יפה...

תיה בכל העיתונים, כך שהאירו... יזכה לסיקור מלא בזכותה. עו... על כך תמי: „אני מעדיפה ל... לחשוב על זה שאני בעצם קישו... להיות קישוט זה מחמיא. אם י... סיקו להזמין אותי, סימן שא... לא מעניינת אותם עוד. הכל ה...

(המשך בעמוד 8

ג'רמי איירונס, כוכב „אהובת הקצין הצרפתי" ו„שעות גנובות" מספר לכתבת „העולם הזה", עדנה פיינרו, על הקריירה שלו, שאיפותיו וצורת חייו

שחקן ולא כוכב

מרואיין ג'רמי איירונס (עם עדנה פיינרו)
בחזרות אני רע מאוד

מבקר פולני אחד, שהזדהותו עם המימסד בבית ידועה, למרות נסיונותיו להיראות כהתגלמות של רוח החופש, חש מאוד לא נוח, בפסטיבל קאן, עם סירטו של יו"ר סקולימובסקי שעות גנובות (ראה עמוד 39). „הבעיה היא," טען אותו מבקר, „שאי־אפשר להסקיד תפקיד ראשי בסרט כזה, המדבר על פולנים, בידיו של שחקן בריטי." כוונתו היתה שג'רמי איירונס, אחד הכוחות הערים בתיאטרון ובקולנוע האנגלי, אינו מתאים כל־כך לתפקיד, ומשום כך, סובל הסרט כולו.

אך זאת היתה דיעת יחיד. רוב המבקרים האחרים הביעו התפעלות ובשלב מסויים אף דובר על אפשרות שאיירונס יזכה בפרס המישחק. היחידי שהסכים במיקצת עם אותו המבקר, היה דווקא איירונס. הוא הגיע לקאן ליומיים בלבד, ביקורו הראשון בפסטיבל, והרגשתו מורה במקצת. הוא מעריך את הסרט, ואת כל מה שהוא מנסה לומר. יחד עם זאת, העבודה היתה עבורו חוויה מוזרה למדי. שעות ספורות לפני שעמד לשוב ללונדון, הוא שוחח עם עורכת מדור הקולנוע של העולם הזה, עדנה פיינרו, על הירהוריו אלה.

„היו לי רק שלושה ימים כדי להתכונן לתפקיד," הוא סיפר. „סקולימובסקי צילצל אלי ואמר לי שאם אסכים להופיע בתפקיד הראשי הוא יגייס את הכסף. ביום השני הוא השיג את הכסף, ושלושה ימים לאחר מכן התחלנו לצלם."

איירונס בתפקיד פולק מאכיל את פועלו בשימורים בריטיים
בחזרתי במיקצוע הקשה ביותר

משהו מטורף

לגבי ג'רמי איירונס, שהוא בעל הכשרה תיאטרונית מובהקת, זה היה נסיון חריג. „למען האמת, גם על הבימה אני מתחיל לעצב את הדמות שלי ברצינות רק כאשר אני ניצב מול הקהל וחש את תגובותיו. בחזרות אני רע מאוד. לא כל שכן בקולנוע, שם אין קהל כלל, ובמיוחד כאשר כל מה שיש בידי כדי להכין דמות, זה שלושה ימים."

איך עושים זאת? „צפיתי כמה פעמים באיש השיש, עבדתי, בזמן שנותר לי, עם יו"ר, נסיתי להתחקות על התנהגותו ותגובותיו. השתדלתי מאוד להקפיד על מיבטא נכון — ונדמה לי שהצלחתי בכך — ולהעניק לדמות משהו מטורף במקצת. כי לדעתי, הפולנים הם כאלה. אצלם, כל מה שהם חשים ומה שהם חושבים צף מייד למעלה, מוצג לראווה כלפי חוץ, בהתנהגות קיצונית. איני בטוח שהלכתי בגושא זה עד הסוף."

מה דעתו על התוצאה הסופית? „הוא מייצג יפה את היחס של האנגלים לזרים שבתוכם. אם כי אני חייב לומר שהאנגלים שבסרט הם אינם היחידים המתנהגים כך. כשאני נוסע לניו־יורק או לפאריס, אני חש, לפחות בימים הראשונים, לא פחות זר."

האם קשה לגלם דמות שונה כל־כך? „כל מה שקשור למישחק, קשה מאוד. לעתים נדמה לי שבחרתי במיקצוע הקשה ביותר שיכולתי למצוא לעצמי. שלא כאחרים כישרונות מלידה, שהכל בא להם בקלות, אני עובד על כל דמות זמן רב, מחפש את מרכיביה ותכונותיה, והמאמץ מתיש כל־כך, שכאשר אני מסיים, כל מה שאני רוצה זה קצת מנוחה, לשכוח מן הדמות וכל הקשור בה.

„שלא כשחקנים האמריקאים, שהם רגילים לשיטת אולפן־השחקנים, אנחנו הבריטים עובדים דרך הסכסכת הכתוב," מסביר איירונס. „אמריקאי ינסה לחפש בעברו שלו את החוויות הזהות לדמות שהוא מגלם, כדי להבין אותה יותר טוב. אנחנו מנסים להבין, מתוך הכתוב, מה בדיוק התכונות הנתונות של הדמות, ומתחילים את העבודה מנקודה זו."

לא להוליווד

איירונס נשוי לשינאד קיוזק, בתו של השחקן האירי המפורסם סיריל קיוזק ושחקנית בזכות עצמה, ואב לילד בן 3, חי בפרבר לונדוני שקט חיים בורגניים לגמרי, ושמח על שהוא ורעייתו מצליחים לשמור על קאריירות נפרדות. „היא חזרה לבימה מייד אחרי הלידה. בימים אלה היא מופיעה בדמות ביאטריס במחזה רוב מהומה על לא מאומה של שייקספיר, ולמען האמת, אנחנו מעדיפים את הפרטיות המתאפשרת לנו מן העובדה שאיננו צריכים לעבוד יחד."

אחרי הצלחתו המסחררת, תחילה בסדרת אהובת הקצין הצרפתי ואחר־כך בחמדת ימים, הפך הפיתוי להופיע בקולנוע ובטלוויזיה גדול מן הרגיל, והשכר המוצע עלה באותו היחס. תוכניתו הקרובה ביותר היתה, אחרי קאן, הופעה בסרט טלוויזיה לפי בובת הקפסן של ד' ה' לורנס. אבל קאריירה לפני המצלמות מפחידה אותו לא מעט. „אמנם יש יתרון בולט בהצלחה הזאת, היום מפנים אלי הרבה יותר הצעות להופעה בסרטים, שבצד כל אחת מהן היתה הבטחה לשכר ענק. בקצב כזה הייתי יכול לצאת לגימלאות בגיל 34 (היום הוא בן 29). אלא שקאריירה קולנועית כרוכה בנסיעה להוליווד, בארח חיים מסויים, השתתפות במסיבות, התחנפות לאנשים הנכונים, וגם אם הייתי מצליח בכך, אני משוכנע שהייתי מחסל חלק חשוב מעצמי." ואמנם, אחרי ביקור של שלושה ימים בהוליווד, שב הביתה והודיע שלא יסע שוב, אלא אם כן יזמין לעבוד, וישהה שם לצורך העבודה בלבד.

חוץ מזה, הוא חיית תיאטרון, ופחדו הגדול שהקולנוע יגזול ממנו את ההזדמנות להופיע על הבימה, בשנות השלושים לחייו, ברפרטואר השייקספירי. „אני זקוק לו כדי להתפתח וכדי למתוח את שרירי," הוא אומר, ועיניו נשואות במיוחד להופיע בריצ'רד השני. „איני מזלזל בקולנוע," הוא מוסיף, „ולכן הייתי רוצה למצוא את שביל־הזהב שיאפשר לי להתקדם במקביל בשני המישורים."

פולק (איירונס) משוטט בלונדון המתכוננת לחג־הכתר
דב צעצוע — סמל לדב הרוסי?

קולנוע

ישראל

ה"שלית" של

הקולנוע הישראלי

מרכז הסרט הישראלי משתדל זה כמה שנים להקנות לחלוקת פרסי האיכות השנתיים שלו גוון חגיגי של אוסקר ישראלי. אולי משום שלקולנוע הישראלי חסר עדיין הזוהר של הוליווד, ואולי משום שהמארגנים לא השכילו כל־כך, בעבר, באירגון הטקס עצמו, זה נשאר עדיין אירוע בעל תהדרה מוגבלת. אבל השנה, לפחות, הוא מכה גלים, כי הפעם הראשונה, הפרס המוענק הוא במימדים עניקיים — בקנה מידה ישראלי — מימדים שלא היו כמותם.

ואכן, בעקבות נכונותה של חברת עלית להירתם למיבצע, כשהיא מכפילה את הסכומים שמישרד־התעשיה־והמיסחר התכונן להשקיע בו, התקבל פרס ראשי מסחרר, בסך 23 מיליון לירות. תאמינו או לא, זה יותר מכפי שנותנת היום הקרן לעידוד סרטי איכות ישראליים, אחרי בדיקות, מאמצים, ועיונים רבים.

הצלחת השנה. הזוכה המאושר הפעם הוא סירטו של דני וקסמן, חמסין. וכאן מגיעה עוד ספיחה על שכמו של מרכז־הסרט, אשר העז דווקא בנושא שהוא ביקורתי ביותר כלפי הקו הרשמי של הממשלה, סרט בעל נימה פוליטית חזקה מאוד, שאינה יכולה לשאת חן בעיני מי שרוצה, לדוגמה, להסביר את הקו המדיני של הליכוד בעולם. אמנם הסרט היה ראוי לפרס, אלא שזה כמובן עדיין אינו מספיק. עצם העובדה שהוא גם זכה בו, ראויה לשבח לא פחות מן הסרט עצמו.

דני וקסמן זכה גם לפרס הבימאי (25 אלף שקל) ובכך הפך לסיפור ההצלחה של השנה. יש בכך, אולי, כדי לרמוז שעוד לא אבדו כל התיקוות של הסרט הישראלי. דבר דומה אפשר לומר על רוב הפרסים האחרים: אמנון סלומון על צילום ונחום היימן על המוסיקה בסרט שטרם הוצג (החורף האחרון), אורי גבריאל על המישחק וענת לובנסקי על העריכה של מתחת לאף, וענת עצמון על משחקה ברחוב ללא מוצא. כל פרס כזה שווה 15 אלף שקל. ושני ציונים־לשבח שאינם נושאים עמם פרס כספי: ליעקב גולדוואסר וחיים מרין על הדיאלוגים בסרט מתחת לאף ולאלי תבור ויקי יושע, על הדיאלוגים של רחוב ללא מוצא.

חמדה לוי ויאסין שואפ
הישג מכובד

שתי מסקנות: אם הקהל הישראלי הוא קטן מכדי לכסות השקעות בסרט ישראלי, אולי הפרסים האלה יעזרו למלא את החסר, או חלק ממנו. ומסקנה שניה: איכלו הרבה מוצרים של עלית, אולי בשנה הבאה הם ירחיבו את פעילותם בסרטים. שוקולד אולי מזיק לשיניים, אבל במיקרה זה, הוא עשוי לעזור ל־קולנוע.

עבודה שחורה

שעות גובות (סטודיו, תל־אביב, אנגליה) — זאת תגובת מיידית, כואבת וגדושה זעם עצור, על אירועי השנה האחרונה בפולין. ידי סקולימובסקי, שכתב וביים את הסרט, מחלק אמנם את זמנו בין ורשה ולונדון, אבל הוא שומר על דרכונו הפולני, ולפי עדות הסרט הזה, גם על האופי והזהות הלאומית שלו.

מעשה בארבעה פועלי־בניין מפולין, הנשלחים ללונדון כדי לשפץ שם דירתו של אחד ממכובדי הממשלה בבית, המחזיק דירה בחוץ, ברשיון. יתרונם של פועלים פולנים, העובדים כמובן ללא רשיון באנגליה, שהם עולים חרבה פחות, הסרות עליהם גדולה הרבה יותר, והמיקסם של ביקור במערב גדול כל־כך, שהם מוכנים, לפחות זמנית, לשלם על כך כל מחיר.

העלילה מתרחשת בדצמבר 1982, וכמה ימים אחרי שהארבעה מגיעים ללונדון, פולשים הטנקים לרחובות ורשה, ויארוזלסקי שם קץ לחלום של סולידריות. היחידי היודע על כך הוא המנהיג, והחלטתו נחושה: כדי שלא לפגוע במוסר העבודה, ולהשלים אותה בזמן ובתקציב הנתון, הוא אינו מספר מאומה לחבריו. הוא מנסח נואשות לשחות בתוך מערבולת חיי המערב הזרים, להתגבר על בעיות כספיות ולשלוט בשלושת פקודיו שחשדנותם הולכת וגוברת. כדי לחסוך ממון, הוא גונב את מה שהוא צריך מחנויות כל־בו, משקר לחבריו, ומול העיניים נרקם שילטון של כחש, מירמה ורודנות, שילטון הממיט אסון וסופו להתמוטט.

פולנים בלונדון: ארוחת חג המולד

אין הסרט אומר אף פעם שמדובר בתמונה של פולין, הסיפור עומד בפני עצמו כחוויה אנושית מרתקת, ולוא רק בדרך שבה הוא משקף את התייחסות בני המדינות הסוציאליסטיות לחיי המערב ולערכיו. ועם זאת, יש בסרט לקח פוליטי מאלף, ולא רק לפולנים.

נוילחנות דויד בגולית

פסק הדין (דקל, תל־אביב, ארצות־הברית) — עוד מאבק איתנים בין דויד וגולית בנוסח הוליווד: החלש הפעם הוא פרקליט תמים, שמצא עצמו בשולי המיקצוע משום שלא ידע לתמרן במיסדרונות הכוח המושחת של מערכת המישפט בבוסטון. הוא גם שתיין חסר אחריות וחסר סיגנון. בקיצור, מפסידן.

גולית, לעומתו, הוא פרקליט מצליח, בעל מישרד שבו עשרות שוליות, פניהם מביעות הערצה, מכינים את כל החומר הדרוש לו לקראת התמודדויותיו בזירה. כל מי שהוא משהו נמצא בכיסו, מאמעני־התיקשורת ועד לכבוד השופט, ואם לא די בכך, הוא מייצג ענק עוד יותר אדיר ממנו, תכנסיה הקאתולית.

סידני לומט והתסריטאי שלו, דויד מאמט (מחזאי בזכות עצמו), סורחים מאוד להציג את כל הנתונים האפשריים לטובת גולית ולרעת דויד, אך שלחלש יש גם הפעם נשק סודי: שתי עיניים כחולות, שער מאפיר, גיזרה מושלמת, ודמות משובבת נפש, השייכים לפול ניומן. וניומן, כידוע, אינו נמנה על המפסידנים. ולכן, כל מאמציהם של לומט ומאמט, בחלק חשני של הסרט, לא זו בלבד שהם מפוקפקים למדי, הם גם מיותרים.

לזכות ניומן צריך לומר שהוא מגלם את הדמות להפליא, בלי שום נסיון הצטעצעות או התחנפות לקהל. גם הצלם אנדז'יי בארטקוביאק (שעשה כבר כמה סרטים עם לומט) מתחיל לחיות אמן בזכות עצמו, השולט בגוני החום הכהה בקולנוע, כאילו עשה שיעורים אצל הציירים הוונציאניים.

פול ניומן: מגלם דמות להפליא

תהיי יפה ותשתקי!

פאנטאסיקה (תמוז, תל־אביב, קנדה) — זהו סיפור על לחקת בדרנים נודדת, שמעלה הצגת מוסיקלית בערי השדה של קנדה. כוכבת החצגת היא קארול (הכינו את הממחטות) לור, ומנהל הלהקה, מלחין המוסיקה ומבצעה העיקרי הוא לואיס פורי, חברה לחיים של הגברת לור, מאז עזבה את בעלה הקודם ג'יל קארל, שהוא הבימאי של הסרט הזה.

במיסגרת העלילה מגיעה להקתם של פורי ולור לעיירה הנתונה לשליטת מיפעל לנייר, המזהם את כל הסביבה, מרעיל את הנוף, וחוץ מזה, מפיץ, בעזרת בעליו המושחתים, אווירה של ניוון מוסרי חמור. האמנים צריכים להחליט אם הם מצטרפים למאבק נגד אוייב הציבור הזה, אם יש להם התחייבויות חברתיות כלשהן, או שמא הם עוסקים רק באמנות לשמה.

כל מה שנוגע לצד הרעיוני של הסרט, הוא נע בין תמימות, שטחיות ויומרנות. הוא תוקע את המסר שלו — בעד שיבה לטבע, ונגד הקידמה ההרסנית — בחצוצרות גדולות, שיטרידו אפילו את החרשים משלוותם. מצד שני, כאשר כורכים יחד קידמה, זיהום סביבתי, קאפיטליזם, מוסר מושחת, מתירנות מינית ודיאלקטיקה אמנותית, זה דומה יותר לכרוזה פוליטית שתולים ברחוב, ולא ליצירה דרמאתית.

עם זאת, צריך לומר לזכות הסרט, שכמה מפיזמוניו של פורי — המשלב ג'אז, קורט וייל, מוסיקה מודרנית ופיזמונאות צרפתית בסלט מעניין — מרתקת הרבה יותר מן חנושא (ואכן, היא תופסת את מקומו פעמים רבות). הצד החזותי, שהשראתו אי־שם בין מאגריט ונסיונות חצבע של גודאר, גם הוא ראוי לשבח, וקארול לור, כדרכה, יפה מאוד. מה שחסר, הוא שימוש מוצלח יותר בכל המרכיבים.

קארול לור: סלט מעניין

אבא מסור

יורם רסקין ומירי וייסברג
בן נוסף

חלק מהסיפור של **יורם רסקין** כבר שייך להיסטוריה. רסקין הוא האדריכל שהמציא את הספסקיות, שהפכו לחלק בל־תי־נפרד מהעיר הגדולה. כל זה שייך לתל־אביב הישנה. מאותם הזמנים יש ל־יורם רסקין מישפחה נחמדה, אשה יפה ששמה **רפאלה**, בן, ובת יפהפיה. אבל יורם התקדם בינתיים, וכל המישפחה הזו לא הספיקה לו, ואז הוא מצא תוספת, בצורת דוגמנית צעירה, **מירי וייסברג**, ומשוט אימץ אותה למישפחה.

כאן לא היתה כל־כך הסכמה. ואז בדיוק נפרדה החבילה. יורם עזב את אשתו ובנה מישפחה חדשה, הכל מהתחלה. מירי הפ־כה לידועה בציבור שלו, הביאה בתור התחלה בת, גידלה את הילדה, עכשיו כשהיא כבר גדולה, החליטה מישפחת רסקין שצריך להרחיב את המיסגרת.

ומה נולד להם לזוג אם לא בן? לאב המסור, שעזב מישפחה אחת כדי להקים שניה, היה זה יום מרגש, וכל החברים, הוזמנו לחגוג את הברית, שנע־רכה באחד המקומות היותר מפוארים ב־תל־אביב.

אהבה למעביד

סמי הירש יש אהבה חדשה. סמי נעשה בזמן האחרון מומחה לניהול מר־עדונים. הוא היה נשוי בעבר הלא רחוק **להיה**, אחותו של **ארטן מיצצ'ן**, ו־מתגורר בדירת־הפאר שהשאיר לו דודו,

סמי הירש
ישר מהמישרד

פוקה הירש, באחד האזורים המאוד יוקרתיים בעיר תל־אביב.

ובכן, סמי הכיר די במיקרה את **אוש־רת ביאליסטוצקי**, בת 21, מזכירה העובדת בעסק הפרטי־כמעט של סמי הירש. אושרת הצעירה היא ממישפחה אמידה, והיתה במשך הרבה שנים חברה מאוד צמודה של סטודנט ירושלמי בשם **מולי פלג**. היא התאהבה כלי־כוונה ב־מעבידה, והאהבה שצמחה היתה ממש להוטת. היא ניסתה לחזור לאהבתה ה־ישנה, אבל ללא הצלחה. לכן שבה בלית־רה לאהבתה החדשה.

מיפגש הפגנתי

הזעם על הרצח במחנות־הפליטים בביי־רות הוא הגורם לגישואי בני־הזוג שעלי־הם אני עומדת לספר לכם.

רחל דביר, צלמת רפואית בת 32, יצאה להפגין מייד אחרי הטבח, בקריאה להקים ועדת־חקירה. המקום: כיכר דיזי־

רחל דביר ואבישי ברזורמן
יד־הגורל

גוף. הזמן: יום השישי אחרי הצהרים. במקום התקיימה הפגנת האמנים נגד טכ־סיסי הממשלה, שנועדו למנוע את חקר האמת.

בעודה מאזינה לנאומים, התקרב אליה צעיר בשם **אבישי ברזורמן**, המבוגר ממנה בשלוש שנים. הם המשיכו לשוחח על האירוע המזעזע, גם אחרי שההפגנה הסתיימה. הוא סיפר לה שהוא כלכלן והיא סיפרה לו מה היא מצלמת.

בקיצור, לפני זמן קצר הם התחתנו בטקס מישפחתי מצומצם, במועד סימלי: באותו שבוע פורסמו מסקנות דו"ח ועדת־החקירה לעניין הטבח בביירות.

מסיבת רווקות אחרונה

בקרוב עומד לעזוב את מועדון הפגויים גם עורך־הדין **אמיר גורן**, גרוש מרשים, גבה קומה כבן 30, שותפו למישרד של עורך־הדין **חיים משגב**.

אמיר, שנחשב לאחד מנערי־הזוהר ה־מתבגרים של הכרך, פעל ממושבו שבקפה אכסודוס, לשם היום עולות אליו לרגל נערותיו המרובות, בתיקווה לתפוס ערב פנוי שלו.

אך מרגע שהוא הכיר את **מימי** ממושב שתולה שבצפון, הוא נעלם מן האופק לחצי שנה. בשבוע שעבר, לכבוד יום הולדתה ה־22 של אשתו לעתיד, הוא ערך מסיבה מפוארת, שבה השתתפו עש־רות עורכי־דין, רופאים ועיתונאים ידועי־שם ממכריו.

יום־הולדת לכתב־ספורט

בחצות וחמש דקות זה קרה. **ריבקה'ה**, שמם מישפחתה אינו ידוע לי, ערכה מסיבת־אפתעה בביתה שבשיכון בבלי. ה־סיבה, יום הולדתו ה־24 של ידידה הקרוב **רון קאופמן**, מבקר הספורט הצעיר והמבטיח של עיתון־הבוקר הארץ, שכבר שנים מספר לכל בנות העיר שהוא בן 29.

פגשתי באירוע זה את **משה** („מושון") **הר־געש**, הכתב המפורסם ביותר כרגע בשטח הספורט, אחרי כתבותיו הבלעדיות על גבחרת־הנוער שאיתה הוא שב מקוס־טה־ריקה. פגשתי שם גם יפהפיה אמיתית שכונתה **ג'רי**, ואחר־כך התברר לי ששמה הוא **ג'רדין**. למרבה הצער כבר נשואה ומלמדת ביחד עם ריבקה'ה בבית־הספר אורט חולון. היתה שם גם עובדת סוצי־אלית יאמנית גיזעית, שענתה לשם **אחי־כה**, ואנשי־תיקשורת שהעדיפו להישאר בעילום־שם.

כאשר הגישו ריבקה'ה וג'רי את עוגת יום־ההולדת שנראתה כמו מהסרטים, רסט רון מהתרגשות, ומילות תודה מגומגמות יצאו מפיו.

כאן המקום לציין שרון מסתיר את דבר קיומה של ריבקה'ה, כדי שהיא לא תפריע לו להשתולל חופשי בין כל חתי־כות העיר. אך אל להן לכעוס עליו. הן תוכלנה לפגוש אותו ביום הרביעי, שהוא היום שבו הוא חתום קבע לבדו בביקתה.

לא מעולם הבידור

לזמר שאני רוצה לספר לכם עליו היו תמיד בעיות עם בחורות הקשורות בעולם הבידור.

איתן מסורי הוא כבר בן 33, הספיק להתחתן ולהתגרש **משרית**, היום אשתו של הבדרן־חקיין **יוסי כרק**. הוא שר כבר 15 שנה, ועוד בתקופה שהיה במדי חיל־האוויר, כחבר בלהקה, היו הפלירטים שלו קשורים בכאלה המקורבות לענף.

איתן מסורי וחברתו דרזרית
מעולם הבידור

איתן הגיע למסקנה, אולי באיחור, שאי אפשר לערב עסקים הנאות. ולכן הוא החליט שבנות זוגו לא יהיו יותר מהענף.

באחת המסיבות פגשתי אותו בלוויית בחורה בלונדינית בעלת עיניים ירוקות. בת 22, ואני נזכרת שאיתן אמר פעם שהוא אוהב אותן צעירות מאוד. היא שייכת לעולם הביטוח, עובדת כמזכירה באחת החברות, ושמה **דרורית**.

איתן נמצא עכשיו בתקופת־מעבר בחייו. הוא מנסה לשמור על השגיו כזמר, ועל השוק שהצליח לכבוש לעצמו, אך הפסיק להתרגש מהשאלה אם הוא הכוכב או שיש לו מתחרים. היום יש לו זמן, כך נראה לי, לרומנים ארוכים.

יתכן שזה גם מה שהבינו ידידיו. את דרוריה הכירה לו ידידה ותיקה שלו, שחשבה שהוא צריך משהו רציני.

מחנכלי נווה־צדק

איך מקימים ישוב חדש? פשוט מאוד: מתנחלים. זה בדיוק מה שקרה ל**יצחק חיותמן**.

חיותמן, חלוץ נווה־צדק, יליד חיפה בן 40, היה רווק ממש מושבע ומאוד־מאוד מבוקש. כל זה היה עד לפני זמן קצר מאוד. יום אחד החליט הבחור להת־חתן עם חברתו המאוד־קבועה, בלונדית יפהפיה ותמירה ילידת דנמרק.

יצחק עוסק בפיתוח מערכות־חינוך ב־מכון לחקר המדבר שבירוחם. אשתו **מריאן** עוסקת במחקר סוציולוגי, ועבדה באוניברסיטת בר־אילן.

הזוג הוא מאוד נייד: הוא כאן והיא שם. מרגע שנודע למריאן שהיא בהריון, היא החליטה לנסוע למישפחתה בדנמרק.

השכונה, בינתיים, מאוד מאוד מתפתחת, צומחים בתי־ספר וגני־ילדים, לשימחתו הרבה של האב לעתיד.

רחל מרחלת על כל השולם

עומדות אצלו בחור

השחורים האלה כבשו את הארץ. אני פותחת טלוויזיה לראות מישחק כדורסל, והייבוא האמריקאי שחום־העור משתלט על המסך.

בקיצור, הסיפור הוא שיום אחד כתבו סה בעמוד אחר, תחת כותרת אחרת, על אהבותיו של **אולפי פרי**. פגש אותי איש המועדונים הותיק **רפי ניצחון** ואמר לי:

וין קרדינל
אוהבות שחורים

„זה הכל? בואי תיראי את הכושי שלי!" באתי, חקרתי והופתעתי.

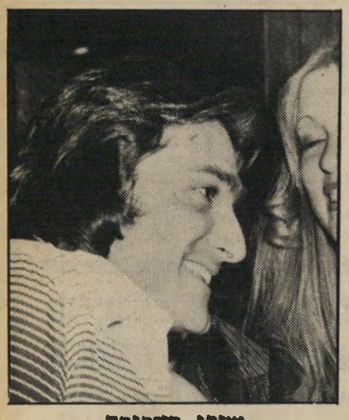
מדובר בזמר צעיר, שפשוט חבל לי־קלקל לו אם אומר כמה שהוא צעיר. שמו **וין קרדינל** והוא מטריניד. הוא מאוד גברי, בלשון המעטה, ומסתבר שזה גורם חשוב ביחסיו עם נשים.

אני נורא שונאת להיות וולגרית. אבל לפני שהתחלתי לדבר איתו עמדתי ועשיתי סקירה קצרה, על מה שהוא עושה, ומה שגיליתי הדהים אותי: מסתבר ש־היספסיות באות למועדון שם הופיע וין בגפן, כדי לצאת משם איתו. אבל מכיוון שהוא אינו יכול לחלק את עצמו ליותר מאשר בת זוג אחת, יש היוצאות משם בתחושה כל־כך כבדה, שנדמה לי שה־ביטוי דיכאון עמוק יצליח לתאר את ה־מתחולל בנפשן.

וין למד מהר מאוד לנצל את מעמדו. הבחור, שבתחילה התעניין בעיקר בשיר, התחיל להתעניין במידה שווה או רבה יותר במין השני. ברגע שהוא הבין שהן מחכות לו, הוא למד לברור ביניהן ואומרים לי שהוא מכיר היטב את כללי־המישחק.

התעניינתי כמובן לדעת כמה זמן מחזיקה אצלו כל אחת מהיספסיות ואם יש לו דרישות מיוחדות. לא קיבלתי תשובות חד־משמעיות. הוא אמר שהוא מעדיף להחליף את המעריצות שלו מדי לילה. אילו היה יכול, היה עושה חילופים כמה פעמים ביום, אבל טכנית הוא לא עומד בזה, מה גם שהוא מופיע מדי ערב. וב־קשר לדרישות שלו — אין לו. פשוט אין לו. לא אומר בגסות שכל מה שבא הולך. הבנתי שהוא לא מצא עדיין מהן העדיפויות שלו. כרגע הוא פשוט בודק הכל.

נישואין בשנית

שוקי בן־פורת
אותה כלה

הענייין הזה כבר הפך למוסד בארץ. בעיקרון זה הולך כך: זוג שאוהב מאוד אחד את השני, מתחתן. אחרי זמן־מה הוא מגיע למסקנה שעדיף שמרוב אהבה הם יחיו בנפרד. התהליך הרגיל הוא גירושין. לעיתים בשקט, לעיתים ברעש, צילצולים וכותרות בעיתונים.

אחר־כך מצטערים שנפרדו. מתחיל גישוש, פגישות סה ושם. מגיעים למסקנה שכדאי לחיות ביחד, חוזרים לגור באותה דירה והום... מתחתנים בשנית.

לא אספר לכם על כל אלה שכבר עשו זאת, וגם לא על אלה שבודאי יעשו זאת. הפעם אסתפק בסיפור אחד: **שוקי בן־פורת**, לשעבר אחד מבעלי המועדון, איש־עסקים רב פעלים, מתחתן בשנית עם גרושתו **ענת זמיר**, דוגמנית מסלול וצילום.

כל הסיפור שלהם, נישואין וגירושין ושוב נישואין, התחולל בשנתיים האחרונות. הם חיו בנפרד בששת החודשים האחרונים והגיעו למסקנה שהם בשלים מחדש לחיים משותפים. ואז הם החליטו שזה הזמן לעמוד שוב תחת החופה.

לשוקי יהיו אלה נישואים שלישיים. יש לו בן מנישואיו הראשונים לדוגמנית היספסיה **ציפי לוין**. אבל אשתו השניה והשלישית אינה נופלת ממנה, ופניה מקשטים המון המון מודעות פירסומת.

רכיבה על אופנוע

ורד מרגלית, בת 22, היא דוגמנית. איך בא לה להיות דוגמנית? לא צריך לנחש, את האמא מכירים זה מכבר. **אי־לנה מרגלית**, מנחה תצוגת־אופנה, וורד פשוט גדלה על בירכי הדוגמנות.

מתנה מאוד צנועה: אופנוע ימאהה 1100. ורד לקחה כמה שיעורים, ועכשיו היא חורשת את הכבישים.

אבל אופנוע ודוגמנות הם לא בדיוק החלום שלה. היא רוצה להיות דיילת

ורד מרגלית וחברה כפיר
לימוד שפות

היא מצידה השתדלה לא להחמיץ אף תצוגה, עד שקרה לה משהו כמו בסיפורים: אחת הדוגמניות פשוט לא הגיעה, האמא חיפשה מחליפה, ועינה נפלה על ורד. כך היא הכניסה אותה לתצוגה, וכך נולדה דוגמנית חדשה.

וזה עוד לא הכל. עוד כששירתה בצבא, קנה לה אביה הטייס, **נדב מרגלית**, בשרות־שלום באל־על, וכדי להתאים לתפקיד, היא רוצה ללמוד הרבה שפות זרות.

כל הסיפור הזה לא יעזור לאלה מביניכם המחפשים. לוורד יש חבר חדש, ממש נחמד. הרבה אינני יכולה לספר עליו, אך רק את השם אני מגלה: לחבר קוראים **כפיר**.

הנפקה חדשה

אני בטוחה שאתם מכירים את **מריאל פימון**, איש יחסי־הציבור האחראי על הפירסום בלהקת המחול בת־דור. הוא היה בעבר הדובר של המועצה הישראלית לי־צרכנות, ומפיק בכיר במרכז־ההסברה. מריאל **היה** עד לאחרונה אחד הרווקים

ענת כיטוב ומריאל פימון
פינקס שחור

המאוד מבוקשים של תל־אביב והסביבה, ושמו נודע כבעל אחד מהפינקסים העמוסים ביותר בכתובות של חתיכות. אבל לפתע, יום אחד, הוא הכריז: אני מתחתן! והוא באמת מתחתן.

הכלה המאושרת היא **ענת כיטוב**, בת 23, העוסקת בתיירות. אביה של הכלה הוא **יעקב כיטוב**, מי שהיה אחד ה־מפקדים הבכירים של חיל־הים, ומפקד של מכבי־אש תל־אביב במשך שנים רבות. אבל למריאל היתה בעיה: איך הוא נפרד לעולמים מהפינקס? סתם ככה לא זורקים פינקס כזה! חשב, חשב, חשב והחליט: את הפינקס השחור שבו רשומות הכתובות ומיספרי הטלפונים של כל החתיכות, הוא יוציא לבורסה. והנה לכם הנפקה חדשה.

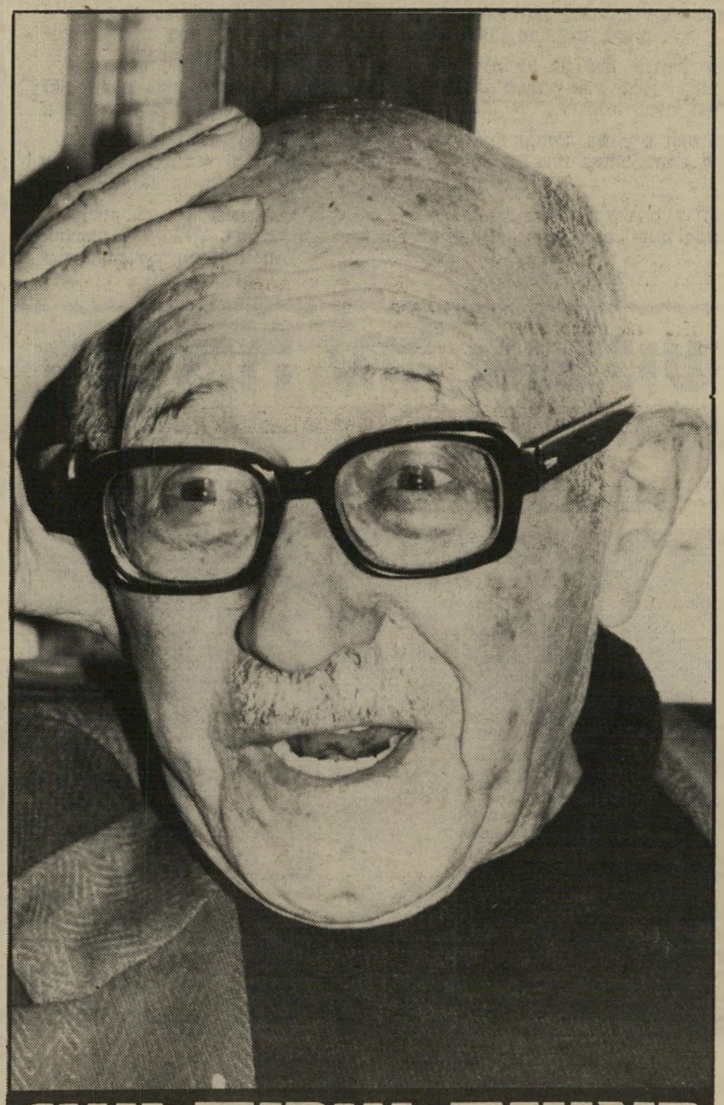
דירה לשניים

טלי עומר
שלב חדש

טלי עומר, היפה, שהיא גם אשת יחסי־הציבור, וגם קצת שותפה במועדון שאתם בטח יודעים את שמו, היא גם חברתו של **עמוס דוויטוב**. אבל כל זה אינו חדש. מה שחדש הוא, שאחרי יותר משנה של הסתובבויות ביחד אבל מגורים נפרדים, הם החליטו שדי להם לפרנס את בעלי־הבתים שלהם, והם שכרו דירה ביחד. עכשיו הם יהיו כל הזמן ביחד, אבל זה כנראה לא יפריע לטלי להמשיך ולנהל את עסקיה.

דויד הכהן מספר על ימי נעוריו בתל־אביב הקטנה, שליחותו בבורמה, מתאר כיצד סוכל נסיונו לכונן יחסים עם סין, טוען ששמע מסימה ארלוזורוב שסטבסקי רצח את ארלוזורוב ומשווה את ההסתה בימים ההם עם ההסתה המתנהלת עכשיו

ראיינה שרית ישי

אני יודע שאני חי במדינה מפורקת כבר 75 שנים, ומה סבר לא עבד עלי אבל מי חלם שנגיע למיקרה הרצח של אמיל

אני אוהב את שימעון, ואני לא רוצה שרביץ ישמיד בראש מיפלגת־העבודה, למרות שאני חדש

יש עכשיו נוער מצויין, אבל לא למעלה. ככה גם המנהיגים של מיפלגתי. אני חייתי עם מנהיגים אחרים

שלא יספרו לי שאריק ורפול לא תיכננו לכבוש את לבנון. ביתאום כך לכבוש את לבנון בשבוע, זה הרי תוכנן מראש

יצחק נבון עבר את לישכתו של בן־גוריון, וישב בחדר הסמוך. זהו דוקומנט בדיפלומטיה פולימית

אילו היה ניתן לי, הייתי מחזר על פתחיהם של הפלימים הפלסטינים, קוחבנות תקומת מדינתי, ומתנצל על כל השוולות

„אריק שרון — שגריר בזאיר!"

זו היתה פגישה עם נפיל. ענת סרגוסטי ואני ישבנו בביתו היפה של דויד הכהן, בשדרות הנדיב בחיפה, והרגשנו שאנחנו מדברות עם ההיסטוריה של עם ישראל. דויד הכהן נולד ב־1888, עלה ארצה עם מישפחתו מרוסיה כשהיה בן 9, והיה בונר המחזור הרביעי של גימנסיה הרצליה. הוא שיחק בחולות תל־אביב הקטנה ביחד עם דב הוז, אליהו גולומב, יצחק אולשן, אבא אחימאיר וצבי שוורץ. הוא היה קצין בצבא התורכי, סטודנט שחלק דירה משותפת עם משה שרת ורעייתו ציפורה — אחרתו של שאול אביגור — בלונדון, חקים את „סולל בונה", היה מעורב בחגגה במחתרת עם חבריטים, חבר־כנסת, יושב ראש ועדת־החוץ־והביטחון, שגריר בבורמה. היום, בגיל 85, כשהוא זקוף ומוחו צלול בצורה מדהימה, זיכרונו מדוייק עד לפרטים הקטנים ביותר, הוא חבר הלישכה של מיפלגת העבודה וחבר ה־ועדה המדינית, ולקולו תרועם יש מה לחגיד.

את דויד הכהן פגשתי בהלווייתו של אמיל גרינצוויג. „75 שנים אני חי בארץ הזאת ולא הייתי מאמין שדבר כזה יקרה," הוא אמר אז. 75 שנים סוערות של מעורבות אין־סופית. היום הוא נשוי בשלישית לרעייתו ציפורה, שעזרה לו לערוך את סיפרו, „עת לספר". זהו ספר מרתק הנקרא כרומן. בספר יש קטע הנקרא „אלה לא יכנעו", שבו

מספר הכהן על מסע שעשה למען המגבית במילחמת השיחרור. באמצע הרצאת למען ה„בונדס" אמר לו אחד הנוכחים, כי מישמר־העמק נכנעה וחניפה דגל לבן. במישפטים סוחטי דמעות מתאר הכהן את הרגשתו ומגולל את סיפורה של מישמר־העמק, שם גר ידידו הקרוב, יעקב חזן.

הוא מספר את קורותיהם של צעירים שהתישבו בגוות־שאנן בחיפה, ולאחר מכן במישמר־העמק, בין כפרים ערביים. עמוס עוז כתב לו אחרי קריאת הספר כי את הקטע הזה יש ללמד בבתי־הספר.

בשיחה עם הכהן אתה עובר על פני ארץ־ישראל, שמות מההיסטוריה הופכים לדמויות חיות. מעניין ביותר הוא הענף המישפחתי של הכהן, שבו קשרות מישפחות מפורסמות וידועות. ראשיתו של הענף, חוריו של דויד הכהן — שיפרח־בתיה ומרדכי בן הילל הכהן, שחיה סופר ידוע ואיש אמיד. השניים הולידו את שמואל, אוזה — שנישאה לבנו של אחד־העם, שלמה גינוסר, חנה — שנישאה לארתור רופין וילדה את כרמלה, שנישאה לייגאל ידין ואת איה, שנישאה לצבי דינשטיין. דויד נשא שלוש נשים: את אם בניו, רות, שנפטרה בגיל צעיר, את הסופרת ברכה חבס, ואת רעייתו הנוכחית, ציפורה. בתו של דויד הכהן, אסתר, נשואה לעוזי נרקיס, ובתו תאחרת, עדה, נשואה לאהרון ידלין. כמו כן להוריו של דויד הכהן נולדו שני בנים נוספים, הלל ושימעון.

מישפחת הכהן מושרשת חיטב בארץ. קיימת קירבת־דם בין דויד הכהן ויצחק רבין. אמו של רבין, רוזה הכהן, היתה בת־דודו של דויד הכהן. המישפחה קשורה גם במישפחת הבנקאים הנודעת לבונטין. כשאני יושבת ומשוחחת עם דויד הכהן עוברים לנגד עיני כל רחובותיה המפורסמים של תל־אביב, חיפה וירושלים. הוא הכיר את רוב האנשים שעל שמם נקראים רחובות אלה. כך נודע לי כי רחוב הופיין הוא על שמו של מנהל בנק אנגלו־פלסטינה, שרחוב שבתאי לוי בחיפה הוא על שם ראש־העיריה היהודי הראשון, שהיה ביחד עם דויד הכהן חבר המועצה היהודי היחידי לצד שמונה חברי מועצה ערביים. וכך נודעו לי סודות אחרים מחדרי, כמו למשל שציפורת, רעייתו של משה שרת, הגיעה אליו ללונדון ורק אחרי שהתגוררו זמן־מה בדירת משותפת כשהכהן לצידם, נישאו זה לזו, וחכותן היה חעד בחנותם.

בבית הנאח גן מטופח ואוסף מרשים של מוצגים ארכיאולוגיים. כעת הוא רוצה למכור את האוסף. הוא כותב ומביע את דעתו על כל אירוע. מחשבתו חבחירה מדחימה. הוא זוכר כל פרט,

הכהן כחייל תורכי
„ניכסון היה מנדנד לי..."

הכהן בהלוויית אמיל גרינצוויג
„מסקנות ועדת־כהן מחייבות את בגין להתפטר מייד!"

הוא מודע לכל אירוע, למרות שחוא מספר לי שבגילו כבר קשה לזכור. רק דבר אחד אינני מצליחה להוציא ממנו: אף מילה רעה על מיפלגת העבודה. הוא יכול לקרוא לזה שוואנץ, ולחיא זנוניה. הוא יכול להרים קולו לגבחים אינסופיים, הוא יכול להתרגז לחרף ולחת־ווכח, אבל לא שמעתי ממנו — למרות מאמציי — מילה רעה על המיפלגה.

> **זה לא פשום לשבוד את הדמגוגיה של בגין. אני לא יכול להבין קהל ששואג „בגין־מלך־ישראל". מתי קרא לברגורין מלך, או לגולדה מלכה?**

פרא־אדם שיחליט לירות בראש של מישהו, אבל לזורוק רימון לקהל, כשאתה לא יודע כמה קורבנות יפלו? ומה שקרה למפגינים של שלום עכשיו, תגובה שאני לא חבר בה, איך חירפו וגידפו אותם! קראתי את עדותה של שולמית הראבן, שהיתה שם, ואני מכבד את שולמית הראבן. ומה שסיפר יחיעם וייץ, הבן של רענן וייץ — זה הלא נורא! יצאתי מההלוויה החייתי מזועזע. תפס אותי עייתנאי. לא ידעתי שמצלמים אותי. אמרתי לו: „75 שנים אני בארץ, ואני יודע שאני חי במדינה מטורפת ומה כבר לא עבר עלי." לא היה לי מושג שזה יהיה בטלוויזיה. או אחרי שזה היה בטלוויזיה, מצלצל אלי אחד, שאני אפילו את שמו לא יודע, ואומר לי: איך אתה מעז לדבר ככה? אתם הרי הטבעתם את אלטלנה!

● **ברחוב היכני נשמעות דיעות רבות כאלה. אומרים שמי שהטביע את „אלטלנה" אל ידבר על רצח אמיל גרינצוויג.**

מה את משווה עם אלטלנה! איך אפשר להשוות בכלל? אני מאוד הערכתי שכשקמה המדינה, שבגין הכניס את החי"ר ואת האצ"ל תחת הנהגה של בן־גוריון. אבל שפתאום באה אוניה עם נשק מהצד, שלא היה ידוע לנו עליה קודם — אני הרי בכלל לא הייתי בארץ. הלכתי לגייס כספים כדי לקנות נשק מצ'כיה, אבל מה זה להביא אוניית נשק מתחת לאף, כשלא מודיעים? זה לגמרי מיקרה אחר. אני הרי הייתי נגד הסוזן, ויחד עם זה מה — אני לא יודע מי רצח את ארלוזורוב?

● **מי רצח את ארלוזורוב?**

כשיצא הספר שלי, עת לספר, קרא לי הגשיא זלמן רובשוב — זלמן שזר — ואמר לי: דויד, מדוע לא כתבת שבאותו בוקר דיברת עם דב ועם אליהו ועם סימה, וסימה סיפרה לכם שזיהתה את סטבסקי. מדוע לא כתבת זאת בספורש? אמרתי לזלמן: מה אתה מדבר? מה, אני יכול לכתוב דבר כזה? סימה אמרה, אבל אני לא ראיתי בעיניים לי. אז עכשיו החכם הגדול, בגין, רוצה ועדת־חקירה למשפט ארלוזורוב. איזה ועדת־חקירה? מי יכול להעיד? מי יכול לדעת? אני משוכנע שסטבסקי הרג אותו.

● **האם ידעת שסטבסקי נהרג מאוחר יותר ב„אלטלנה"?**

אפילו לא היה לי מושג. זאת היתה תקופה של הסתה נוראה, והמסית הראשי היה אחד שאת אולי מכירה אותו, בשם אבא אחימאיר. אבל אני מכיר אותו בשם אבא היישנביץ. הוא למד איתי באותה מחלקה בגימנסיה. הוא היה מאלה שבאו ללמוד מחוץ־לארץ, ובמילחמת העולם הראשונה נסע הביתה וחזר אחרי המילחמה. הוא גר אצלי במשך שבועיים והיינו ידידים. הוא היה בחור מוכשר מאוד, ואחר־כך הוא הקים את ברית הברזילים ונתפלגו הדרכים. הוא הסית את האנשים ואני אמרתי: הוא אולי הסית את סטבסקי, אבל בפועל הוא לא שלח אותם.

הזהרתי בזמנו את חבריי. אמרתי להם שאני לא מאמין שאבא אחימאיר עשה זאת; סימה ארלוזורוב ראתה רק את סטבסקי ואת חברו. הזהרתי אותם: את זה אבא אחימאיר לא עשה! ואמרתי את זה ליעקב, בנו, שישב אצלי במשך שלוש שעות — הם באו לעשות עלי סרט לטלויזיה, הם בטח ישדרו אותו אחרי מותי — אמרתי ליעקב אחימאיר: שתדע לך שאת אבא אחימאיר אני לא מערב. כן, הוא ידע לכתוב, הוא ידע להסית. הוא היה יוסי שריד כזה. ואני אוהב את יוסי שריד ומחשיב אותו, אבל הוא לא רצח את ארלוזורוב.

■ ■ ■

● **אם אנחנו עוסקים בתקופת רצח ארלוזורוב, בוא נחזור לאחור. מתי בעצם נקשרו חייך במיסגרת־פועלי־ארץ־ישראל?**

הקשר שלי עם ממא"י התחיל בתקופה של התבגרותי. לא רק במובן הגיל, אלא גם בגסיון. למדתי במחזור הרביעי של גימנסיה הרצליה.

● **מי למד איתך?**

למדו איתי האחיות של משה שרת, דב הוז, יוסף ברסלבסקי, יצחק אולשן המנוח, יונה בן־יעקב. כמובן, רובם הגדול כבר בעולם האמת. אחרי מילחמת העולם הראשונה למדתי בלונדון סקול אוף אקונומיקס ביחד עם משה שרת וצבי שורץ, התותן של עזר ודיין. ואז הפכתי בהכרה לסוציאליסט. אומר לך עוד משהו:

הכהן בהפגנה
„קיסינג'ר כתב לי שצדקתי..."

> **איך בגין יכול להתבטא כך כלפי הפלסטינים? איך הוא מדבר עליהם „חיות דו־רגליות", איזו מין שפה זו? עכשיו משתמשים בה כלפי עצמנו. זה מה שהביא לרצח של אמיל גרינצוויג - השפה הזאת!**

ראש פתוח, נדמה לי שדויד הכהן הוא אחד האישים המפוכחים ביותר במיפלגת העבודה.

■ ■ ■

● **דויד הכהן, כך עם ישראל ראה אותך בטלוויזיה אחרי הלוויתו של אמיל גרינצוויג. היית נסער ונרגש. אמרת שאתה אינך מכיר את הארץ שאתה חי בה.**

תדעי לך, רצח גרינצוויג לא דומה לשום אקט טרוריסטי. יכול להיות איזה

„אריק שרון – שגריר בזאיר!"

(המשך מעמוד 43)

מבלי שאקרא לכך סוציאליזם, במשך ש־לוש שנים, במילחמת העולם הראשונה, הייתי קצין בצבא התורכי, וזה היה מיבחן אכזרי מאוד. תתארי לעצמך, מתל־אביב הקסנה, הפוריטנית, הצנועה הגעתי פתאום לקורס קצינים. ישנתי על הריצפה עם לאומים שונים שבשליטת האימפריה ה־עותומנית. הייתי מפקד של עיר שנכבשה על־ידי התורכים ועברתי פאקולטה להו־מניות, שאחר־כך התגבשה אצלי להכרה סוציאליסטית.

כשנגמרה המילחמה נסעתי לאנגליה, וגרתי בדירה של שני חדרים עם משה שרת. ואז הצטרפה אלינו חברתו, צפורה, ואחר־כך הייתי העד היחידי בחתונתם.

ערפאת הוא קודבן שלנו. אז שאני לא אדבר אתו?

ציפורה היתה אחותו של שאול אביגור. בלונדון הצטרפנו לסניף של פועלי־ציון, שהיו מזוהים עם אחדות־העבודה בארץ. היכרתי באותה תקופה מהמנהיגות ההס־תדרותית רק את בן־גוריון, שגר זמן מה בלונדון ואת ברל כצנלסון, שבכל פעם שהגיע ללונדון היה מתגורר אצלנו ב־דירה.

במשך לימודי בלונדון התרכזתי בשני נושאים: כלכלה מדינית ולמידת האימ־פריה הבריטית. הבנתי שאני רוצה וצריך להשתלב בה ושגורלי להשתלב בה. את צריכה לדעת, שבעשר השנים שהייתי תחת שילטון תורכי לא חלמתי שתהיה סה מדינה יהודית. כשעליתי ארצה, בגיל 9, בשנת 1907, היו בארץ 40־50 אלף יהודים, רובם בערים הקדושות, והיו כ־מובן המושבות של הברון, ועוד נוסדו דגניה א' וכינרת.

● אתה בא, כמדומני, ממישפחה אמידה מאוד.

אני בא ממישפחה ציונית. אבי, מרדכי בן הילל הכהן, היה סופר ידוע, סוחר ותעשיין. אני לא רוצה להשתמש במילה עשיר, אבל הוא היה מאוד מאוד אמיד. בבית דיברו רוסית ויידיש, והיה לנו גם מורה לעברית. אני למדתי בחדר מתוקן, עם מורים שאבי העלה אחר־כך לארץ. לפני שעלינו מרוסיה, אבי ביקר כאן ש־לוש פעמים והחליט לעלות. כשהגענו לי־כאן, נטע אבי פרדס בראשון־לציון, ונעזר רק בעבודה עברית. אחר־כך בנה את ה־בית הראשון בן שתי הקומות בתל־אביב. הנאמנות של הישוב לתורכיה היתה אז בשפל. היינו אז תחת חוקי הקפיטולציה, והיה לנו נוח, כי נשארנו נתינים רוסיים. אבל לא הבין את הערבים ומינה בטעות את חאג' אמין אל־חוסייני למופתי בירו־שלים. אז אליהו כתב לי לנסוע למייד. נסעתי ושם היו אליהו גולומב ועוד חלוץ מארץ־ישראל, שמו היה לוי שקולניק, ו־עוד שני שומרוניקים. ארזנו נשק במרתף, תפסו אותנו על חם ועצרו אותנו. וזה גרם לי להפסיד שנת לימודים. אגב, ה־הסתדרות החזקה של הפועלים באנגליה השפיעה עלי ושבתה את ליבי.

בכלל, התפעלתי מהאימפריה הבריטית. הפקידות הגבוהה, שאחר־כך טעמנו אותה כמושבה של האימפריה, היתה פקידות משכילה, פקידות טובה, לא מושחתת, דוקטור רופין, גיסי, היה גרמני ונשאר נתין גרמני. כשהתחילה מילחמת־העולם הראשונה, היו צרפת אנגליה ורוסיה מצד אחד, גרמניה של הקיסר וילהלם ואוסטרו־הונגריה של פרנץ יוזף מהצד השני, ואר־טו־טו גם תורכיה עמדה להיכנס. חשבנו מה יהיה איתנו. אנחנו נתינים רוסיים והכסף שלנו ברוסיה.

נכון, חיינו מתפוחי־זהב שנשלחו ל־אנגליה, אבל השכל הישר אמר שצריך לתפוס אוניה ביפו ולנסוע לאלכסנדריה, שהיתה מושבה בריטית. הבריטים הרי ביחד עם הרוסים נגד התורכים. הכסף שלנו יגיע לאלכסנדריה. אחותי, רוזה גינוסר, שהיתה עורכת־הדין הראשונה ב־ארץ והתחתנה עם בנו של אחד־העם, הציעה שהם יסעו לאלכסנדריה ואנחנו נצטרף.

אבל לא! לא! המושג יורדים שאת ואני חיים אותו עכשיו לא היה, אבל היה ברור שלא נוטשים את הארץ! יהיה מה שלא יהיה, את הארץ לא עוזבים! היו רבים שעזבו. היה מצב קשה. אולי לאבא שלי היתה איזו רזרבה של כסף, אבל אנחנו לא עזבנו. והתורכים סחטו אותנו כמו לימון. כעבור שנה, בתחילת 1916, גייסו אותנו לצבא כבוגרי גימנסיה.

● יכולת לשלם כופר והשתחררת מהצבא.

לא עלה על דעתי שמפני שלאבי יש כסף, אוכל לנצל זאת. הרי תלמידים אח־רים מהגימנסיה לא יכלו לשלם כופר, ואני לא התכוונתי להניח להם להתגייס ולהישאר בבית. הלכתי לצבא התורכי.

■ ■ ■

● היכן היית כאשר נוסדה ההסתדרות?

הייתי כבר מבוגר וגרתי באנגליה, ו־בינתיים היתה המהפיכה ברוסיה, ואני מודה שבמשך כמה חודשים קסמו לי לנין וטרוצקי. אבל מתוך לימוד בספריה הבנתי שאצלי הדמוקרטיה קודמת לדיקט־טורה, ואפילו לסוציאליזם, ואני ידעתי שאחרי ארבע שנים בלונדון אני יכול לחזור הביתה. בסוף שנת לימודיי השלי־שית קיבלתי מיכתב מאליהו גולומב: „דויד תעזוב את הלימודים ותבוא לווינה לארון נשק." אז התחיל המאבק עם ה־ערבים. ברנר נרצח ביפו, טרומפלדור בתל־חי, היה פוגרום בירושלים וז'בוטינ־סקי נכלא. אמנם הנציב העליון היה הר־ברט סמואל, שהיה איש משכיל וליברלי, אבל באופן פסיכולוגי הם לא ידעו להת־מודד איתנו. הם לא ראו פרצופים כמו שלך בניגריה, בציילון ובגאנה. הם לא יכלו לקבל את זה שאצלנו יש תיזמורת סימפונית עם טוסקניני ויאשה חפץ. הם התפוצצו מבחינה פסיכולוגית.

אני ידעתי שאנחנו בארץ יכולים להי־קלט בבניית הארץ, והגה הגיעה עלית שלישית, והביאה את בת־דודתי רוזה כהן, האמא של יצחק רבין. עליה של אנשים משכילים, הרוצים להיות חוטבי עצים ו־שואבי מים, והתנועה הקיבוצית הלכה וגדלה. נוספו קיבוצים לכינרת ולדגניה, ונרכשו קרקעות על־ידי הקרן־הקיימת, ו־הוקמה חברת־הכשרת הישוב וחברות ל־אומיות אחרות, וצמחה מנהיגות עם בן־גוריון וארלוזורוב, ואני ידעתי שאני רוצה להשתלב בחיים הסוציאליסטים בארץ.

● היית בן־בית בביתו של הרברט סמואל באנגליה.

נכון, הייתי אוכל אצלו ארוחת־צהריים כל יום ראשון. את יודעת, אנחנו בתל־אביב הקטנה היינו מישפחה אחת קטנה. היכרנו כולם את כולם, ואדווין סמואל, בנו של הרברט סמואל, התאהב בהדסה גרזובסקי, חברתי מנוער. כולנו היינו חבו־רה אחת. חוה, אחותו של דב הוז ועדה, אשתו של אליהו גולומב, היו בקשרי שכנות, וכולנו למדנו בגימנסיה והיינו חברים במקהלה ושיחקנו כדורסל והת־רחצנו בבריכות של הערבים בפרדסים. היכרנו אחד את השני, וכשהדסה הת־חתנה עם אדווין, הייתי שם בן־בית. שני ארץ־ישראלים בגולה.

■ ■ ■

● ספר לי עד השתתפותך ב־מיפעל ההסתדרותי וב„סולל בונה".

כשהגעתי ארצה, כתב משה שרת מיכ־תב־המלצה לדויד רמז. וכך הייתי מרא־שוני סולל בונה בחיפה. היה ברור לי שמה שהאנגלים יכולים לעשות, אנחנו יכולים לעשות טוב יותר. לא רצינו לה־יות שכירים והקמנו את תנובה ואת ה־משביר ואת חברת־הביטוח הסנה. סה גל־חמנו על עבודה עברית ובמשק הממשלתי. באותה תקופה התאחדו אחדות העבודה עם הפועל הצעיר והקימו את מיפלגת־פועלי־ארץ־ישראל, ואני הייתי פעיל ב־מיפלגה. לא כפקיד, אלא כמנהל בסולל בונה, עם דבקות במטרה, מתוך שיקולים שלי.

אני אגיד לך דבר, סולל בונה הוקם ב־1923, וב־1927 פשט את הרגל, בלי חוכ־מות. היתה תקופה קשה בארץ. היה מש־בר כלכלי וחוסר־עבודה והיתה קבוצה שעובה את הארץ בחזרה לרוסיה. לי אישית הבעיה לא היתה קשה. בנק לאומי של היום נקרא אז בנק אנגלו־פלסטינה, והמנהל שלו היה הולנדי בשם הופיין. הוא גר אצלנו בתל־אביב בקומה השנייה.

כשפשט סולל בונה את הרגל, הוא קרא לי ואמר לי: „מנהל הבנק בחיפה, קלרמן, יצא לפנסיה, אחד, נתן, יהיה המנהל, ואתה תהיה הסגן." אמרתי שאני לא מבין בבנקאות. „אבא שלך הוא מרדכי בן הילל הכהן, פבזנר — שהוא האח של אמא שלך ונשוי לבת של אחד־העם הוא הדוד שלך, בחיפה יש עשרת אלפים יהודים, ושני יהודים חברים במועצת־העיר. שב־תאי לוי ואתה, לצד עשרה ערבים. אז אם אתה תהיה סגן־מנהל, זה גם טוב בשביל הבנק. מה אתה שואל אם אתה מתאים? כמה אתה מקבל בסולל בונה? 9 לירות? בן־דודך, אליהו לבונטין, ש־עובד בבנק כבר עשר שנים, מקבל 40 לירות. אתה תקבל 30 ותתקדם. אתה בחור צעיר." ואז הוא אמר שלוש מילים שנתנו לי צביטה בלב: „תהיה יותר טוב."

באתי לירושלים, אמרתי לגיסי, ארתור רופין, שאני מתעצל לנסוע לתל־אביב. אם יראה את הופיין, שיאמר לו שאני לא רוצה להיות יותר טוב, ונשארתי ר־התחלתי את סולל בונה מההתחלה. מרכזו עבר לתל־אביב. המהנדס הראשי של ה־בריטים היה גובל. הוא שיתף איתנו פעו־לה ובמקום לבנות את הכביש מעכו לצפת, בנינו למעשה את כביש יבניאל־כינרת. וכך, לאט לאט, עשינו והתגברנו והקמנו מחדש את סולל בונה ואחר־כך את כור.

● היית נשוי באותה תקופה?

בשנת 1930 התחתנתי עם אשתי, אם ילדיי, רות. רות נפטרה ב־1945, התחתנתי עם הסופרת ברכה חבס. היא נפטרה ב־1968. ב־1969 התחתנתי עם אשתי הנו־כחית, ציפורה. אף פעם לא התחתנתי עם חתיכות. אשתי הראשונה היתה בת גילי, 33, כשהתחתנו. ברכה היתה בת 45, וגם ציפורה כבר גירשה שלושה בע־לים כשהתחתנו.

■ ■ ■

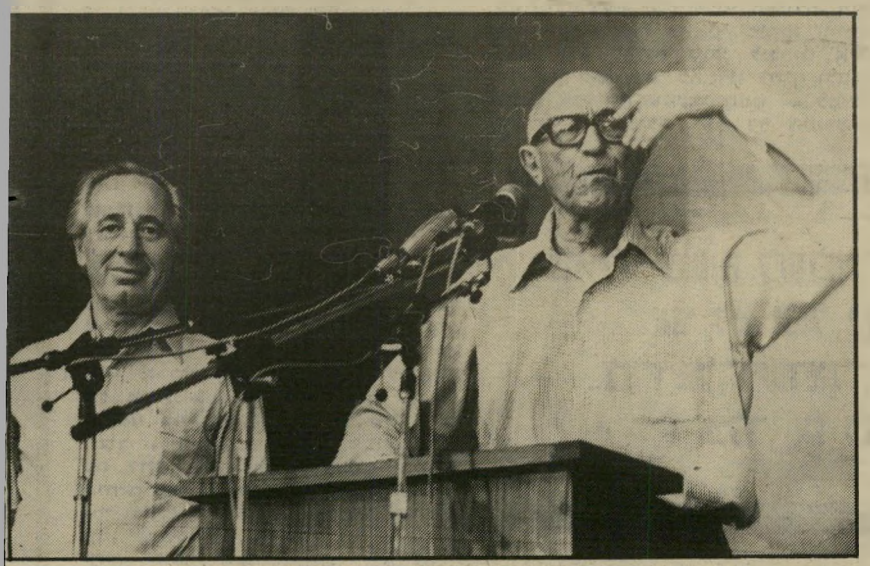
● אחת התקופות המפוארות בחייך היתה תקופת היותך שגי־ריר ישראל בבורמה. בורמה היתה אז ארץ בלתי ידועה, רחוקה וני־דחת. נאלצת לעזוב את תפקידך כחבר־כנסת כדי לנסוע לבורמה. מדוע הסכמת?

אחרי שהקמתי את סולל בונה, הייתי מעורב כל הזמן בפעילות בהגנה, במח־תרת ששיתפה פעולה עם אנגליה בדבר הזה שיזעזע את העצבים של כ"ג יורדי הסירה. שירתתי את הסוכנות היהודית שבראשה עמד אז ורע כמו משה שרת.

מובטח משחת שאין כמוהו. הוא מלמי־ג'לארדר. אנחנו צריכים לחת לו גישפר צבאי?

והייתי חבר־כנסת. במחצית השנייה של 1953, אחרי שיחה של חמש דקות עם בן־גוריון ושרת, הם אמרו לי: דויד, הת־פטר מהכנסת ולך להיות שגריר בבורמה. אמרתי להם שאני אתפטר מהכנסת ובי־נתיים אחד יקפוץ במקומי. ביקשתי זמן לחשוב, אמרתי שאני צריך לדבר עם ברכה. החלטתי לקבל את התפקיד. הייתי

(המשך בעמוד 62)

הכהן עם פרס

„אילו ידע שימעון שהמפלגה תנצח בראשות נבון, היה מוותר!"

הכהן עם שרת

„גרתי עם משה שרת וציפורה בדירה אחת. הייתי עד יחידי בחתונתם"

נער־השעשועים והקוקאין

נאשם שחר רשטר
„בהרחה, בהזרקה ובעישון...״

אפילו לספסל־הנאשמים לוה חגי שחר על־ידי יפתפיה זר־הרת. הגבר הממושקף והנאה מוכר היטב בחוגים הנוצצים של תל־אביב. במשך שנים הוא נהג להס־תובב במסיבות ובמועדונים־יוקר־תיים, ורכש לו הרבה חברים ו־חברות.

בשנים האחרונות עסק בקבלנות, אך נפצע מלבנה שנפלה על ידו, ונאלץ להפסיק לעבוד. הוא אסף את כספו, אמר שלום לידידו, ונסע לחפש את עצמו בהודו.

בגואם פגש את הלן, צעירה אנגליה, בלונדית ודקת־גיזרה. היא היתה נשואה לגבר ארגנטיני ו־התגוררה איתו בגואם.

חגי והלן התאהבו ולאחר זמן קצר עברו לגור יחד.

סם של עילית

כאשר הגיע יום־הולדתה של הלן, הציע חגי כי יסעו יחדיו לישראל, והוא יציג אותה לפני הוריו. בדרכם מהודו התעכבה הלן באנגליה כדי לבקר את מישפח־תה, וחגי נסע להולנד.

הוא חזר לישראל בספטמבר 1982, ונעצר אחרי ימים ספורים. במיזוודה ששלח מהולנד לממ״ן נמצאו כ־63 גרם קוקאין. כאשר בא חגי לקבל את המיזוודה חיכו לו כבר אנשי מיחלק הסמים. הם מצאו את הקוקאין ועצרו את ה־צעיר.

כמות זו של קוקאין נחשבת מיסחרית, וחגי נעצר עד לתום ההליכים. מכיוון שנתפס על חם, הודה באשמה. סניגורו, מוטי שו־רר, טוען בימים אלה לעונש.

הטיעון העיקרי של הסניגור הוא בעניין מהות הקוקאין. בניגוד לכל הסמים האחרים, קוקאין נח־שב מאז ומתמיד כסם של העי־לית. צרכו אותו סופרים ויוצרים, ורקמו סביבו מיתוסים.

מחירו של הקוקאין גבוה יחסית לסמים אחרים, והמשתמשים בו נמנים עם שכבה שונה מזו של המשתמשים בהרואין, למשל. מוס־כם על הכל כי סם זה אינו ממכר גופנית, אלא נפשית בלבד. המכו־רים לו טוענים כי הוא מחדד את החשיבה ומשפר את יכולת הביצוע ואת הכושר האינטלקטו־

הוא טען: זה נועד לשימוש עצמי

אלי. מכיוון שהשפעתו פגה במהי־רות, יש צורך לשוב ולהריח או־תו לעיתים קרובות ביותר.

בישראל היה סם זה נדיר עד לזמן האחרון. מחירו היקר והש־פעתו הקצרה הרתיעו את המש־תמשים הישראלים הרגילים. רק לאחרונה החלו לייבא אותו לישׂ־ראל, ולפני כשנתיים נתפסו כמה מראשי העולם־התחתון במלון רמ־דה בתל־אביב כשהם משתמשים בסם.

כל רבע שעה — שורה

אולמו של השופט אורי שס־רוזמן נראה כמועדון של ה־יפים והיפות. הלן, חברתו של חגי, שבאה אחריו לישראל ומת־גוררת אצל אחיו, אינה מחמיצה שום ישיבה. איתה היו כמה מ־ידידיו וידידותיו של העציר. אחת מהם, עיתונאית, הזילה דמעות כאשר חשבה על גורלו של חגי שיישלח לכלא. כולם הסכימו כי הוא בחור נחמד.

התובעת, שרה דותן, מנסה ל־שכנע את בית־המישפט כי הנאשם הבריח את הכמות הגדולה של הסם לישראל, כדי למכרו ולעשות רווחים. חגי וסניגורו מנסים לשכ־נע את השופט כי הכמות היתה מיועדת לשימושו העצמי של ה־נאשם.

כדי להוכיח את הנקודה הזו, הביאה התביעה את סנ״צ אריאל צבי, מומחה של מישטרת־ישראל לסמים. העד סיפר על צורות ה־נטילה של הקוקאין. מסתבר כי את הסם האציל ניתן לשאוף ל־ריאות דרך האף. כדי לצרוך אותו כך, נוהגים לפזר שורות של האבקה הלבנה על משטח חלק כמו זכוכית או ראי. מחלקים את השורות בסכין גילוח ושואפים אחת אחר השניה. דרך נוספת לשאיפה היא בעזרת כפית קטי־טונת המיוחדת לכך. בעזרת ה־כפית מגישים את האבקה אל האף ושואפים אותה.

נאשם שחר וחברתו הלן
„משפר את הביצועים...״

יש עוד דרכים לצריכת הסם. לדברי המומחה, אפשר לעשן את הקוקאין כשהוא מעורב בסיגריה של מריחואנה. אבל קוקאין ה־נצרך בעישון הוא מסוג שונה במקצת מזה הנלקח בשאיפה.

המומחה ציין כי כאשר מריחים קוקאין אפשר באופן תיאורטי לש־אוף כל רבע שעה שורה. אין הצטברות של המנות, וההשפעה עוברת אחרי זמן מה. הקוקאין נותן למשתמש הרגשה שיש לו יכולת ביצועית של סופרמן.

חקירה נמרצת ומקיפה

המחלוקת העיקרית בין ה־מומחה המישטרתי ובין ההגנה היתה בשאלה מהי כמות יומית ל־משתמש. לדברי עד־התביעה כמות של כ־1.4 גרם קוקאין או אפילו פחות היא כמות קטלנית. הסניגור, בחקירה נמרצת ומעמיקה, הצליח להביא את העד להודות כי יש משתמשים הנהוגים להשתמש ב־אופן קבוע ביותר מגרם ליום במשך תקופות ארוכות.

אם אמנם צרך חגי יותר מגרם אחד ליום, יתכן שהכמות שהביא היתה צריכה להספיק לשימוש לחודשיים. אבל לטענת התביעה אפשר לחלק את הכמות שייבא לכ־1000 מנות. ולכן עמד הנאשם להרוויח על הסחורה כ־5000 דולר. ההבדל בין עונש המאסר המוטל על אנשים המייבאים סם לשימוש עצמי ובין זה המוטל על סוחרי־סמים הוא עצום.

שימוש אישי בלבד

חגי קנה את הסם באמסטרדם. לדברי עד־התביעה, כדי לקנות כמות גדולה כל־כך, יש צורך בקשרים עם הסוחרים הגדולים. אדם שאין לו קשרים איתם, ו־ינסה לקנות סם בסכומים כאלה, ירומה ללא ספק על־ידי העבריינים בהולנד. „יש חיץ בין השיווק הקימעונאי והשיווק הסיטוני בהו־לנד, ויש צורך לעבור אותו. למי

התביעה טוענת: זאת היתה כמות מיסחרית

שאין קשרים טובים נכונו הפת־עות רעות. רבים הסיכויים שימכר לו תחליף בעל צבע לבן, או יגנבו את כספו ולא יתנו לו מאו־מה בתמורה,״ אמר המומחה.

הסניגור עומד להביא מומחה מטעמו כדי לשכנע את השופט כי מדובר באדם שהביא אתו את הסם הדרוש לו לתקופת שהותו בישראל.

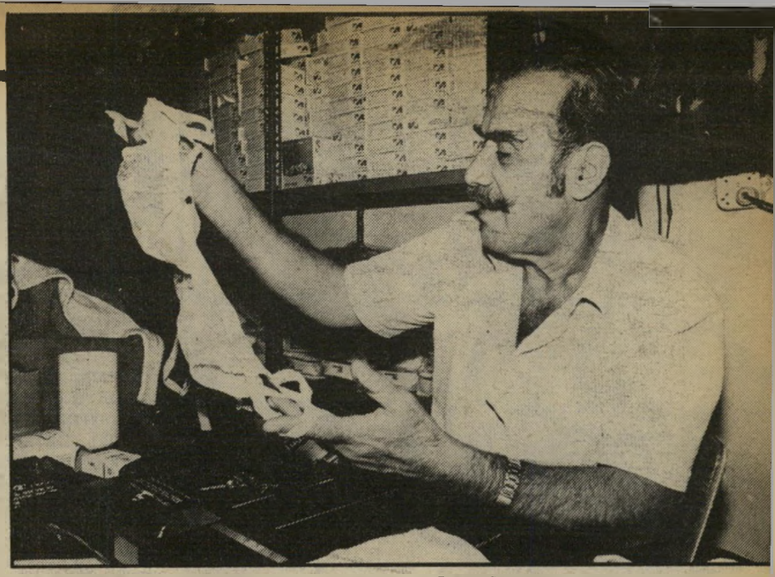

סניגורים שורר ושקר
„מחדד את החשיבה...״

תובעת דותן
„קשרים עם העולם התחתון...״

חזיות בזיל הזול

ניסים בבצלאל

הוא בעל חנות חזיות ברחוב המלך ג'ורג', אצלו ניתן למצוא חזיות מכל הסוגים, המינים והגדלים, תוצרת הארץ ותוצרת חוץ, והמחירים מצחיקים — 150 שקל עבור כל חזיה.

תגורות־בטן — הכל בזיל הזול. אני ער־בד על מתח רוחים נמוך ולכן אני יכול למכור בזול. זאת כל התורה.

החכמות יודעות איפה לקנות

צרי הכד חדש, סחורה א"א. אין דסקטים. תראי, חזיית סרוגף סופר־מודרנית ב־150 שקל. חזיה הנרי ה־8 טובה מאוד ב־200 שקל. תגורות־בטן אלסטקס ב־250 שקל. בחנות אחרת כל זה עולה כפול. כשאני קונה חזיות, אני קונה רק פירמות ידועות, אחרת זה לא שווה."

יש פה חזיות גדולות ורחבות, המחזי־קות גם חצי בטן, עשויות מבד כותנה בכל המינים הגדלים והצבעים המעורבים שם ביחד, ולבחור.

"הנשים הכי עשירות והכי אריסטוק־רטיות באות לפה," אומר חיים. "הן ה־פיקחיות שגילו את המקום. והעם קונה במה שנקרא "החנויות הסובות". אצלי אפשר להרכיב סט תואם של תחתונים וחזיה ב־200 שקל. מה זה היום, זה לא כסף! איפה עוד מוצאים היום תחתונים שכאלה ב־50 שקל?

גם עשירות

באות לפה, אומר חיים ניסים. הן הפיקחיות שגילו את המקום, בעוד שהאחרות קונות בחנויות "הטובות", ומשלמות פי שניים ויותר. לניסים יש קונות קבועות שבאות אליו כבר שנים.

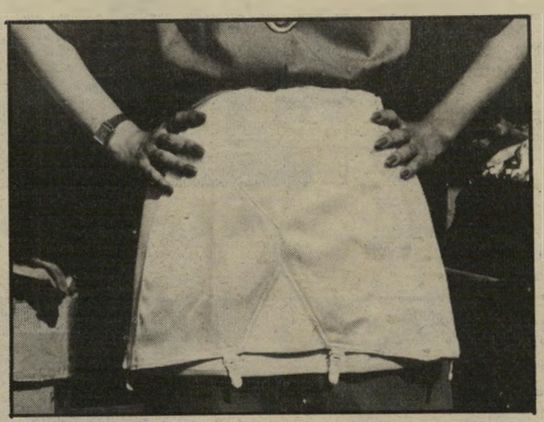

תוצרת חוץ

הכל סוג א"א. "אני קונה את הסחורה בזול מחנויות לבבני נשים המחסלות, ואז אני יכול למכור במחירים מצחיקים," אומר חיים. חזיה אצל חיים עולה 150 שקל וזוג תחתונים 50 שקל בלבד.

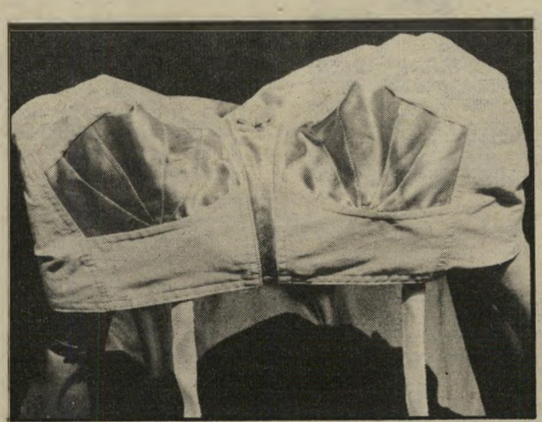
חזיות. מי לא צריכה חזיות? בעלות החזה השופע וקוקות לסומך נופלים, בעלות החזה הביניוני זקוקות בחורף לחזיה לחימום, השטוחות רוצות ויכולות למצוא מילוי. כל אחת ושדיה היא.

המקום שכובש לאחרונה את נשות תל־אביב הוא דוכן החזיות בזיל הזול שבשוק בצלאל, ברחוב המלך ג'ורג' 15. בסימטה מצד ימין. שם, אצל חיים ניסים, אפשר למצוא חזיות מכל הסוגים, המינים, הצב־עים והגדלים, תוצרת הארץ אך בעיקר תוצרת חוץ.

מחזיק בטן

או, במילים אחרות, תגורות בטן המחזיקה, מיישרת ומלחיצה את הבטן. הנומי חזק ועבה ועוזר לשמנמנות להיראות רזות ובעלות גיזרה.

תומך נופלים

לנשים בעלות חזה שופע ובטן רפוייה: זה מחזיק ומייצב הכל, ועשוי בד כותנה וסאטן. המחיר 150 שקל בלבד, כי הביקוש מועט.

צרפתי

וחמיכי הם מיכנסי תח־תונים בסיגנון חגורת בטן קלה, שהיא גם יפה וגם יעילה.

ליד הקופה יושב חיים ניסים, גבר כבן 60, שעל אף שמו, הנשמע כמזרחי, הוא יליד רומניה. חיים הוא סיפור בפני עצמו. הוא הגיע לישראל בגיל 16 והת־חיל את דרכו כשוסף כלים במיסעדה. אחרי זמן־מה החליט שזה לא עתיד בש־בילו, ונהיה חלבן. כשהיה חלבן, נוכח לדעת שמזה לא יתעשר והחליט לנסות את מזלו בתור שוסר. משוסר הפך למסגר וממסגר שינה את עיסוקו והפך לסוחר עתיקות ביפו. אחר־כך החליט שהפינה הכי טובה היא בשוק בצלאל וכאן הוא שוכן לבטח כבר 24 שנה.

איך זה שהחזיות כל־כך זולות? משהו פה לא בסדר. "הכל בסדר," הוא אומר ומרים יד כדי שאהיה בטוחה. "אני אסביר לך, זה פשוט מאוד. אני מחפש חנויות ללבני נשים שמחסלות, ובתקופה האח־רונה יש הרבה מאוד כאלה, ואני קונה את כל הסחורה שלהם, תחתונים, חזיות, וסאטן, העולות בסך הכל 150 שקל, כי הביקוש הוא מועט. אין הרבה נשים ה־זקוקות למין דבר שכזה.

החזיות שם נמצאות בערימות־ערימות, וכל מה שצריך זה זמן וסבלנות, לבחוש ואיפה מודדים את כל האוצרות האלה? יש מקום, בודאי, והוא מצביע על שני תאים סבירים, שווילון סוגר עליהם. אבל אין כאן תיקונים, אין הגדלות או הק־טנות, אין תופרת.

נכנסת גברת בגיל העמידה. כשהיא רו־אה שעושים על חיים כתבה, היא אומרת: "תכתבי שאני קונה אצלו המון שנים, מאז שהוא פתח. אני מרוצה ונאמנה ל־חזיותיו. תמיד אני עומדת איתו על ה־מקח ותמיד בסוף הוא עושה לי הנחה. ואם אני באה הביתה ומוצאת שהחזיה קטנה או גדולה, הוא מחליף לי. הוא מחליף לכולן."

כדאי לבוא, לראות, למשש ולבחוש. גם זה כיף. אפשר למדוד וגם להחליף, ובכלל — מה רע להביא שני זוגות תח־תוני ביקיני לחברה ליום־הולדתה, כשכל ההוצאה היא 100 שקל בלבד, והמתנה יפה ושימושית?

במכירת סוף העונה יכולות נשים לקנות בחצי המחיר את הדגמים ששימשו את הדוגמניות בתצוגות

מי מפתח מאופנאי צמרת כמעט כולן.

כיכר המדינה, חלון־ראווה יוצא־דופן בסיגנון אירופי. משהו אחר.

בובה ועליה דגם אחד בלבד, עשוי בקפידה רבה. הבד מטיב מעולה, הסגנון צרפתי עם נטיה קלאסית וסממן אופנתי יוקרתי וגם יקר. מאחוריו עומד מעצב האופנה עודד פרוביזור.

אשה עוברת, מסתכלת ולעיתים אחזרת אומץ, נכנסת, מתרשמת מקרוב ולפעמים גם מודדת.

קולקציה בחצי המחיר

גם אם הבגד מוצא חן בעיניה, וגם אם הממון בידיה, לעיתים היא חסה על כספה ולא קונה. למי שאין תקציב, אין בעיות והיא יוצאת בלב כבד וממשיכה לחשוב על מה שראתה ואיך נראתה.

אבל, החדשות האחרונות והחמות ביותר הם שלכל יש פיתרון. קצת סבלנות, וכל מה שראיתן יוצע למכירה במכירות סוף העונה, המתקיימות פעמיים בשנה.

חצאית במאתים דולר

הנשים שהתמזל מזלן ומידתן היא בין 38 ו־40 יוכלו לזכות בשלל הראוותני והיקר המוצע למכירה ב־50% הנחה. וחצי המחיר הוא באמת חצי. זוהי הזדמנות נדירה להתלבש בבגדיו של מעצב מפורסם במחיר שאין שני לו.

מכירת החורף מתחילה באמצע חודש פברואר והאפשרויות רבות.

לדוגמה, שמלת קרפ צמר בצבע שנהב בסגנון קלאסי, לאשה האוהבת להתלבש טוב, מעריכה מהי תפירה ומבינה בגיזרה ובאופנה. מחירה 290 דולר. זוהי שימלה היכולה לשמש אותך כמה וכמה עונות, והיא תיראה תמיד איכותית, אופנתית ומרשימה. לאוהבות החצאיות הרחבות מוצעת חצאית טוויד בצבע חמרה, שמחירה 200 דולר.

לאלה המעדיפות מיכנס טוויד בז', חתיכי וקלאסי, בגיזרה ישרה עם חפתים — גם זה נמצא בקולקציה, במחיר של 150 דולר.

אפשר לצרף לפריטים אלה חולצת קרפ ז'ורז'ט עם קפלונים קטנים בחזית, במחיר 200 דולר, או חולצת סטאן בצבע בריק עם צווארון ועניבת פרפר בסגנון החתול במחיר 150 דולר.

„אופנת עילית", אומר עודד פרוביזור, „מתחיילם להבין בגיל ובמעמד מסוים, ומעמד זה גם כסף. אשה היכולה להרשות לעצמה להתלבש באופנה עילית לא תוכל לחזור ולרדת ולקנות קונפקציה. זה כמו לרדת ממכונית מרצדס למכונית מיני מיינור."

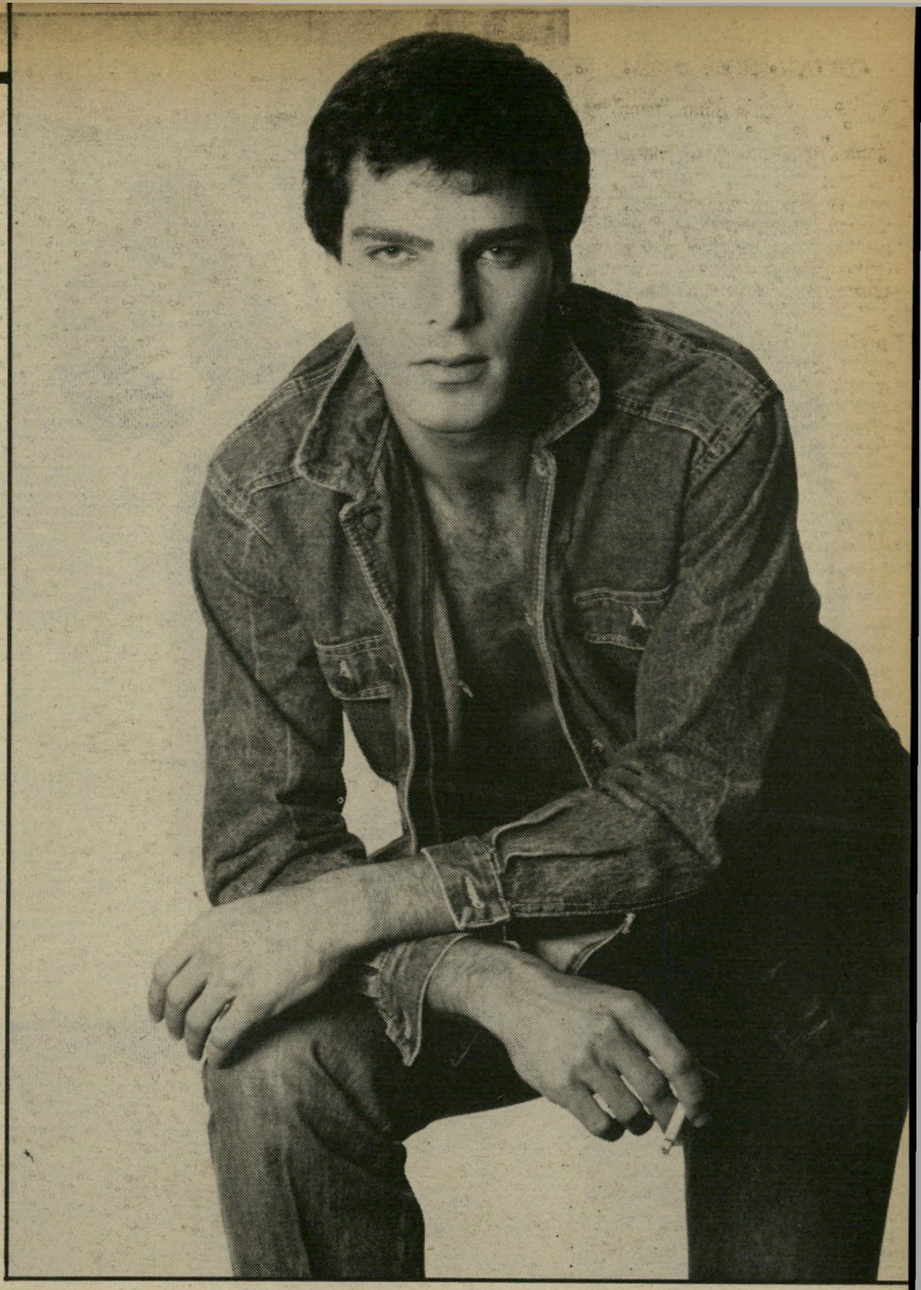
בעלות 38/40 כמו פנינה הראל (מימין) וקתרין טל־מור (משמאל) יכולות לקנות את שמלות המשי, חליפות הטוויד וחולצות הקרפ־ז'ורז'ט של האופנאי עודד פרוביזור. בחצי המחיר במכירות סוף־העונה המתחילות בקרוב. **צילומים: דרורה זיכרוני** ■

הוא יהלומן. הוא דוגמן. הוא גר עם אמו ואחותו התאומה. הנשים מתות עליו וגברים מסוימים מנסים לחזר אחריו

עם חברה נאווה חן. אחרי כמה חודשי חברות צמודה הם החליטו שאין להם עתיד משותף, נפרדו, אך נשארו ידידים. היום הוא מעדיף יחסים לא קבועים עם בנות 18 וגם 30.

יהלום של דוגמן

מה עדשים האנשים בתקופה משבר כלכלי ואינפלציה? מה־פשים עוד עבודה, עוד משכורת, וכסף נוסף.

אחד שהתחיל את דרכו ועלה כמטאור בשדה צילום־האופנה הוא קמיל נייקרג, הישראלי ההולנדי. הוא גבר בעל יופי נדיר, עיניים כחולות־ירוקות, פה חושני וגוף של אפולו. מה אפשר לעשות, גם גברים נולדים לפעמים מושלמים. התאום הזה (יש לו אחות תאומה בשם ברמה) הוא בסך הכל בן 24. את החצי הראשון של חייו עשה באמסטרדם, ועם מות אביו, ההולנדי, שהיה יהלומן מכובד וידוע החליטה האם הישראלית לחזור לחיק המישפחה בישראל.

מחזר אירופי

את לימודיו הוא סיים בישראל, ובצבא שרת כמפקד צוות תותחנים, אבל הוא בכל זאת נשאר אחר. הוא עדיין חי במנטליות אירופית. הוא עדין ו־מגומס, ועד לא מזמן הוא אפילו פתח דלתות לנשים, וחיזר ב־פרחים. אך הוא החליט שהבחורות בארץ מזוכיסטיות ואינן מעריכות מספיק יחס נאות.

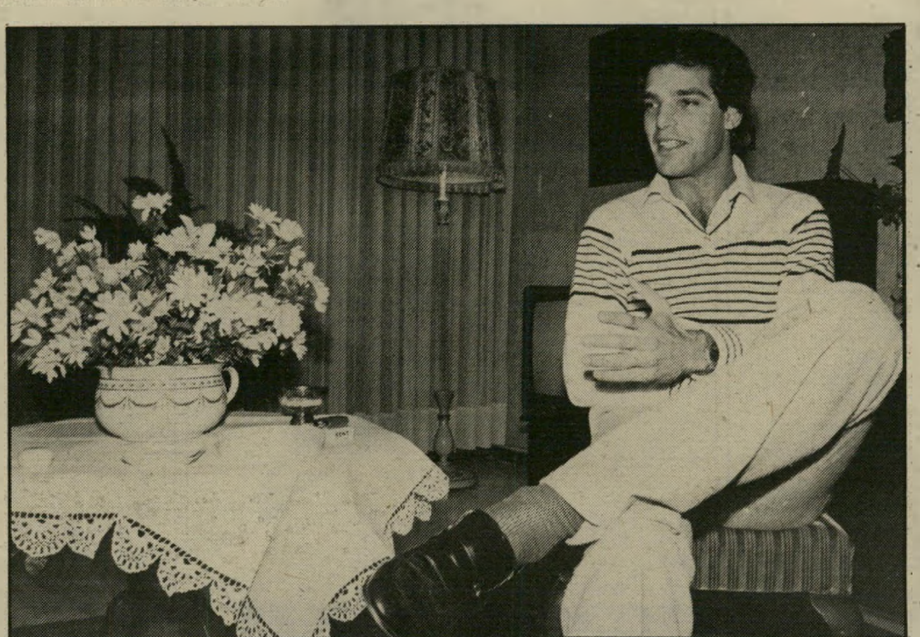
לפני שנתיים, כשחזר לישראל מטיול ארוך בארצות־הברית, הח־ליט ללכת בדרכי אביו ולהשתלב בענף היהלומים. „כדי להיות טוב במיקצוע הזה צריך להיות סבלני וללמוד אותו מתחילתו ולעומקו. לוקח כמה שנים עד שיהלומן הופך ליהלומן רציני. בשנתיים האחרונות אני מתמחה במיון.

„ענף היהלומים נמצא בשפל. זוהי תקופה קשה לכולם. משכו־רתי אינה גבוהה, ולכן החלטתי לנצל את שעותי הפנויות ולהצ־טלם.

„תמיד אמרו לי שאני בעל הופעה מושכת ושאני נראה טוב. אבל אני צנוע מכדי להגדיר את עצמי כיפה. שחצנות אינה התכונה האהובה עלי. אני רוצה שיתייחסו אלי בזכות אופיי ולא יופיי.“

תחביב וכסף

לפני כשנה התחיל קמיל את דרכו בעולם האופנה. „פניתי לצלם שהכרתי, שמו יוסי קורן. הוא צילם אותי וראה שאני מצ־

אצל אמא מה רע לגור עם האמא? היא מכינה אוכל, מכבסת, מגהצת, והכי חשוב — ממיינת את הטלפונים של כל החתיכות המפגיזות את הטלפון בבית. „אני גר עם אמא,“ אומר קמיל, „מפני שקשה לגור היום בדירה שכורה וגם להחזיק מכונית, זה חסכוני.“

מסיבת הפתעה

ליום הולדתו של ג'ק. קמיל יפה התואר הוא אורח מבוקש במסיבות. שערכו רחל"ה ויזהר בוכמן, חבריו של שחקן הכדורסל ג'ק צימרמן צילום. הוא אינו מרגיש נוח על הבמה, הוא אומר ומוסיף, „אני לא משקיע את כל חיי ומרצי בדוגמנות. הצילום עבורי זה תחביב וכסף."

טלם טוב. הוא דאג להודיע לצלם יקי הלפרין שיש פנים חדשות בשטח האופנה, ויקי התחיל לצלם אותי. היום יש לי נסיון ואיני פוחד בהמצלמות וגם לא חושש מביקורת. למדתי לחיות עם זה.

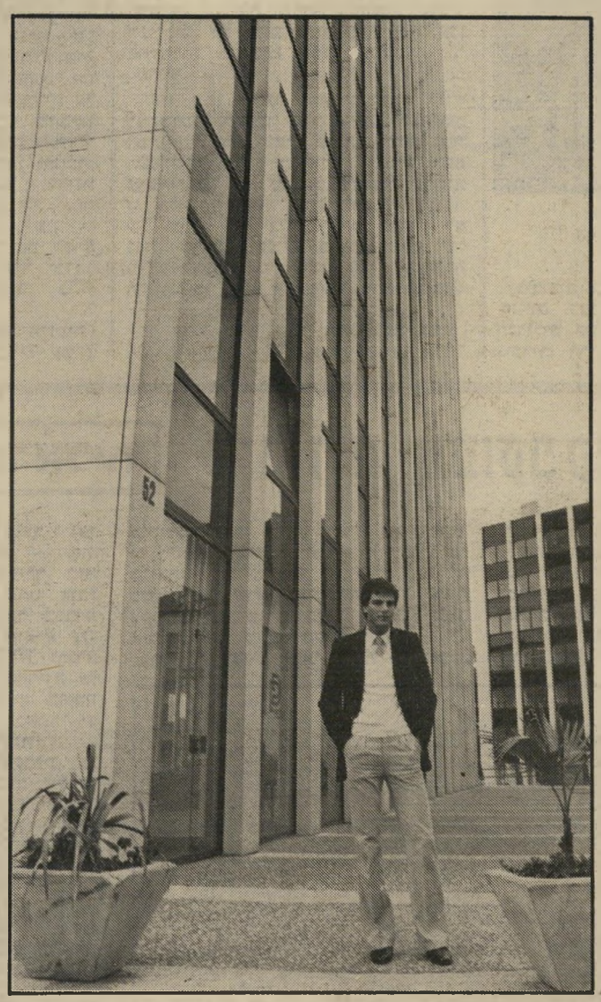
„אני לא דוגמן מסלול, כי אני לא מרגיש נוח על בימה כשכל האנשים מסתכלים עלי. אני לא דוגמן בנשמה. אני לא משקיע את כל חיי, מחשבותי ומרצי ב־עבודת הדוגמנות. עבורי צילום זה תחביב וכסף. הצלמים המכי־רים אותי יודעים שאני עובד כל יום עד ארבע אחר־הצהריים, ואם רוצים לצלם אותי, התנאי הוא — רק אחרי שעות העבודה.

„אני פוחד שיחשבו שאני הר־מוסכסואל. מי שמכיר אותי או מי שידבר איתי יידע מייד שאני לא הומו. לא מפריע לי ששאר הדוגמנים הם כאלה. אני לא מזל־זל בהם. כן, ניסו להתעסק איתי, אך תגובתי היתה חדה וחלקה. אמרתי להם שאני סטרייט והם הבינו. הומואים הם טיפוסים עדי־נים, מבינים ולא לוחצים."

אוהב בחורות ומוסיקה

„אני אוהב בחורות. אין לי חברה קבועה. לא מזמן סיימתי פרשה. כרגע טוב לי לבד. אני יושב בכיף בבית ומתפנה לאהבתי — המוסיקה. אני מנגן על אורגן ופסנתר או מאזין למוסיקה."

קמיל יושב לו בדירת אמו, הניה, בשיכון בבלי, שם הוא מת־גורר עימה ועם אחותו. האם, אשה יפה ומטופחת, בהירת שיער וגבר־קמיל אינו מופיע כדוגמן מסלול, בתצוגות אופנה, אלא רק כדוגמן של שוקן הכדורסל ג'ק צימרמן

ליד הבורסה

שהיא ביתו השני, מבלה קמיל כבר שנתיים, שמונה שעות בכל יום. בדרך זו הוא הולך בדרכי אביו היהלומן. צילמה: דרורה זיכרוני ■

דוגמן בפעולה

קמיל מצטלם עם מיטב הדוגמניות, הישראליות וזרות, אצל צלמי האופנה המפורסמים ביותר, אך לא שוכח לרגע שעתידו הוא בענף היהלומים.

שמוק באדמה

(המשך מעמוד 27)

האיתור שחל בתיק זה במתן פסק־הדין."

גיטה רייטלר עירערה על הח־לטה זו בבית־המישפט המחוזי, ועירעורה התקבל. היא קיבלה את הזכות להישאר במרתף־המריבה. אז פנה שטרנשוס לבית־המישפט העליון.

בקשתו של הפסל, באמצעות עורך־הדין ישעיהו פריבס, נידונה לפני נשיא בית־המישפט העליון, השופט משה לנדוי. בנובמבר 1981 דחה השופט לנדוי את עירעורו של משה שטרנשוס, ופסק לטר־בתה של גיטה רייטלר.

המתמחה הפך שופט עליון

מה הם אומרים היום? כיצד קרה שהם נסחפו לפרשה ארר־כה זו? שופט השלום יהושע אברבך אמר להשולם הזה: „ידעתי מראש שגם אחרי שאכתוב את פסק־הדין שלי, ילכו הצדדים ל־בית־המישפט המחוזי. חשבתי על זה כשהכנתי את פסק־הדין."

עורך־הדין פריבס גילה: „רבים מהמתמחים במישרד שלנו למדו את המיקצוע על התיק הזה. כש־התחלנו לטפל בתיק הזה של שטרנשוס, היה יהושע שיינבוים מתמחה אצלנו. כשהתיק הסתיים, הוא כבר שופט בבית־המישפט העליון.

„זה לקח קצת זמן. היו פה מאות תאריכים. הישיבות נידחו מחצי שנה לחצי שנה."

בדקתי, מתוך סקרנות. מה קרה בתיק זה במשך 12 שנים בלבד, בין 1956 ו־1967: במשך 11 שנות התדיינות. מתוך 34, פנו הצדדים לא פחות מ־8 פעמים לבית־ה־מישפט העליון, 15 פעמים לבית־המישפט המחוזי, ו־4 פעמים ל־בית־מישפט השלום; זה לא כולל את מאות הישיבות בבית־מישפט השלום בתל־אביב בתיק נוסף ש־נפתח בשנת 1963.

„אוצר אישי מרגש"

עורך־הדין ד"ר אנקוריון, ש־ייצג את בעלי המרתף, האגודה הצרכנית השיתופית, לא יכול להס־ביר כיצד זה קרה שאזרחים מבו־גרים ומכובדים נסחפו לקרב על דבר שלא הצדיק את הדבר. הוא מחזיק עדיין בכל תיקי הפרשה. „זהו אוצר אישי מרגש. איך אנשים אלה נדבקו מהדיבוק הזה של המרתף? איני מבין."

פרקליטה של גיטה רייטלר, עורך־הדין שלמה תוסיה כהן, סי־כם את הרגשתו בכמה מלים: „זה היה קרב מרתק, לא התעייפ־תי. רק שזה נמשך יותר מדי זמן. זה היה צריך להיגמר תוך חצי שנה."

הציירת גיטה רייטלר, הממשי־כה ללמד ילדים באולם־המריבה, הגיבה: „אני הייתי הנסגעת ה־יחידה מכל הפרשה. זה היה מקום הפרנסה היחיד שלי. למשה שט־רנשוס היה מקום אחר לעבוד בו. אותי הטרידו. בכל השנים האלה נאלצתי לעזוב את עבודתי וללכת לבית־המישפט. ואתה רו־אה? אחרי כל השנים האלה אני פה!

המאבק הסתיים? לא בטוח. כתב השופט לנדוי בהחלטתו: „בינתיים הגיע משה שטרנשוס לגיל שמעל ל־80 שנה, אך עדיין כוחו עימו להילחם על האולם הנידון."

מרסל זוהר ■

נמר של עיר

חוט צמר ועט ספרותי ✷ איפה תעודת קצטניק של אהרון אפלפלד? ✷ יחסים משתנים נוסח שאו ✷ שיריה של מאיה בז'ראנו ✷ מיכתבי־אהבה נסתרים

מקור

מה זה?

האם ראה מישהו מקוראי הסיפורת הישראלית כרטיס־ביקור שעליו רשום: „א"ב יהושע, סופר", או „פינחס שדה, סופר"? באחרונה זכיתי לראות כרטיס שכזה, עליו היה רשום: „לבנה מושון, סופרת, עיתונאית, עורכת, רח' המקור 5, רמת־גן 52561, טל. 707058־03". לכרטיס־הביקור גלוה כרטיס־ביקור נוסף, של הסופרת + עיתונאית + עורכת מושון, תחת הכותרת זרעים של חלומות*, ובו מישמש של מונוגרפיות לבני־הנעורים על דמויות ואישים מחיי העם היהודי, שהביאו לדיברי מושון: „לימים באביב תמהתני אחד, הנביטו הזרעים, פרחי קמן ויפיפה, ששמו נקרא על פני משת התבל: מדינת ישראל"! היפיפה הוא בלשונה של ה.סר פרת + עיתונאית + עורכת' מושון.

בגלריית הדמויות, שהנביטו את הפרח הקטן ששמו ישראל, וראי־אור בדבר לילדים מגוללת מושון דמויות כדוך יוסף הנשיא, משה מונטיפיורי, זורנם אהיפנם, דויד וולפסון, דויד אהרון גורדון (ולא אהרון דויד גורדון — כמקובל) וכלה ברחל ינאית. כותרותיהם המקוריות (במרכאות) של מושון לגיבוריה מקוריות ככותרת חלום על חמור קטן, תיק רופא ושמשיה לבנה, המועתקת מרישום של נחום גוטמן, המועתק בקובץ של מושון, תחת החתימה „הצייר ניניו".

בחודש שעבר העניקה לבנה מושון כרטיס־ביקור נוסף שלה לסיפורת הישראלית, תחת הכותרת חוט צמר כחול* שעל הדש האחורי של העטיפה, הוסיפה לעצמה גם את התואר „חברת איגוד העורכים של כתבי־העת בישראל". אכן התקדמות מכובדת למדי במעמדה הספרותי.

חוט צמר כחול הוא בבחינת עונג בלתי־נסבל למבקר ספרות. כבר במישפט הפתיחה „הילה כתוך צילה. הימים ימי האחרונים של ירח אלול. קפחה חמת מחציתו של יום על גב כותנתה ונדבקה זו בלחלוחית אל נווה הדם..." עברית של שבת, ושל בית־מרקחת במינון לא נכון, המגמה להביא מהווי החיים של מושב מרוחק, בתיאורים כמו: „נתנבה החנותי על קצות אצבעותיו..." או „מבקש לחשושים רכילאיים מפי אשתו של עזר — והמה יורדים אלי מאחורי עריסת הפרצים כפוף..." (מן הסתם, התכוונה מושון במילה טוף לתוף, או לעל דאטיפת אטיפוך וסוף מטיפיך יטופון).

תופעה מושון
סופרת־עיתונאית־עורכת

גיבוריה המצחיקים של מושון עוברים חוויות כמו: „היא תחשוב: הילדים הנרולים של האוניברסיטה, המביטה ה־נוכרית. הרי היא, הנסיכה, העלמה לבית כחליל, מכפר פלוני אלמוני, מהרי אי־שם, נזרקה אל המטרופולין כשנגה ובאה בין בריות מצוחצחת־לשון שעיניהן טרי־טות, ודבר כזה אי־אפשר שלא היה ניכר בהן..." מישפט, שיש בכוחו לגול עפר מעל לעיניו העצומות לנצח של ש"י עגנון. ואז מגיע אל המושב, או מושבה „הזר על אופניו ונסע לקראתה", כשהוא אומר: „המקום חביב עלי. רוצה אני לשהות כשבוע. אפה אפשר לשכור פה חדר?"

בעמוד 31, בראשית הפרק השני, כאשר הסופרת + עיתונאית + עורכת + חברת איגוד העורכים של כתבי העת מתארת: „בתי־שחיו החלו נירטבים, מהבילים בחומם. שני כתמים לחים, כפלפלות מוא־רכות, התפשטו ככותנתו..." התברר לכו־תב שורות אלה, שכל ישועה לא תגיע לסיפורת הישראלית מחוט צמר כחול של לבנה מושון, סופרת וכו' וכו', וכל שדבק בחוט צמר זה, איננו אלא עש ספרותי, שכמה כדורי נפטלין מצוי היו עושים עימו חסד רב, אילו הכחידוהו בהקדם ה־אפשרי. אין כל סיבה שמבקר הספרות יענוק ליציר זה יותר מאשר חסד של 31 עמודי קריאה, שגם הם עוברים את גבול הסבל, שעל מבקר לעבור. פרט אחד, ולא ברור, מתמקד בשאלה: מה זה? האם אין למו"ל של הוצאת רשפים, שפירסם בעבר ספרים מפוארים ביותר, כבר מה להוציא לאור, והוא נאלץ לפרסם

* לבנה מושון — חוט צמר כחול; הוצאת רשפים; 189 עמודים (כריכה רכה).

החוויה הישראלית

כיבודים מפוקפקים של שואנים ב„י"ד ושם"

מאז פרצה מילחמת־הלבנון, הולך ודועך בעיני ערכו של מוסד יד ושם — רשות הזיכרון לשואה ולגבורה, בעיקר בשל השתיקה המהדהדת, הבוקעת מתוך אחזה הזיכרון של המוסד, מאז הסבח בצברה ובשאתילא (שתיקה, שכאשר הופרה על־ידי עובד המוסד יחיעם וויץ וגברת נוספת, הושתקה בברוטאליות מחרידה על ידי מנהלי יד ושם, כפי שהושתקה מחאתו של ניצול־שואה שבא להפגין בשערי יד ושם נגד פישעי מילחמת־הלבנון).

חוברת צהובה (להזכיר למקבלים פן הסתם את אותו מגן־דויד צהוב של ה־שואה) שהגיעה לידי באחרונה, העלתה בי, כבן למישפחה שרוב בניה רשומים כניספי שואה ביד ושם, גועל־נפש. החו־ברת הצהובה מתייחסת לטקס הענקת אות הוקרה ופרס ק' צטניק, על־ידי יד ושם ואגודת קרן פרסי ק' צטניק. חוברת זו היא מסה עצומה של צביעות ואטימות לב של שואנים שהתכנסו בכפיפה אחת, לתגוג את ניתוקו של מוסד זה מהחוויה הישראלית. החוברת מוקדשת לזכייתם של ד"ר גידעון האוזנר ומר אהרון אפלפלד בפרס ק' צטניק. ראשית: הענקת פרס זה על־ידי יד ושם לנשיא יד ושם, הד"ר גידעון האחנר, משול להענקת פרס נשיא המדינה לאזרחות סובה לנשיא המדינה בידי נשיא המדינה. באשר להענקת הפרס לסופר אהרון אפל־פלד, הרי שקיים טעם לזכייתו של הסופר בפרס זה, אלא שמארגני האירוע, ש־נערך במישכן נשיאי ישראל, שכחו לה־ביא בחוברת את נאומו של אפלפלד, ואת כתב־הפרס שלו, ודומה שבהילולת כיבו־דים זו של שואנים נעלם ונפל כבודו של האחד והיחיד שהיה ראוי לכבוד כלשהו באירוע זה.

החוברת נפתחת באיגרת של ראש־הממשלה מנחם בגין לזוכים בפרס, איגרת המסתיימת במילים: „בא הפרס ללא הבדל דת ולאום, עבור יצירה ספ־רותית, מוכחרת ומקורית, בנושא השואה ותקומת־ישראל, אשר תעיד נגד השיגאה בין אדם לאדם ותעודד את הדעת וה־מעש ביחס לכבוד־האדם שנכרא בצלם..." למעיין בחוברת לא ברור, מהי „היצירה הספרותית" שחיבר הד"ר גדעון האוזנר בנושא השואה ותקומת־ישראל.

עמוד הלאה מובאים דבריו של יצחק („טולקה") ארד, אלוף־מישנה (מיל') ומנהל יד ושם, כאשר בעמוד ממול מופיע תצלום של המכובדים, בארשת פנים רצינית, והכיתוב „ירח יד ושם, ד"ר ארד אצל עמוד הנואמים". בעמוד 6

האוזנר נואם להאוזנר על הפרס שהאוזנר זכה
ומה עם צברה ושתילא?

מובא הקטע ברית בין הפירורים מתוך ספרי ק' צטניק, שאותו קראה השחקנית מרים זוהר, ובעמוד ממול, נראית הגב־זוהר קוראת. בעמוד 8 מספר יוסף קלארמן, בשם חבר־הנאמנים של קרן פרסי ק' צטניק על ק' צטניק, מבלי שתצלום יוסף קלארמן ייעדר.

בעמוד 11 נראה ליד עמוד הנואמים בן־ציון תומר, יושב־ראש אגודת ה־סופרים, מביא את דיברי חבר־השופטים, ונימוקיו להענקת הפרס לאהרון אפלפלד (עם תצלום הולם). בעמוד 13 מובאים דבריו של ניצול־השואה אריה בן־טוב (אצל עמוד הנואמים), המספר על ק' צטניק, ובעמוד 16 שבה מרים זוהר וקוראת מתוך סיפורי ק' צטניק קטע, שעשוי להזכיר לישראל, סוף 1982, את צברה ושאתילא, אליבא דיד ושם.

בעמוד 19 נושא דבריו נשיא יד ושם גידעון האוזנר („אני קולם של שישה מיליונים...") ובעמוד 20, מובאת פקסי־מיליה של תעודת־הפרס שבה זכה האוזנר. בעמוד 21 מובא מיכתב מאת י. דיי־נור, הלא הוא ק' צטניק, שבו הוא מתנצל לפני נשיא המדינה על היעדרו מהטקס לחלוקת הפרס על שמו. את מסכת המילים והתצלומים נועל נשיא המדינה, מארח הטקס, שרומז, ולו אף במעט לשואנים, ואומר: „לא ביאפרה. אבן, אמון נדול, מבת. אך לא דומה למה שעשו הנאצים. לא שואה! אסור שתהיה אינפלציה במילה שואה". כמו ניחש ולא אמר, שהאינפלציה במילה „שואה" עלתה אשתקד בישראל, בחסותו של מחבר המיכתב בעמוד 1, ראש־הממשלה מנחם בגין.

חוברת צהובה זו שבה ומעוררת את השאלה האחת והעקרונית: מי צריך יד ושם במתכונתו הנוכחית במדינה שה־פופוליזם שלה הביא לאוויר העולם מונ־חים כמו „סכין בנב האמה..." ו„אשכ־נאצים..." — מונחים, המהווים הוכחה לכך שמוסד יד ושם אינו מתפקד כהלכה. ואם כך, הרי שהוא וכל השואנים המס־תופפים בצביעות נפש בין כתליו, מיותרים לחלוטין. ויסלחו לי ששת המיליונים, כולל כמה עשרות מבני מישפחתי, על המילים הקשות, שנאמרו כאן.

זיבלון מילולי שכזה, שמקומו האחד הוא, במגירות נשכחות של תלמידת הכיתה החמישית, ליד היומנים על לבטי־ההתבגרות. מה זה? מי צריך את זה?

תרגום

האושר והעושר

בין הסופרים האמריקאים המספרים סיפורים מתוך החיים, בולט הסופר **אירווין שאו**, שאינו נחשב כסופר מעולה בעיניים אקדמיות, אך מצליח לעסוק בנתחים שלמים מתוך החיים. באחרונה ראה אור בתרגום לעברית ספר נוסף של שאו, **תחת הכותרת** לחם על פני המים*.

לחם על פני המים הוא מסוג הספרים העשויים להביא את מבקר הספרות הישראלי, השפוי בדעתו ובטעמו, לשאלה: מדוע אין לנו ספרים מסוג זה בישראל? לחם על פני המים מביא סיפורה של מישפחה אמריקאית ממוצעת, האב מורה, האם סטנוגרפית־לשעבר וציירת מתוסכלת, המחנכים את ילדיהם לחיים ישרים וערכיים. ואז, ערב אחד, מביאה הבת הצעירה לדירת המישפחה אדם מוכה מהרחוב שאותו חילצה מידיה של כנופיית ביריונים. עד מהרה מתברר כי איתו אדם, **ראסל הייזן**, הוא עורך־דין של תאגידי ענק, אישיות רבת השפעה, המקנא באידיליה ובאושר של המישפחה, מישפחת **סטראנג**.

מרגע זה עושה הייזן כל שביכולתו על־מנת לקדם את מישפחת סטראנג במעלות הסולם החברתי, כשהוא משבש

סופר שאו
נתח של חיים

את סולם הערכים של בני המישפחה, מוליכם לסירוד, צרות ודילמות, שאינן מוסיפות בריאות לאבי המישפחה, **אלן סטראנג**, הלוקה בהתקף־לב. בהמשך בורחת בתו הבכורה עם עורך עיתון מקומי, לאי־שם אמריקאי כלשהו, בנו הופך למפיק תקליטים ולג'יגולו של זמרת מזדקנת, הבת הקטנה חודרת לעולם הספורט והניאופים. סטראנד עובר ללמד בבית־ספר פרטי, ושם הוא מביא תלמיד כושי מצטיין שלו ובעל רעיונות מרתקים, לבחינה מחודשת של ההיסטוריה בכלל והיסטוריה אמריקאית בפרט. ובמהלך העימות עם הלבנים שבבית־הספר מגיע התלמיד לבית־הכלא.

לחם על פני המים, בדומה לספרים אמריקאיים אחרים, הוא בעל סף נמוך של מוסר־השכל, המהול ב„האפי־אנד" מוזר, של בני המישפחה המוצאים איש איש את אושרו, בעוד ראסל הייזן מתאבד.

לחם על פני המים הוא ספר קריא, תפור כהלכה, ומומלץ לכל מי שרוצה להימלט לכמה שעות מתוך אותה קלחת פוליטית העוברת כיום על החברה הישראלית. הוא מעניק לקורא נתח־חיים, המתרחש במדינה שזכויות הפרט ועולם־הפרט הינם הערך העליון שלה. גם התרגום קולח מאוד.

* אירווין שאו — **לחם על פני המים**; עברית: חיים גליקשטיין; הוצאת ספרי ארז, זמורה ביתן; 384 עמודים (כריכה רכה).

שירה

עיבוד נתונים

מאיה בז'ראנו היא בבחינת מערכת עצמאית בשירה העברית הנוצרת כיום. היא פיתחה לה סיגנון אישי ייחודי, סיגנון של עיבוד נתונים שירי מהסובב אותה. באחרונה ראה אור קובץ שיריה השלישי, **תחת הכותרת** עיבוד נתונים 52 — ששה מאמרים ומאמר על מוסד*, **ופואמה נוספת תחת כותרת** מעין מקאמה פואטית.

בז'ראנו פותחת במאמר א', שבו היא מציגה: „**אם לדייק ולהכיר, אם לפשוט או למחוק, / אם לקבל, או לשלם ביד; / אם לשכפל — להגדיל להשליך ולזרוק...**" והיא ממשיכה את אותו שיח ושיג, בינה לסובב אותה, בדימויים קשים כמו: „**ואם רוצים לחייך כלי חשיפת הלסת כלשון כרותה...**" ושאר דימויי פתיחה אלה.

במאמר ג' היא ממשיכה בעיבוד הנתונים של הזיותיה, בתיאורים כמו: „**מישהו חמק לכאן וכימעט שנשרף / מפתיר ידיו באפרכסות אוזניו ושערות זקנו קופאות...**" או: „**המשכורות שניתנות ל־קבצי ידיים, / מאורגנות לפי מחלקות, רק לפי מדורים, / רק לקבצים של ידיים**". אם ליטול אחד מתוך דימוייה „**בית נכות לחיים משונעים**" זה עולם שיריה של בז'ראנו. במאמר ג' היא פותחת: „**יום חמישי, קומה שישית; נופלים אל / מדריכים השרויים בציפאון, הליכה מתישה; / בקירבו של מוסד נערץ; / הוא שעורף ראשים, / מבלי להתיקם. כנופיפי דם מתוקים וזעירים ישופו בעורקיו...**"

עיבוד הנתונים של בז'ראנו, מביא מעין מיני־ביתי־חולים־לחולי־רוח, שהוא מדינת־ישראל, או החוויה הישראלית בזעיר־אנפין „**והכל משלמים לו בעין יפה ובדיבור רם: יחי! ובקול נישא — יחי.**" מאיה בז'ראנו, שומרת על נוכחותה בתוך מאמרי השיר שלה: „**ביום הראשון לחודש בשנת תשל"ו עד לשלושים לחודש, / בשנת תשל"ח, באתי לכאן אני החתום על האמור לעיל / כת ממוצא משוער ומוכה; / מ. כ. / נתיה נדלה בארצה, מצויירה ונחה, / להשפעת הצווים הדרישים וקשובה לכללים / לעשות ולשמוע, לעשות ולשמוע ולעשות...**"

במעין מקאמה פואטית **פורשת** בז'ראנו לפני הקורא את עולמה השירי, והיא מבהירה את נוסחה השירי ויוצא־הדופן: „**אולי מפני ששיריתי אינה חדוזה (עריין) / הסכך ואי הסדר לכאורה עם נטייה עזה / להתכנסות בתוך ארמון פרטי של ניסוחים, / שאם אומנם נראה חרשך עומד במרחקים, / בתיור נועז, אוהב וזהיר — / הולך ורב בו הוודאי וה־נהיר; / והמזוג מנחת ליד מזכר, המפתיע ליד ידוע, / ובלתי מפורד ניכנס לתוך סוגר הביטוי, / בצירופי מילים הכרחיים למעמד ולמצב ההברה והנוף / הפרטיים; בהתייחסות לאלו דברים כלליים, / ה־שופעים כמכוע מן הכלתי ידוע לידוע, / ומהידוע ללא ידוע. // לומר שזו אמת החוויה, שימרש במיכמני ההשכלה ומאגר האסוציאציה, / שזו היא דרך מישחק, מוסיקאלית לשונית, רישנית שיכלית, / או דרך הבעה — אישית, / האוחזת מש־מעות פרטית במשמעות כללית, / אחזת משמעות מוחשית ופיסיולוגית / במשמע־עות רעיונית אידיאלית, לפעמים גם מיתולוגית / או זמן ממויים בזמן פחות ממויים...**"

שירתה של מאיה בז'ראנו היא שירה ניסיונית, מאוד אישית, וקיים בה הקסם והיכולת להגיע לכדי הישגים שיריים שיצעידו את השירה הישראלית לנוסחי המחר שלה. מומלץ לאוהבי שירה ול־יודעים אותה.

* מאיה בז'ראנו — **עיבוד נתונים 52**; הוצאת אלף; 16 עמודים (כריכה רכה).

מי מריבה

אינטימיות־ימנית נוסח

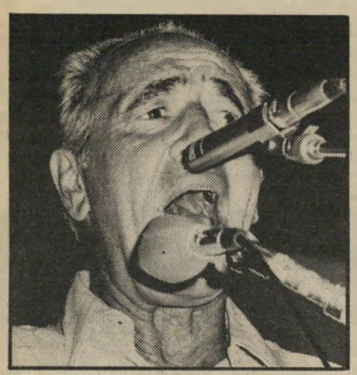
שריף * מיכתבי־אהבה חסויים * הרעב, העזבון והציניות * פרס מגייס לצה"ל

■ את שלא ניתן להשיג במדורי הספרות של העיתונות, ניתן תמיד להשיג במדורי־הבידור שלה. בידיעות אחרונות (10 פברואר) מספרת כתבה של **עמנואל בר־קדמא**, תחת הכותרת בת־שבע שריף: ספר שירים וקאסטה: „**זה הגיע אלי בקומפלט — ספר־שירים, קאסטה ותצלום המחברת. ,אפר כלחם' הוא מוצר ראשון־מסוגו בארץ, וכו בת־שבע שריף, משוררת, ונועם שריף, מלחין (אח ואחות) מגישים שירה בהגשה טוטאלית — בטקסט הכתוב והמנוקד כמקומל, במיקרא ובאיור מוסיקאלי. צרכן־השירה יכול לכתור לעצמו את צורת הקליטה המתאימה לו...**" אלא שבר־קדמא לא דייק כלל, שהרי כבר לפני קרוב לעשרים שנה פירסם משורר, חשוב עשרת מונים משריף (המופקדת על הלימוד לשירה במישרד־החינוך־והתרבות) תקליט שירה תחת הכותרת דויד אבידן קורא את דויד אבידן. בהמשך הרפורטז'ה, מביא בר־קדמא את האני־מאמין של בת־שבע שריף, שהוא בגבול הימין הפאשיסטי. שריף, משוררת מישרד־החינוך־והתרבות, שהמישכל והבנת תפקידי השירה בעיניה לא שופרו, למרות מגעים שקיימה לפני כמה שנים עם משורר גרמני, ומאוד אנטי־ימני, כ**גינטר גראס**.

■ סיפור של מגעים מסוג דומה, של משוררת־מחברת עברית, שאינה נמנית עם חוגי השמאל, הוא סיפור נשכח מעט, מלפני שני עשורי שנים בקירוב. אותה משוררת קיימה פרשיית־אהבים עם סופר נודע ששימש גם כעורך ספרותי באחד

משוררת־ימין שריף
המיכשול והשירה

אוהבי־ספרים פרס
ומה עם רענן נעים?

מהיומונים. במהלך כמה שנות אהבה שיגר אותו סופר־עורך מיכתבי אהבה רבים לאותה משוררת, שצברה אותם, ועטפה אותם בסרט צבעוני. כאשר הצטננה אהבתו של הסופר־עורך לאותה משוררת, הגיע יום אחד לבקרה, וביקש ממנה את מיכתבי־האהבה ששיגר אליה. כאשר המשוררת סירבה, הציע לה הסופר־עורך לשלם לה כספים עבור מיכתביו, בתיקוה שהמשוררת תיאות למכור לו את מיכתביו, ולמחוק את פרשיית האהבה ששניהם ניהלו מהאוטוביוגרפיה שלה. כמה חבל שמיכתבים אלה שוגרו לפני עידן הקאסטות, שהרי אם הסופר־עורך היה משגר את מילות האהבה שלו בקאסטות למשוררת, היא הייתה מתעשרת עכשיו ממכירתן בחנויות הקאסטות של התחנה המרכזית.

■ מאבק מעניין מנהל מזה תקופת־מה העיתונאי והמבקר **אהוד בן־עזר** עם הקרן הקיימת לישראל, בדבר עובנה בחיים של דודתו, המשוררת המנוחה **אסתר ראב**. בשנת 1954 מסרה המשוררת רכוש בסכום כולל של 23,600 לירות (סכום עתק לאותם ימים) בעיזבון־בחיים לקרן הקיימת, סכום שהביא לרגטה בשיעור של 10.93 אחוזים מדי חודש בחודשו, לא צמוד למדד יוקר המחייה. המשוררת הגישה תביעה מישפטית נגד הקרן הקיימת, ורק מותה מנע את קיצה של ההתדיינות המישפטית בינה ובין קק"ל. אחרי מותה פנה אהוד בן־עזר, מהמספלים בעובנה הספרותי, לקק"ל, וביקש שבתמורה על רווחיה מנכסי החומר של אסתר ראב, תשתתף קק"ל בהוצאת נכסי־הרוח של ראב, קרי: כתביה. בנושא זה מתנהל באחרונה מסע של חליפת מיכתבים בין בן־עזר ובין קק"ל, חליפת מיכתבים המתעלמת מפריט אחד, מי צריך עוד את קק"ל, שהוא מוסד אנאכרוניסטי, מהימים שקדמו להקמת מדינת ישראל. ולדעתי, חשובה הוצאת כתבי אסתר ראב עשרה מונים מכל פעילויותיה של קק"ל. נצח השירה העברית חשוב עשרת מונים, מכמה מאות פקידים לוגמי תה, בבניין קק"ל בירושלים.

■ למנהיג מיפלגת העבודה (בינתיים) **שימעון פרס**, ברור שכאשר מדובר בתרבות, הוא אינו **דויד בן־גוריון**, וניבצר ממנו לקרוא את **אפלטון** ביוונית, ואת **פרוואנסאס** בספרדית. אבל כאשר הוא מריח ריחה של תרבות, זיעתה של ספרות, הוא נמס כולו. ראיתיו פעם בירידי הספרים מסייר ביניהם לדוכנים, ומגלה בזווית העין, מרחוק, את **עמוס עוז**. בו במקום זנח פרס את הספר שבידו, ורץ להתחכך בעוז. בהארץ (10 בפברואר), תחת הכותרת האם ישרת לאנג בצה"ל, מובא אחד מסיפורי ההתחככות הפרסית, תוך טעות עובדתית של מביא הסיפור, **אמנון ברזילי**, שהחליף את **אנדרה מאלרו באנדרה מורואה** בתסקיר שר־התרבות הצרפתי, שאמר פעם לפרס: „**אילו הייתי צעיר יותר הייתי מתגייס לצה"ל**". סיפור זה הביא פרס לשר־התרבות הנוכחי של צרפת, **ז'אק לאנג**, כאשר פרס שאלו אם יאות לשרת בצה"ל. אלא שבשאלו שאלה זו, התעלם פרס מכך שלאנג, למרות מוצאו היהודי, מעדיף לקשור את יחסיו עם ישראל באמצעות מיפגשים ביום ובין ערבים, כבסיס להבנה תרבותית העשוויה להביא את השלום. ואם היה לאנג מקבל את הצעתו של פרס, משרת בצה"ל, ואחר־כך מצטרף לפוליטיקה הישראלית, ואולי נבחר כחבר העבודה, אין ספק שפרס היה שותף, כאשר חבריו **רענן נעים** ודומיו, היו תובעים את דמיו של לאנג. אכן, יאה לסופרים חיכוך בפוליטיקה.

■ סופר הרוצה בעילום־שם סיפר לי את הבדיחה הבאה: בירושלים חי גאון ולו מנת מישכל 240, אלא שבשל מנת מישכלו המוגזמת, לא היו לא חברים ושאר מגעים אנושיים, והוא חי בבדידות מזהרת. יום אחד קצה נפשו של הגאון ב־240 האיי־קיו שלו, והלך לרופא, שהיתה לו מכונה להורדת אי־קיו. בעוד שהגאון עובר את הסיפול במכונה להורדת האיי־קיו צילצל במישרדו של הרופא טלפון. הרופא שוחח, בשעה שהגאון היה נתון במכונה. כאשר הגיע הרופא לקליינט שלו, נדהם כאשר החל הגאון־לשעבר לצעוק לעברו: „**בנין לשילטון! בנין לשילטון!**"

מאת בן עומר

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

„העולם הזה" 1065
תאריך: 26.2.1958

גליון „העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, הביא בכתבת־שער את פיתרון תעלומת כרטיס הטיסה שנמסר לזמרת אביבה רוזה, שנלוותה לניבחרת ישראל בכדורגל בטסטה לאיים הכריביים. מדור „הנדון" התייחס תחת הכותרת „מרן פלישתי" לשימעון פרס ולמגמות הפוליטיות שאותן ייצג. תחת הכותרת „לי ועוד לי" כשרשרת" הובא תחקיר המערכת על אחד ממעשי־הנוכלות הגדולים, שנערכו בישראל בכספיהם של תמימים רבים.

„עשור אז מסע קיטש" הביא את האפשרות שהזעקה שכונתה לעריכת חגיגת העשור של ישראל, עשויה להפוך חגיגות אלה למסע קיטש מדהים. מדור „במרחב" התייחס תחת הכותרת „קרב על ואדי חלפה" לפגיעה המצרית בנכולות של סודאן. יריעה רחבה תחת הכותרת „סירה אחת" הביאה סטנוגרמה מהתוכנית „שלושה בסירה אחת" שנערכה בכנית־מכבי בחיפה.

כשער הגיליון: זמרת אביבה רוזה.

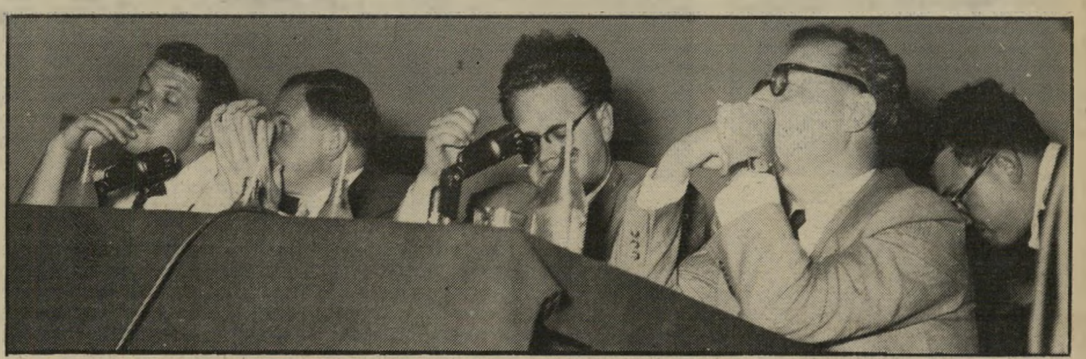
מאבקי פינחס לבון בהסתדרות ✱ הראשון־לציון נגד הרב־הראשי האשכנזי ✱ הסוכנות היהודית והממשלה

מפלגות

אחותו של המזכיר

„חבל, חבל מאוד..." אמר העסקן ב־מנהר־ראש נוגה. „אבל אתה מבין... הוא חולה מאוד... מי יודע..." שיחות ברוח זו התקיימו השבוע בעשרות מקומות שו־נים בארץ. המדבר היה בדרך כלל איש מוזרות, כי פינחס לבון בן ה־58 חולה מאוד, שהוא עומד להתפטר, שכוחותיו אזלו. היחיד שלא הסכים לכך היה לבון עצמו.

אברוף מוך יד. מי היה מעוניין לק־צץ את כוחו של לבון? התשובה היתה ברורה לגמרי. כי לבון נמצא עתה ב־אמצע מיבצע גדול ומסוכן. כמו כל ראשי מפא"י, מרוכזות מחשבותיו של מזכיר ההסתדרות ביום שבו יירד דויד בן־גוריון מן הבימה הפוליטית. בעוד שאנשי קבוצת המנהלים, ובראשם משה דיין, ער־שים מאמצים גדולים להתבצר מבעוד

הספנים העליזים

צוות משתתפי שלושה בסירה אחת, בהופעה חייה לפני קהל, בבית מכבי בחיפה. בפינה הימנית ראשו של דן אלמגור, ולידו שלום רוזנפלד, אמנון אחי־נעמי, גבריאל ציפרוני ודן בן־אמוץ. במשך כמה שנים היו אלה המבטאים העיקריים של ההומור הישראלי, במידה שהיה קיים בכלל.

ירושלים הוא שטענז אדריכלי. מעל לגוף הבניין. היפה הרכיבו חובבי־מסורת כיפה מכוערת, ויצרו אפקט הדומה למרילין מונרו חבושה בשטריימל.

אולם לא טעמו האמנותי המעודן של הרב יצחק ניסים גרם לכך שהראשון־לציון לא רק שלא היה ראשון הנכנסים לבניין, אלא אף הודיע שלא ייכנס לבניין כלל. כשנכנסו השבוע שאר בעלי־המיש־רות לבניין, על חמש קומותיו, נישאר חדרו המיועד של הראשון־לציון ריק.

טיפה בים. נימוקו הראשון של ניסים היה דתי טהור: לפי המינהג אסור להקים בניין מעל לבית־כנסת. ייתכן כי ניסים היה מוחל על המינהג הדתי, לולא הצטרף לנימוק הראשון נימוק שני, פחות דתי אך אישי יותר. באחד מביקוריו הבחין הרב, כי חדרו קטן במירצפת שלימה מ־חדרו של הרב הראשי האשכנזי, יצחק הלוי הרצוג. ניסים לא היה יכול להשלים עם מצב מחפיר כזה.

על הנימוק השלישי לא דובר, אך הוא ריחף בחלל הבית. כל השמשים והפקידים של הבניין נבחרו מבין בני העדה ה־אשכנזית. לניסים לא היה כל חשק להר־גיש את עצמו ככיפה שחורה בים לבן, ללא נאמנים ובני חסות שלו.

שני חדרים במקום אחד. הפי־תרון נמצא רק בקושי. חדרו של הרב הועבר לאגף אחר של הבניין, שאינו נמצא מעל לבית־כנסת. מכיוון שחדר זה קטן יותר, הובטח להרוס קיר ולאחד שני חדרים, ואילו לגבי המנגנון הוחלט לצרף אליו כמה ספרדים טובים.

ציונות

אחד באפריל

לגבי ממשלת ישראל היתה הסוכנות היהודית תמיד מעין דודה עשירה, ה־משלמת את החשבונות. הממשלה הש־אירה בידי הדודה הטובה ברצון כמה מהתפקידים הממלכתיים שלה — כמו התיישבות, קליטת עליה ועוד — כדי להיפטר מן העול. גם בתקציב הממשלתי הבא, הנידון עתה בעצלתיים בכנסת, הר־פיע בטור ההכנסות מענק של 25 מיל־יון לירות מידי הסוכנות.

אולם לדודה יש בעיות משלה. אחת מהן: בעוד שההכנסות ממערכת השנור הציוני באמריקה פוחתות גם באופן נור־מאלי (ועלולות להתמוטט, אם יוחמר ה־משבר בארצות־הברית) הרי שמיספר עס־קני־המיפלגות שיש לתת להם כיסא ר־משכורת הולך וגדל.

עם אחד, אשכול אחד. השבוע, ערב כינוס המועד־הפועל־הציוני המצומצם (מעין תחליף לכנסת) פירסמה הסוכנות את הצעת־התקציב לשנת־התקציב הבא, שתתחיל הפעם באחד באפריל. מכמה בחינות דמתה למהתלת אחד באפריל.

כי בעוד שכל ראשי המחלקות, ללא יוצא מן הכלל, דרשו להגדיל את הוצ־אותיהם, הרי שאומדן ההכנסות האופטימי ביותר מגיע רק ל־80% מהכנסות השנה שעברה. ספק רב הוא אם תוכל הסוכנות להשיג את 230 מיליון הלירות, שנפשה חושקת בהן.

גם נתח שמן זה אינו משביע את ה־אריה הרעב במחלקת ההתיישבות, שלה לבד יש 1897 עובדים. הנהלת הסוכנות היתה מוכנה להקציב לה 45 מיליון. אולם המחלקה רוצה ב־73 מיליון. ראש־המח־לקה רב־התיאבון הוא לוי אשכול, שבחציו השני הוא משמש כשר־האוצר הישראלי.

הצד ההומוריסטי הוא שאי־אפשר לספק את דרישת אשכול הציוני, אלא אם תד־רוש הסוכנות הקצבה רשמית מאשכול הישראלי, בצורת מענק ממלתי. במיקרה זה תהפוך הדודה העשירה, מלכת הקב־צניות, גם לקבצנית בישראל עצמה.

פיתרון אחר: ששני חלקי אשכול ית־אחדו לאחד, ומחלקת ההתיישבות תעבור לידי הממשלה.

אנשים

● היועץ המישפטי לממשלת ישראל, **חיים כהן**, בהרצאתו בחיפה, שבה העלה רעיון לחייב עיתונאים לקבל רישיון: „עיתונאי לא צריך לדעת לקרוא ולכתוב. מספיק שיהיה לו קשר עם עורך או מע־רכת, כדי שדבריו יפורסמו."

● שר־החינוך־והתרבות **זלמן** („זיא־מה") **ארן**, בתשובה לשאילתה שביקש לשאול ח"כ **חנן רזובין** ממפ"ם: „זאת לא שאלה נוספת, זאת שאלה נוספת."

● שגריר ישראל בארצות־הברית, **אבא אבן**: „כאשר בת־יענה טומנת את ראשה בקרקע כדי להימנע מלעמוד בפני עובדות בלתי־נעימות, אין היא מציגה רק מחזה בלתי־מכובד. היא גם מהווה מטרה שאי־אפשר לעמוד בפניה."

● משורר **דידי מנוסי**: „בחיים יש דברים הרבה יותר גדולים מאשר כסף — שטרות של כסף!"

● בירושלים הוקלטה השבוע תוכנית בידור חדשה, בעריכת **אמנון אחי־נעמן**, שתשודר בקול ישראל בשם יותר טוב מכולם. ההקלטה נפתחה בשיר שכו־תרתו אהבתו של חבקוק הנ"ך, שלא התקבל בהתלהבות יוצאת מגדר הרגיל מצד הקהל. המאזינים קיבלו בשקט גם את שני כוכבי הזמר החדשים, שהוכרזו כמחברי השיר: המשורר **יונה יונה**, והמלחין **ניסים מזרחי**, שני נהגים בשירות השידור, אשר מחברי השיר ה־אמיתיים אחי־נעמי **ומאיר הרניק** (אבין של **גוני הרניק**), שנפל בקרב על הבר־פור, בפתח מילחמת הלבנון) השתמשו בשמותיהם כבספסבדונים.

מפכ"ל פצוע

המפקח־הכ־ללי של מישׂ־טרת־ישראל, יחזקאל סחר, במקום בו הותקף בידי אליהו לוסאטי, שוטר שפוטר מהמישטרה. ליד המפכ"ל החבוש מעל לעינו, ניצב דובר המישטרה, יעקב נאש.

של סוללי בונה. המאזין היה עיתונאי. האדם ששימש נושא־בעל־כורחו לרחמנות היה פינחס לבון, המזכיר הכללי של ה־הסתדרות.

לפתע פתאום, ללא כל סיבה הנראית לעין, הופיעו בכל רחבי המדינה שמועות מוזרות, כי פינחס לבון בן ה־58 חולה מאוד, שהוא עומד להתפטר, שכוחותיו אזלו. היחיד שלא הסכים לכך היה לבון עצמו.

אברוף מוך יד. מי היה מעוניין לק־צץ את כוחו של לבון? התשובה היתה ברורה לגמרי. כי לבון נמצא עתה ב־אמצע מיבצע גדול ומסוכן. כמו כל ראשי מפא"י, מרוכזות מחשבותיו של מזכיר ההסתדרות ביום שבו יירד דויד בן־גוריון מן הבימה הפוליטית. בעוד שאנשי קבוצת המנהלים, ובראשם משה דיין, ער־שים מאמצים גדולים להתבצר מבעוד מועד בעמדות־מפתח פוליטיות וביטחו־ניות, מקווה לבון ליצור כוח נגדי, ש־יתבסס על עמדות־כוח כלכליות. ביום ההכרעה, סבור לבון, יתגבר האגרוף ה־כלכלי הקמוץ של המשק ההסתדרותי על אנשי היד השחורה, שבהיעדר הרב יישׂ־ארו תלויים על בלימה.

מזכיר כללי אחר כבר התווה את הדרך להשתלטות על גופי־ענק כלכליים. ניקיטה כרושצ'וב, המזכיר הראשון של המיפלגה הקומוניסטית הסובייטית, פירק לאחרונה את האימפריות הארציות של המשק ה־סובייטי, חילק אותן מחדש בין גופים איזוריים קטנים יותר.

פינחס לבון קיווה להשיג תוצאה דומה על־ידי פירוק סולל בונה והמשבר ל־חברות קטנות יותר, כל אחת לתפקיד מסויים ומוגבל. החשבון: המנהל של חב־רה קטנה כזאת לא יוכל לנהל מדיניות עצמאית, יהיה תלוי במזכיר ההסתדרות — לבון עצמו.

כרושצ'וב ישראלי. אולם לוויתני ה־תאגיד ההסתדרותי לא היו מוכנים להי־כנע ללא קרב לכרושצ'וב הישראלי. התי־קפת־נגד שלהם באה מכיוון בלתי־צפוי, שלא איפשר כימעט הגנה יעילה. לשחא טען לבון כי מעולם לא היה בריא יותר, וכי תוצאות התקף־הלב שלו, מלפני חצי שנה, נימחו לגמרי. הוא מצא את עצמו במצב של האיש שהעלילו עליו שאחותו סטתה מדרך הישר, והמנסה לשווא לשכ־נע את הבריות שאין לו כלל אחות.

דת

המושל בכיפה

הבניין החדש של הרבנות הראשית ב־

מתאים לי.

BROADWAY 80

בבדיקה של Monde Selection, המרכז הבינלאומי לבדיקת איכויות בבריסל, זכתה BROADWAY 80 במדליית זהב לשנת 1982 על איכותה המעולה.

טעם אמריקאי. תערובת אמריקאית.

גליל
אצלנו בריאות זה טבע ראשון

גוב-שאון

הצמחיה והפריחה הרבגונית של הגליל העליון, האויר הצלול והנקי מכל פגעי הריסוס וזיהום האויר, מבטיחים לך דבש ומוצרי דבש בטיב מעולה.
מכון הרדיה של "גליל" בקיבוץ שמיר הוא מן המודרניים והמשוכללים בעולם והיחיד בארץ המייצר והמשווק מזון מלכות ופולנית באיכות גבוהה ביותר. הדבש הנרדה ללא מגע יד אדם מגיע לשולחנך כשהוא טבעי ושומר על תכונותיו הבריאותיות.
לבחירתך דבש — באריזות רגילות ובאריזות שי.
מזון מלכות — לחיזוק הגוף, לערנות והרגשה כללית טובה.
פולנית — מזון עשיר וחיוני לגוף.
בכל אריזה של מזון מלכות ופולנית תמצא חוברת הסבר ומתכוני דבש.

את מוצרי "גליל" ניתן להשיג בשקם, בשופרסל, בסופרמרקטים, בבתי-מרקחת, בצמחוניות ובחנויות המובחרות.

גליל
מכוורת קיבוץ שמיר
דאר נע גליל עליון 12135
טלפון 067-44929

צל"ג

הבן הרב"עי בהגדה

● למנחה שעה טובה, **אמנון ברזילי**, שגם בתוכנית השלישית שלו לא הוכיח כושר למלא תפקיד זה. אף שה־מרואיינים שהוזמנו היו יכולים להיות מעניינים, לא הצליח ברזילי להציג להם שאלות. ביחוד בלט הדבר לגבי מינה צמח, סטיפרה סיפורים של מה־בכך, תחת לדבר על הנושא המרתק — סקרי דעת־קהל — שהיא מומחית בו. גם האב החד־הורי לא נשאל מדוע נשארו הילדים אצלו, למרות שזו היתה אולי השאלה הראשונה ששאלו עצמם הצופים.

מבחינה אחת השתפרה התוכנית: **אור־דטה דיין** הושמטה ממנה. אחרי שתי הופעות־הנפל שלה.

צל"ש

רדיו הוא המדיום

● למחלקות־החדשות של קול ישראל וגלי צה"ל, שהוכיחו בעשרת הימים ה־אחרונים את יכולתן בהבאת חדשות מ־מקומות ההתרחשות, כימעט בזמנית עם התרחשותן. לשיא חסר־תקדים הגיע כתב גלי צה"ל, **שתיאר בשידור־חי את השלכת רימון־יד לעבר אמיל גרינצוייג**, והקדים בכ־10 דקות את הדיווח במהדורת־חדר־שות של הטלוויזיה הישראלית. גם בתיאור המהלכים השונים של הדראמה הישראלית, שהחלה להתחולל מיד עם היוודע פירסומו של דו"ח ועדת־כהן, הצליחו כתבי שתי הרשתות לדווח, דקה בדקה, על המתרחש ולהביא את התגובות.

יחד עם זאת, אין ספק, שכתבי הרדיו הותירו במירוץ התיקשורתי את כתבי ה־טלוויזיה במרחק ניכר מאחריהם, ביגלל הציוד המיושן של צוותי־הטלוויזיה, הרו־סף את הדיווח במדיום זה, במהדורתו הישראלית. לדיווח מפגר. במרתפי בניין הטלוויזיה מצוי ציוד טלוויזיוני חדיש לצילום ולהקלטה, אולם מנכ"ל רשות־השידור, **יוסף לפיד**, ומנהל הטלוויזיה **מוביה פער**, אינם מצליחים להביא ל־הפעלתו, בשל הקשיים שמעוררים עליהם אנשי האיגודים המיקצועיים בטלוויזיה.

הפיגור הטכנולוגי של הטלוויזיה הופך, עד להודעה חדשה, את הרדיו למדיום המוליך בתיקשורת האלקטרונית בישראל.

מאחרי הקלעים

עברית ציבעונית

בצמרת רשות־השידור רתחו, בשבוע שעבר, על ועדי־העובדים בטלוויזיה, וב־עיקר על ועד מפיקים־חדשות, על הקשיים שהעריכו על הנהלת הטלוויזיה בפתיחת ההקרנה של מהדורות מבט בצבע. הסיבה העיקרית לתרעומת היתה ניסיון הכתבים, בראשות נציגם בוועד, **צבי "צבה" גר־ן**, להשיג הטבות־שכר עבור עובדי ה־טלוויזיה, בעיקבות המעבר מטלוויזיית־שחור־לבן־צבע (שחור־לבן־צבע) לצבע בלבד.

על ניסיון זה של העובדים הגיב אחד מבכירי הרשות: „הפעם הם באמת הגי־זימו. הכתבים מביאים את אותן הכתבות, מביאים את פרשנותם באותה עבריות, ו־נאלצים לשבת במשך אותו הזמן מול שולחן־העריכה. מה הם רוצים, לקבל תו־ספות שכר על־כך שזה נעשה בצבע? האם העברית שלהם הופכת יותר טובה, או יותר ציבעונית, במסך בצבע?"

מהר יותר, גבוה יותר.

משעמם יותר

ירידת הרמה ההדרגתית של מחלקת־הספורט בטלוויזיה, הכפופה למחלקת־החד־דשות, אינה סוד. מאז נטש **אלכס גלעדי** את תפקיד מנהל מחלקת־הספורט, נמסר תפקיד זה ל**יואש אלרואי**, שרבים תולים בו את הקולר על רמתה המת־דרדרת של מחלקת הספורט. דיווחיה, לשון דיווחיה, פריסת דיווחיה והקונספ־ציות שלה.

בעבר התפצלה מחלקת־הספורט לשלו־שה מישדרים שבועיים (מבט ספורט, מישחק השבוע ומהר יותר, גבוה יותר, חזק יותר). התוכנית השלישית היא בעלת ער־כים חינוכיים, שנועדה להשתלב במיסגרת תוכניות הילדים והנוער המשודרות אחר־הצהריים.

באחרונה הפכה התוכנית מהר יותר, גבוה יותר, חזק יותר לתוכנית מבט, שעיקר התמקדותה היא בליגה לכדורסל. הנפגעים מכך, הם כמה תריסרים של ענפי ספורט, שהתוכנית במתכונתה הקו־דמת עסקה בהם.

הרז של רז

כתב רז
כל הקודם, זוכה

אין זה סוד שכתבי הטלוויזיה אינם מפרגנים איש לרעהו. סיפור משעשע על האווירה השוררת במחלקת־החדשות שלה הגיע מפיו של אחד מכתבי־הרדיו, שנכח ברחבה שבחזית מישרד ראש־הממשלה, שעה שהוטל במקום הרימון שרצח את אמיל גרינצוייג, ושפצע עשרה אחרים.

וכך קרה, לדבריו של אותו כתב:

כאשר שידר ממקום ההתרחשות, מעט באיחור, הכתב־המדיני **יורם רונן** (ש־המתין במקום, ביחד עם כתבים מדיניים אחרים, להחלטת הממשלה על דו"ח ועד־דת־כהן), הגיעו למקום שני כתבי־טלוויזיה נוספים — **רמי וייץ**, שסיקר את דיוני ועדת־כהן, ו**מנשה רז**, המסקר הפגנות.

וייץ, המשמש בין השאר ככתב־מיש־טרה, פרץ לתוך קהל המפגינים ההמומים, שסבבו את גוויתו של אמיל גרינצוייג. הוא לקח בידיו חובש ממישמר־הגבול, שהיה מגואל בדם, ומשכו אל מצלמת ה־טלוויזיה, שצילמה את רונן. וייץ סימן בידיו סימון מוסכם לרונן, שבכוונתו ל־היכנס לשידור־חי, מיד כאשר יסיים רונן את דיווחו.

בעוד רונן מסיים, ניצל את המהומה מנשה רז, חטף את החובש של מישמר־הגבול, ונכנס עמו לתוך השידור.

פירסום ראשון:
הלהיט של רוזנבלום

זמרת־תמלילים רוזנבלום
אשה תמיד אשה

מחרתיים יפרסמו מוספי סוף־השבוע את מילות כל השירים שישתתפו ב־מישדר הקדם־אירוויזיון, שהווכה בו ייצג את ישראל בתחרות האירוויזיון.

בין המשתתפים בתחרות הקדם־אי־רוויזיון חבלוט, מן־הסתם, הדוגמנית ואשת־החברה פנינה רוזנבלום, שתשיר שיר מפרי־עטה. הנה השיר תמיד אשה (לחן: דני רובס, עיבוד: קובי אושרת):

„קח אותי הלילה, / נשק אותי, חבר, / שמור לי את הבוקר / חבק אותי מהר. / לכד אותי, חבר, / לפני שייגמר, / תמיד אשה, / תמיד אשה. // יפה וענוגה, עצמאית ורכה, / אשה, אשה, תמיד אשה. // לא אמרתי שאבשל לך, / לא הבטחתי שאכבס לך, / אך אבטיח להיות לצידך, / תמיד אהיה לצידך, / תמיד אהיה לצידך. / תן לי חופש, / לחיות עוד אהבה. / תן לי להיות לבד, / אחזור תמיד אשה. // יפה וענוגה, עצמאית ורכה, / אשה, תמיד אשה."

עד כאן נאום פנינה רוזנבלום ב־קדם־אירוויזיון.

אשליה ושמה הדרכה

באחרונה פורסמו בעיתונים ובכלי־ה־תיקשורת מודעות מטעם מרכז ההדרכה של רשות־השידור, בדבר קורס לשדרים ולעורכי תוכניות־רדיו.

אלא שבהודעות אלה קיים מרכיב מוזר. שהרי כל איש ברשות־השידור (רדיו, טל־ויזיה) יודע שבגלל הוראות משרד־האוצר אין כל אפשרות לקבל עובדים חדשים לרשות־השידור. מצב זה, הגורם להידל־דלות כוח־האדם בטלוויזיה, גורם לכך, שאנשים שעבדו כמקליטי־קול הפכו לכתי־בים (**בני לים**), שקופן הפך לכתב (**אור־י כהן־אהרונוב**) ואיש־ביטחון הפך ל־כתב (**אבי גוטמן**). בעייה זו אופיינית ל־טלוויזיה ולרדיו. תפקידים מיקצועיים מ־אויישים בשיטת הכיסאות המוסיקאליים, ולא בהתאם לכישורים הולמים.

במקביל מתברר כי קשה למצוא את בוגרי קורס השדרים העורכים, שהחל ב־מחצית 1978, ושהסתיים שנה מאוחר יותר, בין מנהלי רשות־השידור. 25 בוגרי ה־קורס, שנבחרו מתוך מאות פונים ושסיימו בהצלחה את הקורס, אחרי שהשקיעו בו זמן, כסף ועבודה — רובם לא נקלטו ברשות־השידור. הרדיו והטלוויזיה אינם דואגים לעתודה צעירה לכתבי־החדשות, מצב העשוי להביא לבכייה לדורות בכלי התיקשורת האלקטרוניים.

הסיבה היחידה לקיומו של קורס־כתבים נוסף היא מציאת הצדקה למשכורתם של עובדי מרכז ההדרכה של רשות־השידור, מתשלום כספי אגרת הרדיו והטלוויזיה.

אילו היה מדובר במוסד פרטי, זה היה מעניין את כולבוטק.

חלטורה ושמה פורים

מישבצות־השידור של ראשית השבוע הבא, המוקדשות לחג הפורים, מעידות על הריקנות, אי־המיקצועיות והזילזול בקהל צופי־הטלוויזיה, המאפיינים את ה־הנהלה הנוכחית.

המישדר בבית המלון (יום ראשון, 8.10) שודר במיסגרת השידורים הערביים, כי־שהוא מפורק לתת־אפיזודות. המישדר הנבחרים (שעה 11.20) הוא שידור שני של תוכנית־בידור משעממת, ששודרה ב־פורים לפני שנתיים. לתוכניות אלה מצ־טרפת תוכנית־בידור של **יוסי בנאי**, שהוקלטה בתיאטרון ירושלים, וסרט בכי־כובם של ג'רי לואיס ודין מארטין.

בעוד שבשנים עברו הכינו לקראת חגיגות פורים מופעים מכובדים, באיכויות שונות, מילאו השנה את מישבצות פורים בסרטים ששודרו בעבר בחוסר דימיון וב־הונאת קהל משלמי־האגרה.

פסקול

ה„פאשיסטים" של פאר

לקינאה רבה במיסדרונות הטלוויזיה הביא מנהל מחלקת־הדראמה, **אביטל מוסינזון**, אשר מונה כמנהל הפסטיבל הישראלי. מוסינזון לא יצא כמקובל, ל־חופשה־ללא־תשלום, אלא יצא בשלב זה לחופשה־בתשלום, בשל חופשה צבורה בת שלושה חודשים (מלפני יותר משמונה שנים) לה צירף חודש חופשה. מאז שב אשתקד לעבודתו בטלוויזיה. לדעת עוב־דים רבים, נהגתו הנהלת רשות־השידור מינהג של איפה ואיפה, מאחר שאת שאר העובדים היא מאלצת לפדות ימי־חופשה בהקדם ●● מינויו של **רזי ברקאי**, ראש השולחן הפרלמנטרי והמדיני של קול ישראל, למישרת שליח הרדיו בארצות־הברית, במקומו של **שלום קיטאי**, עשוי ליצור התחרות לכתב הטלוויזיה בושינג־טון, **אילמך רם**. ברדיו מקווים שבר־קאי, שהתחרה עם רם במשך שנים, תוך הבאת סקופים לרדיו, ימשיך בדרכו גם בגיבעת הקפיטול ●● לפי הערכות מבוס־סות בצמרת רשות־השידור, אין בכוונת ראשי הרשות לבחור בעתיד הנראה לעין ביורש למישנה־למנכ"ל **שלמה עכאדי**, שפרש לפני חודש. הסיבה: מאבק סמוי בין המנכ"ל לפיד לבין שר־התיירות **זבולון המר**, החותר למינוי איש שלו ל־מנהל פורמט בעיתונים ובכלי־ה־תיקשורת מודעות מטעם מרכז ההדרכה של רשות־השידור, בדבר קורס לשדרים ולעורכי תוכניות־רדיו.

סגן־אלוף פאר
הגנה על שימעון פרס

תפקיד זה ●● בשבוע הקרוב יוגשו ל־בית־המישפט־העליון סיעוני צה"ל בעניינה של השדרנית **עדנה פאר**, שעליה אסר לשמש, עד להודעה חדשה, כמנהלת מח־לקת התוכניות של גל"ץ. בינתיים אין פאר מראה את פניה בתחנת גל"ץ, בעודה מקבלת משכורת של סגן־אלוף ורכב צמוד. נודע כי פאר פנתה באחרונה ל־ראש מיפלגת־העבודה **שמעון פרס** ב־תביעה: „הגיע הזמן שתגן עלי מפני ה־פאשיסטים הרודפים אותי!"

תוכניות מועדפות בטלוויזיה הישראלית

יום רביעי

23. 2

● **סידרה קומית: רד דה (8.03 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** הפרק זר בקברו עוסק בתעלומה בלשית סביב מותו של איש־עסקים עשיר.

● **סידרה: שלושה בדירה אחת (11.00 — שידור בצבע. מדבר אנגלית).** פרק נוסף בסידרה הקומית, המספרת על שתי נערות וצעיר המחלקים דירת־מגורים. שם הפרק: ג'ק מפגין את כוחו.

יום שישי

25. 2

● **סרט ערבי: מה רוצות העלמות (5.32 — שידור בצבע. מדבר עברית).** לילה, בתורה הדוגלת בשיוויון המינים, מבטלת בהרגע האחרון את אירוסיה, אחרי שנודע לה כי לארוסה היו קשרים עם נשים אחרות. דודה של לילה משגר מיכתב למדור־העצות על אחד היומונים, כדי למצוא פיתרון לבעייתה. כמאל, מהנדס צעיר, שומע על הבעייה מפי חברו, עורך המדור, וכדון־ז'ואן המאמין שכל הנשים הן בוגדניות וקלות־דעת, מחליט להכיר את לילה. עד מהרה מתארסים שניהם ולומדים להכיר זה את זה. מככבים: סהיר רמזי, מחמוד עבד־אל־עזיז ו־סמיר ע'נאם.

● **סרט קולנוע: מה נשמע דוק? (10.15 — שידור בצבע. מדבר אנגלית).** קומדיה מטורפת ומשעשעת מאוד על סטודנטית נצחית ושובבה, המצליחה לכבוש

סטרייסנד ואו'ניל: מה נשמע דוק?
יום שישי, שעה 10.15

בהוליווד, והוא מבוסס על סרט בריטי באותו שם. זהו סיפור על נערה היוצאת ללמוד זימרה באיטליה ומתאהבת בספסר־תרן המלווה בנגינה את שיעוריה. השוניים נישאים, ובהמשך מנסה הבעל לערער את שפיות־דעתה של אשתו כדי להיפטר ממנה ולהשאיר לעצמו את כל רכושה. אינגריד ברגמן היתה מועמדת לפרס האוסקר על תפקידה בסרט זה. בימאי הסרט הוא ג'ורג' קיוקור, שמת לפני כמה שבועות. הסרט הופק ב־1944.

יום חמישי

24. 2

● **מותחן: הוואי חמש אפס (10.10 — שידור בצבע. מדבר אנגלית).** הפרק זר בקברו עוסק בתעלומה בלשית סביב מותו של איש־עסקים עשיר.

● **סידרה: שלושה בדירה אחת (11.00 — שידור בצבע. מדבר אנגלית).** פרק נוסף בסידרה הקומית, המספרת על שתי נערות וצעיר המחלקים דירת־מגורים. שם הפרק: ג'ק מפגין את כוחו.

יום שישי

25. 2

● **סרט ערבי: מה רוצות העלמות (5.32 — שידור בצבע. מדבר עברית).** לילה, בתורה הדוגלת בשיוויון המינים, מבטלת בהרגע האחרון את אירוסיה, אחרי שנודע לה כי לארוסה היו קשרים עם נשים אחרות. דודה של לילה משגר מיכתב למדור־העצות על אחד היומונים, כדי למצוא פיתרון לבעייתה. כמאל, מהנדס צעיר, שומע על הבעייה מפי חברו, עורך המדור, וכדון־ז'ואן המאמין שכל הנשים הן בוגדניות וקלות־דעת, מחליט להכיר את לילה. עד מהרה מתארסים שניהם ולומדים להכיר זה את זה. מככבים: סהיר רמזי, מחמוד עבד־אל־עזיז ו־סמיר ע'נאם.

● **סרט קולנוע: מה נשמע דוק? (10.15 — שידור בצבע. מדבר אנגלית).** קומדיה מטורפת ומשעשעת מאוד על סטודנטית נצחית ושובבה, המצליחה לכבוש את ליבו של מוסיקולוג צעיר, תמהוני ומבולבל. הסרט גדוש בסצעויות קומיות ובמירדפים מצחיקים ברחובות סן־פרנסיסקו. בתפקידים הראשיים: ברברה סטרייסנד, ריאן או'ניל ומדלין קאהן. הבימאי: פטר בוגדנוביץ'. הסרט הופק ב־1972.

שבת

26. 2

● **קומדיה: שני הרוגים (8.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** צמד הקומיקאים האנגליים, רוני קורבאט ורוני בארקר, בקטעים מצחיקים ומוזרים ללא מילים. המתרחשים בעת צאתם לפיקניק.

יום ראשון

27. 2

● **קומדיה: בבית המלון (8.10 — שידור בצבע. מדבר אנגלית).** שני פנטומימאים מגיעים לבית־מלון ומעוררים שם מהומות עליזות. הסרט שודר בקטעים בטלוויזיה הערבית.

● **סידרה: דאלאס (9.30 — שידור בצבע. מדבר אנגלית).** שם הפרק: נקמה מתוקה. ג'יי־אר מנסה לאלץ את דאסטי פארלו ואת אביו לבטל את חסותם על סו־אלן וג'ון־רוס. אך בינתיים יש ממילא הרעה ביחסים שבין סו־אלן ודאסטי. לבובי יש צרות עם פאם, העוברת משבר

מקלין, לואיס, מרטין ומלון: אמנים ודוגמניות
יום ראשון, שעה 10.20

נפשי, ועם איומי־הסחיטה המגיעים אליו בדואר. קליף בארנס אינו מסתדר במישרתו החדשה, אחרי שהכיר את אחותו החורגת קתרין. למיץ' יש תוכניות חדשות בקשר לדרכו הרפואית ולהחזרתה של לוסי לזרועותיו.

● **בידור: אמנים ודוגמניות (10.20 — שידור בצבע. מדבר ומזמר אנגלית).** סרט־קולנוע קליל. דין מרטין וג'רי לואיס הם שותפים לדירה. שניהם מנסים לפרוץ לעולם של מחברי סדרות מצויירות (קומיקס). דרכם אינה מצליחה, עד שמרטין קולט את הזיות־הלילה של לואיס, המעניקות לו השראה והצלחה. במקביל מנהלים שני הידידים רומן עם שתי שכנות, שירלי מקלין ודורותי מלון. בתפקידים אחרים בסרט משחקת אניסה אקברג ואווה גאבור. הסרט הופק ב־1955.

יום שני

28. 2

● **בידור: עוד יהיה יום (8.03 — שידור בצבע. מזמר ויועזות).** תוכנית נוספת המביאה פיזמונים מהעולם.

● **בידור: הופנונג (9.30 — שידור בצבע. מזמר).** קונצרט היתולי לפורים, בשידור חי מתיאטרון ירושלים.

● **סידרה: קאז (10.55 — שידור בצבע. מדבר אנגלית).** תחת הכותרת קאז והילדה, מובא עוד אחד מסיפוריו של הפושע לשעבר שהפך לפרקליט.

יום שלישי

1. 3

● **סידרה: בית מכר עתיקות (8.03 — שידור בצבע. מדבר אנגלית).** פרק נוסף בסידרת הטלוויזיה המבוססת על סיפורו של צ'ארלס דיקנס.

● **בידור: שרתי לך ארצי (10.10 — שחור לבן. מדבר ומזמר עברית).** תחת הכותרת שם בעמק עם גולדה מאיר ממשיכים בבניית האגדה, על הימים הספורים שבהם בילתה גולדה מאיר בעמק־יזרעאל.

● **סידרה: לא יאומן כי יסופר (11.10 — שידור בצבע. מדבר אנגלית).** שם הפרק: מרי גוכד הכחולת.

תוכניות מומלצות בטלוויזיה הירדנית

יום רביעי 23. 2

● **תעודה: בחיפוש אחרי.. (7.00 — שידור בצבע, 25 דקות).** סידרה המציגה תיאוריות והשקפות מדעיות, ומנסה להגיע אל חקר האמת.

● **סידרה היסטורית: מרקו פולו (9.10 — שידור בצבע, 50 דקות, מדבר אנגלית).** סידרה שהופקה על־ידי הטלוויזיה האיטלקית אודות מסעותיו הראשונים של האירופי הראשון שהגיע לסין, במאה ה־13. בין השחקנים המשתתפים בסידרה: ברט לנקסטר, סר ג'ון גילגוד וליונרד נימוי.

יום חמישי 24. 2

● **ילדים: בובות הגינה (5.15 — שני הערוצים — שידור בצבע, 50 דקות, מדבר אנגלית).** סידרה משעשעת לילדים עם בובות „המחופשות" לפירות וירקות.

● **סידרה קומית: טוראית בנימין (8.30 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 25 דקות).** סידרה קומית על־פי הסרט הנושא שם זה, המספרת על מעלליה והרפתקותיה של טוראית מבריקה בחיל־הנשים האמריקאי.

יום שישי 25. 2

● **ילדים: סיפורי סבתא (11.10 לפנה"צ — שני הערוצים — שידור בצבע, 25 דקות, מדבר אנגלית).** סידרה המגישה סיפורי־ילדים בהמחזה, בציור באיור ובמלל.

● **קולנוע: סרט־קולנוע צרפתי (5.15 — ערוץ 6 — שידור בצבע, מדבר צרפתית).** חידוש נוסף בטלוויזיה הירדנית: מדי יום שישי בשעה זו מקרינה הטלוויזיה של ירדן סרט קולנוע צרפתי באורך מלא, להנאתם של יודעי־צרפתית. לשם כך הורחבה מיסגרת השידור בצרפתית בימי שישי, והיא מתחילה ב־5.15.

● **סידרה עיונית: פיקון קרסט (10.15 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 50 דקות, מדבר אנגלית).** ג'ין ויימן, אשתו לשעבר של הנשיא רגן, היא גיבורת הסידרה העלילתית של ימי־השישי, המתרחשת בעיירה קטנה בקליפורניה, המפורסמת בכרמיה. בדומה לדאלאס, גם סידרה זו מתרחשת בחוזה מישפחתית, ומתנהל בה מאבק־איתנים על כוח ושליטה.

יום שבת 26. 2

● **ילדים: קשת בענן (6.15 — ערוץ 3 — שידור בצבע, 20 דקות, מדבר ערבית).** סידרה ליילדים „בכיכובם" של בובה ושחקנית, הדומה במתכונתה לתוכנית־הילדים המפורסמת בטלוויזיה הישראלית בערבית בעבר, סמי יוסוס, המספרת סיפורי־ילדים באמצעי־המחשה שונים.

● **רפואה: השתלות לב (8.55 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 30 דקות, מדבר אנגלית).** לראשונה בתולדות הטלוויזיה, ניתנת הרשות לצלם במלואו ניתוח של השתלת־לב. הסרט צולם בבי"ח הארפילד במידל־סקס שבאנגליה, ובו שיחות עם רופאים ועם חולים בי־מחלות־לב, הסרטת ניתוחים ותהליך ההחלמה.

● **בידור: תוכנית הבידור של מוצ"ש (9.25 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 35 דקות, מדבר ומזמר בשפות שונות).** מיגוון של תוכניות־בידור מעולות מאירופה ומארצות הברית.

יום ראשון 27. 2

● **קירקס: עולם הקירקס (5.50 — ערוץ 3 — שידור בצבע, 25 דקות, מדבר אנגלית).** בידור לגדולים ולקטנים. ליצנים בתחפושות ובלעדיהן, לוליינים וגיבורי־חיל, מאלפי אריות ונמרים — בסצינות עוצרות־נשימה.

● **סידרה עיונית: שוגון (9.10 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 50 דקות, מחבר אנגלית).** על מעלליהם של האירופים הראשונים ביפאן, במאה ה־17, על־פי סיפורו של ג'יימס קליוול.

יום שני 28. 2

● **ילדים: ספורט־בילי (6.30 — ערוץ 3 — שידור בצבע, 25 דקות, מדבר אנגלית).** סידרת אנימציה שבה מככבים ילד, ילדה וכלב, הנחלצים לעזרתם של ילדים ומבוגרים, והמסכלים את מזימותיה של מכשפה רעה.

● **מתח: שעה עם אגאתה כריסטי (10.15 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 50 דקות, מדבר אנגלית).** עיבוד לטלוויזיה של אחדים מסיפורי המתח והמיסתורין המפורסמים של מחברת סיפורי־הבלשים.

יום שלישי 1. 3

● **סידרה עיונית: דאלאס (10.15, או בתום הסרט המתחיל ב־8.30 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 50 דקות, מדבר אנגלית).** התפתחויות דרמאתיות מרחיקות־לכת במישפחת יואינג: מיס אלי מארגנת הפיכת־חצר ומסלקת את ג'יי־אר מניהול החברה, אחרי שסמן פח לקליף ברנס והביא אותו לידי נסיון־התאבדות. לוסי מגלה שהיא בהריון מרוג'ר, צלם־הדוגמניות שחטף אותה וקיים איתה יחסי־מין בניגוד לרצונה. 48 שעות אחרי הרחקת ג'יי־אר מניהול חברת יואינג והעברתה לידי בובי, נופלת לידי ג'יי־אר הזדמנות־פז: ניהול סמוי תמורת 25% מן הרווחים של חברת־נפט מתחרה, אשר בעליה נפטר והשאיר את רכושו בידי יורשת צעירה ונאה, שאינה מבינה דבר בעסקי־נפט.

סוף העונה! סוף העונה!

זיוה חלם

מזמינה אתכם

THE SALE

למכירה נוספת
של סוף עונת החורף

★ חולצות וחליפות יפיהפיות בכל הגדלים – לונדון פריז רומא ★ בגדי־ערב – ג׳־פולופ״ ★ סוודרים★ בגדי „ג׳ פולופ״ בהזמנה ★ מכנסי עור – גם לפי הזמנה ★ חליפות קורדרוי וצמר ★ "M/N" חגורות וארנקים ★ אביזרים

בהנחות גדולות 10—50%

המכירה תחקיים ביום

חמישי 24.2.83
10.00—14.00
16.00—19.00

שישי 25.2.83
10.00—14.00

שבת 26.2.83
10.00—14.00
16.00—19.00

בבית זיוה חלם

רח׳ דוד המלך 10, הרצליה פיתוח — טל. 052-72976

אני והאהוב של אשתי

סרטו של
עוזי פרס

אושיק לוי · רחל דיין · אלברט כהן · עמוס לביא · חנה ריבר · גיורא שמאי
אסי הנגבי · שמוליק סגל · אידית אסטרוק · מרי פביאן · דינה לימון · טלי פלדמן · רוני צצנלסון

סרטה של המפיקה רותי פרס

צילום: אברהם קרפיק מוסיקה: זדר פיליציאנו עריכה: יוסי נחמד מפיק בפועל: רפי גוט

תל־אביב אורלי	בכורה עולמית – ממוצ״ש 26.2.83 ירושלים עדר	פתח־תקווה היכל
הרצליה תמארת	חדרה חדרה	בת־ים אורלים
	רמת־גן אורדע	ראשון־לציון ר־אשל

דעתו של „לוקולוס״
שהזמין אוכל סיני הביתה...

האיש
שבא למעוד

השפע הסיני

... כשהזמנו למחרת ארוחה סינית במיסעדה הסינית של הוויליג׳ האוכל לא היה הרבה יותר גרוע אבל המחיר היה חצי המחיר: 600 שקל לזוג. אכלנו מרק־עוף ותירס בטעם מתקתק מעט, טעים מאוד, עם תירס רענן שכאילו נקטף זה עתה. אכלנו אגרול טעים ושתי מנות עיקריות, האחת בשר בירקות והשנייה עוף בשקדים. לכל אחת היה טעם משלה, וסוגי ירקות משלה (בבשר, למשל, היה הרבה כרוב שהיקנה לו טעם מיוחד, ואילו בעוף היה הרבה גזר שהבליט כאילו את טעמו המעודן). האורז היה מעורב בחתיכות בשר, גזר ואפונה וליווה כראוי את המנות העיקריות. סיימנו בבננה מצופה בבצק ושמשום, מאכל תאוות, בעיקר כשטובלים אותו במעט סירופ מייפל. אנחנו עדיין בעיצומה של ההתלהבות הסינית וייתכן שבשבועות הבאים נגיע גם למיסעדות נוספות. על כך כמובן עוד נדווח.

לוקולוס

12.1982

ארוחה סינית ל-ביתך או משרדך
צ׳יינה וילאג׳ טלפון: 03-491873

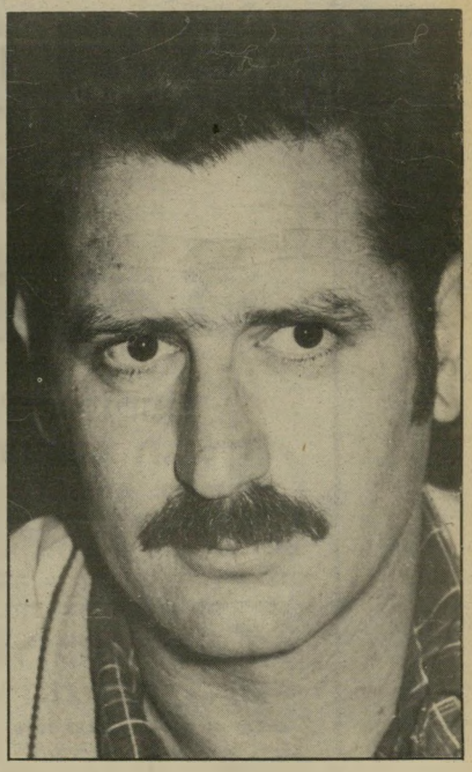
תן
טרמפ
לחייל

ד ר ו ש ה

שותפה לדירה מרוהטת

☆

רח׳ הרא״ה, רמת־גן
טל׳ 774945 — משעה 16.00

יוסי אמיתי:

„צריך להבין את הקוד של אש"ף!"

הכינוס ה־16 של המועצה הלאומית הפלסטינית באלג'יר עדיין לא סיים את דיוניו, ועדיין אין תוצאות — למרות שהעיתונים היומיים בישראל מיהרו להכריז שלא תהיינה תוצאות. המזרחן יוסי אמיתי, איש קיבוץ גבולות וחבר „המועצה לשלום ישראל פלסטין", הוא מומחה ראשון במעלה לענייני העם הפלסטיני. שאלתי אותו:

● **מה, לדעתך, יהיו תוצאות ועידת אש"ף באלג'יר?**

אני חושב שההתפתחויות באש"ף הן תהליך שיכנוע ארוך, ולא הייתי מצפה לתוצאות בומבסטיות של מהפך מהיום למחר.

● **כלומר, לא צפויות שום הכרזות יוצאות־דופן, שום החלטות שיש בהן משום שינוי של כיוון.**

ללא ספק, אנחנו עדים להתקדמות עוד מהמושב ה־12, שהתקיים בקאהיר ביולי 1974. המושב ההוא היה מעין פרשת־דרכים באש"ף. אחרי ויכוח נוקב, הוחלט שם לפתוח פתח רחב לאופציה מדינית.

עד 1974 היינו עדים לבלעדיות של האופציה הצבאית. מ־1974 אנו עדים לכך שאש"ף מדבר גם על אופציה מדינית.

● **מדבר, מדבר. אבל יאסר ערפאת אמר בוועידה הנוכחית, כי המאבק ימשך דרך קנה הרובה.**

הוא אמר את זה, אבל לא סתם את הגולל על המאבק המדיני. זו היתה פראזה, כתשובה לכל מיני קולות שהושמעו מבחוץ, שעל אש"ף להתרכז רק באופציה המדינית. מה שערפאת אמר הוא, שאש"ף לא יזנח את האופציה המדינית, אך גם לא יזנח את האופציה הצבאית כדי להגיע לתוצאות.

● **אינך סבור כי לא יהיה מנוס מפיצוץ בגלל חילוקי־הדיעות החריפים בינו וכין ג'בריל וחבש?**

יתכן כי יהיה שלב שבו לא יהיה מנוס מפיצוץ. בינתיים, אני סבור, ערפאת נמצא בדילמה איך להעביר את ההחלטות, ויחד עם זאת לשמור את אחדות התנועה. לכן אני סבור כי ההחלטות ינוסחו בצורה זהירה, ורק אותם המבינים את הקוד הפלסטיני יוכלו לקרוא בין השורות ולהבחין בהתקדמות שחלה בהחלטות של ועידת אלג'יר.

● **אתה חבר קיבוץ. מה דעתך על פגישות־תיהם של בני הקיבוצים עם חברי אגודת הכפרים של מזסטפא דודין?**

המינהל האזרחי בשטחים הסך להיות סוכנות־טיולים של ארץ־ישראל־העובדת. הם מפגישים חברי קיבוצים עם אגודות הכפרים. כלומר עם מי שלדעתם הוא פלסטיני מתון, שמתנגד לאש"ף. אם את שואלת אותי, זוהי הולכת שולל בקנה־מידה סיטוני.

הדסה קלצ'קין:

„כבר שיבעים שנה לא היה חורף כזה!"

כשסבי רפאל נחמיאס היה עדיין חי, לפני כמה שנים, הוא אמר לי בעיצומו של חורף ירושלמי קר, שכבר שיבעים שנה הוא לא זוכר חורף כל־כך קשה. סבי נמנה עם זיקני ירושלים, ובן־דודו אלעזר נמנה עם זיקני צפת.

בן־דודו, יבדל לחיים ארוכים, עדיין חי. אלא מאי? פילאי המודרניזציה עדיין לא הגיעו לביתו, ואת שימעו של השח־רחוק רק שמע, אך מעולם לא טרח להתקינו בביתו. לכן לא יכולתי לדבר עם בן־דודו של סבי על החורף הקשה שעובר עלינו.

ובכלל, אני חושבת שיש חוסר התחשבות בעובדה, שכל הזמן מתייעצים עם זיקני צפת וירושלים, ומתעלמים לחלוטין מזיקני תל־אביב.

טילפנתי אל השחקן רפאל קלצ'קין, שהוא מהזקנים היותר צעירים שאני מכירה. לטלפון ענתה לי רעייתו הדסה, שגם היא מהזקנות היותר צעירות שאני מכירה. הדסה סיפרה לי שבעלה בטבריה, אבל גם היא מתאימה לא פחות ממנו לענות על השאלה שרציתי לשאול אותו.

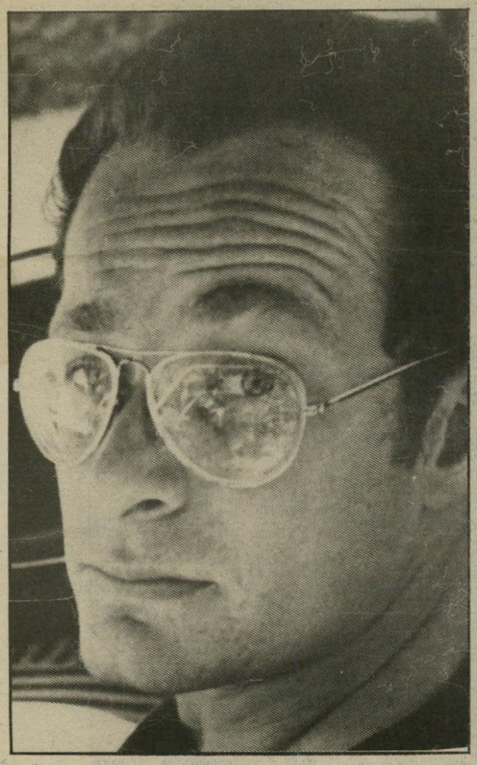
אז שאלתי את הדסה קלצ'קין:

● **את זוכרת חורף כזה בתל־אביב?**

לא. אני נמצאת פה מ־1914. דבר כזה לא היה.

● **חורף דומה לזה?**

לא. באתי לתל־אביב כילדה קטנה, ואני אומרת לך: כבר שיבעים שנה לא היה חורף כזה בתל־אביב.

רמי גוברניק:

„תרגיל מאוד קשה בסובלנות!"

כתבתו של רמי גוברניק ב„השבוע יומן אירועים" על תנועתו של מאיר כהנא עוררה בי מחשבה, שאני מנסה להדחיקה כבר מזה זמן־מה. חשבתי שאולי צריך לעשות שינויים בחוק־השבות, אולי לא צריך להכניס לכאן כל יהודי. אולי צריך לעשות מה שעושים שילטונות ההגירה האמריקאיים: לדרוש המלצות ומיכתב מהמישטרה, ולערוך בדיקות רפואיות ונפשיות.

כי אני באמת לא יודעת לאן נגיע, אם — תסלחו לי על הבטוי — כל מניאק אמריקאי או רוסי שיגיע לכאן, יחליט בשבילנו מה טוב לנו ומה רע לנו, רק מפני שהוא יהודי.

ולעצם העניין: היו חלוקי־דיעות בנושא כתבתו של גוברניק. היו כאלה שטענו כי לא היה צורך לשדר אותה. אני מניחה שהתלבטותו של גוברניק היא חת־לבטותו של כל עיתונאי — האם אנחנו רשאים להתעלם מתופעה שולית, רק מפני שהיא מסוכנת? האם אין זה מתפקידנו לדווח עליה, להתריע? מצד שני, מתגנב חשש עמוק ללב, שמא תחת להתריע, נעשתה שלא במתכוון תעמולת־בחירות.

● **איך אתה מרגיש, היית צריך להכין את הכתבה?**

יש כאלה שאומרים, שתנועתו של כהנא היא תנועה שולית. אבל לצערי הרב, נוכחתי במו עיניי איך הרב כהנא עומד בהמשביר בירושלים ועובר במתנה־יהודה, ובמקום שיגרשו אותו באים וטופחים לו על הכתף.

לדעתי, החברה צריכה לשפוט בעצמה אם היא מוכנה לקבל אדם כמו כהנא או לא. אני כעיתונאי חייב הייתי להצביע על התופעה המכאיבה, שדיעותיו של האיש תופסות מקום ונקלטות בציבור. רציתי להראות את האיש, כדי שהחברה תשפוט ותראה בעצמה איך הוא מדבר, איך הוא מתנהג.

● **היית אובייקטיבי מדי, הונן מדי. לא הראית כרוזים שהאיש מפיץ, לא הראית את ראש הגמל הכרות נוטף הדם שהוא תלה בפתח מערכת „העולם הזה".**

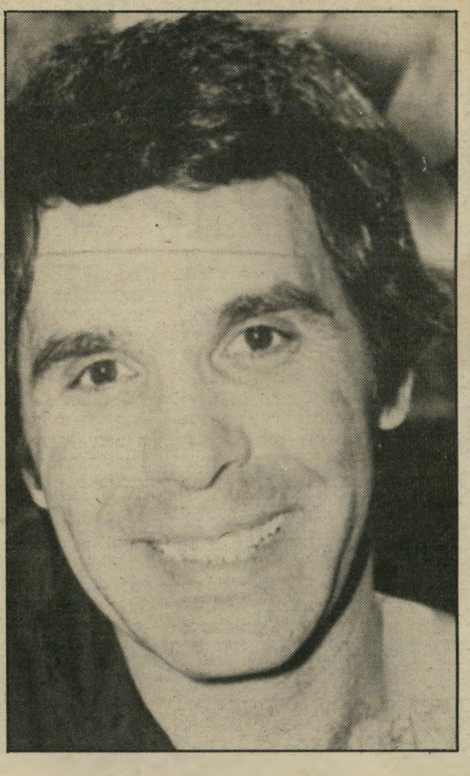
לא הייתי צריך את זה. לדעתי, הספיקו הדברים שהוא אומר. הוא אומר דברים מחרידים, זה מדבר בעד עצמו.

ברגע שנתתי לאותו אמריקאי מתנחל במנוח להגיד שהוא יחסל ערבים, לא הייתי צריך יותר מזה. כשבן־אדם אומר משהו כל־כך נורא, לא צריך תוספות. הפאשיזם צורח מגרונו. בשבוע שבו כל המדינה יושבת ומכה על חטא, בעיקר בנושא הסיגנון, תנועת כך ממשיכה להסית, כאשר יש קשר ברור בין ההסתה נגד הערבים וההסתה נגד השמאל. מה עוד יכולתי להגיד?

● **ואיך הרגשת כשהכנת את הכתבה?**

זה היה בשבילי תרגיל מאוד קשה בסובלנות. ביום השישי ביקרתי אצל משפחת גרינצווייג בחיפה לביקור־תנחומים. אחיו של אמיל הוא ידידי הקרוב. שלושה ימים אחר־כך הייתי אצל כהנא.

הם אומרים ... מה הם אומרים ... מה הם אומרים ... מה הם אומרים

צדי צרפתי:

„שיהיה יותר גדול מהחיים!"

כבר חרבה זמן אני רוצה לדבר עם צדי צרפתי, במאי הבידור מס' 1 בישראל. לא יוצא לי. הבן־אדם כל הזמן עסוק, הוא הולך מהפקה להפקה כמו שאחר הולך מהמיטה לאמבטיה. הטלפון אצלו בבית אף פעם אינו עונה, כי הוא תמיד נמצא בחזרות. כשהוא נמצא בחזרות, אי־אפשר לדבר איתו, כי הראש שלו רק בעניין אחד — במה שהולך על הבימה.

כעת הוא מביים את העדלאידע, שצריכה להיות החגיגה של פורים, ואני חייתי צריכה להישאר ערה עד 2 בלילה, כדי לתפוס אותו.

● **זה שווה להשקיע כל־כך הרבה בהצגת ילדים?**

שרית, מה את מדברת? זו לא הצגת ילדים, זו בפירוש הצגה לכל המישפחה! המופע מחולק לשניים: חצי ראשון לילדים וחצי שני קרנבל.

● **קרנבל בדרך־כלל מתנהל ברחובות.**

זה לא זה, ארץ־ישראל של היום זה לא ארץ־ישראל של פעם. פעם תל־אביב היתה קטנה. היית יורדת עם כיסא מהבית בשעה 5 בבוקר לתפוס מקום, או מבקשת מהשכנים להסתכל על העדלאידע מהמירפסת שלהם. היום מי בכלל מכיר את השכנים שלו?

● **למה אתה מתכוון אם כך, כשאתה אומר קרנבל?**

באירופה קוראים לזה אקסטראוגאנצה. מין מופעים מאוד מפוארים, שיש בהם ריגוש אינסופי. אנשים מופיעים עם דברים יותר גדולים מהחיים, וכל האקסטרא־וגאנצה הזו נותנת לך להרגיש שאת נמצאת בחלום. אז בחלק הראשון לקחנו למשל את השיר החומה של פינק פלויד, והלבשנו עליו מילים עבריות. כך עשינו עם שלאגרים כמו עין הנמר ואברא קדברה. בחלק השני יהיה קרנבל בראזילי עם קרינולינות ענקיות, ליצן עצוב, קלושאר ששר לילדו ומלכת הלילה. כל הדברים האלה שאת רואה בקרנבלים, עם אביזרים ענקיים וכלי־נגינה ענקיים — הכל יהיה בגדול.

● **אתה אוהב את זה?**

להגיד לך שאני חולם בלילה לעשות מופע ענקי לכבוד פורים בהיכל הספורט — זה לא. אני לא חולם על זה בלילה. אבל כדרכי, אני מתאהב בזה תוך כדי עבודה.

● **עד מה אתה חולם?**

באמת? על מחזמר. אבל לא חומר מועתק מברודווי, אלא משהו משלנו, מקורי.

דליה מזור:

„נלמד על בשרו של הציבור!"

שלא נדע מהחדשות ששודרו במהלך השבוע האחרון בטלוויזיה. את הגלולה המרה של החדשות המתיקו לנו בשידורי־הצבע. תגידו מה שתגידו, שידורי החדשות בצבע הם כמו אור בעיניים. דניאל פאר נראה יותר טוב בצבע, חיים יבין נראה יותר טוב, אפילו שרי רז נראית יותר טוב.

אבל מי שנראית הכי־טוב, היא ללא ספק מלכת הקרייניות, דליה מזור.

פעם פורשתי שלא כהלכה על־ידי דליה: היא חשבה בטעות שאני לא מפרגנת להופעה שלה. זו היתה אי־הבנה, ואני מכה על חטא. מאז ומעולם חשבתי שדליה מזור נראית כמו שקריינית טלוויזיה צריכה להיראות — נאה מאוד, קורקטית מאוד, מטופחת מאוד ונעימה מאוד.

בצבע היא נראית טוב יותר והצבע הבלונדי של שערה משתלב היטב עם התכלת שמאחור.

● **עד עכשיו צוממת בשחור־לבן, כעת את מצטיידת בצבע. האם הכינו אתכם מראש לשינוי?**

עד עכשיו היו תשעים אחוז מהשידורים בהם השתתפתי בשחור־לבן, וכבר הרבה זמן אנחנו מחכים לשידורי־הצבע. ידענו שזה יבוא. האולפן היה בתהליכי בנייה וקיבלנו הרצאה בנושא. כך שהיינו מוכנים. אבל כמו בתחילת ימיה של הטלוויזיה, אני מניחה שחלק מהעבודה נלמד על בשרו של הציבור.

● **מה את צריכה ללמוד כעת על שידורי הצבע, שלא ידעת קודם?**

צריך להתאים צבעים. יש צבעים שעל המסך יוצאים מאוד־מאוד צורמים. צריך להקפיד על פרטים, כמו איפור העיניים כך שיתאימו לבגד, צריך שהשפתון יתאים לבגד.

● **עד עכשיו היית מתאפרת בעצמך לפני השידור. האם גם כעת את מתאפרת לבד?**

לא, אני מעדיפה שיאפרו אותי. אני מניחה שבמשך הזמן נלמד בעצמנו איך להתאפר, אבל כעת כולנו, לא רק אני, מרגישים יותר בטוחים בידיה של המאפרת.

● **הסבירו לך איזה צבעים מתאימים לשידורי הצבע ואיזה לא?**

מתחילים להסביר, וזה די מפחיד. כי יש הרבה צבעים שאסור — כמו למשל, כחול, מפני שהרקע הוא תכלת.

● **איזה צבעים מותר?**

בעיקר גוונים בהירים.

● **אני מבינה שהשידור הראשון נפל עלייך ללא הכנה מוקדמת?**

צילצלו אלי ב־4 אחרי הצהריים ואמרו לי שיש שידור בצבע. לא ידעתי מה ללבוש, ובאמת לא היה לי בגד מוכן מראש. גירדתי את הארון ומצאתי חולצה פרטית שלי.

וכעת תסלחי לי, הבן שלי צריך פיפי. אז תסתפקי במה שאמרתי לך עד עכשיו.

מיקי גבריאלוב:

„ברצות אלוהים, אפילו אבא יכול להיות אמא!"

מה אני יכולה לעשות שב„שעה טובה" גנבו לי את הרעיון? נשבעת לכם — שמרתי אותו עמוק־עמוק בראש, לא גילתי לאף אחד. והנה, אני יושבת מול מסך הטלוויזיה בערב־שבת, ורואה איך אמנון ברזילי מראיין את לייזי ריבלין לכבוד יום־האם.

אני לא מוותרת. גם אני החלטתי לכבוד יום־האם לראיין אבא שהוא גם אמא — את חמלחין־זמר מיקי גבריאלוב, המגדל בכוחות עצמו את שני ילדיו מנישואיו הראשונים.

יש עוד שתי סיבות לכך שרציתי לראיין את מיקי. קודם כל, מגיע לו מזל־טוב, כי הוא נשא לאשה צעירה בשם מיכל, שעוזרת לו כעת בגידול ילדיו. ובנוסף לכך הוא עומד לשחק בפעם הראשונה בחייו בהצגה.

● **איך אתה מרגיש בתור שחקן?**

פעם, כשהייתי ילד, חלמתי להיות שחקן. כשהופעתי עם יונתן גפן, הייתי אומר טקסט פה ושם, אבל זה לא היה זה. כעת אני ממש משחק בפעם הראשונה בחיי בהצגה. וזה יוצא לי — אני שחקן. תארי לך!

● **אתה נהנה?**

מה זה נהנה? ההצגה היא מעין קונצרט — ספק אופרטה, ספק אופרה לילדים. אני שר, מנגן על גיטרה. מה יכול להיות רע?

● **מי מפיק את ההצגה?**

מיכל אשתי מפיקה. היא באה מיחסי־ציבור ומניהול עסקים, כעת היא מנהלת לי את העסקים.

● **כלומר, זוהי הפקה מישפחתית?**

בדיוק. חוץ מזה, אנחנו עושים עוד תקליט לילדים, בשם מקס ומוריץ, ותקליט לבד, לעצמי. אני כתבתי את המוסיקה וחלק מהטקסטים, ואת רובו כתבה מיכל אשתי.

● **עד שהתחתנת עם מיכל, גידית לבד את שני ילדיך.**

זה היה קשה.

● **ואיך זה עכשיו?**

עכשיו יותר קל, אבל יש קשיים אחרים. בסך־הכל, הילדים כעת מאושרים. יש להם מיסגרת יותר מקובלת מבחינה חברתית. זה יותר טוב להם מאשר קודם, כשהיו איתי לבד.

● **ואור הנסיון שיש, האם אתה חושב שילדים יכולים לגדול אצל אביהם, או שבכך מיקרה הם צריכים להישאר אצל אימם?**

יכולים, בטח שיכולים. אבל זה לא קל. לא לאבא שמגדל את הילדים שלו לבד, ולא לאמא שמגדלת את ילדיה לבד.

● **אם זוג נפרד, היכן, לדעתך, צריכים הילדים להישאר — עם האמא או עם האבא?**

אם זוג נפרד, עדיף לדעתי שישארו אצל האמא. אבל אם אין ברירה, את יודעת, ברצות אלוהים אפילו אבא יכול להיות אמא.

לילות ישראל

הישראלי הסועד עם הזמן עט על החידוש - מזון יפאני בתל־אביב

✶ אחרי שחזו בתמונות מבית־המיטבחיים, זללו האורחים סט״יקים

המלקקים

האפנאים שני האופנאים השותפים איב דה־מרדיקס ומאיר דרעי עוזרים לסוכנת הדוגמניות, שלה סקסור (באמצע), ללקק את הסוכריות. שני השותפים באו למסיבה בחולצות פרי עיצובו של איב. שלה לא הספיקה להחליף בגדים ובאה בבגד קיצי, שדיגמנה בבוקר.

ל רחבת־הריקודים התגודדו הצעירים סביב האטרקציה של הערב: אלוף הדיסקו לשנת 80, **דוד הרוש**, ספר במיקצועו, הגיע את שרירי־גופו בגמישות לקצב מוסיקת הדיסקו שהתנגנה ברקע. בידו האחת הוא הניף את בת־זוגו לחיים ולריקוד, **מרים מלכו** שלבשה שימלת מיני מגומרת חושפת כתף. ביצועיו לא היו מביישים ג׳ון טרוולטה. „אני מרגיש כמו מלך ללילה, אני אהיה אלוף העולם,״ הבטיח.

בינתיים הוא הלהיב את היפיפיות הרבות במסיבה שערך הסופאי **איב דה־מרדיקס**, לכבוד תצוגת האוסף החדש של ביגדי אביב וקיץ, שנערכה בבוקרו של אותו יום. לכן טיבעי היה שבמסיבה כזאת מצאתי אוסף מרשים ביותר של מלכות־יופי לשעבר, מלכות־מים, דוגמניות, אופנאים וסתם יפהפיות.

בפתח מועדון אפוקליפסה, הערך היום את רוב המסיבות בעיר, חילקו לאורחים סוכריות על מקל, שנחטפו מייד ועלמו כעבור חצי שעה. הסתבר שהאורחים פשוט סחבו אותם לילדיהם הקטנים.

בעוד הצעירים העדיפו לחגוג על רחבת־הריקודים בקומה התחתונה, התרחשה למעלה מסיבה מסוג אחר לגמרי. הפנטומימאי ו־השחקן **שייקה אופיר** ואשתו **לידיה**, תגגו בסולידיות על כורסית משקה.

נמרה אי המלקקת את הסוכריה במבט מיסתורי היא הדוגמנית הוותיקה עדנה רותם. עדנה לבשה שימלה מנומרת שעיצב דה־מרדיקס.

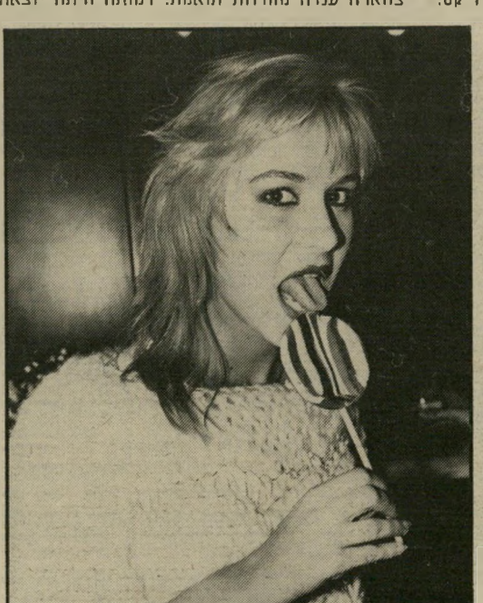
לנשוך הדוגמנית הדי קנטרו נועצת שיניה בסוכריה. הדי לבשה שימלת מיני מקסיפה ישנה, על צווארה ענדה מחרוזת תואמת. דמותה היתה יוצאת־דופן במסיבה.

נמרה בי מלכת־היופי לשעבר, הדוגמנית גינט אסור, לבשה אוורול מנומר, ולראשה חבשה טורבן תואם, אף הוא בעיצוב דה־מרדיקס.

לשון ארוכה מציגה מלכת היופי לשעבר, הדוגמנית קלרה רון. יהודית נגר. משמאל:

האחיות האכזוטיות המלקקות את הסוכריה בצותא הן נאוה ושרי חן. שתי האחיות הן מלכות־חן לשעבר, שתיהן דוגמניות מצליחות בהווה.

אבירי השולחן המרובע

עבור המיסעדה אשת־יחסי־הצבור שלה, **יונה לחוביץ**, בא קהל מהדר ונשים עטופות בפרוות יקרות. למראה כל הפיגורות האלה הפטיר מישהו: „אלה ימי פומפיאה האחרונים."

בין הקהל בלטו קליינטים פוטנציאליים רבים של **ג'קי רנון**, יושב־ראש בעלי מיסעדות־היוקרה בישראל ואחד הבעלים של המיסעדה היפאנית. היו שם שני יועציו־לשעבר של שר־הביטחון־לשעבר, אריק שרון — **אלי לנ־**

אורי ובנו אורי דן, יועצו לענייני־תיקשורת של השר־ללא־תיק אריק שרון, מנשק בחום את בנו החייל אורון, בן ה־18, שליווה את אביו לפתיחה. אורי בא שעון על קביים, כתוצאה מתאונת־דרכים שאירעה לו. למרות זאת, נראה עליז במיוחד.

התחרות מלך הפיצות בגרמניה, מנפרד כץ, בחברת המלצרית הטייוונית היפהפיה טרזה־מה. כץ בא לישראל במיוחד כדי לפתוח שתי מיסעדות חדשות בטיילת בתל־אביב.

ה הצגה כושלת בדיוק לפי כללי הטקס היפאני, סביב שולחן מרובע, שבאמצעיתו פלטת־מתכת, ישבו הסועדים והתבוננו בביצועיו של הטבח הטייוואני. המאסטרו נטל בצל קצוץ, בשר פילה משובח, סרטנים, קלאמרי ודג לוקוס. הוא קצץ הכל לחתיכות בעזרת קופיץ מיוחד, הניח על המזון מיכסה מוזהב, כדי לשמור על האדים והוסיף נבטים. את המנות חילק לכל סועד על נייר־כסף שלידו. ליד כל מיני רטבים, שהובאו במיוחד מיפאן, שבהם טבלו את הבשר בעזרת קיסמי־מאכל. התוצאה: תאוה לחיך.

על אותה פלטה בדיוק, בעוד הסועדים משוחחים ביניהם סביב השולחן ומתבוננים, לקח הטבח בצק להכנת פאנקייק, שבתוכו היו טבולים גרגירי תירס, וממש לנגד העיניים נאפתה עוגית תירס הנמסה בפה.

סוקיאקי הוא השם היפאני שניתן למיסעדה החדשה, שהאגף המרכזי שבה הוא יפאני ביסודו. אגף אחר מצטרף לשורת המיסעדות הסיניות, הצצות אצלנו לאחרונה בפיטריות אחרי הגשם.

לפתיחה המפוארת, שאירגנה דאן, שהוא היום מנכ"ל השק"ם ו**אורי דן**; **אורי רקנאטי** מבנק דיסקונט, עורך הדין **אמנון רוזנשטיין** ורעייתו, **מלכה**, הקבלן **אריה ברנוביץ'** ואשתו **ריבה**, **רחבעם** („גנדי") **זאבי**, **יוסי ריגר** מ„ריגר־פישמן", איש המיסעדות **מנפרד כץ**, **יוסי חכמי** מביטוח הפניקס, וחתן פרס־ישראל **חיים חפר**.

במיסעדה מצויים מספר פריטים אותנטיים יפאניים, וביניהן חלק מן הכלים והרטבים. הטבחים הם מטייוואן, אבל עבדו במיסעדות ביפאן. ג'קי רונן מסביר כי קשה מאוד לייבא צוות מיפאן בגלל התשלום הגבוה שדורשים שם.

„בניתי את המסעדה גם כסינית וגם כיפאנית כי פחדתי שהקהל הישראלי לא יתרגל לאוכל היפאני. עכשיו לאור התגובות אני מצטער שהכנסתי אוכל סיני. הקהל הישראלי תאב החידושים, מלא את השולחן היפאני דווקא."

רונן וחבריו השקיעו במקום 600,000 דולר. מחיר ארוחה לאיש, ללא משקאות וללא „זנבות" היא בין 800 ל־1000 שקל.

הקהל הישראלי אוהב לאכול. יש לי הרגשה, שהמיסעדה היפאנית היא רק ההתחלה, ומחקים לה יצוצו מכל עבר.

ההצגה הגדולה סביב השולחן המרובע שרד הטבח הטייוואני סואה יו־פיה הצגה לסועדים. הטבח שעבד בעבר במיסעדות ביפאן, חותך את בשר הפיל לקוביות קטנות על הפלאטה לעיני האורחים, הנהנים למראה האוכל המתבשל לעיניהם על השולחן המרובע.

אמא ובת האדריכל שלמה פרנקל מחבק את אשתו אבירמה (מימין) ובתו שלומית, העסוקות בפרוות. פרנקל הוא מבעלי המיסעדה וממעצביה. שלומית, ארכיטקטית אף היא, נשואה לרופא. המיסעדה, שההשקעה בה הגיעה ל־600 אלף דולר, יש בה כלים אותנטיים מיפאן.

שירה מישפחתית המשורר הוותיק אבות יש בחברת בתו המשוררת היא, הלית קסמור. הלית היתה נשואה בעבר לזאק קסמור. היום

על השחיטה

ג ישי־בשר תלויים על אוגלים, בגדים חמוצי דם ו„אתא שוחט ושחט לתורא", בדיוק כמו בהגדה של פסח; את חשה שרויה ממש בבית־המיטבחיים — הכל מצוייר בווירטואוזיות ובכישרון שרק **אורי ליפשיץ** מסוגל להם.

לומר את האמת, תחילה כלל לא הבחנתי בנושא הלא כל־כך אסתטי. הצילומים של **יאיר אחי־איזן** הם שהמחישו לי את הנושא הלא כל־כך צמחוני.

בפתיחה החגיגית של התערוכה נכח, כמובן, כל השולחן של אורי מכסית.

אחרי שכל האורחים האלה הירוו את צימאונם בקוקטייל צהבהב עם תכולה גבוהה של ודקה, הלכו כולם שמחים וטובי־לב, כדי לשבור את רעבונם בנושאי ציוריו של אורי: כמה גושי בשר שהפכו לסטייקים טעימים ועסיסיים, בידי הטבח המעולה של הבית ברחוב ש"ס.

נירה גל

(המשך מעמוד 44)

מספיק אינטליגנטי לדעת לפני מה עומדת המדינה, שהיתה קיימת רק שלוש שנים. כבר היה ברור שזה סוף הקולוניאליזם ומדינות חדשות יהפסו ללאום. ידעתי ש־באסיה היה 60% של האנושות, ושמזרחה מפרס אין יהודים כלל, ושחשוב לפתח קשרים עם החלק הזה של העולם. נסעתי לשם ולמדתי על הספרים הקדושים של ההינדו, הכרתי את האנשים המצויינים והרחמנים מאוד, והליברלים כל־כך לגבי דתות. עד כדי כך ליברלים, שראש־ממשלת בורמה, אונו, איש משכיל שגמר אוניברסיטה, התעניין לדעת איך הסתדרתי והאם מצאתי כנסיה ליד ביתי ואף שאל אם אני פרוטסטנטי או קתולי. הבנתי שלמשוך חלק זה של העולם לצידנו חשוב יותר מחברות בכנסת.

● ספר לי על פגישותיך עם צ׳ו אן ליי.

צ׳ו אן ליי ביקש להיפגש איתי. הייתי מיודד מאוד עם השגריר שלו בבורמה. ידעתי שסין העממית חשובה לאין שיעור יותר מטייוואן המחורבנת. המייצגת את סין באו״ם ושצ׳ו אן ליי חשוב לאין שיעור מצ׳אן קיי שק. טיפחתי את הידידות עם השגריר הסיני, היה ברור לי שאחרי כל פגישה ביניהו הוא כותב הביתה, ל־ראש־הממשלה שלו, כמו שאני כותב ל־ראש־הממשלה שלי.

ואני, חרא שכמותי, הוזמנתי להיפגש עם ראש ממשלת סין. אני יושב ומדבר איתו ואני לא כמו השרים האלה בממ־שלה שמדליפים ורצים אחרי עיתונאים. אני אף פעם לא הדלפתי את הסיפור הזה. זו היתה תקופת מילחמת ויאט־נאם. סין תמכה בהאנוי ואמריקה בסייגון, ואז בדיוק נחתם הסכם שביתת־נשק. אז אני מברך את צ׳ו אן ליי על שביתת הנשק, והוא אומר לי: הצעד הבא לא תלוי בדרום או בצפון ויאט־נאם. הצעד הבא תלוי ביחסים שיהיו בין עמי ובין העם האמריקאי. ואני לא יכולתי לדעת אז מה הקשרים שלהם עם רוסיה.

אחר־כך הייתי חודש בראש משלחת מיסחרית ישראלית בסין. הייתי חודש אורח שלו. סין זו ארץ ענקית. לא יכולתי לדעת שהיא מתקרבת לרוסים. מכיוון ש־אני לא מדליף, שאלתי אותו אם אני יכול לדווח לממשלתי את מה שהוא אמר לי, כי זה יגיע דרך ממשלתי לארצות־הברית. ואז הוא אומר לי: »לכן אני מספר לך את זה. אני בטוח שדבריי יגיעו באמצעותך לארצות־הברית.«

● מה בעצם פירסד את כינון היחסים הדיפלומטיים עם סין?

הייתי שגריר והייתי ידיד של משה שרת וקיבלתי הוראה שיש להסתפק ב־מגעים חברתיים עם סין ולהיזהר מלתת רמז על אפשרות של יחסים בינינו ובין סין. בקיצור, קשרו אותי בידיים וברגליים ובריצים. את זה אל תכתבי, כי עוד יגידו שאני מדבר במילים גסות.

● אתה מדבר על היחסים עם הודו, אבל מדוע לא הצלחת לשכ־נע את משה שרת בחשיבות היח־סים עם סין?

נפגשתי עם משה שרת וישבתי איתו משבע בערב עד שתיים בבוקר, ושיכנעתי אותו שיחסים עם סין זה דבר חשוב מאוד, אך לא יכולתי להשפיע. אני אמנם הייתי ידיד אישי של משה, אבל הייתי רק שגריר בבורמה. בוושינגטון היה שג־ריר אבא אבן ושני עוזריו, ראובן שילוח ותדי קולק, ומזכיר המדינה פוסטר דא־לאס, שלא הבין כלום בחשיבותה של סין, והנשיא אייזנהאור — שהוא אמנם גנרל חשוב אבל שוואנץ גדול, וכל אלה עמדו מולי. אז מה אני יכולתי להשפיע?

אמרתי לשרת שאני מסכים להיות שגריר ישראל בפקין, להיפרד לעולמים מהכנסת וללמוד את השפה הסינית הקשה ולקשור איתם קשרים. דיברתי עם ברכה והיא הסכימה לתוכנית. אמרתי למשה שזה הצ׳אנס ואז הוא אמר: »מה אני יכול לומר לך? אני העליתי את הצעתך, אך נתקלתי בהתנגדות הנמרצת של פנחס לבון וזלמן ארן, מעמודי התווך המפא״י־ניקים.« נו, טוב, היו לי דיעות משלי על דיעותיהם המדיניות של לבון ושל ארן, ועל פחדם הקבוע מפני הפריץ. שזה אמ־ריקה. כלום לא עזר.

● כעבור שנים רבות שלח לך הנרי קיסינג׳ר מיכתב וכו הצדיק את נימוקיך לכינון יחסים עם סין.

כן, כן, אחרי 17 שנים שיגר אלי הנרי קיסינג׳ר מיכתב מהבית הלבן, אחרי ש־קרא תרגום ממיכתב בן 8000 מילים ש־כתבתי לשרת בנוגע לסין. את המיכתב הזה כתבתי אחרי ועידת באנדונג באינדו־נסיה, ועידת עמי אסיה שאותנו לא הזמינו אליה.

אז פתאום, אחרי 17 שנים, כשקיסינג׳ר טס להכין את הביקור של ניכסון, גולדה מצלצלת ואומרת: יש מיכתב שלך על סין, בן 8000 מילים. יעקב הרצוג יתרגם את המיכתב וישלח לקיסינג׳ר. אחר־כך קיסינג׳ר סיפר לי שכשטס עם ניכסון ל־סין, ניכסון קראת את המיכתב במטוס ושאל אותו מי האיש שכתב את המיכתב.

נו, טוב, אני הרי מכיר את ניכסון. המדינה הראשונה שהשתחררה באפריקה היתה גאנה, ואני הייתי השליח של ארצנו וניכסון של ארצות־הברית. שבוע ימים גרנו בחדרים סמוכים. זה היה ב־1957, אחרי מילחמת סיני, והוא כל הזמן נידנד לי ולא נתן לי מנוח: נו, מתי כבר תי־סוגו, מתי כבר תיסוגו מסיני. הוא היה סאחב שלי. אז כשקיסינג׳ר אמר לו שזה אני, הוא אמר: »אה, אני מכיר אותו.«

■ ■ ■

● ברשותך נעמוד לתקופתנו אנו. אחרי שפורסמה תוצאות ועדת החקירה, פירסמת מיכתב שבו קראת למנות את אריק כשגריר בזאיר.

את לא חושבת שהוא מתאים? אין מה לדבר, הוא איש בעל מיקצוע צבאי, אבל מסקנות ועדת־כהן מחייבות גם אותו, וגם את ראש־הממשלה בגין להתפטר. חוץ מזה, אני חושב שאריק שרון מתאים לזאיר. הוא דווקא מסתדר איתם טוב. אני מכיר את מובוטו. הוא מושחת מאין כמוהו. הוא מולטי־מיליארדר. אז אנחנו צריכים לתת לו מישמר צבאי ולהדריך גדודים לשמור עליו מכל עבר? חוץ מזה, יש לו דבר משותף עם אריק: לשניהם יש חווה. בחווה של מובוטו יש אפילו מומחים ישראלים.

את יודעת, אתמול במכולת אומר לי מישהו: מה זה דויד הכהן, אתה מציע שאריק שרון ילך להיות שגריר בזאיר? אמרתי לו: איזה רשות יש לך לאמר לי דבר כזה? אני בגיל 56 התפטרתי מהכנסת ומעבודתי כמנהל חברת סולל בונה ולהלכתי להיות שגריר בבורמה.

את יודעת שכולם עזבו אותנו, ורק ל־בורמה יש פה שגרירות? ואת יודעת מה הם אומרים, אלה שבאים מבורמה? שרק בזכותי הם ממשיכים ביחסים הדיפלומטיים עם ישראל. את זה אל תכתבי. עוד יגידו שאני לא צנוע.

● בנוסף לאותו מיכתב הקו־רא לאריק שרון להיות שגריר בזאיר, אתה מפרסם דפי יומן אישי, וכו אתה קורא לא אחת לדבר עם הפלסטינים.

לדבר כן, אבל לא לרוץ אחריהם כמו אורי אבנרי ומתי פלד וד״ר ארנון. לא לרוץ להצטלם. גם לא צריך לקרוא להם חיות דו־רגליות. הוא יכול להתבייש, בגין, ככה לדבר.

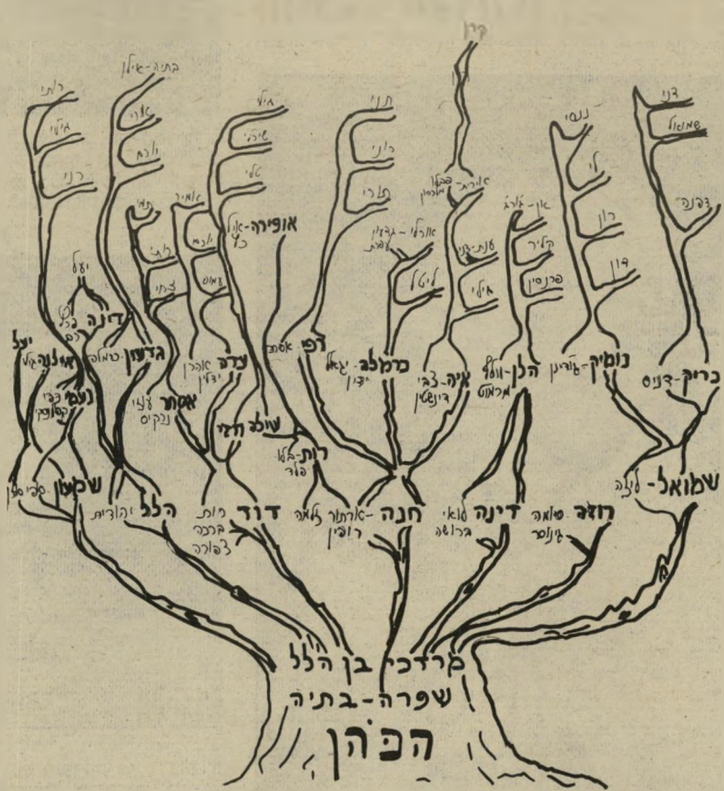
ערפאת מוצאו מהפלסטינים, ואת העם הפלסטיני אנחנו הולדנו, ואני מאמין ש־סיפוח הגדה הכבושה וחבל עזה אינו אלא הרס המדינה הציונית.

● אתה נמצא בארץ כבר 75 שנים. אתה מכיר את העם הפלס־טיני עוד לפני שהפך לעם של פליטים. מהו יחסך אליו?

באמצע יולי, בעת המילחמה, פירסמתי מאמר שבו כתבתי: לו ניתן היה לי, הייתי מחזר על פתחיהם של אותם פלי־טים פלסטינים אומללים, קורבנות תקומת מדינתי. הולך מבית לבית, מחושה לחר־שה, מציג עצמי כשותף בצערם ומתנצל על העוולות שגגרמות להם בימים אלה. ואחרי כמה חודשים באו ורצחו אותם בצברה ובשאתילא.

● אלה דיעות מאוד יהיות בהשוואה לרוח הנושבת כיום בי־מיפלגתך.

איזה מין דברים את אומרת? את צריכה להבין: את חיה ואני חי כל אחד בעולם אחר. העולם השתנה מאוד, ואני מבין את זה. גם עכשיו יש נוער מצויין, אבל הוא לא לטעמי. ככה גם המנהיגים. אני הייתי עם מנהיגים אחרים. מתי, אני שואל אותך, היית יכולה לחשוב שאיזה מטורף

אילן היוחסין של הכהן
דוד של רבין

דתי קנאי כמו חומייני יעשה צחוק מאמ־ריקה? היית מאמינה שאמריקה תתפלש ברפש ולא תדע מה לעשות? העולם הש־תנה. פעם אנגליה התחילה מילחמה נגד ספרד כי זרקו אבן על השגריר שלה.

■ ■ ■

● אתה חושב שמיפלגתך, כ־ראשותו של פרס, תחזור אי־פעם לשילטון?

את שואלת שאלה שאני לא יכול לענות עליה. יש מיפלגה והיא בחרה את היושב־ראש שימעון פרס, ואם את שואלת אותי, אז בעד פרס ולא בעד רבין. אפילו שאני דודו, ולבד מאחותו רחל, במנרה, אין לו עוד קרוב משפחה אחר. המיפלגה בחרה בשימעון פרס ויחד עם זאת אני לא מחר־ייב להסכים איתו על כל דבר. כשמישהו אומר שצריך לגמור עם יוסי שריד, אני מלגלג עליו, כי יוסי שריד הוא בתור רציני, מהרציניים ביותר. ואם אני קורא ששימעון פרס אומר שכשיגיע עימות אם ארצות־הברית אנחנו נהיה נאמנים לממ־שלה, אני לא מזדהה איתו.

● שימעון פרס אינו מצליח לעורר אהדה אצל רוב הציבור. האם אתה מאמין שאם פרס יוחלף באחר יש סיכוי שמיפלגת העבודה תרכיב את הממשלה הבאה?

הביטי, אני לא יכול להבין את הרחוב היום. אני נדהם כשאני שומע הערות של אנשים. אמונה שאנחנו יכולים לזלזל בדעת הקהל העולמית ובארצות־הברית ויכולים לתבוע תביעות מלבנון — מאיפה הביטחון הזה? מאיפה יש את זה לרחוב? יכולתי להבין את המילחמה של 40 הקי־לומטר, אבל לכבוש את לבנון — זה לא יתכן! זה דבר שהכינו מראש רפול ו־אריק. פיתאום, כך, לכבוש את לבנון בשבוע. הכינו את זה מראש, תפסו את ההזדמנות שמישהו ירה בשגריר בלונדון, ועכשיו אנחנו שם יותר משמונה חודשים. וכל הקורבנות האלה!

אני לא מדבר על זה שבעיקבות המיל־חמה ערפאת לא מופיע כטרוריסט אלא כאישיות בינלאומית מוכרת על־ידי כל ידידינו. תראי מה קורה עכשיו באלג׳יר. אני התוכחתי עם אדם שאני מכבד אותו מאוד, מאיר יערי, שאמר: שום קשרים עם ערפאת. זה לא ככה. אי־אפשר יותר להתעלם מערפאת.

● באילו תנאים ידעתך יש להיפגש עם ערפאת?

אם הוא יבוא כנציג של הפליטים ל־כנסת, בהודעה מוקדמת שהוא רוצה לדבר על שלום, וידה בקיומה של מדינת יש־ראל — אני אדבר איתו. הרי ארלוזורוב ווייצמן הופיעו כנציגי הלאום ותבעו את זכותנו למדינה יהודית בארץ־ישראל לפני שהיינו לאום. למה לנו מותר ולפלסטינים אסור?

● מה דעתך על תוכנית רגן?

לא רעה. אני מוכן להתווכח איתה, אבל לומר כמו בגין: »אני דוחה את התוכ־נית«? על סמך מה הוא דוחה? מגיין יש לו עוד ידיד כמו אמריקה? אני הייתי שבע שנים יושב־ראש ועדת־החוץ־והבי־טחון של הכנסת, ואני יודע היטב מה אנחנו מקבלים מאמריקה. אז קיבלנו ער־דפי מזון והלוואות בדולרים שהחזרנו ב־לירות, וברביבית של שניים וחצי אחוזים. אילו אמרת, שיתנו לנו שני מיליארד וחצי דולר, הייתי אומר לך: תשמעי בחורה, לכי לבית־משוגעים לכל ימי חייך. אבל מסתבר שאני צריך ללכת לבית־משוגעים. הם נותנים, אבל עד מתי?

מה זאת אומרת להתעלם מאמריקה? ומה כל החכמות האלה, איך הוא בכלל יכול להתייחס כך אל אמריקה או אל הפלסטינים? איך הוא מדבר ככה עליהם, »חיות דו־רגליות«. בכלל, איזו מין שפה זו? עכשיו מדגימים אותה כלפי עצמנו. הלא זה הדבר הנורא שהביא לרצח של גרינצוויג. השפה הזאת. אתה לא יכול לדבר ככה על הפלסטינים. אני הייתי הולך ומבקש מהם סליחה. אני הייתי רוצה שיקלטו במדינות־ערב ושייהנו מנסיוננו ומהעושר של מדינות הנפט, אבל זה לא יצא כך. מה לעשות, הערבים לא רצו לקלוט אותם. אז מה, אז הם חיות?

תהרגי אותי אם אני רוצה לשמוע על סיפוח ותהרגי אותי אם אני רוצה אותם פה, אבל צריך למצוא פיתרון, ומגיע ל־ערפאת שנדבר איתו — יותר משהגיע לסאדאת שפתח נגדנו בשלוש מילחמות. ערפאת הוא קורבן שלנו, אז שאני לא אדבר איתו? ואיך את חושבת שחוסיין יכנס למשא־ומתן כשבגין אומר מראש שלעולם לא תהיה מדינה ערבית בגדה?

● מה דעתך על האפשרות ש־יצחק נבון יעמוד בראש מיפלגתך?

ראשית כל, הוא צריך לומר שהוא רוצה. יצחק נבון הוא נכס חשוב מאוד למדינה. הוא נשיא מצויין. הוא הוכיח עצמו. אין מה לדבר שהוא הנשיא היחיד שהצליח ללכד את העם.

● הוא הצליח כנשיא, אך האם יצליח כראש מיפלגה?

כן. הוא הוכיח עצמו כחבר מיפלגה וכמנהיג. ברס״י הוא היה מזכירו של בן־גוריון ואינני יודע כמה אנשים היו מחזיקים שם מעמד. ולשבת בחדר הסמוך לבן־גוריון זה דוקטורט בדיפלומטיה פר־ליטית, שמעטים זכו לו. והוא היה נשיא שלא כדוגמת הנשיאים האחרים. אבל קשה לנצח את הדמגוגיה של בגין. אני לא יכול להבין את הקהל השואג »בגין מלך ישראל«. מתי דיברו כך על בן־גוריון או על גולדה? מתי דיברו? אז לא היה קהל כזה.

● האם היית מציע לפרס לפנות מקומו לנבון?

אני חבר הלישכה וחבר הוועדה המדי־נית. אני משוכנע שאם יהיו דיונים וני־תוחים, ולא מהסוג של מינה צמח אלא ניתוחים מעמיקים ורציניים, שנבחן בראש המיפלגה יסייע לכך שאנחנו נוכל להרכיב ממשלה. אז שמעון יקבל את זה, ויפנה את מקומו. אני לא חושב שספני שתפקיד ראש־הממשלה נשמט ממנו, הוא יעשה בעיות.

מאת מאיר תדמור

מאגרי הכסף של שפירא

בשבוע שעבר פורסם תשקיף להנפקה של מניות, של חברה חדשה יחסית עם שם יומרני „מאגרי טכנולוגיה". על פי התשקיף, משקיעה החברה בפרוייקטים עתירי ידע ובמחקר ופיתוח. מסיבה זו מצויה בראש התשקיף הערה: **„השקעות כאלה יש בהן כדרך כלל סיכון."**

מסתבר שהסיכון אינו כל־כך גדול. בעיקר אם מציצים על שמות בעלי השליטה, שהם בין היתר מיודעינו יוסף ריגר, אליעזר פישמן, שמואל דכנר, מי שהיה מנכ"ל מצליח של אזורים, של כלל ועוד כמה חברות בבעלות השומר־הצעיר, חבר־רת־העובדים של ההסתדרות ואפילו חבר־רת־חוץ אחת, שלא ברור בידי מי השליטה בה. אבל גם זה לא חשוב.

לאלה אסור יהיה במשך שלוש השנים הקרובות למכור יותר מ־40% מהמניות שברשותם.

תמורת ההנפקה נטו, לאחר ההוצאות המקובלות, תהיה כ־132 מיליון שקל. וכאשר ימומשו האופציות, צפויה הכנסה נוספת של 72 מיליון שקל. סך הכל תגייס החברה סכום נאה של 200 מיליון שקלים. גם בזה אין שום דבר מיוחד.

אגב, לציבור מוצעים 132 מיליון מניות בנות 1 שקל במחיר מציאה של 110% והאופציות ללא תמורה. זה מעניין, ב־עיקר משום שבכל ההנפקות האחרונות המחיר גבוה פי כמה מהערך הנקוב. אבל, כאמור, יש פה גורם סיכון ואולי בשל כך, המחיר כל־כך מצודד.

הפרק המעניין ביותר בתשקיף מופיע בעמוד 28 תחת הכותרת **הקצאות נוספות.**

למה נוספות? כי אלה הן נוספות ל־מניות שיחזיקו המחזיקים העיקריים ב־חברה, והן גם נוספות למניות המוצעות לציבור הרחב.

מה שמעניין ברשימת ההקצאות הנוספות הם בעלי ההקצאה הנוספת. ביניהם נוכל למצוא את אברהם שפירא, שמלבד היותו ה־בעלים של מפעלי שטיחים ויו"ר הקואליציה, יהיה מעתה גם חבר מועצת־המנהלים של החברה, וכ־של כך קיבל הקצאה פרטית של 25 מיליון מניות. גם שמואל גונן קיבל 7 מיליון מניות „פרטיות". משה ויגיא והחברה המרכזית ל־ניירות ערך, שניהם ברוקרים פר־טיים, קיבלו גם הם מניות בהקצאה פרטית. ברשימה המיוחדת מופיעים גם שמות כמו רות זיתו־ני, י. דנאי, דב בן־דרור, מ. מושכץ, הולצמן, שטרסר, אבנימלך, יוסף פרלמן ואחרים, סך הכל 36 שמות ידועים וידועים פחות. גם זה מעניין. אבל הדבר הכי מעניין הוא שהחברה האלה קיבלו בהקצאה פרטית מספר מניות כפול מזה שהוצעו לציבור, וכולם קיבלו פחות מ־5% כל אחד, כך שיהיו רשאים למכור את מניותיהם בכל עת, משום שאינם בעלי עניין.

אתם רואים, לא תהיה כל בעיה. ביום רביעי השבוע, כאשר יתפרסם מה היתה חתימת היתר על המניות החדשות של מאגרי טכנולוגיה, יתברר גם, איך מחלקים מתנות למי שהמנפיק חפץ ביקרו. הכל מסודר. המומחים להרצת מניות הם בעלי עניין ואלה שאינם בעלי עניין יש להם ככל הנראה השפעה על העניין. הוא שאמרנו: מאגרי כסף טכנולוגיים.

תעשיין שפירא
דירקטור טכנולוגי

הבורסה

הלהיט החדש: מניות נכסיות

אחד מחכמי הבורסה „תקע" חוכמה חדשה, וזה שעמד לידו אמר לי שזה כבר עניין ישן. בכל זאת כדאי להביא דבר בשם אומרו: „או שאתה מצליח, או שאתה מסביר". תקופת ההסברה עוד לא חלפה, אבל, יש כבר חבר"ה ש„נכנסים". אתם בוודאי זוכרים את השיטה — לקחת טרמפ ולברוח.

בינתיים, כל זמן שהמקורבים זורקים רשתות אחד לשני ויוצרים גלים „חיוביים", כדי שגם המשקיעים מן השורה יצטרפו, אפשר לקחת טרמפ קצר על מניות חצי כבדות, לעשות סיבוב ולברוח. בזהירות, על פי הכלל: נכנסים בעליה ויוצאים בעליה. רק רוטשילד וריגר־פישמן יכולים להרשות לעצמם לצאת בירידה, אתם לא.

רק לפני חמש דקות שמעתי את הבדיחה האחרונה שהביאו ישר מירושלים. מספרים על חבר של ד"ר יקיר פלסנר, המשנה לנגיד בנק־ישראל, שהבורסה העמידה אותו על הרגליים. האי? קודם, לפני המפולת, היה לו אותו. הוא לא היחיד.

מי שרוצה להגיע למכונית חדשה, תחת הקודמת שכמעט הפסיד, ינהג בזהירות. בינתיים הבנקים, הקרנות, הברוקרים ה־פרטיים ומנהלי התיקים, מחליפים סחורה ומעלים שערים, לאט, עד שיבוא הגל החדש של המשקיעים, שירימו את השוק ויקנו את ה„סחורה" שהכינו להם המקורבים. אתם תשחקו את המשחק, אבל תמכרו להם את הסחורה שלהם, לפני שהם יישארו עם הכסף ואתם עם המניות.

אחרי כל מפולת מתחילים לחפש, מה כדאי לקנות. יש אמת באימרה שמה שנפל עמוק קשה להרים, מי שנפל מעט יקום על רגליו מהר. לאחרונה מופיעים בעיתונות כל מיני מספרים „חכמים" ליד שמות המניות — המכפילים. אז אם אין דבר יותר טוב, כדאי תמיד לקנות מניה שהמכפיל שלה נמוך. ואם יש מניה נכסית, תשאלו את היועץ בבנק מה זה, גם אותה כדאי יותר לקנות.

למשל, „דיסקונט השקעות", „נכסים ובניין", „כלל־תעשיות", „עזריאלי" ו„פועלים" הן מניות נכסיות. יש עוד. תשאלו את היועץ במגירה שלו מונחת הרשימה ה־מלאה, אותה קיבל מהנהלת הבנק. מניות כאלה אפשר להחזיק תקופה ארוכה; הקרנות כבר ידאגו להן וגם החברות שהנפיקו אותן.

עוד הערה. בשבועות הקרובים יהיה מבול של הנפקות חדשות. לא למהר. אתם רוצים להשתתף במסיבה, תבדקו מי המארח. אם זו חברה רצינית וידועה, הסיכוי הוא שגם שבוע אחרי ההנפקה, המגיה תהיה שווה את האמץ. שימו לב מיהו החתם הראשי. אם זה אחד מהבנקים הגדולים, זה תמיד יותר טוב מסתם חתם.

פמליות עולות הרבה כסף

בשבוע שעבר ערכתי סיור לימודים בירושלים.

מה למדתי באותו יום? שה־נסיעה של שר־החוץ יצחק שמיר עם פמלייתו לזאיר, עלתה על פי מקורות יודעי דבר 12.5 מיליון שקלים.

המקור סירב בתוקף לפרט את מרכיבי ההוצאה, אך העיר, כי בזאיר ביקר גם שר־הביטחון לשעבר, אריק שרון, עם פמלייה לא פחות קטנה, וכאן הוא אמר. ההוצאה חסוייה בשל גודל הפמלייה. אותו מקור גם אמר, שההוצאה לאירוח פמליית שר־ההגנה של זאיר שביקרה לאחרונה בארץ, כאורחת שר־הביטחון־לשעבר, היתה גדולה בהרבה מהתקציב לשיקום כביש עכו נהריה, למשל.

הגישה הצרפתית: חרבות ונשק

מה המשותף לסופיה לורן, נורמן מילר, ג'ין קנת גלבריית, גראהם גרין, פרנסיס פורד קופולה, אלווין טופלר, וגבריאל גרסיה מרקס? כולם הוזמנו על־ידי ממשלת צרפת לסורבון ב־12 וב־13 בפברואר לדון ב„צרות הכלכליות של עולמנו" אשר לדברי גלבריית, „הן חשובות מכדי להשאירן בידי הכלכלנים או סתם אנשים מעשיים". זה בדיוק מה שהשר הצרפתי לענייני תרבות, מארגן הכנס, רצה לשמוע: המשבר הוא רוחני, הוא אמר, עלינו להציע גישה חדשה. יועצו הכלכלי של הנשיא מיטראן, היתה לו אחת מן המוכן: „יצירתיות," הוא אמר. „היא שתוציא אותנו מן המשבר."

300 משתתפי הכנס הסכימו כולם, שהארצות הבלתי־מפותחות הן עניות, ולכן הם זקוקים לעזרה. הם גם הסכימו שאבטלה הוא דבר רע. הם הצהירו חגיגית ש„אמנות ויופי" יביאו לחיים חדשים לכלכלת המדינות וגינו את קוקה קולה, הגברת תאצ'ר, דאלאס, ואת הנשיא רגן.

נואם אחרי נואם אמרו, כמה נפלא הוא שכל־כך הרבה אינטלקטואלים חברו יחד. סופר אמריקאי סיפר כמה נהנה מטיסה לפאריס במטוס קונקורד אל הכנס. בסיומו של הכנס הופיע הנשיא מיטראן שאמר, שהוא צופה רנסנס חדש וכי „תעשיות התרבות הן תעשיות העתיד". כל המשתתפים הסכימו שהיתה זו הזדמנות נדירה לפגוש איש את רעהו.

שין מקבריידה, חתן פרס נובל לפרס לניק וכיו"ב אמר: „צרפת היא המדינה היחידה המבינה את החשיבות של ערכים רוחניים ותרבותיים במשבר הנוכחי. והיא גם יצרן הנשק השלישי בגודלו בעולם."

הסבה לעיתונאים הכלכליים

לאחר המפולת בבורסה, החליטו הכתבים הכלכליים של הרדיו והטלוויזיה לעבור לעסקים אחרים. כך, למשל, אלישע שפיגלמן הנודע, העורך הכלכלי של הטלוויזיה, נוסע לארצות־הברית. הסיבה הממיידית: מינוי ברשות־ההשקעות שם. יש קשר לאוצר.

גדעון רותם, הכתב הכלכלי של הרדיו בתל־אביב, עובר לעיסקי בנקאות. החל מהשבוע הבא הוא יהיה הדובר של הבנק הבינלאומי. ילבש חליפה ויענוב עניבה. בקיצור, יעבור לצד השני של המיתרס. אני מאחל לו הצלחה, על חשבון ההדלפות שבדרך.

גם בנגי צה"ל, מספרים לי, יש שינויים בדסק הכלכלי.

משה נסטלבאום, הכתב הגיבתי לענייני עבודה של קול ישראל בתל־אביב, יעסוק מעתה בגושאים פוליטיים. גם שם יש עבודה, וזה במקום הכתב המדיני שפורש לחו"ל, בשליחות קול ישראל.

ועכשיו אנחנו מגיעים לסיפור של השבוע, על כתב זריז, אבל בירושלים, שהולך לעיסקי מסעדות־בר־תיאטרון־גאו ותיזמורת של בית. ויחד עם כל אלה

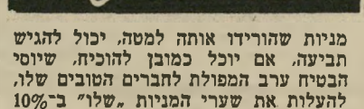

כתב זלינגר
מיסעדן בדרך

ממשיך להיות כתב לענייני כלכלה של קול ישראל בירושלים. נא להכיר: גדעון זלינגר, עם קסקט והרבה מרץ, פותח יחד עם עוד שניים בעלי מיסעדות וניסיון, את ליד הכיכר (ליד כיכר־ציון) בשכונת נחלת־שיבעה, מיסעדה־מועדון־בר־תיאטרון, בקיצור מקום לבילוי עם תיזמורת של הבית, בבית ירושלמי עם קימורים וחצר מרוצפת. מה שהבורסה עושה לי־כתבים לענייני כלכלה!

החתימה של יוסי ריגר

כשרות מיוחד לקוראי העולם הזה, במיוחד לאלה שנפגעו מהתעלולים של יוסי ריגר, ממה שקרוי קבוצת ריגר־פישמן, אני מצרף את חתימת ידו. כל מי שרואה עצמו נפגע של קרן רונית ובנותיה, המניות שהורידו אותה למטה, יכול להגיש תביעה, אם יוכל כמובן להוכיח, שיוסי הבטיח ערב המפולת לחברים הטובים שלו, להעלות את שערי המניות „שלו" ב־10% תוך שבוע. אם למי שהוא מהתובעים יש פתק לא חתום, אני מצייד אותו בזה בחתימת ידו של הנ"ל.

כשירדה החשיכה הגיח הרוצח מבין השיחים, כשאקדח שלוף בידו

וירה שני כדורים קטלניים בברוקר, שהיה בדרכו הביתה מהבורסה

מות הסוכן

שתי יריות אקדח פילחו את הדממה ברחוב אוסישקין בצפון תל־אביב. יעקב אלטרוביץ (36) נפל על המידרכה פול ביתו, מתבוסס בדם.

השעה היתה רבע לשבע בערב. המשמש שקעה וחשיכה החלה יורדת. גבר מוצק, גמור קומה, עמד מאחרי השיחים, עם אקדח שלוף בידו ותיכה.

בין השיחים

יעקוב אלטרוביץ, סוכן־מבצע בחברת הברוקרים מוריץ את טוכלר, ירד מן האוטובוס בסיגת הרחוב, והחל צועד לעבר בית מיספר 98 ברחוב. הוא לא חש בכלום. הרחוב היה שקט כרגיל. איש לא נראה באותה שעה. גשם שופך ירד והוא צעד במהירות לעבר ביתו. השיחים היו ליתינו. לפתע, כשהגיע אל פול בית מיספר 102, שמע קריאה מבין השיחים. הרוצח התקדם לעברו וצעק „מאניאק!" אלטרוביץ נעצר והסתכל על האיש. הוא הבחין כנראה באקדח שבידו וניסה להימלט. אך אחרי צעדים ספורים השיגהו הכדורים הקטלניים ו־הוא היה מוטל על המידרכה, מרחק קצר ביותר מביתו. כשדם זב מפיו ומחזהו.

באותו רגע יצא מישהו מן הבית מיספר 100. זה היה מיכאל אורלוב (36). הוא החל פוסע במורד הרחוב, כששמע את היריות. בגלל פורים המתקרב והשעה המוקדמת, היה אורלוב בטוח שמדובר בשעשועי קפצונים. אך מייד נכח בטעותו. הוא ראה את הרוצח יורה בקורבנו מטווח קצר. הוא התקרב למקום, צעק אל הרוצח. אך האחרון לא נבהל, הוא ירה יריה נוספת לעבר אורלוב, ששלח את ידו קדימה, מתוך אינסטינקט של התגוננות, ונפצע בידו מהכדור. הוא נפל על הארץ והחל צועק לעזרה. איש לא שמע אותו, מכיוון שהרחוב היה ריק מאדם. אורלוב קם בשארית כוחותיו ו־דידה לעבר הבית הקרוב. שכנה, ש־פתחה לו את הדלת, הזעיקה מייד אמבולנס.

אדם אחר שנפגע בהתנקשות היה שמואל גבר (57). הוא לא שמע דבר ולא ראה מאום מכל ההתרחשות הדרמאתית, שהתחוללה מטרים ספורים מן הכניסה לביתו. הוא התחיל לעלות במדרגות כשהחל לחוש בסחרחורת וחולשה. כשנכנס לביתו הודיע לאשתו כי הוא חושש שקיבל התקף־לב. אשתו נבהלה ומיהרה להזמין אמבולנס. כשראתה שהאמבולנס בושש לבוא, ירדה למטה לרחוב. היא היתה בטוחה שהאמבולנס הגיע, תצוות הרפואי מתקשה למצוא את הכתובת המדוייקת. וכשירדה למטה, אכן ראתה אמבולנס חונה בפתח ביתה. הצוות הרפואי היה עסוק אותה שעה בסיוע נואש להציל את חייו של יעקב אלטרוביץ, ובמתן עזרה ראשונה למיכאל אורלוב שנפצע בידו.

אין מניע?

היא ניגשה אל הרופא וביקשה שיעלה לראות את בעלה, מכיוון שיש חשש שלקה בהתקף־לב. הרופא מיהר איתה, ואחרי בדיקה קצרה התברר למישפחת גבר כי שמואל לא לקה בלבו, אלא נורה בגבו. שלושת הפצועים הוחשו לבית־החולים איכילוב, אך את יעקב אלטרוביץ כבר לא ניתן היה להציל, ורופא קבע את מותו.

בבוקר אותו יום יצא יעקב אלטרוביץ כדרכו לעבודה. הוא עבד מזה כמה שנים בחברת הברוקרים הוותיקה. תפקידו היה תפקיד טכני בלבד. הוא היה מבצע, ובתור שכזה לא היה לו מגע ישיר עם הלקוחות. הוא היה יושב ב־אולם־המיסחר בבורסה לניירות־ערך, ו־היה מבצע פעולות קניה ומכירה של מניות מטעם חברת הברוקרים. לכן הוכו האנשים בחברת המניות שבה עבד, ו־האנשים בבורסה, עמיתיו, בהלם, כאשר שמעו על הרצח האכזרי של יעקב אלטרוביץ.

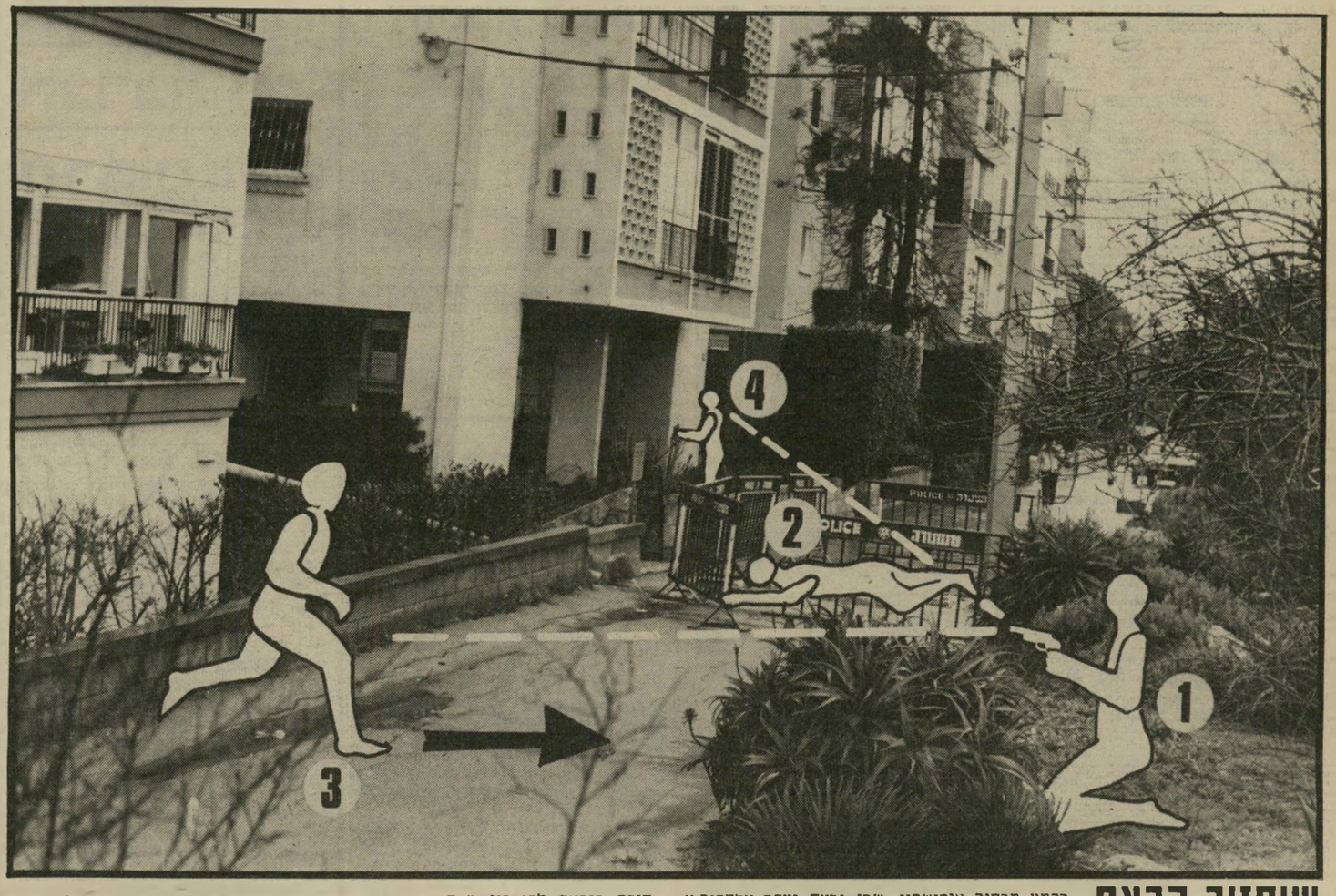
שכניו לבניין, גם הם היו חסרי מילים אחרי המיקרה. הם הכירו את הזוג שרה ויעקב אלטרוביץ כאנשים שקטים ביותר. „מישפחה נחמדה מאוד," אמרו השבתי השכנים „אף פעם לא היו בעיות, אף פעם לא נשמעו בלגאנים בבית."

מסיבה זו לא מצא צוות החקירה המיוחד של המישטרה, עד כה, מניע ברור לרצח. הצוות בודק אפשרויות שונות. בין השאר הועלתה האפשרות כי אלטרוביץ עסק מן הצד בניהול תיקים לכל מיני לקוחות פרטיים שלו, שלא במיסגרת חברת הברוקרים שבה עבד. יתכן שבצורה זו נתקל בגורמים פליליים מן העולם התחתון. ישנה השערה נוספת, כי מישהו מלקוחות אלה ניסה לסחוט אותו על רקע זה, ומשלא נענה לסחיטות אלה, רצח אותו.

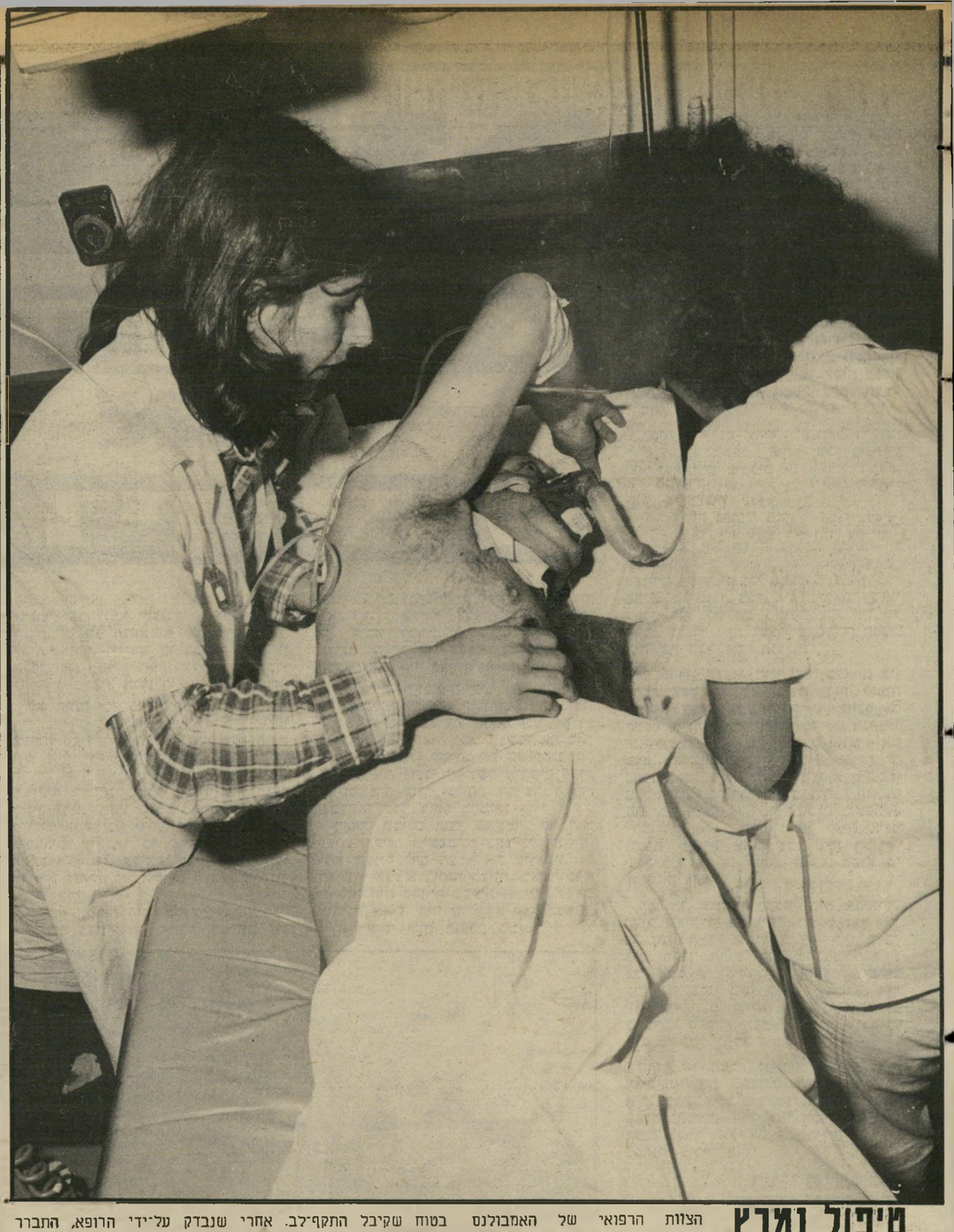
אפשרות אחרת היא כי יעקב אלטרוביץ היה קורבן לטעות טראגית, וכי הרוצח פשוט טעה בקורבן.

עיסקי העולם התחתון

ברוקרים, מנהלי התיקים והחברים המכוגים „מקורבי הבורסה",

שיחזור הרצח בקטע מרחוב אוסישקין, שבו נרצח יעקב אלטרוביץ, ישנם בניינים רק מצידו האחד של הרחוב. מן הצד השני יש שורת שיחים וקקטוסים, והוא פונה אל נחל הירקון. בתמונה: 1. הרוצח חיכה כנראה לקורבנו מאחרי השיחים. 2. במקום זה נמצאה גופתו של אלטרוביץ, והוא גודר על־ידי המישטרה. 3. מיכאל אורלוב, שיצא מביתו בריוק בעת הרצח וניסה לעצור בעד הרוצח, ונורה בידו. 4. שמואל גבר, הגיע לביתו ונפגע מכדור בגבו.

טיפול נמרץ

הצוות הרפואי של האמבולנס מגיש עזרה ראשונה לשמואל גבר. גבר היה בדרך לביתו. כאשר עלה במדרגות חש ברע, והיה בטוח שקיבל התקף־לב. אחרי שנבדק על־ידי הרופא, התברר כי הרגשתו הרעה נבעה מפציעה שנגרמה לו מכדור שחדר לגבו. הוא נורה מאקדחו של הרוצח, שירה והרג את יעקב אלטרוביץ.

אינם נוטים לדבר על כך בגלוי. הנושא הוא עדין, ובמיוחד היום, כשמצבה של הבורסה עדיין מעורער. אך רבים מהם יודעים יפה, כי כספים רבים, שמוצאם מעיסקות פליליות, מצאו את דרכם ל־בורסה בשנה האחרונה, עד למפולת של ינואר 83'.

בידי העולם התחתון הישראלי מצטברים מדי יום ביומו סכומי כסף אדירים, המחפשים להם אפיקי השקעה נוחים — וריווחיים. כספי עיסקות סמים, בין מכירה לקניה, כספי הימורים, רווח של פריצות וריווחי סרסורים. לכל אלה היתה ההשקעה בבורסה מוצא נוח. על הרווחים בבורסה לא צריך להצהיר, וכל אחד יכול לפתוח לעצמו תיק השקעות אצל ברוקר זה או אחר.

יתכן מאוד שהרווחים הגבוהים בבורסה לא היו מעט גורמים בעולם התחתון למחשבה, שבבורסה אפשר לעשות כסף רב — ובלי הסיכון המתלווה לעיסקות פליליות — והם הפכו את הבורסה לזירת הפעילות העיקרית שלהם. ידוע לפחות על עיסקה אחת של „טיהור" מנייה מסויימת, שכמה מהאנשים, הנמצאים „ברשימת ה־11" של המישטרה, של אילי העולם התחתון, היו מעורבים בה.

כל זה היה טוב ויפה, כל עוד הביאו העסקים בבורסה רווחים גדולים ופטורים ממס ומשאלות. אך כאשר התחילו מפולות השערים, היתה התמונה שונה לחלוטין. אנשי העולם התחתון שהשקיעו גם כספים של שותפים, הפסידו תוך כמה ימים מחצית מהשקעתם ולעתים גם יותר, והשותפים מיאנו לשמוע „סיפורים" על הידרדרות בשערי מניות, על בורסה גבוהה מדי ועל תיקונים טכניים. הם רצו פשוט את הכסף בחזרה — ומהר.

מחסומים של המישטרה

נשי העזלם התחתון, שהשקיעו בבורסה באמצעות ברוקרים, מנהלי תיקים, ויועצים מורשים ובלתי־מורשים, רישמיים ובלתי־רישמיים, דרשו, איפוא, את כספם בחזרה, ומיאנו להאזין למעשיות שסיפרו לציבור הרחב. על רקע זה התפרסמו ידיעות רבות על איומים על חייהם של מנהלי תיקים ידועים, שלא נזהרו בבחירות לקוחותיהם, וכבר נעצר חשוד בפרשת סחיטה, הקשורה לבורסה.

אין לדעת אם אמנם נרצח יעקב אלטרוביץ על רקע זה. המישטרה הטילה איפול על המשך החקירה, ואין זה מפתיע כי כל מכריו של הנרצח מכנים אותו „איש שקט" ומנסים להכחיש כל קשר אפשרי עם העולם התחתון. אין זה הכרחי כלל שמי שיוצר קשר עם אנשי העולם התחתון יודע, אכן, עם מי בדיוק יש לו עסק. לא פעם פועלים אנשי העולם התחתון באמצעות אנשי קשר „נקיים".

ביום השני השבוע היה המקום שבו נמצאה מוטלת גופתו של יעקב אלטרוביץ מגודר במחסומי־מישטרה. דיירי הרחוב עברו על פני האיזור כשהם נועצים מבטי חרדה וזעזוע, ומשתדלים לעבור על פניו במהירות. הגשם העז שירד, מחה את כיתמי הדם שהצטברו על המידרכה. שרה, אשתו של יעקב, עזבה את ביתה. לזוג אין ילדים, והיא העדיפה שלא להישאר לבד עם יגונה, ועברה לשהות בחברת קרובי משפחה, עד שתתגבר על צערה ותוכל לחזור הביתה.

רחוב אוסישקין השקט עדיין לא קלט לחלוטין את האסון, אך יעקב אלטרוביץ, שהיה קורבן לרוצח קר־רוח, לא ישוב.

הנץ האלגנטי

(המשך מעמוד 7)

תומכי שרון. אך עכשיו, לא מן הנמנע שתיווצר בתנועת החרות ברית משולשת חדשה, שתיכלול את דויד לוי, יורם ארידור ומשה ארנס. לוי וארידור יציעו לארנס הגנה מפני התקפותיו הבלתי־נמנעות של שרון על יורשו החדש, ולארנס יהיה קשה לסרב.

בעיות מישפחתיות

ריאל שרון, ככל הנראה, יעשה שימוש נרחב בכמה וכמה כלי־נשק חדים במאבקו נגד ארנס. אחד מהם תהיה מישפחתו של ארנס. אחיו האמריקאי הוא ממתנגדיה החריפים ביותר של ממשלת בגין, ואילו בנו אף „גרוע מזה": הוא איש תנועת מצפן הישראלית. איש שמאל קיצוני, הנמצא עתה בארצות־הברית, ר מנהל תעמולה פעילה באוניברסיטאות קליפורניה נגד ממשלת ישראל.

פרשת בנו של משה ארנס, יגאל, התפוצצה בעיקבות פירסום קטע קצר במדור רחל המרחלת (העולם הזה 1938). סופר שם על משוררת צעירה שהיתה נשואה למשורר צעיר ופגשה במסיבה ירושלמית צעיר מגודל שיער — יגאל ארנס. בין אשת האיש ובין איש מצפן התפתחה פרשת אהבה, ויגאל ארנס דחה את הצעתו של הבעל — המשורר מנחם בן — להתחלק באשה במשך ימי השבוע. השניים — יגאל ארנס והאשה יעל גרינפלד־בן, נטלו את הבת, בוסמת, נסעו בשנת 1979 לארצות־הברית, ומאז הם שם. פירסום הקטע הזה הביא את מנחם בן, על־פי עדותו שלו, לפירסום סיפרו פלונטר שבו הוא סיפר בגילוי לב על הפרשה כולה.

אריאל שרון עשוי לנצל גם את שביעות הרצון המופגנת של האמריקאים מבחירתו של משה ארנס כיורשו. בימים האחרונים לשרותו של שרון במישרד־הביטחון, כשהוא עדיין לא רצה להתפטר, הודיעו האמריקאים בצורה רישמית למחצה כי כל עוד עומד שרון בראש מישרד־הביטחון הישראלי, לא יועבר לישראל מידע חיוני לפיתוחו של מטוס הלביא. אך נודע על פיטוריו של שרון ועל מינויו של ארנס — והאמריקאים הפשירו. לפתע נודע כי כל העיכובים על דרכו של המידע החיוני הוסרו, ואפשר יהיה לפתח את הלביא.

אפשר להבין את שביעות רצונם של האמריקאים, הרואים בארנס כמעט איש משלהם. ארנס היה אזרח ארצות־הברית ותושב המדינה הזאת באופן רצוף כמעט, בין 1939 ו־1958. הוא היה קשור גם במשך שנים רבות נוספות בתעשיית הנשק האמריקאית, בתוקף תפקידיו באלרון ובתעשייה האווירית של ישראל. ארנס היה להתארח אז בסיאטל, בירתה של מדינת וושינגטון שבצפון־מערבה של ארצות־הברית, שם נמצאים מיפעלי־נשק רבים. מדינה זאת היא מעוזו של הסנאטור הנרי ג'קסון, הנץ האמריקאי הידוע, שבמשך שנים רבות היה מתומכיה הנלהבים ביותר של ישראל בקונגרס.

האמריקאים יכולים גם לומר לעצמם שארנס, לאחר הכל, אינו נץ גורא כל כך, ושלא כשרון, הוא אדם הגיוני שאפשר לנהל עימו משא־ומתן שקול. הם בוודאי זוכרים כי כאשר עמד ארנס בראש מישלחת החי"כים של הכנסת במסע־ההסברה לארצות־הברית, כדי להסביר מדוע דוחה ישראל את תוכנית השלום של הנסיך־דאז והמלך הסעודי דהיום, פהד, הוא אמר לפתע שהתוכנית הסעודית היא „צעד קטן" בכיוון השלום. ארנס חזר בו רק אחרי מבול ההתקפות שנחת עליו. לפני כמה חודשים, כאשר כבר היה ארנס שגריר ישראל בוושינגטון, הוא שיגר מיכתב לראש־הממשלה, והמליץ שלא להרחיק לכת בעניין ההתנחלויות בגדה המערבית. היה אז מי שדאג להדליף את המיכתב לעיתונות, ושוב נאלץ ארנס להסביר למה הוא מתכוון, ולמעשה לחזור בו.

אך הקלף העיקרי שבידי האמריקאים, הוא הסיוע הביטחוני שהם יכולים להעניק למדינת ישראל — או למנוע ממנה. האמריקאים יודעים עד כמה חשוב הפיתוח העצמאי של נשק ישראלי בעיני שר־הביטחון החדש, והם יוכלו להשתמש בקלף זה.

שלמה פרנקל ■

בדיעבד

בית דין צבאי או בית דין צבאי

אחרי ששרתתי כמעט שנה כסניגורית בבית־הדין הצבאי, הייתי קרובה להתמוטטות עצבים. הייתי מלאה ריגשות תסכול, חוסר־אונים ועיוות הצדק. כאשר חזרתי השבוע לבית־הדין הצבאי ביפו, שדן במישפטו של רס"ן דויד מופז, אחזו בי בכוח רב אותם רגשות עצמם.

עברו שנים רבות מאז שיחרורי מצה"ל. בית־הדין עבר למקום אחר, התובעים, הסניגורים וגם השופטים התחלפו מאז, אבל האווירה והיחס נשארו כשהיו.

לכלא בסיטונות

התחלתי את שירותי בפרקליטות הצבאית כנערה צעירה, שסיימה זה עתה את חוק לימודיה באוניברסיטה. הייתי מלאה אידיאלים, וחשבתי כי מטרת המישפט להוציא את הצדק לאור. באוניברסיטה מילאו לי את הראש בפילוסופיה ובמוסר של המישפט, אך לא הכינו אותי לחיי היום־יום של בתי־המישפט, בוודאי שלא לבית־הדין הצבאי.

ככל מישפטן צעיר התחלתי את שירותי כסניגורית. יום־יום הייתי מופיעה בבית־הדין וצוברת נסיון. אחרי חודשים אחדים הייתי הולכת לישון מלאת חרדה, כי ידעתי שבחלומות הלילה יופיעו פניהם המיוסרים של הנאשמים שנכנסו בעזרתי לבית־הסוהר. וידעתי כי בבוקר אקום ו־אלבש את המדים ואחזור לבית־הדין כדי להמשיך בהצגה הגדולה של מישפט־צדק.

לא היתה לי כל תיקווה, וידעתי כי תוצאות המישפט אינן תלויות בי. הייתי צעירה מאוד וחסרת כל נסיון, וגם הידע שלי היה ידע של מתחילה. אבל אפילו הייתי גאון מישפטי מנוסה, לא הייתי מצליחה לשנות כלום. פגשתי את הנאשמים בבית־הסוהר הצבאי — מקום מדכא, משפיל ומעליב. שמעתי את סיפוריהם העצובים, וידעתי כי אורכו של עונש המאסר שיוטל עליהם בבית־הדין תלוי אך ורק בזהותו של השופט הצבאי שלפניו יעמדו לדין.

באותה תקופה היו כתישעים אחוז מהמישפטים בצה"ל נגד חיילים צעירים, ש־בצה"ל. הם ומישפחתם חשבו כי המדינה לא עשתה מאומה עבורם, ולא הרגישו כל חובה לשרת אותה שנים ארוכות בחינם. חלקם היו בעלי עבר־פלילי, ול־הרבה מהם היו בעיות נפשיות.

בשרשרת אינסופית עלו נאשמים אלה על ספסל־הנאשמים, הודו באשמתם ובי־קשו רחמים. ובשיטת הסרט־הנע נשלחו לבית־הסוהר לרצות את עונשם. אם הת־מזל מולם ונפלו להרכב של השופט המקל של הפיקוד, נדונו לשלושה חודשים פחות מאשר היה גוזר עליהם ההרכב האחר, שבראשו עמד שופט מחמיר.

מאחר שכולם הודו באשמה, לא הת־עוררו בעיות מישפטיות בענייני נפקדים, ולכן העניק להם הצבא את שירותיו של הסניגור הצעיר ביותר בצוות. כאשר סני־גור זה היה בחורה צעירה ורגישה לצדק וסבלות אנוש, היה זה משא כבד מנשוא.

לא ראיתי שום תועלם בשיטה זו של עמדו לדין באשמת נפקדות. טכנית היו כולם אשמים. הם באמת ברחו מהשרות והיו אשמים בעבירה של נפקדות. ואמנם כמעט כולם הודו באשמה.

בדרך כלל היו הנאשמים מסוג אחד. הם באו ממישפחות מרובות־ילדים, שמצבן הכלכלי היה קשה מאוד. הם היו כמעט חסרי־השכלה, וחסרי כל מוטיבציה לשרת אותם ולפתח בהם מוטיבציה לשרת בצה"ל וגאווה במדים. היו צריכים לשבץ אותם בתפקידים מתאימים ובעלי סיפוק.

אולם כמעט כולם נשלחו לתפקידי שין־גימל, טבחים ונהגים — מיקצועות שתד־מיתם היתה נחותה ביותר בצבא.

פארסה מישפטית

אחרי תקופת שירות קצרה היו ה־חיילים האלה מסתלקים מהצבא, לפ־עמים לשנים ארוכות. אולם כאשר נתפסו היו נשלחים לכלא, כדבר שבשיגרה. הם היו מבוזזים כמה חודשים או שנים בכלא, ומתמלאים במרירות נוספת כלפי הצבא והמדינה.

בסוף היה גם צה"ל משתכנע כי אין להם תקנה ומשחרר אותם. אבל בינתיים היו הנאשמים סובלים סבל גדול בכלא, וצה"ל היה משלם ממון רב להחזקת בתי־מישפט בתי־סוהר וסהרים.

היו בוודאי גם מישפטים אחרים בפי־קוד, אבל אני זוכרת מאותה תקופה רק את אותו זרם אינסופי של נאשמים, ה־מביטים בשופטים ובי במבט מיואש וחסר־הבנה. התיסכול אכל אותי, ידעתי שאני קטנה מדי להילחם בשיטה, וכי אין כל דרך לעצור את מעגל־הקסמים הגורא הזה של סבל חסר תועלת.

בית־הדין הצבאי הוא יציר כלאיים בין בית־מישפט וחבר־מושבעים. כדי לנסות לעשות צדק, קובע החוק כי בחבר ה־שופטים יהיה תמיד שופט בדרגת הנאשם. הוא אמור לייצג את הנאשם ולהבין את מצבו. אולם במציאות דבר זה הופך ל־פארסה. כאשר אב־בית־הדין הוא מישפטן בעל דרגת רב־סרן, והחייל בדרגת הנאשם הוא טוראי בן 18 חסר השכלה־מישפטית, יחס הכוחות ביניהם ברור לעין. אינני זוכרת מיקרה אחד שבו פצה הטוראי שבהרכב את פיו וניסה לטעון משהו ב־זכות הנאשם.

ממהותו, בית־דין צבאי הוא אבסורד. בעוד שעיקרו של בית־המישפט הוא חר־פש מוחלט של השופטים ואי תלותם ב־איש מלבד החוק, הרי שהצבא מושתת על משמעת והיררכיה פיקודית. שופט צבאי מיקצועי נתון למרות מפקדיו, הוא יודע כי קידומו האישי והמיקצועי תלויים בהערכת מפקדיו, ובמודע או שלא במודע הוא משתדל להשביע את רצונם.

היחס של הצבא למישפט הצבאי ניכר גם בהתייחסותו לתביעה ולסניגוריה הצב־אית. בעוד שכל מישפטן מבטיח ומוכשר נשלח לתביעה, הרי שאל הסניגוריה מיי־עדים בדרך כלל את המתחילים, או את הפחות מוכשרים.

רעידת־אדמה במערכת

כשיוויתי כי עם הזמן השתנה משהו בפרקליטות הצבאית, וכאשר הייתי בימים אלה בבית־הדין הצבאי ופגשתי מכרה המשרתת בפרקליטות, שאלתי אותה על כך. היו לה הרבה דברים טובים לומר על השיפוט בצה"ל, אבל כאשר שאלתי מי המישפטנים הנשלחים לסני־גוריה, אמרה לי: „אלה האנשים שבסוף הדרך שלהם. כאשר רואים שהם לא מת־אימים לתביעה, הם נשלחים לסניגוריה."

הדבר היחיד שיכול היה לזעזע את שיגרת בית־הדין, היה בואו של סניגור אזרחי מפורסם. כאשר היה מופיע סניגור כזה, אשר נשכר באופן פרטי על־ידי קרובי הנאשם, או זומן למילואים למיק־רים מיוחדים, היו הפרקליטות ובית־הדין מתעוררים לחיים. ספרי־חוק ותקדימים היו מופיעים על השולחנות, והיה אפילו סיכוי לפסק־דין של זיכוי. החשש הגדול ביותר של המערכת היה הפירסום בעיתו־נות והביקורת הציבורית.

גם דבר זה לא השתנה. רק עורך־הדין יהודה רסלר הצליח לגרום רעידת־אדמה במערכת השיפוט של צה"ל. הוא זימן את הרמטכ"ל להעיד, דבר שלא היה עולה על דעתו של סניגור בשירות קבע. הוא העז להעלות טענות הגנה העלולות לפגוע במשרד־הביטחון ובתדמיתו של צה"ל, דבר שאף סניגור צבאי לא היה מעז.

העזתו השתלמה, המערכת נבהלה. ה־שופטים קיבלו את כל טיעוניו של רסלר וזיכו את מרשו. בפסק־הדין צוטטו סיכומי הסניגור כמעט מילה במילה. ואני יכולה מישלוח סיטוני לבית־הסוהר. הנאשמים ברובם לא היו צריכים כלל להגיע לצבא. הם היו צריכים לעבור ניפוי מוקדם, ו־לנשור בגלל הבעיות הנפשיות החמורות שלהם, או הבעיות הכלכליות הבלתי ני־תנות לפתרון של מישפחתם. גם אותו חלק שהיה ראוי לגיוס, היה חייב לעבור הדרכה מתאימה. מישהו היה צריך לחנך

הרמטכ"ל ופמליתו בשערי בית־הדין
הפירוש הצבאי המקובל

פסק־הדין:

רק הקטנים נדפקים

מזוכה רס"ר בן־זקן
— והפקודות מלמעלה

מזוכה רס"ן מופז
הפקודות מלמעלה —

בעוד רב־סרן דויד מופז ומישפחתו צוהלים ומהללים את הצדק, עבר לידם טוראי במדים. הוא הביט בהם וסינן מבין שיניו: „שוב פעם, הקטנים יאכלו אותה." ואמנם, בית־הדין הצבאי של פיקוד־מרכז, שזיכה מכל אשמה של התעללות ותקיפה את רס"ן מופז ושני הרס"רים שבחבורת הנאשמים, מצא כי הטוראים והרב"טים אשמים בדין. הוא הטיל עליהם עונשי מאסר בפועל.

אבל לא רק הקצין והרס"רים זוכו. באותו פסק־דין מוזר ותמוה, זיכו השופטים הצבאיים את שר־הביטחון, את הרמטכ"ל ואת אלוף־הפיקוד. „הפקודות כתובים כוללות אמנם, הוראות ליד קשה, אבל במסגרת החוק", קובע פסק־הדין. ובאותה נשימה הוא אומר: „יתכן כי עניין ההגליה (של אזרחים בשטחים) לא היה עומד בכללי המישפט־הבינלאומי וכן גם ענישת הורים." פקודות אלה יצאו מלישכת הרמטכ"ל.

השימוש בעגה הצבאית

למה התכוון הרמטכ"ל במסמך הידוע, שיצא בלישכתו, שבו ציווה „לטרטר מסיתים"? הסניגור יהודה רסלר הביא לפני בית־הדין את הגדרת המונח „טירטור" במילון לביטחון ישראל. שם נאמר כך: „תרגילים צבאיים הנובלים לפעמים בהתעללות ובהשפלת החייל." הרמטכ"ל בעדותו אמר, כי התכוון במונח זה לשיטה של לך ושוב, להטרדות במיסגרת החוק, אולם בית־הדין קבע: „בתוך צבאנו אנו יושבים." ולכן ברור, כי מי שקבל את ההנחיות האלה הבין אותן בפירוש הצבאי המקובל, של התעללות והשפלה. וחזור בית־הדין ואומר זאת במפורש: „אין לנו כל ספיקות לפירוש המילה טירטורים. כוונת הרמטכ"ל היתה לשימוש של העגה הצבאית." אך מיד נסוגים השופטים ואומרים: „אם נאמר במיסמך שיצא מלישכת הרמטכ"ל לטרטר, הכוונה היתה במיסגרת החוק."

בית־הדין מוצא סתירות בין עדותו של הרמטכ"ל — אשר ציווה לנקוט ביד קשה בשטחים, לפעול בתקיפות נגד „מסיתים" ולעצרם בתכיפות, לעצור הורים ולהטיל עונשים קולקטיביים — ובין עדותו של אלוף הפיקוד אורי אור. האלוף העיד במישפט כי מסר קו של הנחיות רגועות לפיקודיו. „לא נוכל לקבל את הסברו של אלוף הפיקוד, שטען כי קיבל את המיסמך (הנחיות הרמטכ"ל) כאילו לא קרה דבר," מציינים השופטים, הקובעים בעצם כי האלוף שיקר בבית־המשפט.

אפילו יהרגו וימותו

את „המעשים הברבריים," שבהם הודו חלק מהחיילים, מייחס פסק־הדין לאנשי מג"ב. הם אשר הורו לערבים לספור כוכבים, ללכת על ארבע ולגבות ככלבים, לשיר בקול רם את ההימנון הישראלי ולקלל את פלסטין ואת יאסר ערפאת. חיילי צה"ל השתתפו בכך פעם אחת, בראשותו של מפקד מרחב יהודה ושומרון, סגן־אלוף שלום לוגאסי, שנכח במקום וההפסיק את ההתעללות. לוגאסי ומפקדו, אל"מ משה הרטבי, מעולם לא נתנו הוראות להכות אזרחים — אומר פסק־הדין. הם רק השתמשו בביטויים „להכניס בהם חזק, לכסח אותם." אכן החיילים הבינו מכך שיש להם הסמכות להכות.

אולם במקום אחר בפסק־הדין אומרים השופטים את היפוכו של דבר. וכך הם כותבים: „בעוד שהפקודות מגבוה היו תמיד חוקיות, הרי שונה הדבר לגבי הפקודות בשטח. שם היו פקודות שכל בר־בי־רב מבין כי הן בלתי־חוקיות בעליל". הפקודות האלה היו אותן שהורו לחיילים להכות ערבים על הידיים והרגליים, לשבור שיונים, „כי זה לא רק כואב — זה גם פוגע בכיס". ההוראות הינחו את החיילים העוברים בסימטאות לירות לכל הצדדים כדי למנוע מהאזרחים לצאת מהבתים, ולפגוע בדודי־שמש. אם כי הוראות אלה מעולם לא היו בכתובים, „זה מתגלגל כבר הרבה זמן בשטחים," קובע פסק־הדין.

מגין לקחו הרטבי ולוגאסי את הרעיונות של התעללות באזרחים והשחתת רכוש? מדוע חשבו כי מותר להם להורות כך לחייליהם, אם כל הפקודות מגבוה היו תמיד במיסגרת החוק? אולי אפשר למצוא הסבר לכך במה שאמר לוגאסי לאחד מפקודיו. הוא סיפר לו, כי שר־הביטחון ביקר באיזור ואמר כי: „צריך להרביץ לערבים, אחרת לא יהיה סדר." והוא המשיך וציין כי שר־הביטחון אמר, שיש לנו כדורי־גומי. „אני מאמין שייפצעו קשה, וממרחק של חמישה מטר אפילו יהרגו וימותו."

אחרי שטיפל פסק־הדין בהנחיות הכלליות, מסבירים השופטים כי צה"ל חייב לשמור על חייליו, ולכן לא יתכן להשתמש בכפפות־משי כלפי המון מתקרע. הביטוי כפפות משי נשמע מאוד צורם לאוזן שהורגלה במהלך הדיון לאלות, לקרשים ולבעיטות.

המסקנה הסופית של החלק הכללי בפסק־הדין היא, כי מכיוון שההוראות בכתב היו תמיד לנהוג לפי החוק, הרי המעשים שיוחסו לנאשמים אין להם צידוק מבחינה משפטית.

כאשר מגיע פסק־הדין לחלק הממשי של ניתוח הראשמות, והעובדות המתייחסות אליהן יש הרגשה של איפה ואיפה. השופטים אמנם מדגישים כי למרות שהמישפט החל בעיקבות תלונה של קציני שלום עכשיו, ההתייחסות תהיה לכל אחד מהעדים ללא הזדקקות לדעותיו הפוליטיות. אולם באף מיקרה לא האמינו השופטים לקציניים אלה.

קביעות מישפטיות ניתנות לעירעור

אחת אחת הם דוחים את עדויותיהם של שלושת הקצינים אנשי שלום עכשיו, ומקבלים את עדויות הנאשמים. במיקרה אחד, שבו הביאה ההגנה עדויות של שני נערים ערבים כי לא הוכו על־ידי מופז, קבע בית־הדין כי הוא מאמין לילדים, וציין מפורשות כי עדותם של שלושת קציני צה"ל, שהעידו כי ראו את מופז מכה את הילדים, היא עדות־שקר.

בעוד שקביעת מהימנותם של עדים היא בסמכותו הבלעדית של בית־הדין, ואינה נתנת כמעט לעירעור, הרי קביעות משפטיות שלו ניתנות בהחלט לעירעור וביקורת של בית־הדין לערעורים.

יתכן כי יוגש עירעור, ובית־הדין לעירעורים ישנה את פסק־הדין. אולם כפי שהוא מנוסח היום, אין פסק־הדין מביא כבוד למערכת־המישפט הצבאית, ולכישוריהם המישפטיים של מחבריו. **אילנה אלון** ■

רק לנחש, כי הסיבה שזומן סניגור אזרחי רב־מוניטין כזה למילואים במישפט זה, היתה דרגתו של רב־סרן מופז.

פומביות חסויה

אינני יודעת מה עושה צה"ל היום בנפקדים שלו. יתכן שנמצא להם פתרון נאות, ויתכן כי כוונות החינוך של הרמטכ"ל הנוכחי עורו במשהו. אבל מבשרי חזיתי, כי חוסר־היעילות והביורוקרטיה הישנה עדיין שולטים בכיפה בצה"ל.

מאחר שמישפטו של רס"ן מופז נערך בפומבי וסוקר כמעט מדי יום בעיתונות, חשבתי לתומי כי אוכל לעיין בפרוטוקול הדיון, כדי לצטט מתוכו בלי טעות. אבל למדתי עד מהרה כי למרות הדיון הפומבי, אין דובר צה"ל מתיר לכתב העולם הזה לעיין בפרוטוקול. לא ניתן כל הסבר לסירוב. „אם תהיי נוכחת בדיון, תוכלי גם לעיין בפרוטוקול של אותו יום," אמרו לי בבית־הדין.

ביום מתן פסק־הדין ישבתי באולם ו־הקשבתי לשופטים שהקריאו את פסק־הדין הארוך. ניסיתי כמיטב יכולתי להעתוק את כל מילה על הכתב, אבל פה ושם דילגתי על מישפט או שניים. עמיתיי מעיתונות החוץ, אשר תרגמו בו־זמנית לשפות זרות, היו בצרות עוד יותר גדולות.

בהפסקה מיהרנו, כל העיתונאים, לרב־סרן תיקי מבית־הדין־הצבאי, וביקשנו מהנה למלא את החסר ברישומים. היא היתה אדיבה וחביבה. אולם נראה כי ה־הוראות אינן מתירות לה לתת לנו לגעת בדפים הכתובים. היא ישבה מוקפת עיתונאים והקריאה בקול רם את פסק־הדין. אחד העיתונאים הזרים הקליט את דבריה במכשיר הקלטה קטן, אבל כולנו גאלצנו לכתוב לאט־לאט את עשרות עמודי פסק־הדין.

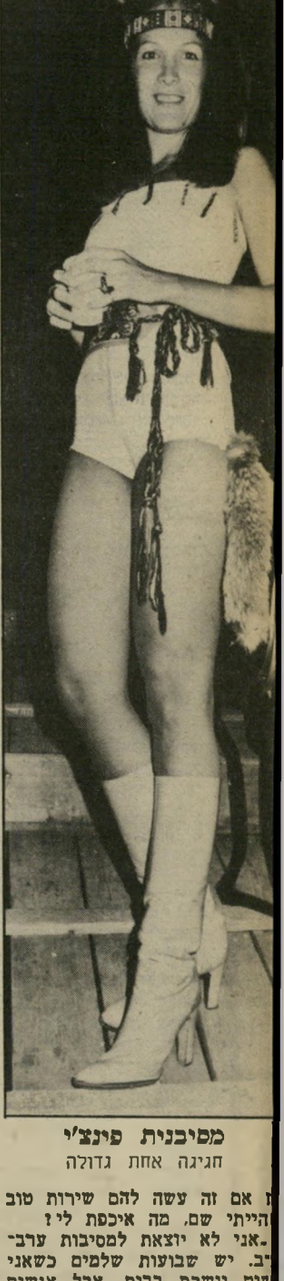
שמעתי מהכתבים המסקרים דרך קבע את בית־הדין־הצבאי, כי זוהי השיטה הנהוגה כלפיהם תמיד. „אבל היום זה כבר טוב, פעם זה היה יותר גרוע," הם הדגישו.

עם כל הרצון הטוב, איני מצליחה להבין את ההגיון העומד מאחורי האיסור לעיין בפרוטוקול ובפסק־דין של מישפט שנערך בדלתיים פתוחות, ואין בו כל סוד דות ביטחוניים. זה רק מזכיר לי את צה"ל של שנות נעורי ושיטותיו המתוכלות. **אילנה אלון** ■

(המשך מעמוד 37)

זיל כשיצאתי לשוק כדוגמנית. תוצאה מהתמונות שלי, שהת־ זילו להתפרסם, התחילו לכתוב לי בטורי־הרכילות."

תמי סיפקה הרבה חומר לטורי־ הרכילות, בעיקבות חברה הספור־ ם, שחקן־הכדורסל אולטי פרי, היום מבוקשים השניים בכל אירוע בולם. „אני לא הולכת לכל אירוע מזמינים אותי. אני תמיד נותנת דיפות ראשונה לאנשים שאני כירה. גם לי יש אינטרס לבוא אירועים. תערוכות מאוד מעניי־ ות אותי, למשל. לפתיחה של סה פיקץ הלכתי ונהניתי מאוד.

מסיבנית פינצ'י
חגיגה אחת גדולה

ז אם זה עשה להם שירות טוב הייתי שם, מה איכפת לי?

„אני לא יוצאת למסיבות ערב־ יב. יש שבועות שלמים כשאני שוב יושבת בבית. אבל אנשים גם זוכרים שאני אשה עובדת, שאני שרואים אותי כל הזמן בם־ רי־מסיבות. חושבים שאני כל מן חוגגת.

„למסיבות שלי אני מזמינה מיד כמה עיתונאיות שיש לי תן קשר. אם הן כותבות, וזה א פוגע באף אחד — אז שיכתבו. ה זה איכפת לי?"

מישהו מגלה כתובת

את עורך־הסרטים בטל־ ויזיה, חנוך עינב, רואים מעט בכל המסיבות והאירועים שיר. הוא פשוט נמצא שם תמיד, לוויית רוצת־החשבון חנה גלאון. חנה מושכת תשומת־לב בגלל לבושותיה יוצאות־הדופן והשתו־ללותה ברחבת־הריקודים. היא תמיד מהווה אטרקציה ותורמת ל־ אווירה העליזה של הערב.

על הדרך שבה מגיע חנוך יחד עם חנה למסיבות הוא מספר: „ישנן כל מיני דרכים להגיע למ־ סיבות הנוצצות ביותר. ביום ה־ ששי אחר־הצהריים מתקשרים חב־ רים ומדווחים היכן יש מסיבה בעיר. המרכזים לשאיבת האינפור־ מציה הזאת הם קפה פראן ודיצה. שומעים ידיעות פה ושם, הכל עובר משה לאון. כשמישהו מגלה את כתובת המסיבה, הוא מודיע אחר־כך לשאר החברה הקבועים.

„יש מסיבות יד ראשונה וישנן מסיבות יד שניה. עדיין לא קרה לנו אף פעם שמישהו ישאל אותנו בדלת מי הזמין אותנו. להיפך, אותי כבר מכירים, כי רואים אותי הרבה במסיבות. אז בעל המסיבה תמיד מתנצל לפניי ששכח להזמין אותי אישית. כשאין מסיבות, אנח־ נו הולכים למועדון־לילה.

„לפרמיירות אני מקבל הזמנות, מפני שהייתי פעם שחקן תיאטרון, ואני מכיר את השחקנים. לסרטים אני מקבל הזמנות במיסגרת עבור דתי בואלפני הטלוויזיה. אני לא תמיד נהנה במסיבות האלה, אבל אני מקפיד ללכת כדי להראות, וחנה אוהבת לרקוד. לפעמים אני הולך סתם מתוך שיעמום. אני אף פעם לא משלם בשום מקום. הכל בחינם. גם למסיבות שקור־ אים להן אינסטימיות אני מגיע דרך מודעות בעיתונים."

אם לא רואים שוכחים

דמות מוכרת אחרת במסי־ בות ואירועים הוא האופנאי איב דה־מרדיקס. הוא לבוש תמיד בקפידה לפי צו־האופנה האחרון. בתקופה האחרונה הוא בא למסי־ בות עם ידידתו, השחקנית חנה עזן. לאיב חשוב להיות באירועים ובמסיבות, והוא מגלה: „על הת־ אריך ומיקום המסיבה נמסר לי מפה לאוזן, על־ידי ידידים. חשוב לי להיראות במסיבות, כי רוב האנשים שבאים לשם הם קליינטים שלי. כשיש לי קולקציה חדשה של בגדים, אני מפרסם זאת גם דרך המסיבות. אם לא רואים אותי, שוכחים שאני קיים.

„אני בביזנס הבגדים מזה 10 שנים. הייתי אחד הצעירים הוותי־ קים ביותר בעולם האופנה לצעי־ רים. כל שנה בא כוכב חדש. אני חייב להפגין נוכחות. כשאני בא למסיבות פרטיות דרך חברים ש־ דיווחו לי, אף פעם עוד לא קרה שישאלו אותי בדלת מי הזמין אותי. להיפך, לי קל מאוד להיכ־ נס, כי הפנים שלי מוכרות. והם רוצים את הפנים שלי בפנים.

„זה בעצם ניצול הדדי. הם נהנים ממני, ואני מהם. אני אוהב ללכת דווקא למסיבות שאני לא מכיר את האנשים, כי כך יש לי ההזדמנות להכיר אנשים חדשים ולא לראות בכל פעם את אותם הפרצופים. אני לא מהנדחפים ל־ הצטלם, בגלל חנה צילמו אותי הרבה. במועדונים אני משלם פע־ מים רבות כדי להיות באירועים.

„לפרמיירות של סרטים אני מגיע דרך הזמנות שונותנות לי שחקניות, שהן קליינטיות שלי. אני לא נמצא ברשימה הקבועה של אנשי יחסי־הציבור, אבל לפעמים מישהו מהם מזמין אותי, ובדרך כלל אני לא זקוק להם, כי אני מגיע לכל מקום שאני רוצה."

גם האופנאית ניצה שוחט לא נמצאת ברשימת המוזמנים הקבו־ עים לקיושט מסיבות, ובכל זאת תמיד היא נמצאת במסיבות להי־ טות. בתלבושת מיוחדת היא רוק־ דת על רחבת הריקודים במשך כל הערב, עד אובדן חושים.

ניצה ממש אוהבת את המסי־ בות, היא מגלה: „אני מגיעה למסיבות האלה דרך חברים שלי. אני מכירה הרבה אנשים, ומיספר רב של הומוסכסואלים, שרובם עוסקים באופנה. הם אנשים יפים יצאי־דופן, יודעים לרקוד ולבר־ שים באופן מדהים. הם מבוקשים ומזמינים הרבה למסיבות, והם לוקחים אותי איתם.

„למסיבות־אופנה מזמינים אותי אופנאים, ולפרמיירות אני מקבלת הזמנות מקליינטיות שחקניות. ל־ מסיבות־צמרת אני מגיעה דרך קליינטיות שלי, שהן סיגורות ידו־ עות ומוזמנות למסיבות האלה.

„חשוב לי ללכת למסיבות ה־ אלה. לערב כזה אני תופרת לי במיוחד תלבושת מיוחדת, כי אני מהווה פירסומת חיה לעסק שלי. אני בדרך כלל לא עושה תצוגות, ולא מפרסמת בעיתונים מודעות, אני באה עם הבגדים שלי, וזה מביא לי קליינטיות. חשוב לי ש־ יצלמו אותי, לא אותי אישית או את הפנים שלי, אלא את הבגדים שלי."

האופנאית המצליחה שרה מילר, המקשטת אירועים ומסיבות ב־ אופן קבוע, מדהה כי הגיעה לתו־ דעת טורי הרכילות והחברה בזכות רומאן מפורסם שהיה לה, אך מאז שהוא נגמר, היא ממשיכה להיר־ אות במסיבות. „היום תמיד מזמי־ נים אותי בעלי־השימחה. אני אשת־חברה מאוד נחמדה. התחלתי לבסס את עצמי יותר ויותר בתור אופנאית. הייתי חברה במועדון של רפי שאולי, וגם זה עזר לי מאוד. הכרתי הרבה אמרגנים ושחקניות מפורסמות, שהתלבשו אצלי כש־ הייתי קנייניק של מצקין, והן הזמינו אותי הרבה.

„בשבילי כיום מסיבות זה עבור יחסי־ציבור. אני אוהבת את הסטוץ הזה, זה מוסיף לי פיר־ סומת, ואני זקוקה לזה. את רוב נשות־החברה שמזמינות אותי כ־ יום הכרתי דרך מסיבות והבגדים שלי. הדוגמניות היו מזמינות אותי למסיבות, כי היתה תקופה שעשי־ תי תצוגות, העסקתי אותן הן פשוט נזקקו לי."

קובי בר הוא מה שמכנים ספר־ צמרת. הוא עצמו לא מבין מה משמעות התואר המוזר הזה, ש־ העניקו לו מדורי־החברה. אבל הוא מקפיד להיראות במקומות ה־ נכונים. מודה קובי: „אני בהחלט דחפתי את עצמי. הכל התחיל כאשר פגשתי את אהרון גולד־ פינגר, מפיק שעה טובה, והוא הזמין אותי להופיע אצלו בתכנית זו. יום אחרי אותו שידור התחלתי לקבל הזמנות לכל מיני מסיבות ואירועים. דרך מיקצוע הספרות היכרתי המון נשים, וביניהן את פנינה רוזנבלום. פנינה הפכה חב־ רה מאוד טובה שלי, והיא לקחה אותי למסיבות.

„במסיבות התחילו להכיר אותי ולהתעניין בי. במסיבה אצל פנינה בבית הכרתי הרבה אנשים מפור־ סמים, שהזמינו אותי אחר־כך אלי־ הם הביתה. דרך מיקצוע הספרות היה לי יותר קל לפתוח דלתות, כי סירקתי נשים מפורסמות, והן הזמינו אותי לבתיהן.

לפרמיירות אני מגיע דרך חב־ רים שלי, שעובדים במישרדי־ פירסום וששולחים לי הזמנות לכל פרמיירה שאני רוצה. חשוב לי להיראות, כי זה שאדם מראה את עצמו סימן שהוא חי ולא מת. אני נראה באירועים משמע, שלום, אני פה, אני בשטח."

„אני מהווה קישוט"

לשראלה שטיר היא מארגנת תערוכות, ונימנית על צוות שטיר הידוע. היא תמיד מופיעה במסיבות, כשהיא מטופחת ומרשי־ מה. מספרת ישראלה: „אני חוש־ בת שאני נמצאת באיזו שהיא ליסטה (רשימה) של מוזמנים קבו־ עים, מפני שאני אשת־עסקים מצ־ ליחה ומנהלת עסק מצליח, יחידי מסוגו בארץ. אני נראית טוב, ונוסעת במכונית־ספורט. לכן מז־ מינים אותי לפעמים, מפני שאני מהווה עבורם קישוט.

„מכיוון שצילמו אותי במסיבות, התחילו להזמין אותי לעוד ועוד אירועים. המכתי אשת־חברה מפור־ סמת, וככה גם באופן טבעי ריכלו עלי במדורי־הרכילות. אנשים או־ הבים להזמין מצליחים, ואני אשה מצליחה."

עורך־הדין צבי לידסקי הוא חובב מושבע של מסיבות ואירו־ עים לדבריו „זה מנקה לי את הראש."

„אני מוזמן למסיבות, כי בעלי־ המסיבה חושבים שאני מעניין, ויהיה מעניין לדבר איתי. הם חושבים גם שאולי הם יספרו לי סיפור שאוכל לפרסם אותו אחר־ כך במיסגרת סיפורי, שאני מפר־ סם. אני נמצא ברשימה קבועה של מוזמנים, ואני יודע שלפעמים משתמשים בי כבקישוט. כל זמן שאני נהנה, לא איכפת לי.

„אני יודע שיש בחורות שיוצ־ אות איתי בציניה, וישנן כאלה שעושות זאת מרדיפת הפירסומת. במסיבה אני מיד מבחין אם בת־ זוגי נגועה בקדחת הצילום, והיא מחפשת להתבלט על חשבוני. אני מייד מסיים את הפרשה איתה. כבוד? אני נהנה מהמסיבה, ולא מן הכבוד."

יפים ויפות

רוב המסיבות האירועים שנערכים היום, מטרתם המ־ פורשת היא לזכות ביחסי־ציבור ובסיקור בעיתונים. אחת מנשות יחסי־הציבור הנמרצות, הנשכרות לפרסם אירועים כאלה, היא מירי זיכרוני.

מעט מסודות המיקצוע מגלה מירי: „כשאומרים שהיתה מסי־ בה נהדרת, תמיד שואלים כשאלה ראשונה — אז מי היה שם? אם את לא זורקת שמות, זה לא עושה רושם. אז אצלי קיימת רשימה של 200 שמות וכתובות, וכלולים בה ספורטאים, דוגמניות, אנשי תקשורת, פרופסורים ואנשים־יפים. מפעם לפעם מתווספות עוד יפות לרשימה, כי בכל עיתון יש מקום לפנים חדשות ויפות. תמי בן־עמי, פינצ'י מור, חניתה צנסנר וקארין דונסקי הן כבר לא מהוות, לדעתי, קישוט, הן פשוט הפכו חלק מן העניין.

„אין בארץ כמעט אמן אחד שאי־פעם באיזה שהוא שלב ב־ קאריירה שלו לא טיפלתי ביחסי־ הציבור שלו. לכן רבים מהם נמ־ צאים ברשימה שלי. לפתיחת מו־ עדון אני אזמין את צביקה פיק. למתיחת תערוכה אני לא אזמין אותו, אבל אזמין שחקנים, ואת הפרופסור מורים לוי, שאותו לא אזמין, למשל. לפתיחת מועדון־ לילה. לפרמיירות אני אזמין שופ־ טים ועורכי־דין.

„פעם היו נשות־החברה המומ־ נות מלכה רוזנשטיין, דיצה חבס ויונה לחוביץ'. היום המומנים הם תמי בן־עמי ואולטי פרי, שהם רצויים בכל מקום, המנחה ה־ פלאסטי עמי גילעדי ואשתו רותי. הם יפים ונחמדים. ומוסיפים ל־ אירוע."

מירי מכירה בחשיבותם הרבה של מדורי המסיבות והחברה, והיא משתדלת תמיד לדאוג שהציירות והשחקניות שהיא מטפלת ביחסי־ הציבור שלהן, תוזמנה למסיבות, כדי שיצלמו ויכתבו עליהן. „ציי־ רות כמו רחל טיסור, מרים ברנ־ הרט ועדית פאנק, אין ספק ש־ יחסי־הציבור קידמו אותן חברתית, וזה ששייכו אותן לעולם הזוהר וההברה עזר להן, ללא ספק, למ־ כור את ציוריהן.

בימינו, אמצעי־התקשורת הם חלק מהעבודה. כל מי שיוצר, נזקק ליחסי־ציבור כדי למכור את תוצרתו. אין ספק שנוכחות במ־ סיבות חברתיות, הגוררות אחריהן כניסה אוטומטית למדורי החברה והרכילות, עוזרות למכור."

במדינה

חוק

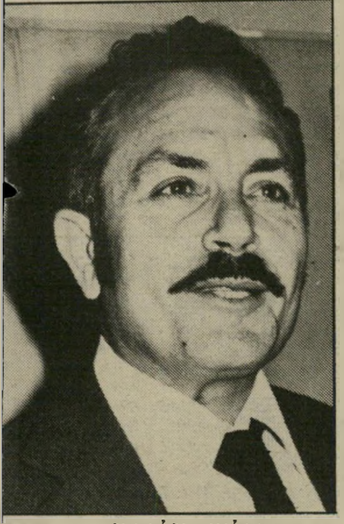
השופט שכח להביא בחשבון עכירה שעליה הרשיע את הנאשם.

המדינה עירערה על קולת־ה־ עונש שהטיל שופט־השלום התל־ אביבי נתן עמית על יוסף חזק ודניאל זדה. השניים נאשמו, בין היתר, בעבירות של סחר־בסמים, כאשר מכרו את הסם לשוטר מוס־ ווה.

שופט־השלום התחשב בנסיבו־ תיהם של הנאשמים, וגזר על חזק עשרה חודשי מאסר בפועל, ואילו על זדה הטיל השופט קנס בלבד. את המאסר על־תנאי, שהיה תלוי נגדו מפעם קודמת, הארין בשני־ תיים.

התובעת נורית אהיטוב גילתה, כי למעשה הרשיע שופט־השלום את זדה נוסף על עבירת הסמים, גם בעבירה על נסיון לגניבה. ול־ כן, לדעתה, לא יכול היה להא־ ריך את המאסר־על־תנאי, וחייב היה להפעילו. שכן על פי החוק ניתן להאריך מאסר־על־תנאי רק כאשר קיימת עבירה נוספת אחת, ואילו כאשר קיימות שתי עבירות המפירות את התנאי, אין לשופט סמכות להאריך, והוא חייב להפעיל את המאסר על־תנאי.

הפרה או לא? הסניגור, נחמן גולדברג, בדק גם הוא את החוק, וטען כי עבירה של נסיון לגניבה אינה מפירה את פרק י"א לחוק העונשין, המדובר בפגיעות ברכוש. ומכיוון שעבירה זו אינה מפירה

פרקליט גולדברג
העבירה השניה נשכחה

את התנאי, הרי שצדק השופט כאשר דחה את הפעלת עונש המאסר.

השופטים אליהו וינוגרד, עדנה שצקי ואברהם מישר עיינו בתק־ דימים שהגיש להם הסניגור ו־ השתכנעו כי עבירה של נסיון אינה כלולה בין עבירות פרק י"א. לפיכך למרות שיכחת שופט־ השלום, אישרו את גזר־הדין.

מישפט

מפתח לחיים טובים

בזכות אשתו, קיבל הנאשם עונש קל והזדמנות נוספת

„המפתח בידיך," אמר השופט אריה אבן־אייר לנאשם. „אם תר־ צה, תשתמש בו לפתוח דלת ל־ חיים טובים וחדשים, ואם לאו,

השיטות האפלות של המפקח מיזרחי

מ חו חמכנה המשותף לחלפן הכספים הקשיש פינחס חנוך, לנערה דפנה כרמון ולחיילת רחל הלר? תשובה: שלושתם נרצחו, ומישטרת חיפה חקרה את נסיבות הרצח ועצרה חשודים.

החקירה המשטרתית, בכל שלושת המיקרים, היתה מלוזה בחריקות צורמות ביותר, שהטילו אור עגום ביותר על שיטות החוקרים.

מפקח המישטרה הצעיר, ישראל מזרחי, היה מעורב בכל החקירות האלה. מזרחי (37) פעל תמיד באותה שיטה: הוא מצא חשוד, „נגעל" עליו, ולא בחל בשיטות שונות וגם משונות כדי להוציא ממנו הודאה כתובה. לבית־המישפט היה מה לומר על כך. הוא כינה את מזרחי בכינוי שאינו משתמע לשתי פנים: שקרן.

היה זה ב־17 במרס, 1980, כאשר גבר נמוך־קומה פרץ לתחנת־מישטרה בחיפה וקרא: „רצחו את אבי! רצחו את פינחס חנוך!" השוטרים מיהו לביתו של חלפן־הכספים הקשיש (81) בבת־גלים. הם גילו אותו על ריצפת הדירה. גרונו היה חתוך, וראשו היה לדיסה של בשר ודם. המניע המשוער: שוד.

בראש צוות־החוקרים הועמד מפקח ישראל מיזרחי. הוא הורה לעצור את דניאל חנוך, בנו של הנרצח. דניאל חנוך כבר אינו איש צעיר. במשך שבועיים ימים קיבל חנוך בתא־המעצר המישטרתי טיפול מרוכז שהפך אותו „רוצח", על־פי הודאתו ההתומה במו ידיו. הוא אף הסכים „לשחזר" את הרצח, על־פי הוראות הבימוי של ישראל מזרחי הנמרץ.

לפתע אירעה תקלה בלתי־צפויה. היה זה שוטר

חנוך
אולקוס בלי מזון

דווקא, אחד מאנשי צוות־החקירה של מזרחי, שטען באזני הממונים עליו כי זייף את החקירה, ואילץ את חנוך להודות ברצח שאותו הוא לא ביצע. השיטה היעקרית: ניצול האולקוס הקשה של חנוך, כאשר לא סופק לו מזון מתאים למחלתו.

דניאל חנוך שוחרר בעיקבות הגילויים האלה ונשלח לביתו. את מקומו על ספסל־הנאשמים תפסו המפקח מזרחי ושותפו לחקירה, רס"ר יוסף בינטר. הם נשפטו לפני שופט יחיד וזוכו. אך שימחתם לא ארכה זמן רב. בית־המישפט המחוזי בחיפה שב ועסק בפרשת חנוך בעיקבות הזיכוי הזה, והוא קבע כי חנוך זכאי, וכי השוטרים שחקרו אותו והוציאו ממנו הודאה הם שקרנים.

לא היתה זו הפעם הראשונה שבה מתברר כי החשוד שהמפקח מיזרחי „נגעל" עליו ומנסה לשבור אותו, אינו בדיוק הרוצח המבוקש.

חקירה אפלה: פרשת הלר

ע ד כמה שידוע, הקורבן הראשון של מפקח מיזרחי ושל מפקדיו היה יורם ביכונסקי. מיזרחי השתתף בשני הצוותים שחקרו את רצח החיילת רחל הלר (העולם הזה 1939, 2265, 2303). אחרי שהחזיקו כמה שבועות במעצר את ביכונסקי כחשוד ברצח חברתו, נאלצו אנשי־המישטרה לשחררו כשהוא שבור ומיואש, אחרי שהוחזק על־ידי השוטרים בתנאי־מעצר קשים ביותר.

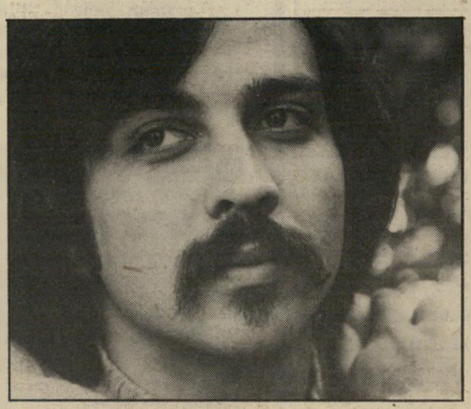
הרוצח לא היה רוצח.

אך מיקרה ביכונסקי לא הדליק נורית־אזהרה במוחו של המפקח מיזרחי. הוא המשיך לדבוק בשיטתו: הרוצח הוא מעל לכל ספק, החשוד שהוא, מיזרחי, הצליח לעצור אותו.

חקירה אפלה: פרשת כרמון (א')

ב שבוע הראשון של מילחמת־לבנון נרצחה בצפון הארץ החיילת דפנה כרמון. חוקריו של המפקח מיזרחי עצרו את אלכסנדר אנדריאה, צעיר בן 19 מנצרת, כשהוא מניח זר־פרחים על קברה של כרמון.

60 יום החזיקו חוקריו של המפקח מיזרחי את אלכסנדר אנדריאה ללא ידיעת הציבור. הוטל איפול על עצם המעצר. גם במיקרה זה נמנע מהעצור הטיפול

ביכונסקי
חקירות יום ולילה

דהאן (במרכז)
מעצר מחתרתי

האנושי הנאות: לא תרופות ולא השגחה רפואית שוטפת. לא חולה פסיכיאטרי. המטרה: לשכנע אותו להודות ברצח ולהשתתף בשיחזור.

אנדריאה נאלץ להודות בפשע שלא ביצע, אך לבסוף התקלקל התסריט והוא שוחרר ללא כל חשד. זמן קצר לאחר מכן התאבד הצעיר, בגלל יאושו והמשבר שפקד אותו, אחרי הטיפול שזכה מידי המישטרה.

חקירה אפלה: פרשת כרמון (ב')

ל מפקח מיזרחי לא היה חשוד אחר אחרי שיחרורו של אלכסנדר אנדריאה. אך קצין המישטרה

החרוץ לא נח לרגע. הכישלון המחריד, שעלה בחייו של הצעיר מנצרת, לא הרתיע אותו. מיזרחי החליט שיש לו חשוד מוצלח אחר. הפעם, כך הבטיח, זה הרוצח האמיתי.

שוב השתמש חוקר המישטרה הנמרץ באותן השיטות. הוא החזיק במעצר מחתרתי, במשך 41 יום, את הדייג נסים דהאן. לשופטי בית־המישפט הוא הסביר, שלטובת העצור יש לאסור את פירסום הפרשה.

נסים דהאן עבר שתי בדיקות בגלאי־שקר. אחת

אנדריאנה
מניעת טיפול רפואי

מהן בלי ידיעתו. לא הוכח שהוא שיקר כאשר טען שלא הוא רצח את דפנה כרמון.

כאשר נתגלה דבר מעצרו של אלכסנדר אנדריאה, כתב העולם הזה (2353): „האם הפרשה של אלכסנדר אנדריאה היא פרשת ביכונסקי שניה? האם החזיקה המישטרה בצעיר המוזרע, בידיעה שהוא חף־מפשע, רק מפני שלא היה בידיה חשוד אחר?" גם מיקרהו של דהאן ראוי בהחלט לתואר „פרשת ביכונסקי" במהדורה חדשה.

שני כיווני החקירה של מיזרחי בפרשת רצח דפנה כרמון נכשלו האחד אחרי השני. מיזרחי שיחרר גם את נסים דהאן, ונותר ללא חשוד.

מי שהיה פרקליטו של נסים דהאן, עורך־הדין טומי נדשי, גילה בבית־המישפט כי מיזרחי שיקר כאשר טען שיש לאסור את פירסום מעצרו של הדייג כדי להגן על החשוד, הדייג עצמו, דרש שמעצרו יובא לידיעת הרבים.

שלושה חודשים מאוחר יותר, שוב נפגשו בבית־המישפט המחוזי בחיפה מפקח המישטרה ישראל מיזרחי ועורך־הדין טומי נדשי. הפעם ייצג הפרקליט את דניאל חנוך, שנאשם ברצח אביו. שוב ביקש הפרקליט מהשופטים שלא להאמין למיזרחי, מפני שהשיג מחנוך את ההודאה באשמה בדרך פסולה. גם הפעם התברר לשופטים, שמיזרחי שיקר ופיברק את הרוצח שלו.

מרסל זוהר ■

תפתח במו ידיך את הדלת לבית־הכלא." משה שבתאשווילי נשם לרווחה. היה זה מיקרה נדיר שבו נתן השופט הזדמנות נוספת לעברייו מועד לחזור למוטב.

יד מכוונת. לשבתאשווילי יש גליון הרשעות ארוך. שבו עבירות של פריצה וגניבה. הפעם נתפס על חם, כאשר ביצע פריצה בהרצליה. הוא היה צפוי בגלל עברו למאסר ממושך, אך סניגורו, דרור מקרין, היטיב להגן עליו.

אחרי שהנאשם הודה באשמה, הביא הסניגור המלצה חמה משרות־המיבחן. התברר כי הנאשם נשא לאחרונה אשה בעלת אישיות בלתי־רגילה, משכילה ובעלת השפעה על בעלה. „יש לה אופי יציב ויד מכוונת," קבע הדו"ח, והמליץ לתת לנאשם עוד הזדמנות אחת.

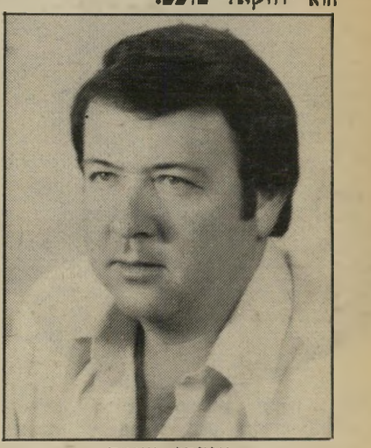
השופט התרשם מאוד מהטיעונים. ואחרי שגזר על הנאשם שלוש שנים מיבחן, ולפני ששלח אותו הביתה, הוסיף והזהיר אותו: „אם לא תעמוד בהזדמנות זו, ו... תחזור ותבוא לפניי, אני מבטי... לך שאשלח אותך לבית־הסוהר... לכל־כך הרבה שנים, שכאשר תצא... שוב לא תכיר את המודלים של... המכוניות על הכבישים."

ספורט

כדורגל

ההסדר הסודי

האיש שפוצץ את פרשת השעון האלקטרוני של איצטדיון האתלטיקה החדש הוא יחזקאל שופס.

עופקן שופס
הספורט מישני

ועדת־הכספים של הכנסת.

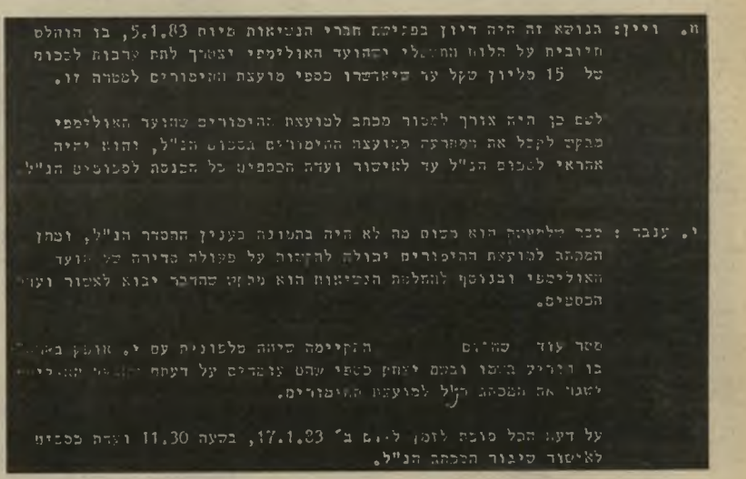
בתוקף תפקידם בוועד האולימפי, ניסו השניים להוציא 16 מיליון שקל כמיקדמה לצורכי קניית השעון, ורצו שסכום זה יירשם על חשבון התשלומים השוטפים ממועצת־ההימורים לטובת הוועד האולימפי.

הסתבר בדיעבד, שחברי ועדת־הכספים של מועצת־ההימורים לא ידעו חצי דבר על ההסדר. על כך אמר חבר־הוועדה **יוסף עינבר**: „לא הייתי, משום מה, בתמונה בעניין ההסדר הנ"ל."

קבוצה של זמר

בבריטניה, להבדיל ממה שקורה בישראל, לא זונחים האוהדים את קבוצתם המקורית, גם כשהיא יורדת לתחתית הטבלה של הליגות הנמוכות. כשקבוצתם עולה לצמרת — כעבור שנים, לפעמים גם כעבור דור, חלומם של האוהדים המסורים לחזות בקבוצתם מנצחת במגרש — הסיפוק הוא שלם. מסורת הוא אוהדים הדבקים בקבוצתם, כשהבן ממשיך את מסורת אביו, היא תופעה שיגרתית בבריטניה. בישראל האוהדים נוהגים להחליף את קבוצותיהם לפי הצלחותיהן.

הזמר הנודע אלטון ג'ון היה נאמן לקבוצתו ווטפורד מאז ימי נעוריו. הזמר

מיסמך ישיבת נשיאות הוועד האולימפי
מיסמך הקנוניה

שופס, חבר הנהלת אגודת הפועל רא־שון־לציון, חשף לא רק את הסכום האדיר, בסך של יותר ממליון דולר, כמעט חצי מיליארד לירות, שהוקצה לשעון מכספי ההימורים של ספורט הכדורגל (טוטו). הוא גם חשף את מעלליהם של שני המזכ"לים **יצחק אופק** איש ה־פועל, ו**יצחק כספי** איש מכבי.

ההדלפות לעיתונות על חלקם של השניים בפרשה, בעוד שניהם שוהים ב־חו"ל, הביאה לידיעת הציבור עובדות חמורות: פעולותיהם ושמם של המרכזים הפוליטיים הבכירים בארץ הם חשובים אלף מונים מספורט הכדורגל, ואולי אפילו מענפי ספורט אחרים. התוכניות למימון השעון המפואר חשפו לעין כל, שכינוס הפועל שייערך במאי הקרוב, ואירוע המכביה, הם בראש מעייניהם של עסקני הספורט בארץ. הספורט לגופו, הוא משהו מישני בלבד בעיני העסקנים. השעון האלקטרוני נועד לפאר את שני הכינוסים, וזאת למרות שספורט האתלטיקה אינו מפותח ביותר בישראל.

העולם הזה מפרסם השבוע את המיסמך שהעיד, שחור על גבי לבן, כי כל ההדלפות מהמוסדות היו מדוייקות, וכי גם האנשים המקורבים לשני המזכ"לים, שידעו על המתרחש, לא יכלו לשתוק עוד.

יצחק אופק, המכהן בימים אלה גם כיושב־ראש הוועד האולימפי, ויצחק כספי, שהוא סגנו, ידעו שבקשתם החריגה למועצת־ההימורים תתעקב זמן ממושך, ואולי אפילו תיענה בשלילה אחרי דיון ציבורי. כדי לחסוך לעצמם כישלון, הם ניסו לעקוף את הנוהל הרגיל להוצאות כספים באמצעות מועצת ההימורים.

הנוהל הרגיל הוא, שהחלטת ועדת־הכספים של המועצה טעונה גם אישור של

תחזית

ראשי־ערים

גיבשטיין

אריאב

את מישחקי הכדורגל של הליגה הלאומית והארצית שייערכו בשבת חוזים השבוע ראשי־עירית ראשון־לציון חנניה גיבשטיין, וראש־עירית נצרת־עילית מנחם אריאב.

מישחקי הליגה הלאומית והארצית	גיבשטיין	אריאב
1. הפועל באר־שבע — מכבי חיפה	2	1
2. הפועל לוד — מכבי פתח־תיקווה	×	×
3. הפועל ירושלים — הפועל יהוד	×	×
4. מכבי נתניה — מכבי תל־אביב	1	1
5. הפועל תל־אביב — שמשון תל־אביב	×	×
6. בני־יהודה תל־אביב — הפועל רמת־גן	1	2
7. מכבי יפו — בית"ר ירושלים	×	×
8. הפועל כפר־סבא — מכבי יבנה	2	2
9. הפועל עכו — בית"ר רמלה	×	2
10. הפועל אשקלון — בית"ר תל־אביב	2	2
11. הפועל קרית־שמונה — הפועל ראשון־לציון	2	×
12. הפועל נצרת־עילית — הפועל חדרה	×	×
13. הפועל פתח־תיקווה — הפועל בית־שמש	1	2

בשבוע שעבר הציף משה („מרשיה") נחום ינחש שמונה תוצאות נכונות, ואילו יהושע („שוקי") ששון ניחש ארבע.

גדל עם הקבוצה הלונדונית, העריץ אותה עד שיגעון הרבה לפני שמישהו בעולם שמע אותו מזמר או כותב שירים.

השבוע בא לישראל מאמן נבחרת אנגליה הצעירה — גרהאם טיילור. הקבוצה האנגלית הגיעה להתמודדות מישחקי־רעים עם הקבוצה האולימפית. טיילור, שאימן בחמש השנים שעברו את קבוצתו של הזמר המפורסם, זכה בתמיכתו הבלתי־מסוייגת ובעידודו הגלהב של אלטון. כשטיילור קיבל לידיו את קבוצת וווספורד, נמנתה הקבוצה מהפרברי הלונדוניים עם הקבוצות מהליגה הרביעית (שוחה בדרגתה לליגה ב' בישראל). במשך כל אותן שנים, ובעזרתו של האוהד הנלהב, עלתה הקבוצה לליגה הראשונה, וכיום נחשבת בין אותן שישבות בפיסגת הצמרת של הליגה האנגלית.

כדורסל

המועדון עבר לביח"ר

אנשי הכדורסל התל־אביביים פתרו את בעית החנייה שהיתה להם במשך שנים, כשנאלצו להצטופף פעמיים בשבוע „ב־מיפגש החובה", שהיה להם בבית־הקפה ויטמן שברחוב דיזנגוף.

בחודש שעבר נדדה כל שמנתה ו־סלתה של הכדורסל התל־אביבי למועדון בית"ר המשופץ של גדות הירקון.

במועדון החדש אין לאורחים הרבה גלידה כמו שהיה להם בדיזנגוף. אך הוויכוחים והרעיונות, העצות והרכילויות השופעים מול מסך הטלוויזיה הצבעונית במקום, הם פיצוי נאות לגלידה החסרה.

למרות שמו הפוליטי, לא מאכלס המועדון בית"רים בלבד. מאמנים, עסקנים, שופטים וגם הרבה שחקנים מהרבה קבוצות, יושבים וממלאים את המקום. נוחיות זה לא דבר שמותרים עליו בקלות בגלל זהות פוליטית.

סיקור

דו"ח מבקר המדינה

השבוע התפרסם דו"ח מבקר־המדינה על שידורי הטלוויזיה של גביע עולם בכדורגל, שנערך בקיץ בספרד. הדו"ח מוסיף למסקנות החקירה שהתנהלה בראשותו של נקדימון רוגל, שכונה „דו"ח־נקדי".

וכך אמר בדו"ח:

שידור מישחקי גביע עולם בכדורגל על־ידי רשות השידור היווה שירות לאחדי הכדורגל בישראל, אשר ציפו לאירוע זה מזה זמן רב. הביקורת העלתה, שבהיבט האירגוני־מיקצועי הוכנו שידורי הטלוויזיה היטב, בעוד ששידורי־הרדיו לקו בחוסר רב, בשל אירגון והכנה מירושלים. והעדר פעולות־בקרה נאותות של הנהלת הרדיו והנהלת רשות־השידור על אותן פעולות.

עד כאן דבר מבקר־המדינה.

את שידורי הטלוויזיה הפיק יואש אלרואי, מנהל מחלקת הספורט, ולשידורי־הרדיו היה אחראי **גידעון הוד.**

אלרואי: „מכבי לא מנהלת את המחלקה שלי!"

מ־דוע החיפיו לאחרונה אנשי הספורט של הטלוויזיה את פרשני הכדורסל שנילוו לשידורי מישחקי מכבי תל־אביב בגביע אירופה? בתחילה הסתפקו במאמן **אריה מליניאק** כפרשן קבוע, אחר־כך התחילו חילופי פרשנים בקצב גדל והולך. גם המאמנים **צבי שרף** וגם **יהושע רוזן** זכו בתפקיד הנחשב למכובד בספורט הכדורסל בארץ.

בעקבות השינויים הגיעו גם השמועות, כאילו יש לאנשי מכבי יד בדבר, ובכל פעם היא שמצליחה לקבוע את זהות הפרשנים במישחקיה, בהתאם לאינטרסים שלה באותה תקופה.

יואש אלרואי, מנהל מחלקת הספורט של הטלוויזיה, הגיב בחריפות על השמועות, כאילו מכבי תל־אביב מנהלת את מחלקתו.

אמר אלרואי:

מכבי לא אומרים לי מה לעשות, ולאנשים שמדברים כך אין מושג והם גם לא מבינים איך מחלקת הספורט מתנהלת. לקחנו בהתחלה את אריה מליניאק, מפני שהוא היה היחיד שנחשב פרשן מעולה, שגם היה פנוי לסיקור המישחקים מחו"ל.

אחר־כך לא רצינו להתחייב רק על מישהו אחד, כי יש בארץ עוד כמה אנשים עם כושר ניתוח טוב. יהושע רוזין החליף את צבי שרף, כי שרף התחיל הרבה לשהות בחו"ל עם קבוצתו, ויהושע רוזין הפתיע אותנו כשהתגלה גם כפרשן מצויין.

הטלוויזיה היא לא של מכבי וגם לא של הפועל. אך אני שמח שיש קבוצה כמו מכבי, שמספקת לנו שידורים שהם לעיתים יותר דראמתיים מכל דראמה אחרת בקולנוע או בתיאטרון. להראות בהילוך איטי איך ארל ויליאמס חוסף מטבע על פרצופו פעמיים רצופות, ואיך הוא מגלה את הבחור שזרק את המטבעות עליו, ואיך הוא מגיב וקופץ כשאולסי בעקבותיו, הכל בשניות והכל גם בצבעים — זה היה ללא ספק מיבצע אדיר, ששום אמצעי־תיקשורת לא יכול להשתוות אליו.

לא פלא, שאחרי שידור התוכנית, הוצפה המחלקה בטלפונים.

יש בעולם משחת שיניים אחת המומלצת בכל פה, לכל המשפחה.

אלמקס®

„אלמקס" היא משחת השיניים לכל המשפחה כיוון שיש בה המרכיבים החיוניים להבטחת בריאות השן בכל הגילים.

„אלמקס" מונעת חורים בשיניים ובעיות חניכיים

„אלמקס" היא היחידה המכילה אמין־פלואורידים - החומרים החדשניים והיעילים ביותר בעולם למניעת חורים בשיניים ובעיות חניכיים.
„אלמקס" אינה דומה למשחות השיניים האחרות ומכיון שהיא היחידה שיש בה אמין־פלואורידים, היא עולה על כולן בארבע תכונות חשובות:
א. „אלמקס" מגינה על השן ע"י חדירה מהירה וטובה יותר לזגוגית השן, ויוצרת שכבת מגן עם אפקט מצטבר לאורך זמן.
ב. ל„אלמקס" פעילות אנטי־אנזימטית הבולמת הפיכת הסוכרים שבאוכל לחומצות הרסניות לשן.
ג. ל„אלמקס" פעולה אנטי־בקטריאלית - היא משמידה את החיידקים בחניכיים הגורמים לרקבון שיניים ודלקת בחניכיים.
ד. „אלמקס" מונעת שחיקה של זגוגית השן כיוון שלא מוסיפים לה דטרגנטים כמו משחות שיניים אחרות.

„אלמקס" מלבינה את השיניים

„אלמקס" עברה ניסויים ובדיקות ע"י מכוני מחקר ומעבדות יותר מכל משחה אחרת, ומיוצרת בארץ ברשיון מיוחד לפי הנוסחה של חברת „גאבה" השוויצרית, יש לה עוד תכונה חשובה: הלבנת השיניים. צחצחו בה שיניים בוקר וערב וצפו לשיניים בריאות ולבנות.

„אלמקס" נעימה וטעימה

נוסף לכל אלה, ל„אלמקס" טעם טוב וריח פה נעים ובזמן הצחצוח לא נוצר הקצף האופייני למשחות האחרות שיש בהן תוספת דטרגנטים.

עכשיו אתם יודעים

למה הסתדרות רופאי השיניים בישראל ממליצה על „אלמקס".

„אלמקס" - המשחה המומלצת בכל פה לכל המשפחה.

מיוצרת ע"י טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ. ברשיון מ- GABA/SWITZERLAND

טבע TEVA

וימר יעקבסון טמיר

העולם הזה

72 עמודים

ו' אדר תשמ"ג, 23.2.1983 מיספר 2373 שנה 47 המחיר: 50 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

ראיון מיוחד עם עיצאם סרטאווי

אחרי ההתפטרות:

„אני ממשיך!"

פשע בעיקבות הבורסה:

להרוג את הברוקר!

גופת סוכן־הבורסה יעקב אלטרוביץ